

**Національний університет фізичного виховання і
спорту України**

**Тренерський факультет
Кафедра професійного, неолімпійського та
адаптивного спорту**

Спортивний комітет України

**«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ
СУСПІЛЬСТВО»**

**Збірник наукових праць молодих вчених
та матеріалів VII Відкритої студентської
конференції**

**20 лютого
Київ 2014**

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту

Тренерський факультет

Спортивний комітет України

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

Збірник наукових праць молодих вчених
та матеріалів VII Відкритої студентської конференції

20 лютого

Київ 2014

УДК 796:316.3

Спорт та сучасне суспільство: Збірник наукових праць молодих вчених та матеріалів VII Відкритої студентської конференції 20 лютого 2014 р. / НУФВСУ. — К.: Інтер Сервіс, 2014. — 233 с.

Редакційна колегія: Матвєєв С.Ф.	к. п. н., професор, зав. кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
Борисова О.В.	д. фіз. вих., професор
Когут І.О.	к. фіз. вих., доцент
Гончаренко Є.В.	к. фіз. вих., доцент
Маринич В.Л.	ст. викладач
Войтова О.В.	викладач
Мазур А.В.	викладач
Ярмоленко М.А.	викладач
Соловйова В.О.	викладач

Збірка містить наукові роботи, що присвячені питанням актуальних аспектів розвитку неолімпійського спорту, сучасному стану та перспективам розвитку професійного спорту, історії та сучасності адаптивного спорту. Наукові статті збірки представляють інтерес для студентів, викладачів, тренерів галузі професійного, неолімпійського та адаптивного спорту.

**Вітальне слово проректора з навчальної роботи,
професора Кашуби В.О.**

Щиро вітаю учасників і гостей VII Відкритої студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство», яка щорічно проводиться кафедрою професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Доброю традицією стає участь у конференції представників Львівського державного університету фізичної культури, Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, Харківської державної академії фізичної культури.

Науково-дослідна робота є важливою складовою підготовки конкурентоспроможних та кваліфікованих фахівців. Участь студентів та магістрантів у конференції «Спорт та сучасне суспільство» є запорукою для подальших наукових звершень та досягнень.

На конференції будуть розглянуті історичні, організаційно-правові, соціально-гуманістичні, економічні аспекти сучасного неолімпійського, адаптивного та професійного спорту. Проведення конференції стане важливим кроком на шляху до обміну знань, джерелом корисної інформації для молодих науковців.

Бажаю всім учасникам конференції змістовних та плідних дискусій і натхнення у подальшій на

Проректор з НР Професор

Кашуба В.О

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kashuba V.O.', written diagonally across the page.

Вітальне слово
Президента Спортивного комітету України
Іллі Шевляка

Від імені Спортивного комітету України щиро вітаю учасників і гостей VII Відкритої студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство».

Приємно зазначити, що програма Конференції передбачає доповіді на теми, пов'язані з проблемами розвитку неолімпійського спорту в Україні та світі. Це свідчить про те, що неолімпійський спорт стає все більш популярним соціальним явищем, актуальним предметом наукових досліджень молодих вчених.

На сьогоднішній день в нашій державі офіційно визнані та розвиваються більше ста неолімпійських видів спорту. Систематично проводяться змагання, організовуються різноманітні спортивно-масові заходи. Впевнений, що зазначена конференція є важливою складовою розвитку неолімпійського спорту в Україні.

Сподіваюсь, що проведення Конференції буде вагомим поштовхом не лише для проведення наукових досліджень у майбутньому, а й сприятиме ефективній підготовці кваліфікованих кадрів для роботи в системі неолімпійського спорту.

Бажаю учасникам VII Відкритої студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство» плідної праці, цікавих дискусій та нових досягнень.

Президент Спортивного
комітету України

Шевляк І.М.

ІСТОРИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІСТИЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СПОРТУ

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧЕСКІЕ АСПЕКТЫ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ДОПИНГА В ПАРАЛИМПІЙСКОМ СПОРТЕ

Самарская А.С., Ильчук С.В. , студенты

*Козут И.А., доцент кафедры профессионального, неолимпийского и
адаптивного спорта.*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев

Актуальность. Современный олимпийский спорт влияет на адаптивный спорт не только своими олимпийскими традициями и принципами. Нередко в адаптивный спорт переносятся отдельные недостатки современного олимпийского спорта, что приводит к появлению в адаптивном спорте основных трех групп проблем, такие как смещение акцентов адаптивной направленности на достижение рекордов и завоевание медалей, морально-этические и методические проблемы. Чрезвычайно актуальной проблемой современного паралимпийского спорта является использование спортсменами запрещенных препаратов.

Использование допинга спортсменами приводит к негативным, а в ряде случаев трагическим последствиям для их здоровья и даже смертельным исходам. В связи с этим различные международные организации разрабатывают и реализуют многочисленные мероприятия с целью приостановления развития этой проблемы. Однако борьба с допингом остается актуальной для современного паралимпийского спорта, что и определяет необходимость проведения исследований. Эта борьба не дала желаемых результатов: использование допинга спортсменами продолжается.

Цель—изучение проблемы допинга в паралимпийском спорте в социально-педагогическом аспекте и определение путей её решения.

Задачи:

1. Изучить проблему допинга в паралимпийском спорте.
2. Сравнить проблемы допинга в паралимпийском и олимпийском спорте.
3. Выявить пути решения проблемы допинга в паралимпийском спорте.

Результаты исследований и их обсуждение. Антидопинговый контроль впервые в истории Олимпийских игр был проведен выборочно в 1968 г. в Гренобле и Мехико. С 1972 г. допинг-контроль стал обязательным для всех видов соревнований олимпийской программы.

Паралимпийский спорт, изменив свою направленность с рекреационно-оздоровительной на спорт высших достижений, в полном объеме столкнулся со всеми характерными этому направлению проблемами, в частности, с использованием запрещенных препаратов. Здоровому спортсмену без фармакологической поддержки на современном этапе развития олимпийского спорта не обойтись, а спортсмену с инвалидностью особенно. Существует мнение, что спорт высших достижений – это борьба технологий, в том числе фармакологических. Но когда речь идет о спортсменах-паралимпийцах, нужно понимать, что это люди, которые имеют множество профильных и сопутствующих заболеваний, и уже поэтому они несут высокую фармакологическую нагрузку. Главной задачей является - подбор препаратов для поддержки здоровья спортсмена в связи с его заболеваниями, и лишь во вторую очередь — помощь организму выдержать спортивные нагрузки.

Со стороны международных организаций осуществляется только контроль за применением запрещенных препаратов. Сотрудничества в сфере обмена технологиями фармакологической поддержки нет. Ни консультации, ни даже технические разъяснения по результатам допинг-проб зачастую, в полном объеме, недоступны.

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

Анализ проблем применения допинга, характерных для олимпийского и паралимпийского спорта, свидетельствует об аналогичном их состоянии как для здоровых спортсменов, так и для спортсменов с инвалидностью (табл. 1).

Таблица 1

Характеристика проблем допинга в паралимпийском и олимпийском спорте

Проблемы	Олимпийский спорт	Паралимпийский спорт
Допинг или лекарство	Принятие допинга, не задумываясь о дальнейшем, все ради победы.	Множество запрещенных препаратов принимают и нуждаются в них, но лишь вследствие последствий инвалидности. Однако существует большое количество спортсменов, которые принимают допинг ради победы на соревнованиях.
Нехватка консультантов по допингу, самодеятельность	Большое количество препаратов в большом спорте принимают для результатов и из-за нехватки квалифицированных фармакологов; самодеятельность на первом месте.	Условия позволяют им грамотно решать вопросы допинга, но какая-то часть допинга вкладывается в них еще с момента инвалидности, а большая дозировка может привести к вторичным заболеваниям, однако отдается предпочтение завоевать медаль.
Включение в список веществ, противоречащих духу спорта (гашиш, марихуана)	Положительная допинг-проба в олимпийском спорте. (на примере Фелпса).	В литературных данных не выявлено таких случаев, хотя это не исключено. Возможно, их пока не афишируют.
Высокий результат и сокращение	Результат не важно какими путями (вплоть до аборт)в)	Зачастую паралимпийцы ставят на кон самое дорогое, свою жизнь, хотя ранее в паралимпийском спорте главной задачей было оздоровление, социализация и др. а сейчас - это высокий результат, так же, как и в олимпийском спорте. Спортсмены хотят обеспечить таким способом себя и родных

Результаты исследований различных авторов свидетельствуют о том, что уровень запрещенных препаратов в паралимпийском спорте на данный момент не отличается от аналогичного состояния в спорте здоровых людей [2].

Одним из путей решения многочисленных проблем, существующих как в олимпийском спорте, так и паралимпийском, может быть внедрение антидопингового образования, обеспечивающего положительную динамику негативного отношения подростков к применению допинга в спорте.

Образованная модель на основе социально-педагогических факторов, позволяет осуществлять контроль-мониторинг, результативность антидопинговой программы с учетом конкретных функций (рис.1).

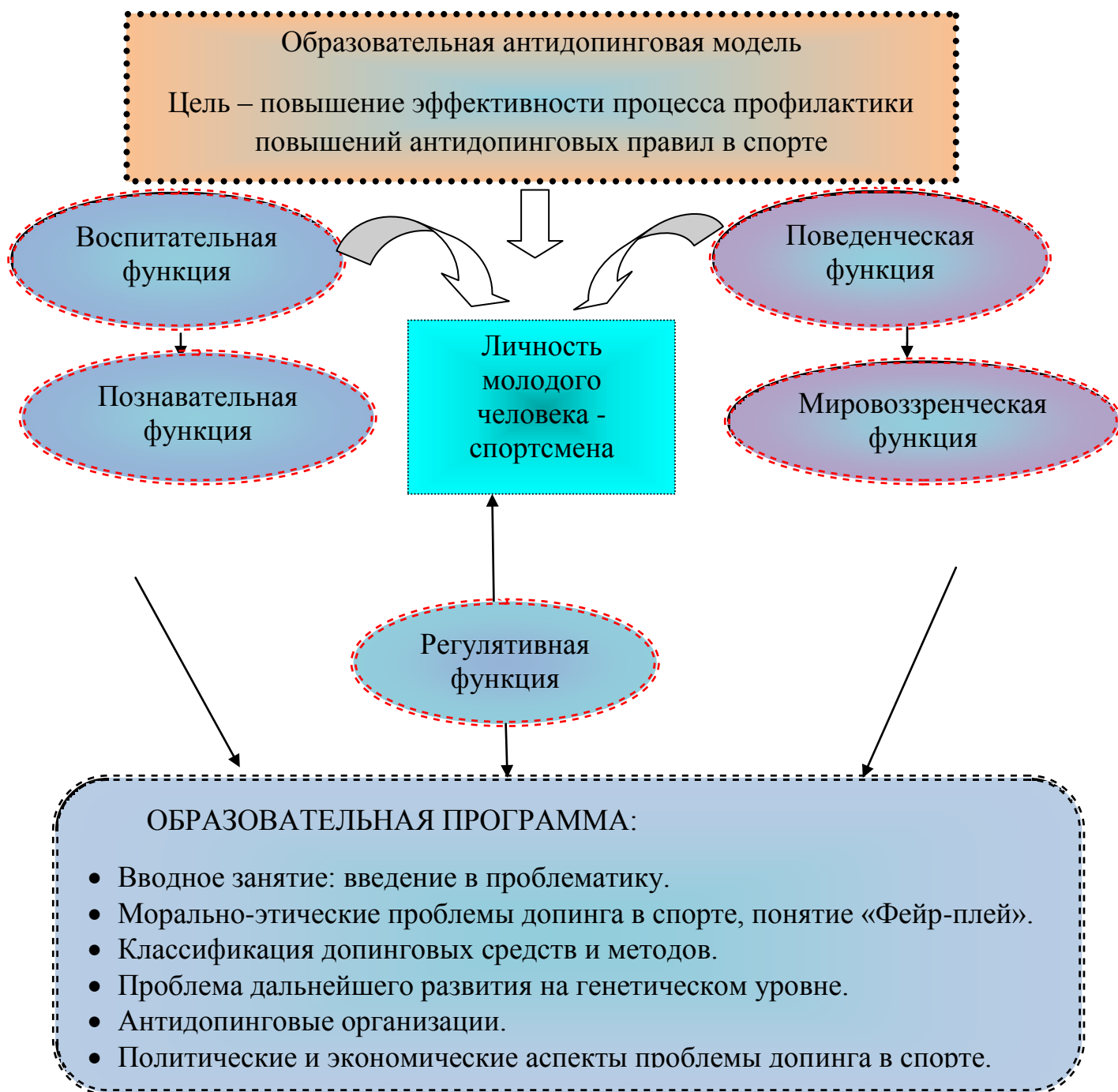

Рис.1. Модель образовательной программы борьбы с допингом

Задачи программы состоят в обеспечении положительной динамики негативного отношения подростков к применению допинга в спорте; формировании у атлетов ценностных ориентаций к олимпийским идеалам, «ФэйрПлэй»; изучении факторов и тенденций антидопинговой политики; умении применять полученные теоретические знания; обеспечении участия подростков в первичной профилактике применения допинга в качестве волонтеров.

Целью образовательной программы является формирование у спортсменов отрицательного отношения к нарушению антидопинговых правил. В результате она должна создать у спортсменов представление о допинге в спорте, о его последствиях для спортсменов, общества и спорта высших достижений; представление о законодательных и программно-нормативных документах по антидопинговой политике в спорте; четкие ценностные морально-этические ориентации к принципам «Честной игры» в спорте.

Программа включает теоретические основы проблемы в области физической культуры и спорта, философские, правовые, психологические и другие элементы спортивных процессов, а также тенденции изменения мирового паралимпийского и олимпийского образования. Целесообразно предложить в программе следующую тематику: этически-нравственный аспект проблемы допинга в спорте; классификация допинговых средств; антидопинговые организации и меры борьбы; акцент на основных положениях и определениях Всемирного антидопингового кодекса.

Выводы:

1. Ведущей потребностью в использовании паралимпийцами запрещенных препаратов является достижение высоких результатов лишь для того, чтоб обеспечить себе достойный уровень жизни. Зачастую существующие социально-экономические условия способствуют необходимости применения допинга спортсменами-паралимпийцами.
2. Результаты проведенных исследований свидетельствуют о том, что паралимпийскому спорту допинг необходим не меньше, чем в олимпийскому,

вследствие стремления к максимальным результатам, что характерно для спорта высших достижений.

3. Действующая система борьбы с допингом в международном спорте недостаточно эффективна, не позволяет полностью искоренить использование допинга из спорта высших достижений, в связи с наличием социальных и личностных факторов, стимулирующих использование запрещенных препаратов спортсменами. Одним из вариантов решения проблемы допинга в паралимпийском спорте может стать реализация в учебных заведениях предложенной модели антидопингового образования.

1. Ежедневник «2000»-спорт-ревью-Пекин 2008: [Электронный ресурс] / Режим доступа к журналу: <http://journalseek.net>
2. Рой Дж. Шепард. Автономная дисрефлексия и паралимпийский спорт//Наука в олимпийском спорте. – 2002. – №2. – С. 5–11.
3. Ценностные ориентации школьников общеобразовательных школ: [Электронный ресурс] / Режим доступа к журналу: <http://lesgaft.spb.ru/dissertations/download>.

ВОЛОНТЕРСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ СПОРТСМЕНОВ СПЕЦИАЛЬНЫХ ОЛИМПИАД

Улан А. Н., магистрант

*Гончаренко Е. В., к. физ. восп., доцент кафедры профессионального,
неолимпийского и адаптивного спорта.*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. Социализация лиц с различными видами отклонений является одной из важнейших проблем современного общества. Сегодня одним из видов деятельности, обеспечивающим социальную адаптацию людей с особыми потребностями, является адаптивная физическая культура и спорт,

которые трудно представить без активного волонтерского участия. Большое количество организаций предоставляют лицам с особыми потребностями возможность социально интегрироваться путем систематических занятий двигательной активностью. Одной из них является Международная организация «Специальные Олимпиады». В научных работах специалистов раскрыты особенности социализации людей с особыми потребностями средствами физической культуры и спорта [4], определены теоретические аспекты функционирования волонтерского движения [6], перспективы развития волонтерства [7].

Однако, отсутствует обоснование роли волонтерства в системе социальной адаптации лиц с нарушениями интеллекта, а так же особенностей функционирования Специальных Олимпиад путем реализации волонтерских программ, что определяет актуальность данных исследований.

Цель исследования – определить место и роль волонтерской деятельности в системе социальной адаптации спортсменов Специальных Олимпиад.

Задачи исследования:

1. Определить значимость занятий физической культурой и спортом для социальной адаптации лиц с нарушениями интеллекта.
2. Обосновать роль волонтерской деятельности для повышения уровня социальной адаптации спортсменов с нарушением интеллекта;
3. Выявить особенности волонтерской деятельности Специальных Олимпиад.

Результаты исследования и их обсуждение. Социально-психологическая адаптация людей с нарушениями интеллекта к обществу сегодня является важнейшей составляющей интеграционной деятельности. В связи с этим возникает необходимость представления инвалидности не как проблемы определенного круга людей с ограниченными возможностями, а всего общества в целом [4]. В системе мер социальной защиты инвалидов все большее значение приобретают ее активные формы, наиболее эффективной из

которых является реабилитация и социальная адаптация средствами физической культуры и спорта [3].

В системе социальной адаптации индивида выделяют 3 элемента: производственную, бытовую и досуговую адаптации. Так, досуговая адаптация формирует установки, стремление к поддержанию здоровья, физическому совершенствованию, в том числе посредством занятий спортом [1].

В настоящее время большинство развитых стран, и, в первую очередь, США, Великобритания, Германия, имеют разнообразные программы и системы социального обеспечения людей с особыми потребностями, где определяющую роль играют занятия физической культурой и спортом. Во многих странах отработана система привлечения данного контингента к регулярным занятиям физической культурой и спортом, которая включает в себя медицинскую диагностику, реабилитационные мероприятия, занятия в спортивных секциях и клубах. Основной целью привлечения людей с особыми потребностями к занятиям спортом является восстановление утраченного контакта с окружающим миром, создание необходимых условий для социальной адаптации в обществе, психическое и физическое совершенствование.

Сегодня спорт для людей с нарушением интеллекта определяется как одна из наиболее популярных сфер деятельности, которую трудно представить без активного волонтерского участия. С точки зрения факторов социальной адаптации волонтерство следует рассматривать как внешний фактор, который во многом определяет особенности социальной организации коллектива и специфику функционирования адаптивного спорта в целом [3]. Целью спортивного волонтерства является повышение уровня социальной активности людей с особыми потребностями и предоставление им возможности максимально интегрироваться в общество посредством занятий спортом.

Среди большого количества спортивных организаций в адаптивном спорте Международная организация Специальные Олимпиады в большей мере заинтересована в достижении атлетами с нарушениями интеллекта высокого уровня социальной адаптации. Волонтеры играют определяющую роль в

Специальном олимпийском движении. Главной идеей их деятельности является проявление жертвенности и командного духа на пути к созданию активной жизненной позиции спецолимпийцев, независимо от их способностей. По данным официального сайта Международной организации Специальных Олимпиад можно определить категории волонтеров, а именно:

- студенты, люди зрелого и пожилого возрастов, члены семей атлетов, здоровые спортсмены (партнеры);
- представители деловых кругов;
- представители правоохранительных органов;
- медицинский персонал;
- спортивные тренеры [5].

Основным звеном, который определяет эффективность деятельности Специальных Олимпиад, является внедрение волонтерских программ. Участие в реализации волонтерских проектов стоит рассматривать как свободное волеизъявление граждан, направленное на бескорыстное оказание социальных услуг людям с нарушениями в умственном развитии, их поддержку, защиту и личностное развитие.

Добровольцы движения Специальных Олимпиад работают по таким волонтерским программам:

1. «Объединенный спорт» - организация тренировочных занятий и спортивных мероприятий и участие в них вместе с лицами, имеющими отклонения в умственном развитии.
2. «Здоровые атлеты» - медицинское обследование состояния здоровья лиц с нарушениями интеллекта медицинским персоналом.
3. «Факельный пробег» – эстафета олимпийского огня с Олимпии в город-организатор Игр представителями правоохранительных органов.
4. Образовательная программа – проведение спортивных мероприятий на уровне образовательных заведений.

5. «Лидерство атлетов» - обучение лиц с нарушениями интеллекта ораторскому искусству с целью их представительства на конференциях и других мероприятиях.

6. «МАТР» - организация тренировочных занятий для лиц с тяжёлыми формами нарушения в умственном развитии.

7. «Семейная программа» - участие членов семей атлетов в тренировках, судействе, сопровождении других спортсменов, сборе средств, транспортных перевозках и обучении новых добровольцев.

8. «Молодые атлеты» - вовлечение детей с ментальными нарушениями с 3 до 8 лет к занятиям физическими упражнениями (рис. 1).

Рис. 1. Волонтерские программы Специальных Олимпиад

Выводы:

1. Занятия адаптивным спортом направлены на реабилитацию и адаптацию к нормальной социальной среде людей с ограниченными возможностями, преодоление их психологических барьеров, препятствующих их полноценной жизни, а также сознанию необходимости своего личного вклада в социальное развитие общества.

2. Адаптивная физическая культура и спорт являются ключевым фактором эффективной реализации спортивно-оздоровительной деятельности с атлетами Специальных Олимпиад, где определяющую роль имеет волонтерство. Деятельность на добровольческих началах обеспечивает не только организацию и проведение соревнований на должном уровне, но и дает возможность атлетам социально адаптироваться в общество путем занятий спортом.

3. Многолетнее существование и эффективное функционирование международного спортивного движения Специальных Олимпиад определяется внедрением и реализацией волонтерских программ, которые отражают философию и общую направленность спецолимпийского движения.

1. Фролов Ф. П. Организационные формы и методы социализации инвалидов России / Федор Фролов // Вестник Южно-Российского государственного технического университета. – Новочеркасск, 2011. - №3 – С. 287-292.
2. Ветрова И. Ю. Проблемы социальной адаптации инвалидов. [Электронный ресурс] / «Рецепт – Спорт». Сайт социального интернет-проекта «Единая страна». – Электрон. дан. – Режим доступа к источнику: <http://www.rezeptsport.ru/metod/metod9.php>.
3. Георгиева И.А. Социально-психологические факторы адаптации личности в коллективе: автореф. дисс..канд. психол. наук: 19.00.01 / ЛГУ им. А. А. Жданова. – Л., 1986. – 18 с.
4. Лозовая М.А. Адаптивная физическая культура как фактор социальной интеграции лиц с ограниченными возможностями здоровья / М. А. Лозовая.

// «Адаптивная физическая культура и адаптивный спорт в современных условиях: результаты, проблемы, приоритеты развития»: материалы Всероссийской научно-практической конференции. Том I - Иркутск: ООО «Мегапринт», 2012. – С. 104-108.

5. Официальный сайт Международной организации Специальных Олимпиад. Режим доступа: <http://www.specialolympics.org/>.
6. Менщикова И. Ю. Социальная работа и волонтерство: ценностно-практический аспект взаимодействия в среде высшей школы [Электронный ресурс] / И. Ю. Менщикова // Научные исследования в образовании. – 2008. – № 1. – С. 42-43. — Режим доступа: <http://elibrary.ru/defaultx.asp> – Загл. с экрана. (Доступ к полному тексту).
7. Белозерова Г. М. Специальное олимпийское движение Санкт-Петербурга в процессе инкультурации и социализации личности / Галина Белозерова // Теория и практика общественного развития. – Санкт-Петербург: 2013, №6. – С. 135-137.

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ВОЛОНТЕРОВ К ЗИМНИМ ОЛИМПИЙСКИМ И ПАРАЛИМПИЙСКИМ ИГРАМ "СОЧИ – 2014"

Хасая А. Д., магистрант V курса

*Когут И.А., к.физ.восп., доцент кафедры профессионального, неолимпийского и
адаптивного спорта*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. Сегодня широко применяется практика привлечения волонтеров к организации и проведению различных спортивных мероприятий, что способствует сокращению расходов по оплате труда во время проведения Олимпийских, Паралимпийских игр, Континентальных первенств и других крупных международных соревнований [5, 4].

Национальный олимпийский комитет (НОК) Украины при согласии правительства Украины подал заявку на проведение зимних Олимпийских и

Паралимпійських ігор 2022 г., що потребує активізації діяльності вітчизняних спеціалістів в пошуку сучасних механізмів підготовки волонтерів – одного з важливих компонентів успішного проведення змагань. Для підвищення рівня організації і проведення змагань в Україні було проведено аналіз науково-методическої літератури про підготовку волонтерів до зимових Олімпійських ігор "Сочи – 2014", що і визначає актуальність даної роботи.

Ціль дослідження – підвищення рівня організації і проведення змагань в Україні шляхом визначення особливостей підготовки волонтерів до зимових Олімпійських і Паралимпійських ігор "Сочи – 2014".

Задачі дослідження:

1. Вивчити особливості організації волонтерської діяльності при проведенні зимових Олімпійських і Паралимпійських Ігор в Сочи.

2. Проаналізувати структуру і зміст етапів підготовки волонтерів до зимових Олімпійських і Паралимпійських ігор "Сочи – 2014".

Результати дослідження і їх узагальнення. Ряд дослідників (Конвісарєва Л.П., 2006; Лучанкін А.І., 1997; Сняцький А.А., 1997 і др.) виділяють ХХ в. як головну веху в розвитку волонтерського руху. По мірі підвищення рівня організації і проведення змагань стає все більш популярним, залучення волонтерів, які повинні володіти певними навичками, отримання яких передбачає виконання спеціальної підготовки.

В результаті аналізу науково-методическої літератури виявлено, що для проведення зимових Олімпійських і Паралимпійських Ігор в Сочи знадобиться близько 25 тис. добровольців (20 тис. для Олімпійських ігор, 5 тис. для Паралимпійських). Перші кроки по організації волонтерського руху були зроблені в 2009 г., незадовго після того як Міжнародний олімпійський комітет назвав Сочи столицею зимових Ігор 2014 року. Так, протягом 2009 г. були підготовлені всі необхідні зміни законодавства, а в липні 2010 г. завдяки ініціативі Оргкомітету "Сочи – 2014" в законі було

закреплено понятие "волонтер Игр". Это позволило регулировать административные вопросы, связанные с работой добровольцев, занятых на крупных международных мероприятиях: вопросы страхования, организации питания и проезда, привлечения иностранных волонтеров.

В 2010 г. Оргкомитет "Сочи – 2014" совместно с Министерством спорта, туризма и молодежной политики и Министерством образования и науки провели среди вузов России специальный конкурс "Волонтерские центры России". В результате конкурса из большого числа заявок было отобрано 26 учебных заведений, 25 вузов и один колледж, на базе которых были созданы волонтерские центры.

Процесс отбора волонтеров официально стартовал 7 февраля 2012 г. на 25 тыс. вакантных волонтерских мест было подано около 100 тыс. заявок. Примерно каждый десятый волонтер это иностранец. Планируется привлечение жителей других стран к проведению состязаний по видам спорта, которые в России не пользуются широкой популярностью.

Всем волонтерам Оргкомитет Игр оплачивает питание, предоставляет им жилье, бесплатную униформу, право бесплатного проезда по Сочи, билеты на состязания и сувениры с олимпийской и паралимпийской символикой. От претендентов требуется быть в хорошей физической форме, потому как на Играх придется работать даже ночью, потому что гости Олимпийских и Паралимпийских игр будут прибывать в Сочи в любое время суток.

Обязательными требованиями к участникам конкурса являются: возраст – старше 19 лет, наличие загранпаспорта, готовность работать на улице в зимних условиях по 8–10 часов в смену (не менее 13 смен), согласие на прохождение медицинского осмотра.

При отборе будет обращать внимание, как на профессиональные способности, так и на личностные качества. Знание иностранных языков, высокий спрос на тех, кто владеет китайским и корейским (в Сочи ожидается много гостей из этих стран), компьютерные навыки уверенного пользователя; высокая самоорганизация и самодисциплина, ответственность; умение работать

в команде, дружелюбие, умение работать с представителями разных культур; способность оперативно решать возникающие проблемы; способность работать в стрессовой ситуации; готовность к долгосрочному сотрудничеству с Оргкомитетом «Сочи – 2014», желание возглавить команду волонтеров, готовность и способность к передаче знаний и опыта другим [8].

Всего Оргкомитету "Сочи – 2014" на Играх понадобится помощь 12 тыс. волонтеров общего профиля, 8 тыс. волонтеров-специалистов, работающих в различных направлениях, и 5 тыс. волонтеров-спортсменов.

Обучение волонтеров на зимних Олимпийских и Паралимпийских играх "Сочи – 2014" осуществляется в три этапа (табл.1).

Таблица 1

Этапы подготовки волонтеров к зимним Олимпийским и Паралимпийским играм "Сочи – 2014"

Этапы	Мероприятия
I этап (осень 2012 г. – осень 2013 г.)	Включает в себя очные и дистанционные формы обучения по девяти обучающим модулям. Каждый модуль рассчитан на четыре-пять дней тренингов. Занятия в рамках модуля могут проходить как непрерывно (пять дней подряд) – для тех, кто проживает далеко от волонтерского центра, так и более продолжительно (например, каждую субботу). Между очными модулями будет организовано дистанционное обучение – рассылка заданий и информационных материалов, решение онлайн-модулей. Также будут задействованы социальные сети, а дистанционное ознакомление с объектами Игр можно будет пройти с помощью 3D-модели.
II этап	Практический. Проходить "практику" волонтеры будут на тестовых соревнованиях на олимпийских объектах в Сочи. Перед началом соревнований все они пройдут краткий вводный курс, тренинг-знакомство с объектом и инструктаж по выбранному направлению
III этап (зима 2013 – 2014 г.)	Этот этап самый короткий, но самый насыщенный. Он пройдет непосредственно перед Играми, и станет, по сути, "генеральной репетицией" того, что волонтеры будут делать по своему направлению во время крупнейшего спортивного события планеты [8]

На зимних Олимпийских и Паралимпийских играх "Сочи – 2014" будут представлены следующие направления деятельности волонтеров:

"Технологии"; "Протокол"; "Обслуживание"; "Медицина"; "Лингвистические услуги"; "Коммуникации и пресса"; "Церемонии"; "Работа со зрителями"; "Сервис"; "Допинг контроль"; "Аккредитация"; "Транспорт"; "Административная деятельность"; "Спорт".

В процессе обучения волонтер имеет право сменить профиль подготовки и Волонтерский центр. Программы и план обучения составляются Оргкомитетом, который готовит методические пособия, обучает тренеров. Обучение тренеров проводится дистанционно, очно «в классе» и на практике.

Задача волонтерских центров – подготовка волонтеров, но не их утверждение для участия в Олимпийских и Паралимпийских играх. Эту функцию берет на себя Сектор добровольчества Олимпийского комитета. Это значит, что нужно не только числиться в списках и иметь Личную книжку волонтера, но и быть настоящим добровольцем: участвовать в волонтерских проектах, чтобы набраться опыта; зарегистрироваться на специальном сайте; пройти обучение в соответствии с лотом и программой подготовки волонтеров Игр [3].

Выводы.

В результате проведенных исследований были определены особенности организации волонтерской деятельности в "Сочи – 2014", выявлены основные требования, предъявляемые к волонтерам "Сочи – 2014", определены основные этапы обучения волонтеров на зимних Олимпийских и Паралимпийских играх "Сочи – 2014", что способствует оптимизации подготовки волонтеров Украины к проведению различных международных соревнований, в частности Олимпийских и Паралимпийских игр.

1. Конвисарева Л. П. Волонтерское движение как фактор развития социальной активности молодежи / Л. П. Конвисарева: дис... канд. пед. наук. – Кострома, – 2006. – С. 227 .

2. Лучанкин А. И., Сняцкий А. А. Социально- клубная работа с молодежью: проблемы и подходы / А. И. Лучанкин, А. А. Сняцкий, – 3-е изд. Исправлен. и дополнен. – Екатеринбург., Ин КОТ, 1997. – С. 231.
3. По материалам: "Российская газета-Неделя" - Кубань-Кавказ №5171 (92) от 29 апреля 2010 г., [Электронный ресурс]: Режим доступа: www.sochi2014.com/sochi_russian
4. Спортивное волонтерство / Волонтерское движение Челябинской области. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://pomogi74.ru/sportivnoe-volonterstvo>
5. Спортивное волонтерство[Электронный ресурс]: Режим доступа: <http://www.pomogi74.ru/sportivnoe-volonterstvo-0>

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШИХ СПОРТИВНИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Магін А. В., студент

Лях-Породько О. О., доцент кафедри історії спортивного та олімпійського руху

Національного університету фізичного виховання і спорту України

Актуальність. До останнього часу чимало сторінок історії української фізичної культури залишаються невідомими і недостатньо дослідженими. Однією з таких є історія спортивного руху в еміграції у середовищі української діаспори. Це маловідоме питання є достатньо актуальним і потребує більш детального вивчення.

Мета дослідження – здійснити історико-теоретичний аналіз діяльності спортивних товариств української діаспори.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та історико-логічний метод.

Результати дослідження та їх обговорення. Починаючи з другої половини XIX ст. українці, які мешкали на території Галичини, почали активно виїжджати до Північної Америки, в першу чергу до США та Канади. Так, у 1901 – 1914 рр. їх нараховувалося 2,7 млн. осіб, а лише у 1914 р. до цієї країни прибуло 100 тис. українців. Це відбувалося з різних причин, здебільшого з економічних, оскільки у Галичині на початку XIX ст. не було зростання промислового виробництва. Звідси наростала різниця у стандарті життя, пов'язана з меншою можливістю заробляння коштів, необхідних для проживання. До інших причин еміграції треба віднести виїзди, пов'язані з польсько-українським конфліктом, зумовленим національними інтересами. Таким чином, в еміграції опинилося багато діячів, активістів спортивного руху Галичини [2].

Вперше український спортивний рух як політичне явище виникає в США та Канаді на початку XX ст. Саме тоді утворюються гімнастично-спортивне товариство «Сокіл» (м. Йонкерс, США, 1902 р.), «Січ», (м. Оліфант, США, 1902 р.), «Запорізька Січ» (м. Мек-Кіспорт, США, 1905р.). У 1906 – 1910 рр. спортивні товариства «Соколів» та «Січей» утворилися у Пітсбурзі та Філадельфії, а у Нью-Йорку – «Гайдамаки». Наприклад, цілі й завдання «Січових» організацій були такими:

- 1) Об'єднання усіх українців без різниці віросповідання чи політичних переконань.
- 2) Розвиток фізичної культури і спорту.
- 3) Виховання національної свідомості серед членів товариств.
- 4) Пропагування фізкультурно-освітньої діяльності [3].

11 листопада 1916 р. на першому з'їзді січових організацій було затверджено статут і назву товариства «Січова організація США». Його символікою стали жовто-блакитний прапор та герб (спочатку Галицький Лев, пізніше Тризуб). Головою цієї організації був діяч січового руху – Петро Задорецький. Тодішні американські січові організації мали переважно військову структуру з обов'язковим заняттям фізичними вправами, а також проводили

культурно-освітню роботу серед української громади, формували дійові зағони для національно-визвольних змагань за незалежність України [1].

За період 1916 – 1940 рр. «Січовики» зорганізували більше 60 осередків. Активні осередки «Січей» давали поштовх іншим українським організаціям для створення спортивних гуртків і секцій та залучення до них молоді. Зокрема товариство культивувало такі види спорту: бейсбол, баскетбол, футбол, волейбол, лижний спорт, теніс, плавання, шахи, хокей, гольф тощо [3].

Важливе місце у діяльності спортивних товариств української діаспори займало питання участі України у міжнародних спортивних змаганнях. Після Другої світової війни, коли Радянський Союз було прийнято в міжнародний Олімпійський рух, діаспора активізувалася та виступила із закликами до самостійної участі України у міжнародному спортивному русі. Вони аргументували це тим, що Українська Радянська Соціалістична Республіка є членом організації Об'єднаних Націй і тому має право на самостійну участь у міжнародних спортивних змаганнях. Після ігор XV Олімпіади (Гельсінкі, Фінляндія) український студентський журнал «Смолоскип» перший розглянув питання української участі в Олімпійських іграх. Впродовж наступних трьох років, з'явилося декілька статей у пресі української діаспори на цю тему.

Після цього був зорганізований у 1956 р. Український Олімпійський Комітет, який сприяв незалежному розвитку українського спорту. Очолював цей комітет доктор Володимир Білінський в Австралії, а його членами були представники Німеччини, Франції, США, Канади, Аргентини тощо [4].

З різних причин соціально та спортивно спрямовані товариства припиняли своє існування, а на зміну їм приходили інші. Так, 24 грудня 1955 р. у місті Торонто, у результаті реорганізації спортивних товариств Заходу та Сходу США, а також Канади для покращення спортивного життя українців на північноамериканському континенті, було створено Українську Спортивну Централю Америки і Канади (УСЦАК). Основним завданням якої було координувати спортивну діяльність і репрезентувати український

організований спортивний рух у суспільстві [1].

Висновки:

Завдяки збереженим в еміграції національно-спортивним традиціям став можливим розвиток спортивних, сокільсько-січових товариств у різних країнах світу. Українська спортивна діаспора відіграла важливу роль у становленні сучасного спортивного руху в Україні та входженню нашої держави на міжнародну спортивну та олімпійську арену.

1. Безпалко П. УСЦАК – патріотична спортивна організація діаспори. УСЦАК і спорт в Україні. Вибрані головні статті про УСЦАК і її діяльність, що були опубліковані на протязі понад 4-ох декад (1956-2001) в укр. пресі в діаспорі та Україні, звіти окремих Загальних Зборів Централі, листи, обіжники і подяки // О. Твардовський (упоряд.). Українська спортивна централь Америки і Канади. – Ньюарк., Нью Джерзі. – 2002 р. – 473 с.
2. Заборняк С. Українські організації культури фізичної в еміграції / С. Заборняк, К. Ободинський // Вісник Прикарпатського університету / Івано-Франківськ. 2007 р. – Вип. 4. Фізична культура – С. 17-19.
3. Козій Ю. Спортивний рух в середовищі західної української діаспори: Автореф. дис., канд. Наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. / Волинський держ. уні-тім. Лесі Українки. – Луцьк, 2000 – 18 с.
4. Соколик В. Змагання української діаспори за самостійну участь України в міжнародному спорті / В. Соколик // Спорт і національне відродження: Матеріали Всеукраїнської Наукової конф. ..., 14-15 жовтня 1993 р. – Львів. [1994] – С. 178 - 181.

**ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ МОТИВАЦИОННО-ВОЛЕВОЙ
СФЕРЫ СПОРТСМЕНОВ-ТЕННИСИСТОВ**

Лукьянчикова А.Д.

Василенко М.Н., к.физ.восп., доцент кафедры здоровья, фитнеса и рекреации

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. Статистические данные свидетельствуют о том, что регулярно занимаются спортом не более 15 - 20% молодежи в возрасте от 15 до 20 лет [10]. Этот очень неутешительный показатель говорит о том, что проблема мотивации и воли к занятиям спортом среди молодежи являются чрезвычайно актуальными.

Формирование волевых качеств происходит в течение всей жизни, но особенно важными являются ранние годы жизни человека, когда под воздействием семьи, личного примера родителей и других воспитателей закладываются навыки волевой регуляции поведения как целенаправленной регуляции активности человека. Спорт в данной ситуации существенно дополняет воспитательную работу, выступает тренировочной площадкой для испытания характера и личностных особенностей человека [3].

Теоретико-методологической основой исследования выступил анализ мотивационно-волевой сферы личности в контексте разных подходов, которые отображают ее междисциплинарный характер; рассмотрение мотивации как базового принципа существования человека в биологической парадигме. Психологический подход к исследуемому явлению определил обращение к мотивационным концепциям.

В спортивном мире мотивации достижения посвящены работы Е.Н.Гогунова [2], Р.М.Мурзиновой [10] и др. Заслуживают внимания исследования Е.П.Ильина [3] – индивидуальных особенностей мотивационно-волевых качеств спортсменов в структуре спортивной деятельности.

В изучении данной проблемы существует подход, основанный на принципе подкрепления: если выполнение задачи приводит к хорошим последствиям, люди пытаются повторить данное поведение для получения позитивного результата. И наоборот, если выполнение почему-либо приводит к неприятным последствиям, люди пытаются не повторять данное поведение, во избежание больших негативных последствий [3].

Анализ трудов вышеуказанных ученых показал, что мотивационно-волевая сфера спортсменов в общем и спортсменов-теннисистов в частности имеет своеобразные психологические особенности, которые формируются под воздействием личностных характеристик.

Объект исследования – психологическая подготовка спортсменов-теннисистов различной квалификации.

Предмет исследования – средства и методы формирования мотивационно-волевой сферы личности спортсменов-теннисистов.

Цель исследования – изучение психологических особенностей мотивационно-волевой сферы спортсменов-теннисистов для повышения эффективности соревновательной деятельности.

Задачи исследования

1. Изучить научно-методическую литературу о воле и мотивации в спорте в междисциплинарном аспекте;
2. Изучить мотивационно-волевою сферу спортсменов-теннисистов;

Результаты исследования и их обсуждение. Данные работы позволили подтвердить предположение, что мотивационно-волевая сфера спортсменов имеет своеобразные психологические особенности, которые формируются под воздействием личностных характеристик. Среди личностных характеристик нами рассмотрены локус контроля исследуемых, а также их отношение к успеху и неудачам [5]. Для большей наглядности результаты диагностики спортсменов сравнивались с результатами группы «не спортсменов» - группы «К». В связи с этим мы предполагали, что студенты-спортсмены отличаются от других более выраженными волевыми качествами и более высокой мотивацией к деятельности. Однако, по нашему мнению, результаты спортсменов могут быть и выше. Считаем, что спортсмены нуждаются в развитии мотивационно-волевой сферы. Причин, которые сформировали такое положение может быть значительно больше, чем рассмотрено в рамках нашего исследования. Но не вызывает сомнения, что

недооценка психологических факторов влияет на мотивационную сферу спортсменов.

Работа по формированию и сохранению спортивной мотивации спортсменов-теннисистов включает следующие составные компоненты:

1) Формирование благоприятных взаимоотношений в спортивной команде между спортсменами, а также между спортсменами и тренером должно осуществляться посредством проведения следующих мероприятий: совместные коллективные походы в воскресные дни; комплектование рабочих групп с учетом психологической совместимости ее членов; проведение спортивных соревнований по различным видам спорта; выпуск стенгазет, фотомонтажей; организация художественной самодеятельности в тренировочной группе; проведение бесед, дискуссий, спортивных вечеров; формирование уважительного отношения к коллективу, тренеру, отдельным спортсменам.

2) Анализ низкой результативности соревновательной деятельности теннисистов и объяснение ее проявлением недостаточности усилий на тренировках и соревнованиях проводился с помощью мотивационного тренинга «причинных схем». Сущность этого тренинга заключается в следующем. Восприятие спортсменом причин успеха или неудачи является существенной детерминантой его последующей деятельности и ее мотивационной основы. Программа тренинга причинных схем ориентирована на перестройку объяснения теннисистами причин своих неуспешных действий с внешних факторов и внутреннего фактора - «низки способности» - на внутренний фактор - «недостаточность усилий». При такой перестройке спортсменами объяснений своих неудач можно рассчитывать на сохранение и укрепление спортивной мотивации, так как недостаточность проявления усилий устранить значительно легче, чем воздействовать на другие факторы. Данный тренинг проводился после соревнований в индивидуальной форме.

Важным при изменении причинных схем является изучение и учет актуализирующихся эмоциональных состояний. Читая ту или иную

причинную схему, можно понять, что чувствует спортсмен и что переживает, что надо делать ему дальше. Причинные схемы используются при формировании тренировочной и соревновательной мотивации [5];

3) развитие у спортсменов-теннисистов способностей к самоанализу своей деятельности, целеполаганию и планированию своего поведения. Для этого использовался «тренинг личностной причинности». Сущность этого тренинга основывается на следующем положении: первичная мотивация человека - стремление к эффективному взаимодействию с окружающей действительностью, стремление изменить ее в желаемом направлении. Укрепление спортивной мотивации рассматривается как развитие ощущения того, что человек сам является причиной своего поведения и всех его последствий. При проведении этого мотивационного тренинга решаются следующие задачи: 1) формирование умения ставить перед собой реально достижимые перспективные цели на основе сопоставления целей со своими возможностями; 2) формирование умения выявлять свои сильные и слабые стороны; 3) научить спортсмена постановке ближайших перспектив; 4) научить спортсменов понимать, действительно ли его поведение (деятельность) приближает к цели [1]; 4) формирование внутренней процессуальной мотивации. Для этого используется «тренинг внутренней мотивации». Сущность этого тренинга заключается в следующем. Внутренняя мотивация человека возникает в процессе выполнения деятельности и получения удовлетворения от этого процесса. При формировании внутренней мотивации важно знать специфику познавательных процессов и психических состояний спортсмена: концентрированность внимания на занятиях теннисом, исключение появления в поле сознания постороннего; ощущение полной включенности (физической, интеллектуальной) в спортивные занятия; ясное осознание целей, задач, средств выполняемой деятельности; осознание правильности того, что делаешь; отсутствие тревоги, беспокойства, неуверенности в своих спортивных устремлениях; ощущение замедления субъективного времени;

проявление положительных эмоций, чувств на тренировках и соревнованиях [6];

4) работа с лидером и ведомыми в плане управления игровым взаимодействием и взаимоотношениями в команде. Лидеры могут проявлять пассивное поведение или же конфликтное, ранее не характерное для них. Коррекция поведения лидера в этом случае заключается в следующем: 1) проводится наблюдение за общением и результативностью деятельности лидера в играх; 2) фиксируются ситуации, в которых поведение лидера нежелательно для команды; 3) выявляется внутренняя психологическая картина конфликтных ситуаций в процессе бесед с членами команды; 4) анализируется поведение лидера с ним самим. На основе наблюдений и бесед составляется программа конкретных действий и поведения лидера в конфликтных ситуациях с ориентацией лидера на контакт с конкретными спортсменами.

Для ведомых (низкостатусных) спортсменов характерно следующее поведение в команде: низкая коммуникативная активность; преобладание пассивного круга общения; такие спортсмены чаще других являются объектами агрессивного общения остальных игроков, на агрессию со стороны других реагируют уходом в себя, эмоциональными переживаниями, вспышками эмоций; они редко являются инициаторами общения. Работа с такими игроками включает: обучение навыкам эффективного общения, формирование умений активного противодействия неблагоприятным воздействиям извне, формирование благоприятных установок и отношений к межличностным контактам с другими игроками. Данная работа проводится в форме тренинга общения. Содержанием такого тренинга является: обучение ориентированности в ситуациях взаимодействия с партнерами по команде; ослабление чрезмерной чувствительности к психотравмирующим и конфликтным ситуациям; приучение общаться с любыми партнерами; подбор желательных и нежелательных партнеров и обучение способам активного противодействия неблагоприятным влияниям [3];

5) организация межличностного взаимодействия. Для оптимизации межличностного общения в команде целесообразно использовать следующую последовательность совместной деятельности: проведение групповых упражнений, исключающих соревновательность, напряженность, конфликтность; выполнение групповых заданий, стимулирующих стенические эмоции, взаимопомощь, заинтересованность в результатах других, интенсивное общение; выполнение групповых упражнений с общей оценкой деятельности группы; работа с «проблемными» игроками (лидерами, ведомыми); подключение лидеров к коммуникативным связям; обучение отдельных спортсменов способам адаптации к межличностным влияниям [7];

б) удовлетворение актуальных потребностей в движениях, одобрении, самосовершенствовании. Согласно теории мотивации А. Маслоу [5] удовлетворённость человека лежит в основе его устремленности к высоким результатам своей деятельности. Удовлетворение потребностей высшего уровня происходит после удовлетворения потребностей низкого уровня (рис.1).

Рис.1. Последовательность удовлетворения потребностей в процессе занятий спортом

Данное положение было взято за исходное при формировании спортивной мотивации спортсменов-теннисистов. Работа строится на первоначальном удовлетворении потребностей более низкого порядка, затем более высокого - в движениях, в восстановлении после тренировки, в

общении, в одобрении, признании компетентности, самоутверждении, самосовершенствовании. Мы исходим из известного в психологии положения о том, что мотивация занятий любой деятельностью, в том числе и спортивной, связывается с удовлетворением потребностей, имеющих место в занятиях этой деятельностью.

Выводы:

1. Изучение психологических особенностей мотивационно-волевой сферы спортсменов выступает актуальной проблемой, поскольку достижение высоких результатов в спортивной деятельности (в частности, в большом теннисе) требует не только физического мастерства, но и наличия определенных личностных характеристик: силу воли, желание работать, умение отвечать за свои поступки и т.д.

2. Проведенный анализ теоретических источников показал, что авторы исследуют психологические особенности воли, мотивации личности. Много внимания уделяется психологическим особенностям воспитанников и в спорте. Однако нами не найдено рассмотрение изучаемой проблемы относительно спортивной специализации – тенниса. Очевидно, что по данному вопросу исследований недостаточно, поэтому изучение психологических особенностей мотивационно-волевой сферы спортсменов-теннисистов требует к себе внимания.

Анализ научно-методической литературы и собственное исследование позволили подготовить эмпирическое исследование, и аргументировано выбрать диагностический инструментарий.

3. Результаты эмпирической работы позволили установить, что мотивационно-волевая сфера спортсменов-теннисистов имеет своеобразные психологические особенности, которые формируются под воздействием личностных характеристик. Среди личностных характеристик нами рассмотрены локус контроля исследуемых, а также их отношение к успеху и неудачам. Нами установлено, что студенты-спортсмены отличаются от других более выраженными волевыми качествами и более высокой

мотивацією к діяльності, однак спортсмени мають потребу в розвитку мотиваційно-вольової сфери. Причин, які сформували таке положення може бути значно більше, ніж розглянуто в межах нашого дослідження. Але не викликає сумнів, що недооцінка психологічних факторів впливає на мотиваційно-вольову сферу спортсменів.

1. Бондарчук О.І., Загальна психологія: Навч. посібник. / Бондарчук О.І., Туриніна О.Л. – К.: Логос, 2011. – 140 с.
2. Гогунів Е.Н. Психологія фізичного виховання і спорту. / Гогунів Е.Н. – М., 2012. – 287 с.
3. Ільїн Е.П. Психологія волі. / Ільїн Е.П.- СПб.: Пітер, 2009. – 512 с.
4. Ільїнич В.І. Студентський спорт і життя. / Ільїнич В.І. – М.: «Аспект прес», 1995. – 244 с.
5. Маслоу А. Самоактуалізація // Психологія особистості: Тексти / Під ред. Ю.Б.Гіппенрейтер, А. А.Пузыря. /Маслоу А. - М., 1982.
6. Основи спортивної психології (навчальний посібник, з грифом УМО) /- Москва, Вид-во «Советський спорт», 2010. – 208 с.
7. Особливості механізму мотиваційного процесу в спорті // Журнал «Вісник спортивної науки» №3. – 2010 г. /- М.: Вид-во «Советський спорт» - С.15-19.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСІБ З ВАДАМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ СПОРТУ

Габрільчук І. В., магістрант

Передерій А. В., к.фіз.вих., доцент кафедри теоретико-методичних основ спорту

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Спеціальні Олімпіади є унікальним напрямом адаптивного спорту, що існують з 1968 р. завдяки діяльності Юніс Кеннеді Шрайвер, де перш за все домінує заохочення випробувати свої можливості, подолати невпевненість та отримати перемогу над собою. Через заняття спортом вони намагаються усунути стереотипні уявлення суспільства про обмежені можливості осіб з вадами розумового розвитку (ВРР), піклуються про стан їх здоров'я, а також сприяють інтеграції в суспільство, готуючи до самостійного життя та суспільно-корисної праці, для відчуття себе повноправними членами суспільства та отримання насолоди від власних зусиль [3, 4].

Наукові надбання проблематики спеціального олімпійського руху висвітлюють широке коло питань, як історичного та організаційного, так і світоглядного характеру. Дослідження нозологічно-детермінованих складових системи підготовки атлетів Спеціальних Олімпіад та, зокрема, впливу занять різними видами спорту на покращення як фізичного розвитку, так і соціальну адаптацію атлетів, носять фрагментарний характер [1, 5, 7, 10]. В сучасних літературних джерелах розглядаються різні напрями соціальної адаптації осіб з вадами інтелекту: професійно-трудова навчання, музичне виховання, використання засобів фізичного виховання [6], конструкторська діяльність, ритмічна гімнастика [9], рухливі ігри [8] тощо. У наукових дослідженнях спортивної проблематики, вивчаються переважно методичні аспекти тренувального процесу, а не його соціалізуючий ефект, що є основним у роботі з особами з ВРР [2, 6]. Враховуючи інтегральний характер спортивної діяльності, постає актуальне наукове завдання вивчення соціальної спрямованості саме спортивних занять, їх впливу на фізичну реабілітацію та соціальну адаптацію осіб з ВРР.

Мета дослідження – визначення впливу занять спортом за програмами Спеціальних Олімпіад на рівень соціальної адаптації осіб з ВРР.

Завдання дослідження:

1. Виявити місце засобів спорту в соціальній адаптації осіб з ВРР.

2. Визначити ефективність впливу занять спортом на соціальну адаптацію та фізичну реабілітацію осіб з ВРР.

Результати дослідження та їх обговорення. Виходячи зі специфіки системи спортивної підготовки атлетів Спеціальних Олімпіад, обов'язковою умовою ефективного її функціонування є забезпечення спрямованості на соціальну адаптацію та фізичну реабілітацію. З метою визначення ефективності впливу засобів спорту на осіб з ВРР було проведене анкетне опитування серед представників їх найближчого оточення (представники родини, тренери, волонтери, координатори обласних регіональних осередків, тощо), думка яких є опосередкованою оцінкою соціалізуючого та реабілітаційного ефекту спортивних занять. Загальна кількість анкет – 135.

Анкетуванням було виявлено загальний спектр засобів соціальної адаптації та реабілітації, що використовуються в роботі з особами з ВРР. Пропонуються наступні варіанти засобів, що мають різну значимість та ефективність: арт-терапія, вишивання, декламування віршів, дельфінотерапія, догляд за людьми похилого віку, догляд за собакою, іпотерапія, ліпка, лікувальна фізична культура (ЛФК), масаж, музика, образотворче мистецтво, складання пазлів, прогулянки, розваги, рукоділля, співи, танці, трудотерапія та спортивно орієнтований вид діяльності – туризм. Окремо зазначалися, як ефективні засоби реабілітації, заняття спортом загалом та певними видами спорту. В рейтингу неспортивних засобів реабілітації осіб з вадами розумового розвитку першу позицію посідає трудотерапія, на другій позиції ЛФК, музика та арт-терапія розташувалися на третій та четвертій позиціях відповідно. Аналіз спортивних засобів реабілітації підтвердив ефективність популярних в Україні та в світі таких видів спорту, як легка атлетика та футбол, що мають вищий рейтинг. До ефективних засобів впливу респонденти також віднесли спортивну гімнастику, баскетбол, плавання та лижні перегони. До спортивних засобів також віднесено вправи на тренажерах і туризм.

За допомогою анкетування виявлено позитивний ефект від занять спортом у покращенні побутових навичок атлетів (сформованість гігієнічних

навичок, здатність одягатися та приймати їжу). Тренувальна та змагальна діяльність ефективно стимулює формування побутових навичок, що виявляється в покращенні їх рівня, в середньому, на 64 %. (зміни відбулися з 2,16 до 3,54 балів за п'ятибальною шкалою) (табл.1). Тобто, якщо до початку занять спортом реалізація побутових потреб вимагала незначної сторонньої допомоги для переважної більшості атлетів, то в процесі спортивного тренування суттєво зростає кількість атлетів, здатних самостійно виконувати побутові операції.

Таблиця 1

Динаміка сформованості побутових навичок та соціального досвіду атлетів

	Побутові навички			Соціальний досвід		
	вихідний рівень	наявний рівень	% приросту	вихідний рівень	наявний рівень	% приросту
Середньо-груповий	2,2	3,5	64	4,24	6,95	64
стаж до 3-х років	2,0	3,2	60	4,8	6,6	38
стаж 4-9 років	2,1	3,6	71	4,4	6,9	57
стаж понад 10 років	1,9	3,6	90	3,3	6,9	109

Оцінка змін у рівні соціального досвіду атлета під впливом занять спортом включала оцінку рівня володіння інформацією про себе та своє найближче оточення, орієнтації в просторі та часі, вміння оцінити ситуацію та володіння правилами поведінки. Усі показники оцінювалися за 10-бальною шкалою. Середньо-групова комплексна оцінка рівня соціального досвіду до початку занять спортом, на думку респондентів, складала 4,24 бала, остаточний рівень оцінений у 6,95 бала. Приріст показників рівня соціального досвіду атлетів з ВРР свідчить про значні можливості спортивної діяльності покращувати не тільки спортивно-результативні значущі якості, тобто силу, витривалість, швидкості, загальний рівень фізичного розвитку, а й, що надзвичайно важливо, рівень соціальної адаптації атлета Спеціальних Олімпіад, що створює передумови відчувати себе, наскільки це можливо, активним та корисним членом суспільства. Помітний прогрес в показниках соціального

досвіду, виявлений у атлетів, які мають значний досвід участі в змаганнях. За оцінкою респондентів рівень соціального досвіду зріс в процесі занять спортом більше ніж вдвічі (з 3,04 бала до 7,05 бала). Натомість, в спортсменів, які брали участь виключно в змаганнях локального рівня, при вищому вихідному рівні соціального досвіду (5,3 бала) покращення відбулося лише на 37,7 % (остаточний рівень склав 7,3 бала).

Висновки:

1. Засоби реабілітації атлетів з ВРР поділяються на спортивні, до яких респонденти віднесли: легку атлетику, футбол, спортивну гімнастику, баскетбол, плавання, лижні перегони, бадмінтон, теніс, настільний теніс, вправи на тренажерах, туризм, велоспорт, волейбол, спортивні ігри; а також неспортивні: трудотерапія, ЛФК, музика, арт-терапія, образотворче мистецтво, прогулянки, співи, іпотерапія, масаж, дельфінотерапія, складання пазлів, догляд за людьми похилого віку, догляд за собакою, рукоділля, ліпка, вірші, розваги, танці, вишивання.

2. В результаті анкетування представників найближчого оточення атлетів з ВРР виявлено значне покращення побутових навичок та соціального досвіду, що є свідченням потужного позитивного впливу занять спортом на їхню соціальну адаптацію та нормалізацію способу життя. Окрема оцінка представників різних кваліфікаційних, вікових, нозологічних підгруп виявила пряму залежність приросту усіх показників від спортивного стажу атлетів, що підкреслює соціально-адаптаційний ефект спортивної підготовки атлетів з ВРР.

1. Акатов Л. І. Соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я/ Л.І. Акатов // Психологічні основи: Учб. посібник для студ. вищ. навч. закладів. - М.: Гуманіт. вид. центр ВЛАДОС, 2003. - 368 с.
2. Бріскін Ю., Передерій А., Нерода Н. Програми Спеціальних Олімпіад //Оздоровча і спортивна робота з неповносправними: зб. наук. ст. з проблем фіз. виховання і спорту та фіз реабілітації неповносправних. – Львів: Ахіл, 2003. – Вип. 1. – С. 12–16.

3. Брискин Ю. А. Адаптивный спорт / Ю. А. Брискин, С. П. Евсеев, А. В. Передерий. – М. : Советский спорт, 2010. – 316 с.
4. Бріскін Ю. Адаптивний спорт. Спеціальні Олімпіади :навч. посіб. / Юрій Бріскін – Л. : Ахіл, 2003. – 128 с.
5. Вплив занять спортом на реабілітацію та інтеграцію неповносправних дітей з синдромом Дауна [Електронний ресурс] / Ю. І. Байцар, Л. С. Зубрицький, О. М. Стефанишин, Ю. Г. Любіжанін // Спортивна наука України. – 2006. – №2(3).Режимдоступу:<http://www.nbuu.gov.ua/ejournals/SNU/20062/06byidsd.pdf> (дата звернення: 07.09.2013).
6. Гончаренко Є. В. Дидактичні особливості проведення тренувальних занять зі спортсменами з відхиленнями розумового розвитку : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 «Олімпійський та професійний спорт» / Гончаренко Євген Володимирович ; Нац. ун-тет фіз. виховання і спорту України. – К., 2011. – 23 с.
7. Лазаренко Т. Фізична підготовленість як компонент механізму психологічної адаптації до навчання дітей із затримкою психічного розвитку / Т. Лазаренко // Молода спортивна наука України: зб. наук. ст. в галузі фіз. культури і спорту. – Л., 2000. – Вип. 4. – С. 317-319.
8. Лесько О. Рухливі ігри як ефективний засіб фізичної корекції школярів із затримкою психічного розвитку / Орест Лесько // Молода спортивна наука України : зб. наук. статей з галузі фіз. культури і спорту.– Л., 2002. – Вип. 6, т. 1. – С. 288–291.
9. Максимова С. Ю. Коррекционные возможности ритмической гимнастики в адаптивном физическом воспитании детей дошкольного возраста с задержкой психического развития / С. Ю. Максимова // Адаптивная физическая культура. - 2011. Т. 46, № 2. - С. 15-16.
- 10.Передерий А. В. Змагання в системі підготовки атлетів спеціальних олімпіад / А. В. Передерий // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – №4. – С. 55–59.

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ, ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
СПОРТУ**

**НЕОЛИМПІЙСЬКИЙ СПОРТ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО
СПОРТИВНОГО ДВИЖЕННЯ (НА МАТЕРІАЛЕ СПОРТИВНИХ
ЕДИНОБОРСТВ)**

Вакуленко Е.П. - магістрантка

*Борисова О.В. професор, Соловьєва В.О. преподаватель кафедры
профессионального, неолимпийского и адаптивного спорта*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев

Актуальность. Неолимпийский спорт является одним из стремительно развивающихся направлений спортивного движения, который с каждым годом сохраняет положительную динамику своего развития и становится все более популярным. Неолимпийский спорт является относительно новым направлением в спорте, что определяет наличие единичных литературных источников в данной сфере [6].

Спортивные единоборства представлены в программе многих крупномасштабных соревнований, что определяет их особую популярность и в Украине. На Всемирных играх боевых искусств, которые прошли в 2013 г. в Санкт-Петербурге наши спортсмены в неофициальном командном зачёте заняли шестое место, завоевав 34 медали.

Анализ современной научно-методической литературы по вопросам изучения неолимпийского спорта в системе международного спортивного движения позволил выявить, что преимущественно, исследования посвящены изучению общей истории физической культуры и спорта (Кун Л., Пангелова Н., Сутула В.), спорту высших достижений (Визитей М.М., Качуровський Д.О, Платонов В. Н.), адаптивному спорту (Брискин Ю.А.; Матвеев С.Ф., Евсеев С.

П.). Вместе с тем почти отсутствуют исследования, относительно развития единоборств в системе неолимпийского спорта. Поскольку это новое направление, требующее дальнейшего усовершенствования и развития, а также количество исследований посвящённых изучению данного вопроса недостаточно, это и определило актуальность исследований.

Цель исследования - определение путей развития спортивных единоборств на национальном и международном уровне.

Задачи исследования:

1. На основании анализа литературных источников изучить предпосылки возникновения спортивных единоборств в мире.
2. Определить особенности функционирования организаций в неолимпийском спорте (на примере спортивных единоборств).
3. Выявить особенности и пути дальнейшего совершенствования спортивных единоборств в Украине.

Результаты исследования и их обсуждение. На основе анализа литературных источников и материалов сети Интернет было определено что, история развития единоборств насчитывает не одно тысячелетие.

В течении V и VI веков категории приёмов развивались и совершенствовались. Тренировка в боевых приёмах стала неотъемлемой частью подготовки буддийских монахов. Потребность в самообороне была действительно высокой, так как Индия того времени - это полтора десятка враждующих княжеств, по территории которых странствовали сотни последователей Будды [2].

Следующий этап в развитии единоборств тесно связан с историей и культурой самого Китая, в которой развивались свои национальные методы физического воспитания. Гигиеническая оздоровительная гимнастика существовала в стране ещё за 2000 лет до н. э. Складывались и самобытные национальные виды борьбы [1].

Развитие боевых искусств Древнего мира способствовал появлению современных видов единоборств (кен-до, фехтование, тхэквондо, бокс, греко-

римская борьба, ушу, сумо, самбо, карате и т.д.), которые сегодня развиваются в различных направлениях международного движения.

Сегодня спортивные единоборства входят в программу всех крупномасштабных соревнований, за организацию и проведение которых отвечает ряд международных организаций [5] (рис. 1).

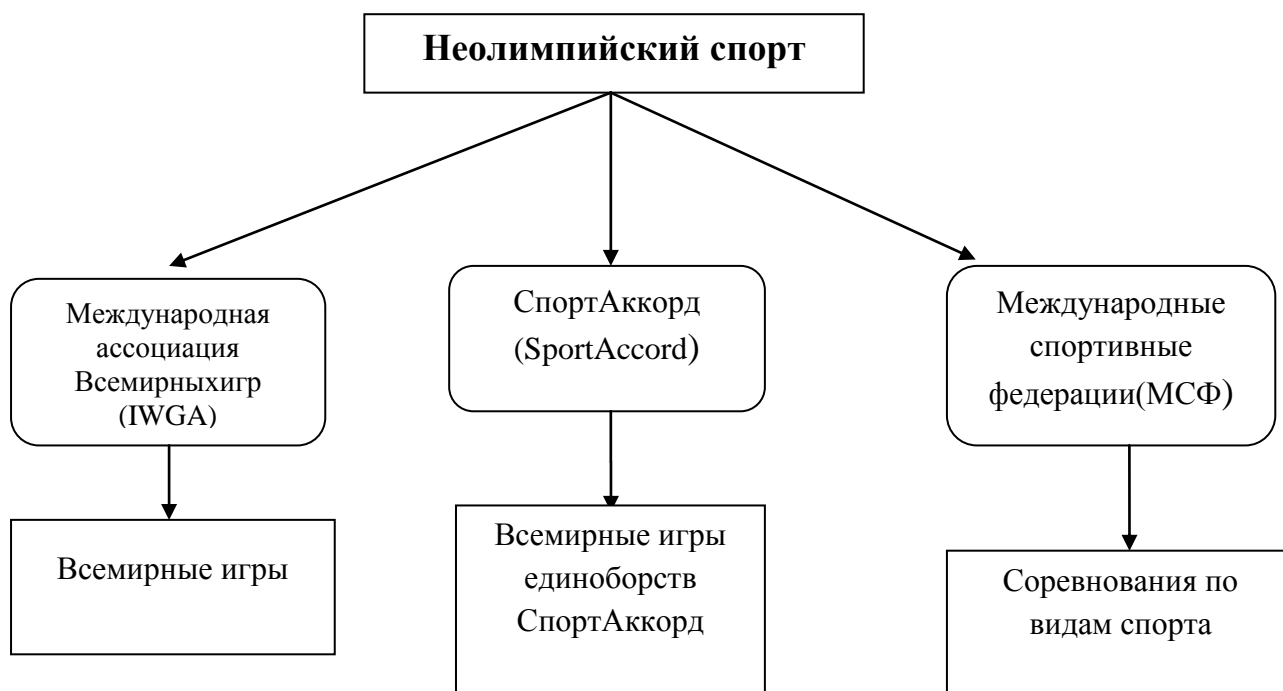

Рис.1. Международные организации неолимпийского спорта

Международная ассоциация Всемирных игр (IWGA), была образована в 1980 г. по инициативе Кимо Юнга путем объединения 12 спортивных федераций, для популяризации и повышению статуса своих видов спорта вплоть до включения их в Олимпийскую программу. Основным направлением деятельности данной организации является проведение Всемирных игр.

Еще одной организацией, руководящей неолимпийским спортом в мире, является СпортАккорд. Данная спортивная организация объединяет в своей структуре неолимпийские и олимпийские виды спорта и имеет насыщенную историю (табл. 2).

Етапи становлення і розвитку СпортАккорд

Год	События
1921	Международные спортивные федерации выразили мнение о создании постоянно действующего бюро для связи Международных спортивных федераций с Международным Олимпийским комитетом.
1967	Создание “Генеральной Ассамблеи Международных Спортивных Федераций” путем объединения 26 Международных спортивных федераций.
2003	Подписание соглашения между представителями неолимпийского спорта о проведении ежегодных конвенций.
2009	Создание СпортАккорд путем реорганизации GAISF. Проведение новых мультиспортивных соревнований по группам видов спорта.

Еще в 1921 г., международные спортивные федерации (МСФ) заявили о необходимости представительства их общих целей и интересов. Под руководством Павла Руссо, который был генеральным секретарем Международного союза велосипедистов (UCI), было создано бюро общения с олимпийскими властями.

Основной целью федерации СпортАккорд является объединение, поддержка и защита интересов своих членов. Деятельность этой организации направлена на обмен знаниями и передовым опытом в сфере этики и социальной ответственности международного спортивного движения [3].

Одним из новых направлений деятельности СпортАккорд является проведение соревнований по группам видов спорта. К ним относятся Всемирные игры единоборств, которые представляют собой мультиспортивные соревнования, проводимые раз в два года между играми Олимпиад.

В их программу входят как олимпийские, так и неолимпийские спортивные единоборства и боевые искусства. Решение о проведении данных мероприятий было принято международными спортивными федерациями членами СпортАккорд: айкидо, бокса, борьбы, дзюдо, джиу-джицу, карате, кендо, кикбоксинга, муай-тай, самбо, сумо, тхэквондо, ушу.

Развитием и совершенствованием спортивных единоборств в Украине занимаются различные федерации по различным видам единоборств при поддержке Спортивного комитета Украины, который представляет Украину на Всемирных и Европейских играх по неолимпийским видам спорта и других, международных спортивных соревнованиях. Организует и проводит на территории Украины Всемирные и международные соревнования по спортивным единоборствам совместно с спортивными федерациями. Так на территории нашей страны были проведены Всеукраинские игры боевых искусств и Всеукраинские пляжные игры.

Выводы

1. Анализ доступной нам специальной литературы показал, что вопросам изучения неолимпийских единоборств посвящены работы как зарубежных, так и отечественных исследователей. Установили, что развитие неолимпийского спорта направлено на демонстрацию исторических традиций, национальной самобытности, культурного разнообразия, социальных ценностей мира, боевых искусств и спортивных единоборств.

2. К основным организациям, отвечающим за развитие неолимпийского спорта на международном уровне относятся: СпортАккорд, Международные федерации, а также Международная ассоциация Всемирных игр (IWGA).

1. Волошин А. Развитие в Украине неолимпийских видов спорта / А. Волошин, – К.: Спорт газета 2005 - № 96 с. 2
2. Григорьевич В. В. Всеобщая история ФК и С : учеб. пособие / В. В. Григорьевич. – М. : Советский спорт, 2008. -288 с.
3. Долбишева Н. Г. : Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі : Монографія / Н.Г. Долбишева. – Дн-вськ Вид-во Маковецький, 2012. – 258 с.
4. Кочнев В.П. Возрождение традиции предков / В.П. Кочнев, И.Ю. Григорьев, В.П. Коротов. – Я.: Медиа-холдинг Якутия, 2009.

5. Яковлев Я. И. История возникновения искусства единоборства / Я. И. Яковлев – М. : Борьба: История борьбы Академия, 2003.
6. Спортивний комітет України [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.scu.org.ua>.

СПОРТИВНІ ЄДИНОБОРСТВА ЯК ФАКТОР ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ УКРАЇНИ

Каленик Т.В., магістрант

*Мазур А.В., викладач кафедри професійного, неолімпійського та
адаптивного спорту*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ

Актуальність. Перспективи розвитку будь-якого суспільства цілком справедливо пов'язують з молоддю. У сучасному суспільстві поширюється тенденція здорового способу життя. Виховання патріотизму в українській молоді та реалізація ідей, набуває особливого значення в силу таких причин: соціально-економічні зміни, кризові явища, притаманні сучасному суспільству, спричинили деформацію ціннісних орієнтацій значної частини молодих людей, що створило певні труднощі в соціальному розумінні суті патріотизму.

Патріотичне виховання згадувалося ще в Стародавній Греції видатними філософами того часу (Аристотель, Сократ, Платон, Гіппократ), які вважали, що одним із завдань виховання є пробудження патріотизму, готовності віддати життя за свою державу та народ.

Французький філософ-просвітник Клод Гельвецій, виходячи з того, що переробка суспільства можлива через виховання, завзято захищав суспільне виховання і освіту. Учений твердив, що мета виховання має полягати в тому, щоб розкрити серце дитини для гуманності, а розум – для правди і знань та виховувати патріотів у свідомості ідей особистого добра тіснопов'язаного з ідеєю добра для всіх людей. Підкреслюючи необхідність патріотичного

виховання, Гельвецій писав: «Чесноти цивілізованої людини – любов до справедливості й до батьківщини»[3].

Мета дослідження: оптимізувати процес патріотичного виховання молоді засобами спортивних єдиноборств.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати історичні аспекти становлення патріотичного виховання
2. Виявити особливості патріотичного виховання під час занять боротьбою самбо.

Результати дослідження та їх обговорення. Упродовж багатомісячної історії українського народу значна увага приділялась вихованню підростаючого покоління в любові до рідної землі, поваги до героїчних подвигів українського народу, готовності до захисту свого народу. Справжнім феноменом патріотизму в історії України XVII століття стало Запорізьке козацтво. Головні ідеї козацтва, свобода особистості, самостійність і незалежність, любов до України та свого народу, виховання захисників українського народу, фізично сильних, сміливих, мужніх синів нашої країни формування національного світогляду та національної свідомості стали провідними у народній педагогіці. Козацька педагогіка розробила систему форм, методів, засобів впливу на підростаюче покоління і висунула ідею виховання захисників свободи і незалежності України (військово-фізичне виховання, парубоцькі громади) [2].

XIX сторіччя розпочалося для України важливою подією, яка ознаменувала зародження сталої національної системи освіти, – прийняттям у 1805 році шкільного закону. У цей час починають вирізнятися окремі особистості (Могилянський І., Снігурський І., Левицький М., Лаврійський І.), заходи яких у справі піднесення народного шкільництва й національної освіти можна вважати «світлим проблеском у темряві національного життя». Вони вимагали навчання в школах рідною мовою, відкривали навчальні заклади, видавали навчальну літературу народною мовою, розвивали національну педагогічну думку.

Зі становленням незалежної Української держави патріотизм набуває нового змісту. Реалії життя незалежної, суверенної України вимагає уточнення і перегляду існуючого поняття «патріотизм» розробки нового його бачення.

Український патріотизм відображає природну закономірність тривалого історичного розвитку українського народу, як нації аж до утвердження державності. Сучасна Українська держава стоїть на шляху зростання національної свідомості, гордості, культури. У контексті нового патріотизму незалежної України дедалі більше уваги акцентується на національно-усвідомленому ставленні до Батьківщини.

Аналіз наукових джерел свідчить, що немає єдності трактування суті патріотичного виховання. При цьому дослідники наголошують, що, оскільки Україна – це поліетнічна держава, то патріотичне виховання має здійснюватись так, щоб сприяти консолідації та подальшому розвитку української нації, її традицій та культури, самобутності національних меншин.

Існують різні методи виховання молодого покоління (дидактичний метод та практичний метод) серед них важливу роль відіграє спорт. Заняття спортивними єдиноборствами допомагають формувати у молоді характер, патріотизм, цілеспрямованість, та впевненість у своїх силах. Спорт є одним із важливих чинників у формуванні особистості

Заняття єдиноборствами формують розуміння у необхідності постійно працювати над собою, вивчаючи особливості свого організму, вміння раціонально використовувати свій потенціал, постійно засвоювати спортивні та етичні цінності [4].

Патріотичне виховання сучасної молоді є одним із завдань, які вирішуються на заняттях з самбо. Виховання патріотичної свідомості, почуттів і переконань неможливо відокремити від складного цілісного процесу виховання та формування особистості. Під час тренувальних занять в повній мірі вирішуються проблеми патріотичного виховання. Самбо – це вид боротьби, який було створено на технічних засадах національних видах

боротьби різних держав. Від являв собою в певні мірі ідеологію всебічно розвиненої людини [1].

Висновки

Заняття єдиноборствами використовують як дієвий засіб виховання молоді. Під час занять єдиноборці набувають не тільки фізичних, технічних, психологічних та морально-вольових навиків. Єдиноборства в першу чергу виховують у молодого покоління патріотизм, прагнення прославляти свою державу, любов до Батьківщини, комунікативні навички, уміння йти на компроміси, дисципліну та уміння поводити себе в соціумі. В свій час тренерський склад прагне привити патріотичні ідеї спортсменам від початку їх занять проводячи з ними бесіди та дискусії на різні теми.

1. Троянов К.В. Методика начальної підготовки по боротьбі самбо в процесі фізичного виховання студентів: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / К.В. Троянов. – Москва, 2002. – 170 с.
2. Бака М. Фізичне і патріотичне виховання молоді: Навч.-метод. посіб. / М. Бака, В. Корж.– К.: Книга пам'яті України.– 464 с.: ілюстр.
3. Бугайцева Г. Принципи патріотичного виховання учнівської молоді (зі спадщини Григорія Ващенко) / Г. Бугайцева // Історія в шк - 2012 - №5 - С. 7-10.
4. Горобей М. П. Про виховний вплив занять єдиноборствами на студентську молодь / М. П. Горобей // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С. С. — Харків: ХХІІІ, 2000. – №14. – С. 9 – 11.

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОГРАММ ВСЕМИРНЫХ ИГР

Кордонская А.С., магистрантка

Войтова О. В., преподаватель кафедры профессионального, неолимпийского и адаптивного спорта

Актуальність. Міжнародне спортивне рухування включає в себе велике кількість видів спорту, організацій, спортивних заходів, спортсменів. Важливе місце в ньому займає неолимпийський спорт. Сучасною тенденцією його розвитку є поява нових видів спорту, формування їх організаційно-управлінських структур, розширення системи змагань [1].

Вперше в 1980 г. дванадцять міжнародних спортивних федерацій вирішили за аналогією Олимпийських ігор проводити міжнародні комплексні змагання по неолимпийським видам спорту – Всесвітні ігри. Федерації заснували вищий керівний орган за проведення змагань – Міжнародну асоціацію Всесвітніх ігор (IWGA).

Особливий інтерес викликає вивчення формування програм даних змагань, т.к. вони мають свої специфічні особливості, від яких потенційно залежить популярність Всесвітніх ігор, їх привабливість для різних спортивних структур.

Ціль дослідження – визначення особливостей формування програм Всесвітніх ігор.

Задачі дослідження:

1. Розглянути групи видів спорту, які включені в програми Всесвітніх ігор.
2. Визначити динаміку розвитку програм Всесвітніх ігор.
3. Проаналізувати критерії включення видів спорту в програму Всесвітніх ігор.

Результати дослідження і їх обговорення. В 1981 г. вперше були проведені міжнародні комплексні змагання по неолимпийським видам спорту – Всесвітні ігри. Програма даних змагань складається з двох частин: офіційної і показової. Особливістю їх формування є те, що від міста, яке проводить Всесвітні ігри, не вимагається

строительства спортивных сооружений или расширение имеющейся инфраструктуры. В этом заключается главное отличие Всемирных игр от других соревнований. Состязания проводятся на уже существующих спортивных объектах, которые были построены заблаговременно. Это одно из главных условий, которые определяет выбор видов спорта для включения в программу Всемирных игр.

IWGA официальные виды спорта разделяет на 6 основных групп: артистические виды спорта, игры с мячом, единоборства, виды спорта на точность, силовые, а также виды спорта, соревновательная деятельность которых происходит в воде, в воздухе и на земле [4].

Группа артистических видов спорта охватывает утонченные, эстетические и сложно-координационные виды, которые требуют значительной хореографической подготовки, а также высокого технического мастерства от спортсменов. В данной группе следует отметить прыжки на батуте и фигурное катание на роликах, которые начиная с 1981 г. и постоянно входят в программы данных соревнований [1, 4].

Единоборства являются неотъемлемой составной частью программы Всемирных игр. Эта группа видов спорта включает в себя сумо, каратэ, джиу-джитсу, айкидо и ушу.

Следующую группу видов спорта объединяет сила, выносливость и упорство спортсменов, а также стремление к достижению высокого результата за счет своих силовых возможностей. В нее входят: бодибилдинг, пауэрлифтинг и перетягивание каната, стабильно входящие в программу Всемирных игр [2, 4].

В группу точных видов спорта включены: бильярдный спорт, болспорт, а также боулинг, кастинг и стрельба из лука по мишеням, которые с момента проведения первых соревнований стали традиционными для программы этих соревнований [2,4].

Игры с мячом, наиболее широко представленная группа в программе Всемирных игр. К ней принадлежат: пляжный гандбол, каноэ-поло, фистбол ,

корфбол, нетбол, хоккей с мячом, хоккей с мячом на роликах, регби, софтбол, сквош и ракетбол. Фисбол и корфбол из-за своей высокой популярности в мире стали постоянными видами спорта для официальной программы Всемирных игр [2, 4].

Современные виды спорта нового тысячелетия, в которых спортсмены соревнуются в воде, в воздухе и на земле, представлены в последней группе программы Всемирных игр. В нее включены: авиаспорт, каноэ-марафон, дуатлон, алпимат, спасательный спорт, спортивное ориентирование, роликовый хоккей с шайбой, скоростное катание на роликах, скалолазание, серфинг, подводное плавание и водные лыжи, которые дополняют программу данных соревнований своей неповторимостью [2, 4].

За время проведения Всемирных игр количество видов спорта, включенных в программы, то увеличивалось, то уменьшалось, что говорит о нестабильности программы данных соревнований (рис.1). Однако, в период с 2009 по 2013 гг. наблюдаются изменения, связанные с последним решением IWGA. В нем говорится, что программа Игр будет соответствовать формуле 30 +, что означает - в официальную часть программы, будут входить 30 видов спорта, а остальные могут быть включены в показательную часть программы, по желанию организационного комитета.

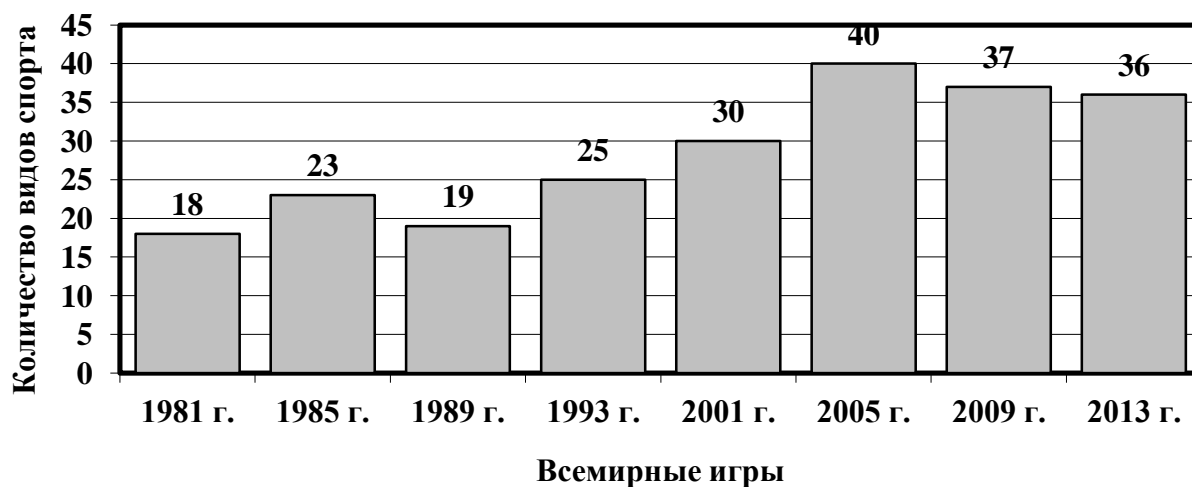

Рис. 1. Динамика изменения количества видов спорта в программах Всемирных игр

Следует отметить, что согласно решению IWGA, с 2004 г. в программу Всемирных игр должны входить только те виды спорта, которые имеют потенциальную возможность включения в программу Олимпийских игр[3]. Благодаря своей популярности некоторые из видов спорта, входившие ранее в программу Всемирных игр, на данный момент уже представлены в программе Олимпийских игр. Например, тхэквондо, триатлон, бадминтон, прыжки на батуте и др.

Включать и исключать из программы Всемирных игр виды спорта или спортивные дисциплины имеет право Исполнительный комитет IWGA. Все виды спорта, которые впервые претендуют на включение в программу Всемирных игр, в соответствии со статьей 5 Устава IWGA[3], должны соответствовать следующим критериям:

- не быть похожими на уже существующие в программе виды спорта или дисциплины;
- иметь международную организационно-управленческую структуру;
- быть распространенными минимум на трех континентах;
- регулярное проведение по этому виду спорта минимум трех чемпионатов мира;
- результаты соревнований должны быть измеряемыми и не зависеть от механической движущей силы;
- проведение соревнований не должно зависеть от наличия льда или снега.

Выводы:

1. IWGA официальные виды спорта в программе Всемирных игр разделяет на 6 основных групп: артистические виды спорта, игры с мячом, единоборства, виды спорта на точность, силовые, а также виды спорта, соревновательная деятельность которых происходит в воде, в воздухе и на земле.

2. С момента проведения первых Всемирных игр количество видов спорта, представленных в них, увеличилось более чем в 2 раза. Некоторые виды спорта для программы Всемирных игр стали традиционными (например, прыжки на батуте, фигурное катание на роликах, фистбол, корфбол, каратэ, боулинг, кастинг и стрельба из лука по мишеням), другие попадают в официальную или показательную части программы время от времени (болспорт, роликовый хоккей с шайбой, ракетбол, сквош и др). В целом программа Всемирных игр является динамичной, и значительная ее часть обновляется от игр к играм.

3. Вид спорта или спортивная дисциплина, которые претендует на включение в программу Всемирных игр впервые, должны соответствовать определенным критериям, которые оговариваются в Уставе Международной ассоциации Всемирных игр. Включать и исключать из программы Всемирных игр виды спорта или спортивные дисциплины имеет право Исполнительный комитет IWGA.

1. Долбишева Н.Г. Характеристика етапів розвитку Всесвітніх ігор як міжнародного спортивного заходу / Н.Г. Долбишева // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. – Вип. 12. – Том 1. – Вінниця, 2011. – С. 21 – 25.
2. Долбишева Н.Г. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі: Монографія / Н.Г. Долбишева. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2012. – 258 с.
3. The Constitution of the International World Games Association [Електронний ресурс] / Режим доступу к журналу: http://www.theworldgames.org/the_iwga/governing-documents
4. The world games [Електронний ресурс] / Режим доступу к журналу: <http://www.theworldgames.org/the-sports/sports>

**СООТНОШЕНИЕ СИЛ НА ВСЕМИРНЫХ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ
ИГРАХ СПОРТА ККОРД**

Краснянский К.В., магистрант

*Кропивницкая Т.А., к. физ. восп., доцент кафедры профессионального,
неолимпийского и адаптивного спорта.*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. В современном обществе роль международных спортивных соревнований сложно переоценить. Они являются не только средством популяризации спорта и здорового образа жизни, фактором сотрудничества между странами и укрепления мира, но и дают возможность каждому государству, принимающему в них участие, продемонстрировать свои достижения в спортивной сфере. Результат выступления спортсменов на соревнованиях является индикатором эффективности функционирования в государстве экономики, политики, а также понимания правительства страны роли физического воспитания и спорта в современном обществе [7].

Распространенной системой оценки и сравнения результатов выступлений национальных команд на международных соревнованиях является неофициальный командный зачет (НКЗ). Впервые он был использован в 1908 г. во время Игр IV Олимпиады в Лондоне. Сегодня журналисты, специалисты спорта, представители национальных спортивных организаций ведут подсчет, используя разные критерии (количество золотых медалей, общее количество медалей и др.) уже не только на Олимпийских играх, а практически на всех соревнованиях, где выступают сборные стран. И хотя некоторые структуры заявляют о противоречии существования командного зачета идеалам и принципам, отраженных в основных документах (хартии, конституции и др.), однако его результаты позволяют судить о реальном соотношении сил в мировом спорте [1].

Таким образом, сегодня НКЗ существует практически во всех направлениях спорта, в том числе и соревнованиях, проводимых СпортАккорд.

Изучение соотношения сил на Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд поможет лучше представить дальнейшие перспективы их развития.

Цель исследования – изучение соотношения сил на Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд.

Задачи исследования:

1. Проанализировать неофициальный командный зачет Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд.
2. Определить степень вовлеченности стран всех континентов для участия в играх.
3. Выявить страны-лидеры и определить факторы, обуславливающие лидерство на Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд.

Методы исследования: анализ литературных данных, информации сети Интернет; синтез и обобщение; сравнения и аналогии.

Результаты исследований и их обсуждение. Всемирные интеллектуальные игры СпортАккорд были проведены три раза (2011, 2012 и 2013 гг.) в Пекине (КНР). По результатам НКЗ I Игр победу одержала сборная команда КНР, на втором месте – сборная США, на третьем месте – Российская Федерация. В десятке лучших стран также оказались Франция, Нидерланды, Венгрия, Беларусь, Великобритания, Латвия, Республика Корея [2,3]. Спортсменам 22 из 39 стран, которые принимали участие в играх, удалось завоевать хотя бы одну медаль (58 % от общего количества стран-участниц).

По результатам НКЗ II Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд первое место снова было завоевано сборной командой КНР, на втором месте – Российская Федерация, на третьем – Нидерланды. Также в топ-10 лучших стран вошли: Франция, Республика Корея, Украина, Армения, США, Вьетнам, Швеция. В целом спортсмены 21 из 39 стран, принимавших участие в играх, завоевали хотя бы одну медаль (54 % от общего количества стран-участниц).

На III Играх НКЗ оказался следующим: I место – КНР, II – Российская Федерация, III – Монако. Результаты спортсменов таких стран, как: Латвия,

Польша, Республіка Корея, США, Україна, Республіка Кот-д'Івуар, Великобританія, забезпечили наступуючі місця в НКЗ своїм державам. В результаті проведення ігор 20 із 37 країн-учасниць завоювали хоча б одну медаль (54 % від загального кількості країн-учасниць).

Таким чином, одним із суттєвих факторів, обумовлюючих успішність виступлення спортсменів країни на змаганнях, є проведення цих заходів у своїй державі. Відзначено, що в десятку кращих країн за НКЗ є країни з невеликим населенням (Монако, Кот-д'Івуар), з невисоким розвитком економіки (Армєнія, Україна і др.).

Аналіз контингенту учасників Всесвітніх інтелектуальних ігор СпортАккорд (табл. 1) свідчить про те, що більшість спортсменів цих змагань є представниками європейських і азіатських країн. В змаганнях брало участь відносно постійна кількість країн (від 37 до 39). Програма ігор складалася з 5 видів спорту, однак кількість комплектів нагород постійно збільшувалася [6]. Так, на I Іграх було розіграно 19 комплектів нагород; на II Іграх їх кількість було збільшено до 21 за рахунок проведення жіночого і чоловічого турніру по шахах – 100, а також парне первенство по го замінили змагання по шахах-64 (були представлені на попередніх іграх). Також в час проведення змагань по бриджу (індивідуальний чоловічий турнір) було завоювано дві срібні медалі, так як два спортсмени, що представляють збірні команди США і Нідерландів завоювали однакову кількість очок. В програму змагань III Всесвітніх інтелектуальних ігор СпортАккорд були включені змагання по шахах рапід (чоловіче і жіноче первенство) і го (індивідуальний чоловічий турнір був замінен на командне первенство) [3].

Распределение завоеванных медалей Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд между спортсменами разных частей света

Части света	Медали		Количество медалей разного достоинства, завоеванных странами континента		
			I Игры 2011 г.	II Игры 2012 г.	III Игры 2013 г.
Азия	Количество стран		11	11	13
	Медали	Золото	8	9	10
		Серебро	7	9	13
		Бронза	8	7	11
Европа	Количество стран		15	17	16
	Медали	Золото	7	12	11
		Серебро	11	8	9
		Бронза	6	10	10
Америка	Количество стран		6	5	4
	Медали	Золото	4	0	1
		Серебро	1	5	0
		Бронза	4	3	2
Африка	Количество стран		4	4	2
	Медали	Золото	0	0	1
		Серебро	0	0	1
		Бронза	0	0	0
Океания	Количество стран		3	2	2
	Медали	Золото	0	0	0
		Серебро	0	0	0
		Бронза	1	0	0
Итого	Количество стран		39	39	37
	Медали	Золото	19	21	23
		Серебро	19	22	23
		Бронза	19	20	23

Лидирующие позиции в этих соревнованиях заняли спортсмены стран Азии. Основное количество наград они завоевали в соревнованиях по сянци и го. За время проведения Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд спортсменам, представляющим другие части света, удалось завоевать лишь 2 бронзовые медали в данных видах спорта [2].

Успешные выступления азиатских спортсменов в соревнованиях по го и сянци обусловлено тем, что эти виды спорта зародились именно в этой части света и во многих странах Азии являются национальными. Кроме того,

развитие данных видов спорта здесь осуществляется на государственном уровне. Так, в республике Корея обучение правилам игры в го является обязательной дисциплиной в школах. Также создан специальный фонд, из средств которого наиболее перспективным детям выплачиваются стипендии. Высокая заинтересованность населения интеллектуальными видами спорта, а также наличие стран с большим количеством населения обусловило неравномерное распределение игроков данных видов спорта на планете. Так 80% игроков в го и сянци – жители Азии. Здесь проводится большое количество соревнований национального и регионального масштаба, что способствует эффективной подготовке спортсменов к Всемирным интеллектуальным играм и отбору для участия в них.

В свою очередь, представители стран Европы значительно превосходили азиатских спортсменов в соревнованиях по шашкам. Так, на последних играх все комплекты наград, в этом виде спорта, были завоеваны европейскими спортсменами. Успешное выступление европейцев на международной арене обусловлено популярностью шашек в этой части света, а также деятельностью Европейской конфедерации шашек. В ее состав входят 24 национальных организаций, которые признаны соответствующей Международной федерацией и являются ее членами. За время своего существования Европейской конфедерацией шашек организовано большое количество турниров различного масштаба. Также под ее патронатом проводятся чемпионаты Европы, в том числе среди молодежи, ведется активная деятельность по популяризации шашек среди населения стран континента [5].

В соревнования по бриджу и шахматам спортсмены Европы и Азии показывают относительно равный результат, что можно объяснить высокой популярностью этих видов спорта в данных частях света, а также большим количеством высококвалифицированных спортсменов. Так, около 90% спортсменов, входящих в топ-100 лучших игроков мира рейтинга Международной шахматной федерации проживают в Евразии [4].

интеллектуальных игр СпортАккорд к общему количеству стран данной части света (рис. 1) позволил выявить, что в среднем 16 из 50 стран Европы были участниками игр (32% от общего количества стран в этой части света).

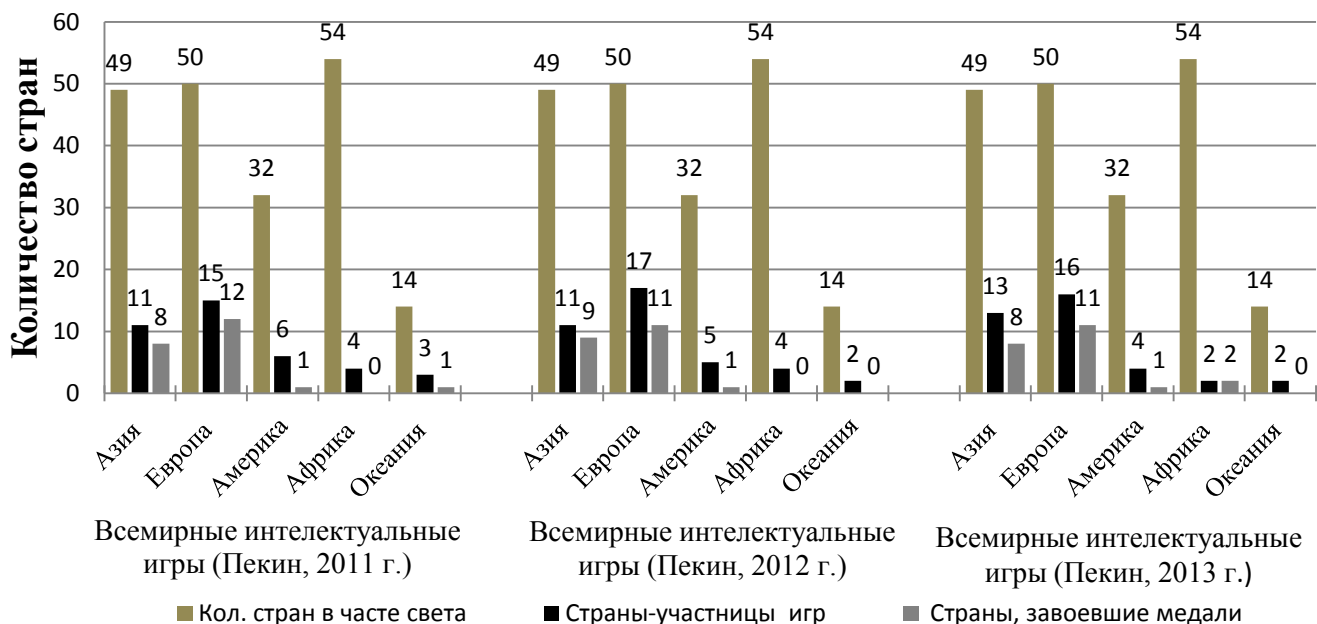

Рис.1. Соотношение стран-участниц и стран, завоевавших медали на Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд

На втором месте – страны Азии: из 49 государств в соревнованиях приняли участие 12 (24% от общего количества стран в этой части света). Аутсайдером по этому показателю являются африканские страны. Так в среднем из 54 стран Африки в играх принимало участие лишь 3 государства (6% от всех стран на континенте), что можно объяснить низким уровнем развития спорта, в целом, и интеллектуальных видов, в частности. Это обусловлено относительно небольшой историей развития спорта в большинстве государств континента, а также низким уровнем развития экономики.

Соотношение количества стран, спортсмены которых завоевали медали, к общему числу стран-участниц игр применительно к конкретной части света показал, что наименьшее количество стран-участниц игр, завоевавших хотя бы одну медаль, отмечается в Америке и Океании. Так, в среднем из 5 стран Америки, принимавших участие в играх, лишь одна завоевывала медали (20%

от общего количества стран-участниц), что можно объяснить приоритетом в развитии профессиональных, олимпийских и национальных видов спорта, а также наличием небольших государств с низким уровнем развития спорта. Однако спортсмены США показывают достаточно высокий результат на данных соревнованиях. Так, на всех Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд сборная США попадала в топ-10 лучших стран, что обусловлено заинтересованностью государства в успешном выступлении своих спортсменов на международной арене, а также за счет натурализации спортсменов из стран Азии и Европы.

Выводы:

1. Сегодня НКЗ существует почти во всех направлениях спорта, в том числе и в соревнованиях, проводимых СпортАккорд. Его результаты позволяют судить о реальном соотношении сил в мировом спорте. Анализ НКЗ Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд позволил выявить страны-лидеры этих соревнований, а именно: КНР, Российскую Федерацию, Республику Корею, Нидерланды, США, Францию, Украину.

2. Анализ контингента участников Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд свидетельствует об относительно постоянном количестве стран-участниц от 37 до 39 (в том числе от отдельных континентов), а также о преимуществе спортсменов стран Европы и Азии. Основную часть наград азиатские спортсмены завоевывали в соревнованиях по го и сянци, а европейские по шашкам.

3. Высокая конкуренция на Всемирных интеллектуальных играх СпортАккорд обусловлена небольшим количеством видов спорта в программе соревнований, а также системой отбора сильнейших спортсменов.

4. Особенностью этих игр является то, что даже небольшие по территории страны (Латвия, Монако), а также государства с невысоким уровнем развития экономики (Вьетнам, Украина) в интеллектуальных видах спорта способны конкурировать с США, КНР, Российской Федерацией, так как

эти виды спорта не требуют значительных денежных вложений в систему подготовки и соревнований спортсменов.

1. Олимпийский спорт: в 2 т. / В.Н. Платонов, М.М. Булатова, С.Н. Бубка [и др.]; под. общ ред. В.Н. Платонова – К.: Олимпийская литература, 2009. – Т.2. – 696 с; ил.
2. Официальный сайт Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд // [Электронный ресурс] режим доступа: <http://www.worldmindgames.net>.
3. Официальный сайт Международной ассоциации интеллектуального спорта [Электронный ресурс] режим доступа <http://www.imsaworld.com/wp/four-international-federations/world-bridge-federation-wbf/>
4. Официальный сайт Международной федерации шахмат // [Электронный ресурс] режим доступа: <http://www.fide.com>.
5. Официальный сайт Международной федерации шашек // [Электронный ресурс] режим доступа: <http://www.fmjd.org>.
6. Официальный сайт СпортАккорд [Электронный ресурс] режим доступа :<http://www.sportaccord.com/en/what-we-do/world-mind-games/>
7. Штейбах В.Л. Век олимпийский – М.: Терра-Спорт; Олимпия пресс. – 2002. – 584 с.

РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СПОРТА

Слугин А. А., магистрант

*Борисова О. В., д.физ.восп., профессор кафедры профессионального,
неолимпийского и адаптивного спорта*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. В наши дни информационные технологии стали незаменимым атрибутом жизни общества и функционирования бизнеса. Компьютерные технологии затронули все сферы человеческой деятельности, в

том числе и спорт. Они радикально расширили возможности профессиональных спортивных клубов, открыли возможности для совершенно новых направлений бизнеса. Благодаря веб-ресурсам участники спортивной индустрии стали более прозрачными для болельщиков и СМИ [4]. Получил своё внедрение и целый спектр коммерческих инструментов, позволяющих пополнить клубные бюджеты и увеличивать конкурентоспособность [1, 6].

Результаты анализа литературы по данной тематике показали что, преимущественно работы посвящены изучению применения информационных технологий в спортивной подготовке. Незначительное количество работ по изучению роли информационных технологий в профессиональном спорте и определили актуальность исследований.

Цель исследований - определить роль и место информационных технологий в развитии профессионального спорта.

Задачи исследования:

1. Проанализировать литературные источники по проблемам развития информационных технологий и информацию, изложенную на веб-сайтах профессиональных клубов.
2. Определить направления использования информационных технологий в работе клубов.

Результаты исследований и их обсуждение. Большое влияние на эффективное функционирование спортивных клубов оказывает наличие веб-сайта. Так, нет ни одной профессиональной спортивной команды в США, которая не имела бы собственный сайт [6].

Что касается потока клиентов, то его в основном создают болельщики, регулярно посещающие клубные ресурсы и спортивные интернет-порталы. Помимо показателя количества посетителей на сайте важной является информация, сколько времени они на нем находились. Например, в мае 2012 г. 189,3 млн. европейских интернет-пользователей посетили спортивные веб-сайты и потратили в среднем 52,2 минуты на такие сайты как «Yahoo!Sports», «BBC Sport» и «Marca.com». Испания является страной с самым высоким

временем нахождения каждого посетителя на веб-сайте. Испанские пользователи тратят в среднем 98,2 минуты на спорт-сайты в течение месяца (рис. 1) [3].

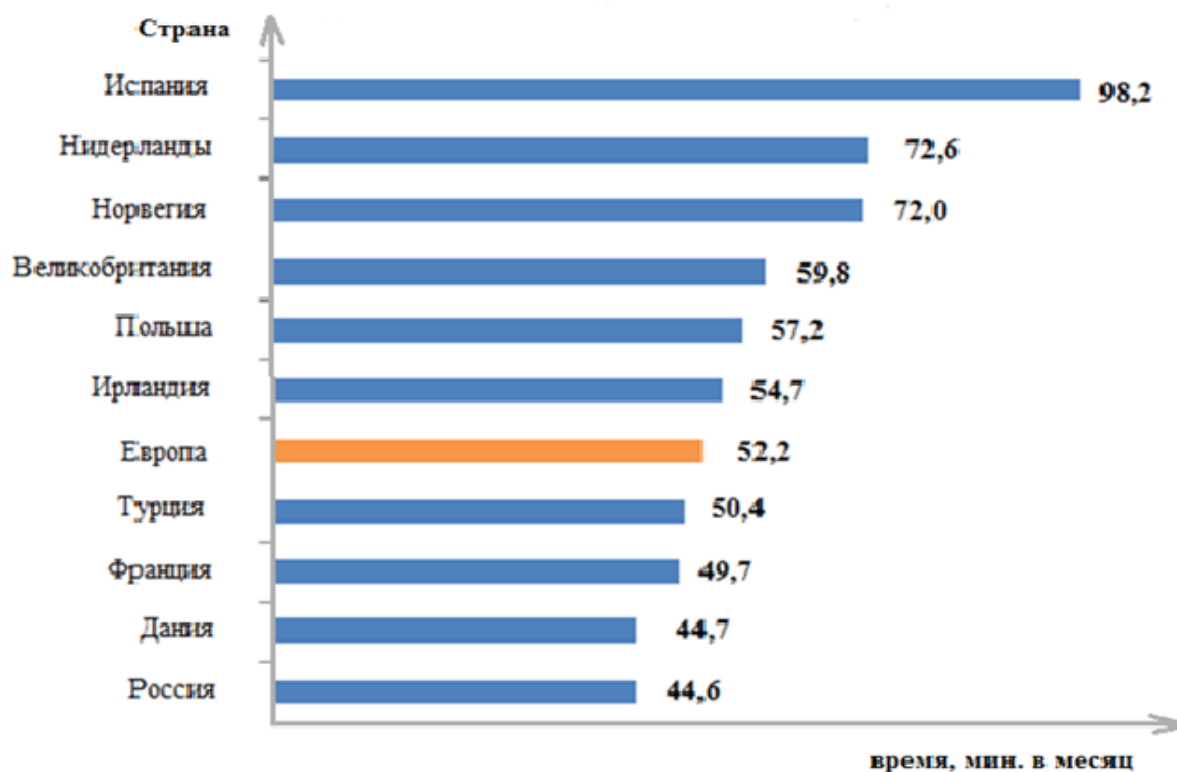

Рис 1. Первая десятка европейских стран, жители которых дольше всего находятся на спортивных веб-сайтах (минут в месяц)

С помощью клубного сайта можно не только продавать какие-либо продукты, но и изучать спрос на них. Делать это можно с помощью маркетинговых опросов, которые помещаются на одной из страниц интернет-ресурса. Выясняя через интернет-голосование предпочтения целевых групп болельщиков, можно прогнозировать тенденции развития рынков, анализировать появляющиеся изменения, вносить своевременные инновации. Помимо этого, администратор сайта отслеживает в оперативном режиме посещаемость отдельных страниц и рубрик ресурса, определяя наиболее посещаемые и перспективные [4].

Еще проще дело обстоит с заказами и поставкой таких продуктов, как контент на мобильные телефоны и компьютеры болельщиков. Здесь не

требуется сложная система логистики и курьерской доставки, которая вызывает наибольшие нарекания со стороны владельцев клубов и покупателей. Приобретая звуковой или видеоконтент, болельщики вносят необходимую сумму денег и получают по каналам интернета купленный продукт. Это могут быть красочные заставки на компьютер (смартфон, планшет) с изображением клубной символики или игроков клуба, записи игр, блоки новостей или даже прямые трансляции матчей. Так, например, во время проведения Чемпионата мира по футболу в Южной Африке, было подсчитано, что 90 % мужчин в Индии (второй по густонаселенности стране в мире) смотрели этот чемпионат. Из них больше 30 % делали онлайн покупки товаров с атрибутикой чемпионата и сопутствующих товаров. Также было отмечено, что 24 % из них смотрели трансляции матчей по интернету и 12 % с мобильных телефонов [2]. Интернет-телевидение имеет значительное преимущество перед традиционным телевидением, в результате того, что оно намного дешевле, а исходя из этого и более доступно зрителям.

На рис. 2 представлены показатели использования мультимедийных устройств (в %), при просмотре онлайн трансляций игр, проводимых спортивными лигами США [5].

Клубный интернет-ресурс значительно облегчает задачу взаимодействия с потенциальными спонсорами, которые могут ознакомиться с условиями сотрудничества, представленными на соответствующей рубрике сайта. Спонсору должны быть понятны рекламные возможности, предоставляемые клубом за конкретную сумму денег, права и привилегии, получаемые в обмен на финансовую или иную поддержку. Все описание спонсорских возможностей сопровождается красочными иллюстрациями, схемами и флэш-анимацией.

Некоторые профессиональные спортивные клубы практикуют на своих веб-сайтах периодическое проведение аукционов, на которых выставляются дорогие для болельщиков вещи – атрибуты спортивной формы с автографами знаменитых игроков, автомобили спортсменов, документы из семейных архивов и другие раритеты.

Рис. 2. Соотношение использования мультимедийных устройств при просмотре онлайн трансляций матчей профессиональных лиг США (%)

Кроме того, на сайтах спортивных организаций нередко помещается рубрика «Коммерческие проекты, в которых руководство клуба знакомит широкие круги общественности со своими предпринимательскими планами, идеями, начинаниями». По количеству положительных и отрицательных отзывов на тот или иной проект можно заранее составить представление о поддержке или отвержении проекта, целесообразности его реализации и общественной значимости [4].

В настоящее время сайты спортивных организаций играют очень важную роль не только в коммерческом плане, но и в рамках проведения PR-кампаний, осуществлении политики открытости и информационной прозрачности. Благодаря доступности и оперативности интернет-ресурсов любой болельщик может зайти на сайт и получить необходимую информацию, что способствует развитию двусторонней коммуникации клуба и внешнего окружения, формированию доверия и позитивного отношения к клубу со стороны общественности и государственных структур.

Выводы:

1. Анализ литературных источников показал, что ведущие профессиональные команды и лиги используют современные информационные технологии, которые значительно производительнее и надежнее своих предыдущих аналогов, что обусловлено экономической целесообразностью.

2. Веб-сайты – позволяют удержать имеющихся болельщиков, а также приобрести новых, благодаря чему выступают перспективным и высокоэффективным путем получения дополнительной прибыли. Профессиональные клубы используют информационные технологии, т.к. их внедрение позволяет рентабельно реализовать товары, видеоконтент и другую продукцию команд и лиг.

1. Beck D., Boss hart L. / Communication Research Trends / Daniel Beck, Louis Boss hart. - Volume 22 (2003).- №4: [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://cscs.scu.edu/trends/v22/v22_4.pdf
2. Internet + Football = Profit For Owners and Associations, Losses for Players: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.onresearch.com/news/InternetPlusFootball.pdf>
3. Spanish Most Engaged with Sports Sites in Europe: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.comscore.com/2012/06/spanish-most-engaged-with-sports-sites-in-europe>.
4. Интернет-ресурсы профессиональных спортивных клубов: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://vadim-galkin.ru/sport-2/sportivnyj-biznes-dlya-menedzherov/internet-resursy-professionalnyx-sportivnyx-klubov>
5. Sports fans slowly move from TV to the internet but only 9% pay for what they: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.adweek.com/news/technology/sports-fans-slowly-move-tv-internet-151329>
6. Information Technology for Sports Management: [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://thesportjournal.org/article/information-technology-sports-management>.

**ОСНОВНІ ДЕТАЛІ УСПІШНОГО ВЕБ-САЙТУ
СПОРТИВНОЇ ТЕМАТИКИ**

Шеремета В.А., магістрант

*Кропивницька Т.А., к.фіз.вих., доцент кафедри професійного,
неолімпійського та адаптивного спорту*

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Актуальність. Заходячи на сайт, користувач насамперед звертає увагу на його графічне оформлення і зручність навігації. У більшості випадків, від того враження, яке справляє зовнішній вигляд вашого сайту, залежить рішення відвідувача: залишитися на сторінці або продовжити пошуки на інших Інтернет-ресурсах [1].

Однак, треба враховувати, що дизайн сайту — це скоріше спосіб допомогти користувачу швидко зрозуміти його структуру, знайти потрібну інформацію і не заважати при вивченні матеріалу [2, 6].

В залежності від спрямованості веб-сайта відрізняється його зовнішній вигляд. Так, наприклад, за сучасною тенденцією сайти, присвячені новинам спорту, прийнято оформляти в темні тони, що надає ресурсу діловий та респектабельний вид. З іншого боку, якщо мова йде про Інтернет-магазин товарів або послуг в сфері туризму та відпочинку на морі, дизайн доцільно зробити в голубому тоні або щось на кшталт цього.

Але, все ж таки, переважна більшість спортивних сайтів має темний тон з яскравими елементами. Велика частина ресурсів, як правило, належить відомим брендам, клубам або лігам, спортсменам та ін. [3, 4].

Наразі у всесвітньому Інтернет-просторі не так багато якісних веб-ресурсів спортивної тематики, як, скажімо, сайтів новин або Інтернет-магазинів побутової техніки. Але з плином часу кількість спортивних сайтів збільшується і, завдяки конкуренції, покращується їхня якість [5].

Мета дослідження — вдосконалення дизайну спортивного веб-сайту.

Завдання дослідження:

1. Дослідити дизайн спортивних веб-сайтів на предмет відмінних рис.
2. Визначити перелік основних деталей дизайну успішного веб-сайту спортивної тематики.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, контент-аналіз, вивчення дизайну Інтернет-ресурсів, синтез і узагальнення, порівняння та аналогії.

Результати дослідження та їх обговорення. В наш час Інтернет відіграє значну роль в процесі обміну та отримання інформації. Доступ до нього може здійснюватись з мобільних телефонів, планшетних комп'ютерів, ноутбуків та інших пристроїв. Це робить пошук необхідної користувачеві інформації максимально комфортним та швидким. Така форма отримання цікавих і необхідних людині даних значно економить її час, отже дозволяє більше дізнаватись.

За таких умов виникає неабияка конкуренція серед власників Інтернет-ресурсів. Спираючись на існуючу практику, можна сказати, що одними з аспектів, які впливають на кількість аудиторії певного сайту, є наступні:

- привабливий тематичний дизайн;
- читабельність і клікабельність;
- якісний контент;
- проста назва сайту (доменне ім'я) та ін.

Привабливий дизайн сайту — це, в першу чергу кольорове заповнення частин веб-сторінки, а також формене облаштування елементів сайту. Важливо обрати правильну кольорову гамму, що підкреслювала б ті чи інші відмінні риси Інтернет-ресурсу та доповнювала його тематику.

Наприклад, сайт, призначений для продажу екіпіровки для лижників та сноубордистів, а також для організації туристичних поїздок, варто зробити в білому тоні, що символізувало б колір снігу та його “легкість” (рис.1).

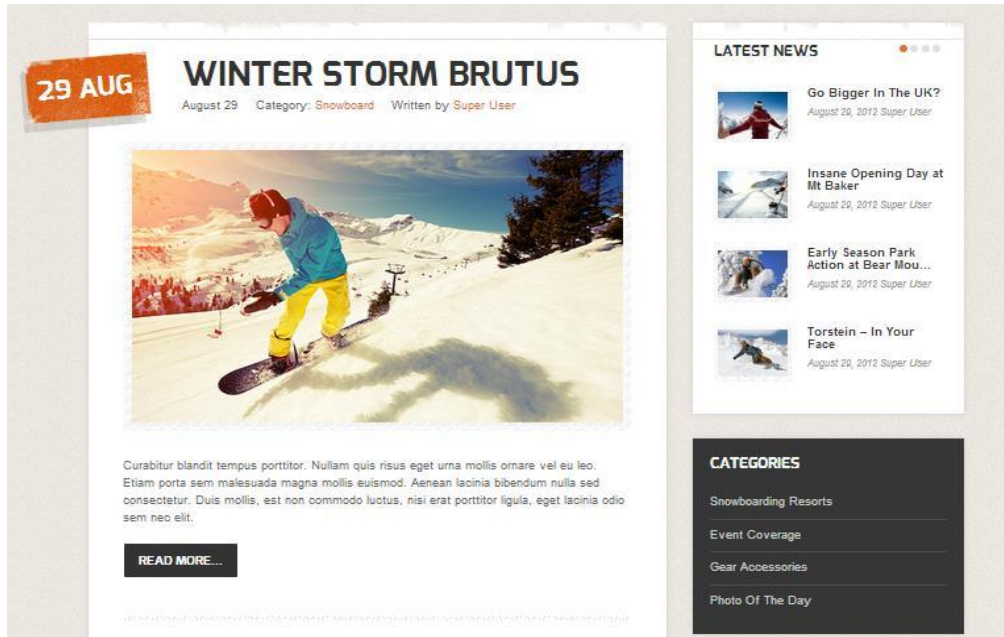

Рис.1. Скріншот сторінки зарубіжного сайту про гірськолижний відпочинок

Сайт-портал спортивної тематики, який вміщує в собі безліч інформації різного характеру, навпаки варто оформлювати в темному тоні, щоб підкреслити серйозність та презентабельність даного ресурсу. Окрім того, також планують місця розташування різних блоків новин, ранжують їх за значущістю та цікавістю для читачів. Для прикладу розглянемо офіційний веб-сайт Національної хокейної ліги (рис. 2).

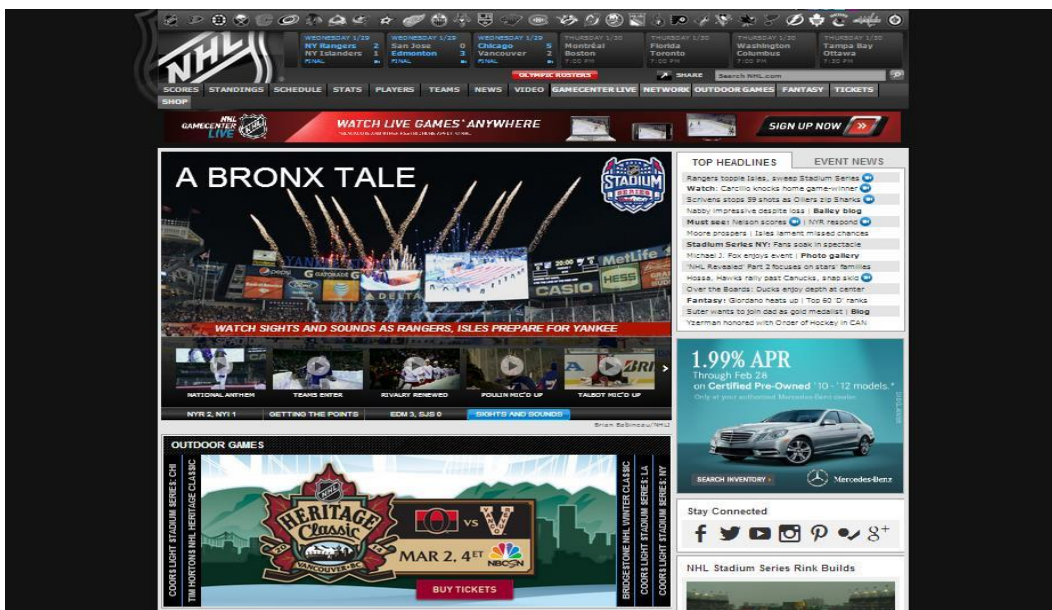

Рис. 2. Скріншот офіційного сайту НХЛ

Читабельність і клікабельність— це показники, що характеризують якість надання інформації для читання та якість оформлення елементів навігації по сайту.

Читабельність сторінки веб-сайта залежить від яскравості фону, кольору, розміру шрифту та інших параметрів. Клікабельність безпосередньо залежить від структури сайту. Перше, що повинно мати бездоганну організацію — це сторінки сайту, за якими буде проводитись навігація. Іншими словами, “порядок” на сайті залежить від уміння систематизувати інформацію, що планується подати.

Клікабельність сайту також залежить від розміру та місця розташування кнопок додаткової навігації, слів-посилань, бокових навігаційних панелей, вкладок, типу кнопок пунктів меню та ін. Крім того, на клікабельність впливає стилізація елементів сайту — їх забарвлення, кольорові градієнти кнопок-посилань та ін.

Якісний контент — це інформація у вигляді тексту, фото - та відеоматеріалів, що здатні утримати увагу відвідувача та забезпечити неодноразове його повернення на даний ресурс. Тому треба враховувати, що дизайн сайту тісно пов'язаний з поняттям якісного контенту, і вони доповнюють один одного.

Проста назва сайту — це, насамперед, доменне ім'я сайту, а вже потім його комерційна назва. Розглянемо доменні імена двох веб-сайтів: sport.ua та sportanalytic.com. Одразу видно, що кількість букв в першому імені значно менша, ніж у другому. Більше того, в другій назві є дві літери, що потребують пояснення їхнього правильного написання (у випадку, коли адресу сайту вживати в усній формі) — це літери “у” та “ї”. Все це разом ускладнює запам'ятовування назви ресурсу, а, значить, і зменшує вірогідність переходу на нього користувача.

Висновки

1. Оскільки з кожним днем значущість Інтернету в сучасному

суспільстві зростає, цілком логічно припустити, що найближчим часом заповняться абсолютно усі інформаційні ніші, які поки порожні або “напівпорожні”. Тому для того, щоб створити якісний веб-сайт спортивної тематики, що потім був би здатен витримати конкуренцію, слід одразу робити його якісним.

2. Дизайн сайту повинен бути тематичним і мати відповідну кольорову гамму. Для того, щоб визначитися з відтінком, варто відвідати 10-15 аналогічних зарубіжних ресурсів, щоб виділити їхні основні недоліки та переваги і потім переформатувати їх під нашу ментальність та розуміння певної теми (наприклад, спортивної).

3. Інтернет-ресурс повинен бути комфортним для читання (перегляду фото або відео) та переходу між його сторінками. Для того, щоб сторінка була читабельною, варто зберігати баланс кольорових гам між фоном на забарвленнях тексту, а також обрати оптимальний розмір стиль тексту. Клікабельність в основному залежить від того, чи зрозуміло відвідувачу, що і де треба натиснути, щоб потрапити на іншу потрібну йому сторінку. Комфортна навігація по сайту забезпечується спеціальними кнопками-посиланнями, що мають різне забарвлення та графічні ефекти, а також можуть бути розташовані в будь-якому місці на сайті.

4. Від якісного контенту залежить дуже багато. Він може бути текстовим, графічним (фотографії, анімації) та відеоматеріалом. Якщо відвідувач сайту не отримує відповіді на питання, яке прописав у пошуковій системі, він скоріш за все залишить ресурс і більше не повернеться до нього.

5. Назва сайту також відіграє важливу роль у популяризації того чи іншого ресурсу. Набагато простіше передати або запам'ятати коротку назву сайту, що не містить двузначних літер.

1. Портнова Н. Роль дизайнера в житті сайту: [Електронний ресурс]/ Режим доступу : <http://artjoker.ua/ru/blog/rol-dizajna-v-zhizni-sajta/>

2. Стрельников Е. Роль дизайна в создании сайта [Электронный ресурс] / Режим доступа :
http://www.w1d.de/konzept_internet/design_role_in_site_creation.php
3. 40 сайтов спортивной тематики : [Электронный ресурс] / Режим доступа :
<http://postovoy.net/37.html>
4. 30 красивых дизайнов спортивных веб-сайтов : [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://www.coolwebmasters.com/web-design/3467-30-nicely-designed-sports-websites.html>
5. Дизайн спортивного сайта : [Электронный ресурс] / Режим доступа :
<http://1design.net.ua/dizajn-sportivnogo-sajta.htm>
6. Відеоматеріал "Какой должен быть дизайн сайта" : [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://www.youtube.com/watch?v=2xVCZNM69lo>
7. Офіційний веб-сайт Національної хокейної ліги : [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://www.nhl.com/>

ФИНАНСОВЫЙ «ФЭЙР – ПЛЕЙ» КАК ФАКТОР СТАБИЛЬНОГО ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ФУТБОЛА

Устенко Б.В, магистрант

*Мичуда Ю.П., д. физ. восп., профессор кафедры менеджмента и экономики
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины*

Актуальность. Основопологающим принципом профессионального футбола является обеспечение высокого уровня спортивной конкуренции. Многочисленным футбольным клубам по всей Европе все труднее соревноваться и существовать наравне с клубами, имеющими расходы и задолженности не по средствам и ежегодно остающимися в убытке.

Одной из ключевых проблем современного европейского футбола является нестабильное финансовое состояние многих профессиональных клубов вследствие неконтролируемого роста зарплат футболистов, нерациональной трансферной политики, слабо развитой собственной

инфраструктуры, отсутствия долгосрочных финансовых стратегий развития клуба, наличия просроченных кредиторских задолженностей, «непрозрачности» финансовой деятельности.

В свете данных проблем решение УЕФА о введении Правил финансового «фэйр-плей» для профессиональных футбольных клубов приобретает особую актуальность.

Цель исследования – определение места и роли финансового «фейр-плэй» в обеспечении стабильного финансового состояния клубов профессионального футбола.

Задачи:

1. Определить ключевые моменты концепции финансового «фэйр-плей» в профессиональном футболе.

2. Выявить особенности финансового состояния европейского профессионального футбола на этапе введения финансового «фэйр-плей».

Результаты исследования и их обсуждение. Финансовый «фэйр-плей» – это концепция, направленная на достижение баланса между доходами и расходами футбольных клубов. Концепция была принята УЕФА в 2009 г. Ее главная цель – долгосрочное развитие европейского футбола.

Основными задачами концепции являются: развитие экономического и финансового потенциала клубов; повышение их прозрачности и укрепление репутации; должное внимание защите кредиторов и гарантирование своевременного выполнения клубами своих обязательств перед игроками, социальными фондами, налоговыми органами и другими клубами; укрепление финансовой дисциплины и рациональное использование клубных финансов; стимулирование клубов к работе в рамках своих доходов; стимулирование ответственного отношения к расходам с учетом долгосрочных интересов футбола; обеспечение жизнеспособности и устойчивого развития европейского клубного футбола в долгосрочной перспективе [2].

Согласно данной концепции максимально допустимый совокупный дефицит бюджета футбольного клуба (дефицит безубыточности) установлен на

уровне 5 млн. евро на сезон. Он определяется как разница между «релевантными доходами» и «релевантными расходами» в соответствии с последней редакцией «Правил по лицензированию клубов и финансовому «фэйр-плей» УЕФА, принятыми в 2012 г. [2].

Вопросы введения финансового «фэйр-плей» как позитивного фактора, который способствует стабилизации финансового состояния профессионального футбола, нашли отражение в финансовых отчетах УЕФА [1, 3, 4].

Совокупные доходы футбольных клубов продолжают расти на протяжении пяти последних лет. В основном это происходит за счет доходов от продажи прав на трансляции, а также поступлений от рекламы и спонсорства. Совокупные доходы футбольных клубов увеличились с 11,358 млрд. евро в 2008 г. до 14,105 млрд. евро в 2012 г. (рис. 1) [1, 3].

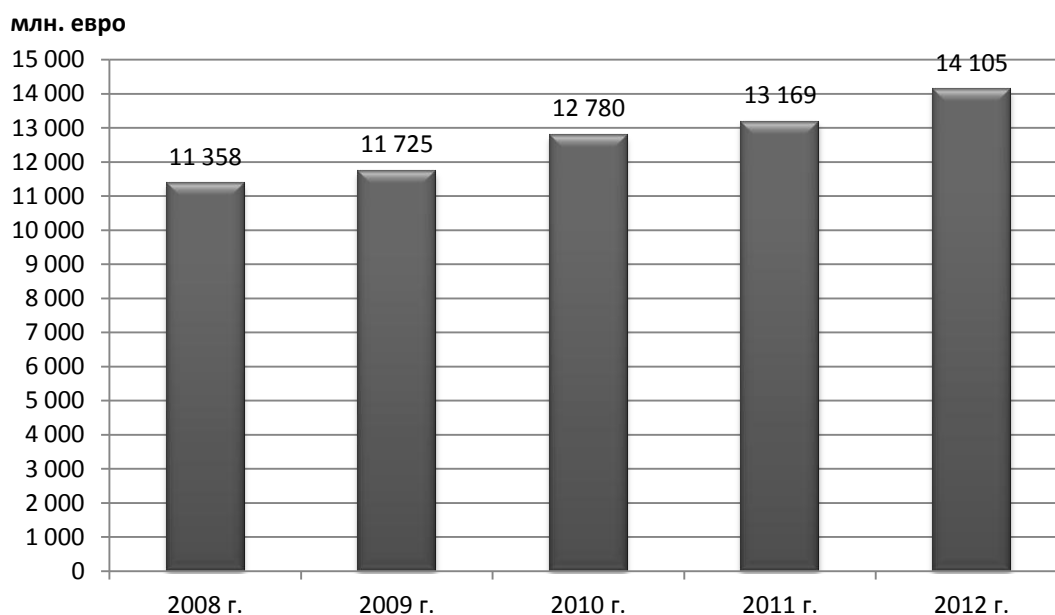

Рис. 1. Совокупные доходы футбольных клубов в 2008-2012 гг.

Несмотря на продолжающийся рост доходов футбольных клубов, поглощающий его рост издержек негативно сказывается на прибыльности и заставляет многие клубы полагаться на заемный капитал и взносы акционеров для финансирования своей операционной деятельности. Расходы повышаются в

основном за счет отчислений на оплату труда, а также трансферы футболистов. Совокупные расходы футбольных клубов увеличились с 11,994 млрд. евро в 2008 г. до 15,171 млрд. евро в 2012 г. (рис.2) [3].

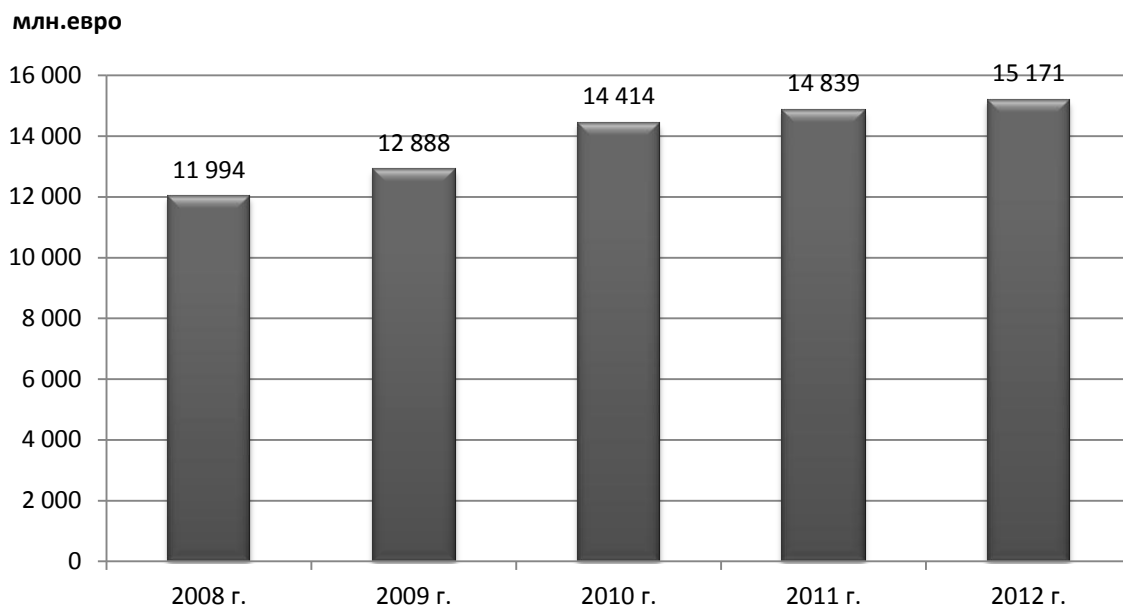

Рис. 2. Совокупные расходы футбольных клубов в 2008-2012 г.г.

Согласно проведенным математическим расчетам, следует отметить, что в 2011 г. темп роста доходов сравнялся с темпом роста расходов (3% и 2,9% соответственно), а в 2012 г. темп роста доходов (6,9%) превысил темп роста затрат (2,3%). Данные изменения совпадают с первым этапом введения финансового «фэйр-плей», на протяжении которого футбольные клубы проверяются на наличие или отсутствие просроченных задолженностей; в сезоне 2011-2012 г.г., а также сезоне 2012-2013 г.г. – осуществлялась оценка критерия безубыточности [1, 2].

Наряду с этим следует отметить еще одну позитивную тенденцию. На этапе введения финансового «фэйр-плей» чистые убытки европейских профессиональных футбольных клубов уменьшились впервые за весь период. В 2012 г. данный показатель уменьшился на 610 млн. евро (36%) по сравнению с предыдущим годом (рис. 3) [1, 3, 4].

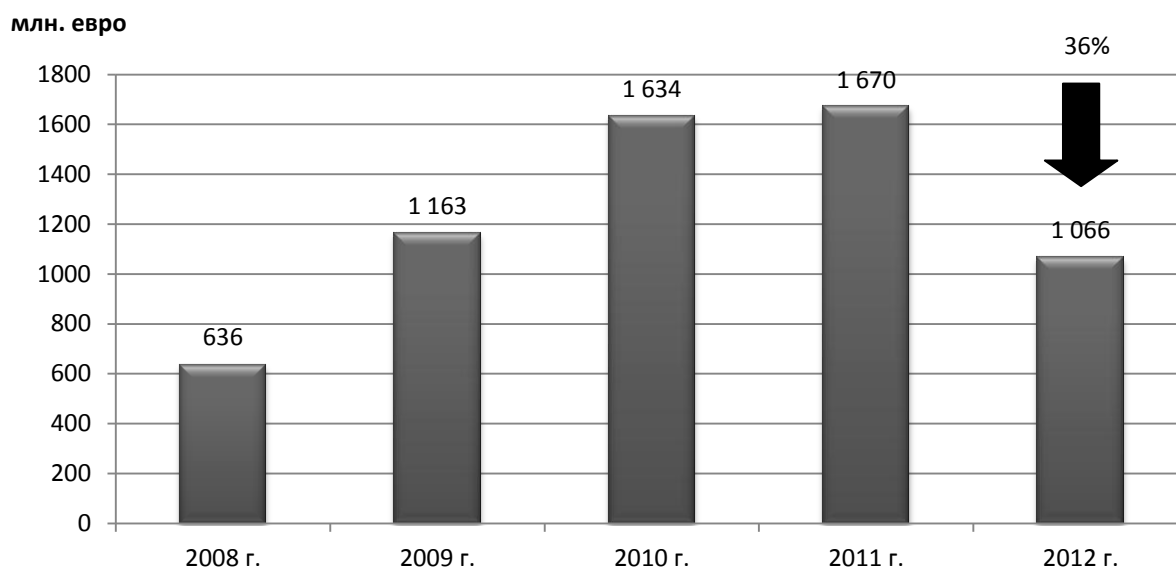

Рис. 3. Чистые убытки футбольных клубов в 2008-2012 г.г.

Согласно данным УЕФА, введение Правил финансового «фэйр-плей», также существенно повлияло на уровень просроченных кредиторских задолженностей футбольных клубов. По последней оценке, проведенной УЕФА в 2013 г., объем просроченных задолженностей футбольных клубов (по обязательствам перед другими клубами, перед игроками и по налогам) в 2011 г. составил 57 млн.евро, в 2012 г. сократился к 30 млн. евро, а в 2013 г. составил 9 млн.евро. Клубы, которые не выполнили Правила финансового «фэйр-плей», были наказаны исключением из соревнований под эгидой УЕФА, штрафами, приостановкой выплат призовых денег УЕФА [1, 3].

Выводы. Принятие УЕФА правил финансового «фэйр-плей» играет ключевую роль в обеспечении стабильного финансового положения европейского профессионального футбола, а также по нашему мнению, будет способствовать долгосрочным инвестициям в развитие футбола, что позитивно скажется на развитии футбола в целом.

1. Сравнительный анализ лицензирования клубов за 2011 г. [Электронный ресурс]. - Режим доступа к сайту URL http://ru.uefa.org/MultimediaFiles/Download/Tech/uefaorg/General/01/91/61/87/1916187_DOWNLOAD.pdf
2. Правила УЕФА по лицензированию клубов и финансовому «fairplay» 2012 г. [Электронный ресурс]. - Режим доступа к сайту URL http://ru.uefa.org/MultimediaFiles/Download/Tech/uefaorg/General/01/84/68/74/1846874_DOWNLOAD.pdf
3. Отчет о проведенных проверках соответствия за 2011-2013г.г. [Электронный ресурс]. - Режим доступа к сайту URL http://www.ffu.org.ua/files/ndocs_422.pdf
4. Licensed to thrill: Benchmarking report on the clubs qualified and licensed to complete in the UEFA competition season 2013/2014 [Электронный ресурс]. - Режим доступа к сайту URL <http://ru.uefa.org/footballfirst/protectingthegame/financialfairplay/news/newsid=2000141.html>

РОЛЬ ТЕЛЕВИДЕНИЯ В МАРКЕТИНГЕ ФУТБОЛЬНЫХ СОРЕВНОВАНИЙ ВЫСОКОГО УРОВНЯ

Ткаченко А.С. студент

Балан Б.А., преподаватель кафедры футбола

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. К настоящему времени в Украине опубликовано мало работ, в которых маркетинг в сфере профессионального спорта был бы подвергнутый всестороннему научному анализу. Одним из немногочисленных исключений являются работы С.И. Гуськова «Спортивный маркетинг» [1], а также учебник «Профессиональный спорт» [3] под общей редакцией С.И. Гуськова и В.Н. Платонова. Авторами отслежен процесс становления и развития маркетинга в профессиональном спорте.

Важные методологические позиции, по которым можно анализировать специфику становления и развития маркетинга в футболе Украины, содержит работа В.Н. Платонова «Труден путь к истинному профессионализму: Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки» [4].

В системе соревновательной деятельности в профессиональном футболе важное место занимают турниры. Их участниками являются как национальные сборные команды, так и клубы. Турниры имеют различные уровни по географическому статусу: международные; континентальные; национальные. Подготовка и проведение любого турнира требует значительных средств. Их поиск – главная задача маркетинга.

Цель исследования – определить роль телевидения в маркетинге футбольных соревнований высокого уровня.

Задачи исследования:

1. Проанализировать данные специальных литературных источников и выявить состояние и характерные особенности трансляций спортивных событий в мире.
2. Определить условия, необходимые для эффективного использования трансляций в маркетинге футбольных соревнований высокого уровня.

Результаты исследования и их обсуждение. Как показывает анализ литературных источников, в процессе развития профессионального футбола и его интеграции в систему рыночных отношений возникают качественно новые моменты сотрудничества футбольных федераций, лиг, клубов с представителями делового мира, прежде всего телевидения.

С целью выявления характерных особенностей, которые определяют современный уровень организации и проведения соревнований по футболу в сложных экономических условиях, что, в свою очередь, определит роль телевидения в маркетинге футбольных соревнований высокого уровня, нами было проведено анкетирование, в котором взяли участие футбольные аналитики.

87,6 % респондентов считают, что организационные комитеты пользуются устарелыми методами организации соревнований по футболу, что не только не повышает их популярность, но и не лучшим образом влияет на их финансирование.

96,7 % респондентов считают, что эффективность маркетинга в профессиональном футболе на всех его уровнях во многом зависит от характера правового поля, в котором он осуществляется.

Итак, основными источниками финансирования деятельности профессиональных футбольных клубов, по мнению респондентов, являются: спонсорские доходы - 60 %; продажа прав трансляции футбольных матчей - 26,6%; продажа абонементов и билетов - 6,7 %; поступления от футбольных организаций, проводящих региональные межклубные соревнования – 6,7 %.

Таким образом, необходимость наличия маркетинга при проведении футбольных соревнований вызвана постоянным увеличением расходов на их подготовку и проведение - 53 %; связана с выплатами значительных денежных гонораров командам за участие в соревнованиях – 40,0 %; с реконструкцией действующих и строительством новых стадионов – 3,3 %; с формированием разветвленной инфраструктуры, обеспечением безопасности участников и зрителей – 3,3 %.

Установлено, что в сфере отечественного футбола продажа прав трансляции соревнований и событий телевизионным вещателям дает ныне собственникам спортивного продукта небольшие доходы.

Как показывает практический опыт, национальный клубный чемпионат Германии (Бундеслига), на данный момент, занимает последнее место среди чемпионатов большой пятерки по количеству поступлений от продажи прав на телетрансляции, значительно отставая даже от французской Лиги 1.

Но, благодаря высокой популярности футбола в стране, активному развитию стадионов, внедрению национальной системы подготовки молодых игроков и качественному уровню организации национального чемпионата, в 2013-16 годы Национальному футбольному союзу Германии удалось повысить

цены на свой продукт настолько, что это позволит общему доходу прилично возрасти. Выручка от внутренних трансляций чемпионата возросла с 385 млн. до 628 млн. евро за сезон, то есть на 63%. К этому еще нужно добавить деньги от иностранных ТВ-компаний: с 28 млн евро, прописанных в старом договоре, поступления возрастут до более чем, 70 млн. евро, что свидетельствует о росте интереса к Бундеслиге за рубежом, и позволило общей сумме возрасти до цифры в почти 700 млн. евро за сезон.

Ситуация с продажей прав на трансляции матчей Английской Премьер-лиги становится все более и более уникальной. Имея и так самую большую прибыль, английские футбольные чиновники смогли достичь суммы в более чем 2 млрд. фунтов, которые клубы получают за три сезона, начиная с нынешнего.

Телевидение и развитие спортивного маркетинга очень прочно связано между собой. Телевидение является одним из важнейших партнеров спорта высших достижений. «Рейтинг» - это метод, с помощью которого измеряется аудитория телепередач. А величина аудитории в свою очередь является решающим фактором в установлении цены за рекламу на канале. Таким образом, покупая права трансляции престижных спортивных мероприятий, телекомпании «покупают» рейтинг.

В настоящее время средства, получаемые от телевизионных компаний, составляют львиную долю доходов западных футбольных организаций. Однако ситуация не столь однозначна: с одной стороны, средства, получаемые от продажи прав на трансляцию, позволяют полноценно развиваться индустрии спорта высших достижений, с другой стороны — данные организации теряют свою самостоятельность, подпадая под влияние телекомпаний. Решением может послужить развитие спонсорских программ, привлекающих альтернативные источники финансирования, а также легальная юридическая проработка подобных соглашений.

Не меньшую ценность представляет телевидение и с точки зрения популяризации футбола. Именно телевидение является важнейшим средством

продвижения, позволяющим поддерживать необычайную популярность и притягательность спортивных мероприятий.

Таким образом, телевидение — это одновременно и возможность полноценного развития футбола, и путь потери его независимости. От выбора правильной стратегии развития в данном секторе во многом зависит завтрашний облик такого вида спорта как футбол.

Футбольные функционеры Украины считают, что телевидение тесно связано с развитием спортивного маркетинга в нынешних рыночных условиях, и их сотрудничество выгодно обеим сторонам.

Выводы:

1. Телевидение и развитие спортивного маркетинга очень прочно связано между собой. Именно телевидение является одним из важнейших партнеров спорта высших достижений.

2. В настоящее время средства, получаемые от телевизионных компаний, составляют львиную долю доходов западных европейских футбольных организаций.

3. Не меньшую ценность представляет телевидение и с точки зрения популяризации футбола. Именно телевидение является важнейшим средством продвижения, позволяющим поддерживать необычайную популярность и притягательность спортивных мероприятий.

4. Для эффективного использования трансляций в маркетинге футбольных соревнований необходимо: увеличить количество ТВ-трансляций, наличие рекламной кампании спортивного мероприятия, наличие игроков-«звезд», выбирать оптимальное время суток для проведения матчей, популяризировать данный вид спорта.

1. Гуськов С.И. Спорт и маркетинг / Гуськов С.И. - М.: Вагриус, 1995. - 302 с.
2. Гуськов С.И. Спортивный маркетинг : [учеб. пособие] / Гуськов С.И. - Киев: Олимп. лит., 1996. - 295 с.: ил.

3. Профессиональный спорт / Под общ. ред. С.И. Гуськова, В.Н. Платонова. – К.: Олимпийская литература, 1994. – 392 с.
4. Платонов. В.Н Труден путь к истинному профессионализму: Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки .1998. – 275 с.: ил.
5. Шааф Ф. Спортивный маркетинг : Теперь это не просто игра... / Шааф Ф. - М.: Информ.-изд. дом Филинь, 1998. – 462 с.

ПОМИЛКОВІ РІШЕННЯ ФУТБОЛЬНИХ АРБІТРІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Гончарук А. І., студент

Чопілко Т. Г., викладач кафедри футболу

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ

Актуальність. Сучасний футбол представляє собою яскраве спортивне видовище в якому органічно співвідносяться висока виконавча майстерність футболістів з безкомпромісною боротьбою гравців на кожній ділянці поля. З кожним роком змагання по футболу приймають все більшу популярність [4].

Традиційною стала участь футболістів України у різних матчах які проводяться під егідою ФІФА і УЄФА від матчів різних вікових груп футболістів до змагань збірних команд України в чемпіонатах світу.

Велике значення для підвищення майстерності вітчизняних футболістів і процесу самої гри мають правильне організація матчів, їх чітке проведення, відповідна підготовка місць змагань, хороша належна інформація і пропаганда на даному стадіоні, і кваліфікований арбітраж.

До арбітра пред'являються високі вимоги – безперечне знання Правил гри, уміння безпомилково застосовувати їх у практичному арбітражі, бути об'єктивним і принциповим у прийнятих рішеннях. Тому кількість помилок допущених арбітром під час матчу, є головним показником його кваліфікації[3].

В методичній літературі підкреслюється, що арбітраж повинен бути чітким і безпристрасним суворим і одноманітним, а рішення приймаються

швидко і єдино правильно. Але не всі розуміють, що при цьому арбітру необхідно керуватися Правилами гри, які достатньо обширні і важкі [5].

Мета дослідження – удосконалення роботи футбольних арбітрів різної кваліфікації.

Завдання:

1. Проаналізувати відео футбольних матчів з арбітрами різної кваліфікації.
2. Визначити відсоток помилкових рішень арбітрів різної кваліфікації в матчах Чемпіонату України.
3. Порівняти відсоток помилкових рішень під час проведення матчів арбітрів різної кваліфікації .

Результати досліджень та їх обговорення. Основна роль спортивного судді полягає у контролі виконання учасниками змагань певних правил, що існують у конкретному виді спорту, фіксації та оцінці спортивного результату. У такому виді спорту, як футбол, вирішення цих завдань здійснюється на суб'єктивному рівні, оскільки складність ігрових ситуацій не дає можливості їх суворо алгоритмізувати для успішного застосування будь-яких технічних засобів оцінки порушення правил [7].

При винесенні рішення арбітру досить важливо визначити спеціально чи не спеціально відбулось порушення Правил, що, виходячи із швидкісних і техніко – тактичних характеристик сучасного футболу, являється досить важким завданням, адже гра пред'являє високі вимоги, як до фізичної підготовки арбітра, так і до усіх сторін його психіки: сприйняття, уваги, пам'яті, мисленню, емоціям, вольовим і моральним якостям [6].

При цьому головною проблемою стає вибір кількісних критеріїв, що дозволяють з найбільшим ступенем об'єктивності диференціювати якість арбітражу одних арбітрів з футболу від інших [1].

Виходячи із результатів нашого дослідження, невірні рішення футбольних арбітрів, можна кваліфікувати на результативні, серйозні та незначні. До результативних відносяться помилкові рішення, що безпосередньо

призвели до неправомірного взяття воріт команд суперників, відміни правильно забитого голу або не зафіксованого 11 – метрового удару.

Протягом другої половини 2013 року ми стежили за всіма результатами матчів в Українській Прем'єр-лізі, а також в першій і другій лігах. На основі рішень Контрольно-дисциплінарного Комітету Федерації футболу України, на рахунок якості проведення кожного з цих матчів ми вели статистику, результати якої наводимо нижче у вигляді діаграм.

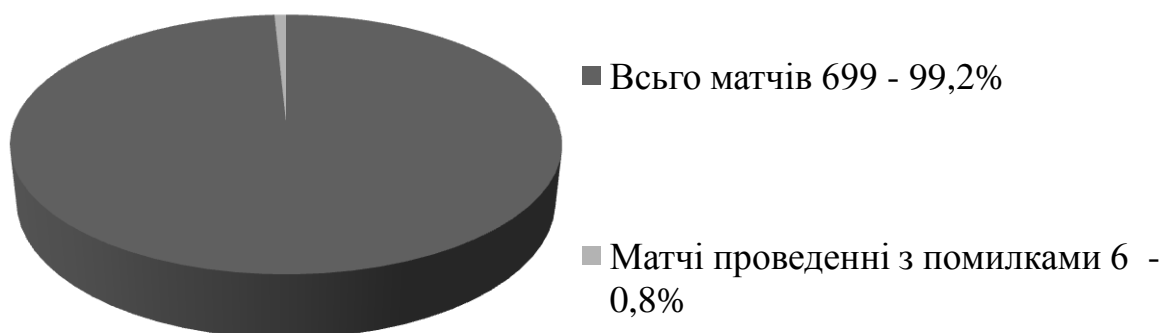

Рис.1. Загальна кількість матчів, та матчі в яких були допущені результативні помилки арбітрами, в першому колі Чемпіонату України з футболу сезону 2013/2014

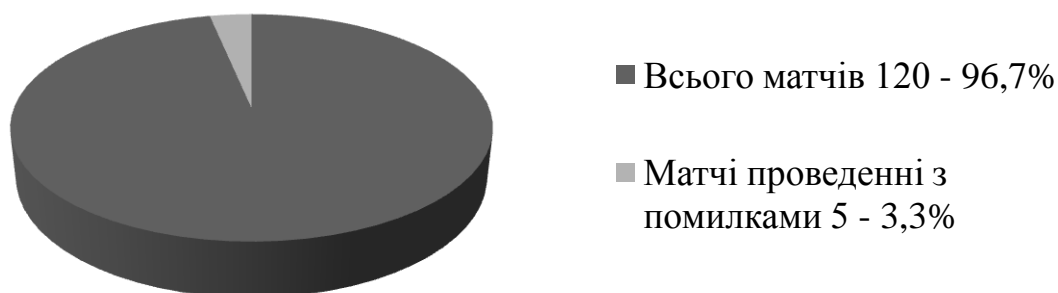

Рис.2. Загальна кількість матчів, та матчі в яких були допущені результативні помилки арбітрами, в першому колі Прем'єр-ліги України сезону 2013/2014

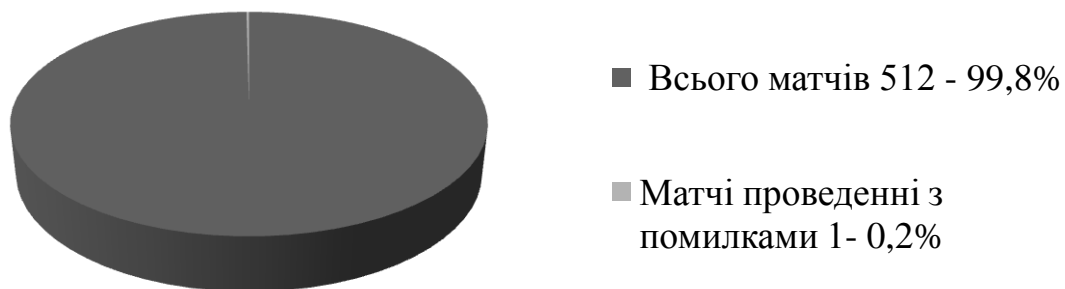

Рис.3. Загальна кількість матчів, та матчі в яких були допущені результативні помилки арбітрами, в першому колі першої та другої ліг України сезону 2013/2014

При аналізі, нами не враховувались оцінки проведення міжнародних ігор та рейтинги футбольних клубів і Комітету арбітрів.

В середньому за перше коло кожен арбітр вищої ліги провів 18 ігор (мінімальна кількість – 14, максимальна – 20), першої – 14 (11 та 17 відповідно).

Оцінка якості суддівства окремих ігор виставлялася інспекторами, які були призначені на матч, на основі його особистих візуальних спостережень за діями та виконаними функціями.

Висновки:

У результаті проведеного педагогічного спостереження за рішеннями футбольних арбітрів різної кваліфікації, під час футбольного матчу суддівські помилки були нами кваліфіковані як результативні, серйозні та незначні.

Результати досліджень показали, що результативні помилкові рішення арбітрів під час гри допускаються на усіх рівнях професійних змагань з футболу в Україні.

Відсоток допущених результативних помилок арбітрами Прем'єр-ліги перевищив аналогічний показник арбітрів першої та другої ліг, що вказує на потребу більш детального вивчення причин даних помилок.

У численних публікаціях про причини суддівських помилок сказано досить точно: професійна некомпетентність, найчастіше як наслідок недостатнього рівня підготовленості, халатність чи неготовність до діяльності через поточного функціонального стану, неправильний вибір місця розташування в ігрових моментах [1,5,6].

Саме на детальне вивчення причин помилкових рішень арбітрів різної кваліфікації та факторів які можуть їх провокувати, будуть направлені наші майбутні дослідження.

1. Абдула, А.В. Взаимосвязь различных сторон подготовленности арбитров и качества судейства в футболе: Олимпийский спорт и спорт для всех / А.В. Абдула, В.С. Ашанин // Тезисы докладов IX Международного научного конгресса 20-23 сентября 2005 г. Киев. - Киев, 2005. - С. 298.
2. Будогосский, А.Д. Проблемы арбитража «мелкого фولا» в футболе / А. Будогосский, Е.Турбин // Теория и практика футбола. - 2004. - № 4. - С. 22-25.
3. Кузнецов, Ю.Ф. Спортивное судейство в футболе в XXI веке / Ю.Ф.Кузнецов // Теория и практика физической культуры. - 2000. - №7. - С. 34-38.
4. Кулалаев, П.Н. Начальная подготовка футбольных арбитров: дис...канд.пед.наук / П.Н.Кулалаев.- Волжский, 2006.- 165 с.
5. Мяконьков, В.Б. Профессионально важные качества судей премьер-лиги по футболу и методики их изучения / В.Б.Мяконьков, А.Н.Николаев // Теория и практика физической культуры. - 2003. - №7. - С. 23-26.
6. Спиринов, А.Н. Судейство: взгляд на проблему (учебно- методическое пособие для судей, инспекторов, инспекторов- кваліфікаторов,

преподавателей учебно-тренировочных сборов судей и школ футбольных арбитров, специалистов футбола) / А.Спирин, А.Будогосский.-М., 2003.-274 с.

7. Чопилко Т.Г. Индивидуализация специальной физической подготовки футбольных арбитров высокой квалификации в соревновательном периоде./ Т.Г Чопилко// Матеріали V Міжнародної науково – практичної конференції студентів аспірантів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень.-2011.-Том 1. –ст. 287-288.

ФИЗИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ ВРАТАРЕЙ В ФУТБОЛЕ РАЗЛИЧНЫХ УРОВНЕЙ ПОДГОТОВКИ

Студент: Коросташивец А.М.

Научный руководитель: Лисенчук Г.А.

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. Одной из тенденций развития современного футбола является то, что он становится быстрее, жёстче, интенсивнее. Повышается значимость каждого игрового эпизода, увеличивается число единоборств, что в конечном итоге ведёт к повышению напряжённости встречи [2].

Вратарь в футболе - фигура особенная. Игре вратаря в футболе посвящены многие работы известных специалистов, как в нашей стране, так и за рубежом. Футбольный вратарь - единственный игрок в команде, которому разрешено играть руками в пределах игровой площадки, т.е. его функции достаточно специфичны [3].

Деятельность вратаря связана с чрезвычайно высоким психическим напряжением в момент развертывания игровых ситуаций вблизи ворот. Кроме этого, интенсивность и переключение внимания необходимы вратарю для постоянного анализа игровых действий [5].

Анализ игровой деятельности вратарей показал, что основными специфическими качествами являются: комплекс нейромоторных реакций

(простой, сложной реакции на точность, реакции на движущиеся объекты), дифференцировка мышечных усилий, точность восприятия времени и скоростно-силовые, физические качества [1].

Цель работы – исследование физической подготовленности вратарей в футболе с различным уровнем подготовки.

Для реализации цели были разработаны такие **задачи**:

1. Проанализировать специальную литературу по теме исследования.
2. Определить теоретико-методические основы экспериментальной программы физической подготовки.
3. Сравнить процент уровня подготовленности вратарей исследуемой группы на основании бальных оценок.

Результаты исследования и их обсуждение. Основной рост психофизического потенциала организма футболистов должен обеспечиваться на подготовительном этапе. В соревновательном периоде главная задача сохранить накопленный функциональный потенциал [6].

В системе подготовки спортивного резерва задача совершенствования двигательных способностей - одна из главных, независимо от этапов годового цикла [2].

В разделе подготовка вратарей отмечается, что на тренировочных занятиях с вратарями подросткового и юношеского возраста физическая подготовка является доминирующей. Она решительно влияет на дальнейшую работоспособность вратаря в зрелом возрасте. Чем многостороннее это обучение, чем выше физическая подготовленность, тем лучше проявляются в игре технико-тактические навыки [4].

Общеизвестно, что групповые и командные упражнения являются основной формой организации нагрузок полевых игроков в футболе. Индивидуальная подготовка и индивидуализированные методы тренировки занимают незначительный объем работы. К сожалению, данный подход характерен и для подготовки вратарей, где согласно проведенным

педагогическим наблюдениям, тренировка юных вратарей проходит, как правило, в составе всей команды или группы футболистов и не имеет вратарской направленности [7].

Неоднократно отмечалось, что тренировка вратаря не соответствует особенностям его соревновательной деятельности, а средства и методы физической подготовки применяются без учета индивидуальных особенностей подготовленности спортсменов разного возраста и квалификации. Отсюда вытекает первоочередность задачи оценки структуры и уровня подготовленности того или иного вратаря, как необходимого элемента программирования тренировочного процесса [8].

Таблица 1

**Балльная оценка двигательных способностей вратарей
экспериментальной группы**

№ п./п.	Фамилия	Двигательные способности					
		Стартовая скорость	Дистанционная скорость	Прыгучесть	Скоростная выносливость	Сила	Сумма баллов
1	Наумов	4	5	4	4	3	20
2	Яцишин	5	5	3	2	4	19
3	Муха	5	8	6	5	6	30
4	Сова	2	5	4	4	5	20
5	Макуха	5	5	3	4	4	21
6	Целик	5	2	5	2	3	17
7	Носов	3	1	4	1	2	11
8	Макаров	1	5	9	6	4	25
9	Галицин	8	6	6	7	8	33

Уровень подготовленности вратарей исследуемой группы на основании бальных оценок

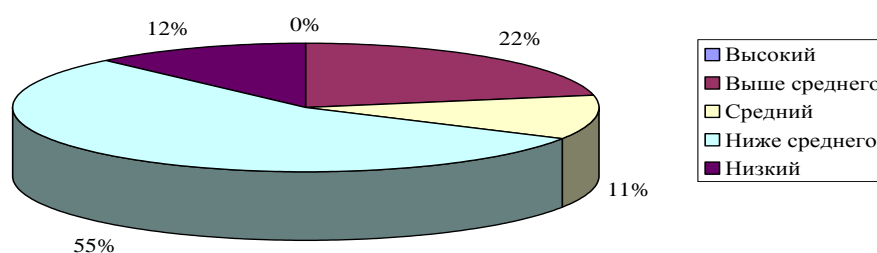

Рис.1 Интегральный уровень физической подготовленности вратарей

Обращает на себя внимание тот факт, что лишь двое из девяти обследованных вратарей имели уровень физической подготовленности выше среднего, что составило 22%, средний уровень был характерен для 11%. Основная группа игроков - 67% характеризовалась по уровню подготовленности, как ниже среднего и низкий.

Если учесть, что обследование проводилось по окончании подготовительного периода, то можно еще раз отметить низкую эффективность тренировочного процесса по отношению к развитию двигательных качеств вратарей. При этом основным звеном лимитирующим работоспособность спортсменов были скоростно-силовые качества, роль которых в эффективной соревновательной деятельности вратарей первостепенна [1].

Выводы. Учитывая вышеизложенное, а также установленный ранее факт о наличии существенных резервов в развитии скоростно-силовых способностей и силы можно сделать вывод, что при планировании объемов разнонаправленных нагрузок на экспериментальном этапе акцент должен быть

сделан на воспитании силы и скоростно-силовых способностей, с использованием как специализированных, так и общих средств подготовки.

В возрастном аспекте наиболее высокими темпами формируются скоростные качества юных футболистов, которые уже к 12 годам составляют 80-85% от показателей мастеров. Наибольшие резервы имеются в развитии скоростно-силовых качеств и силы, которые в 15-16 лет составляют 85- и 68% от уровня взрослых вратарей соответственно.

К основным принципам стратегии программированной физической подготовки вратарей 15-16 лет следует отнести: использование таких форм и методов построения тренировочных занятий, при которых происходит наиболее эффективное развитие всех компонентов силовых способностей; одновременное развитие сократительных и окислительных свойств мышечного параллельное развитие скорости и скоростной выносливости, силы и выносливости, координации и силовых способностей.

1. Зеленцов А.М., Базилевич О.П., Лобановский В.В. К вопросу об управлении развитием физических качеств футболиста в подготовительном периоде // Управление спортивной тренировкой. - Киев, 1974-с. 54-58.
2. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. Моделирование тренировки в футболе. - Киев: Здоров'я, 1985. - с. 134.
3. Лисенчук Т.А. Соревновательные микроциклы в подготовке квалифицированных футболистов. Автореф. дис... канд. пед. наук. - Киев, 2006.-23с
4. Платонов В.А. Программированная физическая подготовка юных баскетболистов 11-16 лет: Автореф. дис. канд. пед. наук. - М., 2001. - 24 с.
5. Платонов В.Н. Современная спортивная тренировка. - Киев: Здоров'я, 2001.- 336с.
6. Платонов В.Н. Теория и методика спортивной тренировки. Киев: Вища школа, 1984 - 336 с.

7. Платонов В.Н. Подготовка квалифицированных спортсменов. - М.: Физкультура и спорт, 1986. - 288 с.
8. Подготовка молодого футболиста / Под ред. Я. Палфай. - М.: Физкультура и спорт, 2003.- 148с.

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ РАПТОВОЇ СЕРЦЕВОЇ СМЕРТІ СЕРЕД МОЛОДИХ СПОРТСМЕНІВ

Каховський О.В., Іноземцев М.М., студенти

Балаж М.С. к. фіз. вих., викладач кафедри фізичної реабілітації

Національний університет фізичного виховання та спорту України

Актуальність. Раптова серцева смерть у спорті є актуальною проблемою. Найбільш зловісно в останні роки виглядає тенденція до зростання випадків раптової смерті серед молодих спортсменів, віком 15 – 25 років. На сьогоднішній день основними причинами раптової серцевої смерті в спорті вважаються перенапруження спортивного серця, дистрофії серця та кардіоміопатії [1, 3, 5]. Особливий інтерес складає проблема діагностики вроджених кардіоміопатій у молодих спортсменів, та їх допуск до подальших занять спортом. Це питання складає собою сьогодні серйозну медико-соціальну та етичну проблему для тренерів і потребує детального дослідження.

Мета дослідження – за даними літературних джерел дослідити медико-соціальні аспекти проблеми раптової серцевої смерті серед молодих спортсменів.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу та узагальнення даних літературних джерел розглянути основні причини раптової смерті серед молодих спортсменів.
2. Визначити основні фактори, які сприяють зростанню кількості випадків раптової серцевої смерті серед молодих спортсменів та окреслити основні напрямки її профілактики.

Результати дослідження та їх обговорення. На сьогодні існує безліч класифікацій та ведеться наукова дискусія з приводу терміну «раптова серцева смерть» (РСС). У рекомендаціях Європейського кардіологічного товариства РСС визначають як природну" смерть внаслідок серцевих причин, якій передують раптова втрата свідомості, протягом однієї години після початку гострих симптомів; можливим є наявність діагностованого захворювання серця, але час і спосіб настання смерті є несподіваними.

В класифікації серцево-судинних захворювань Українського наукового товариства кардіологів, яка була прийнята на VI Національному конгресі кардіологів України, раптова серцева смерть знайшла своє відображення і узгодження з Міжнародною класифікацією хвороб X перегляду:

146.1 – раптова серцева смерть (аритмічна): смерть, що настала протягом однієї години після появи перших симптомів захворювання або суттєвого погіршення стану хворого на тлі стабільного хронічного перебігу захворювання [2].

РСС серед осіб молодого віку в 20% настає під час занять спортом, в 30% – під час сну, в 50% за різних обставин в період неспання [2,4].

У США за 27-річний період реєстрації (1980 – 2006 рр.) у 38 видах змагань, було зафіксовано 1866 випадків раптової смерті осіб у віці 19±6 років, 56% із них – внаслідок серцево-судинних патологій. Найчастіше реєстрували гіпертрофічну кардіоміопатію (ГКМП) (251 випадок, або 36%); аномалії коронарних артерій займали друге місце (119 випадків, або 17%). Іншими, більш рідкісними причинами були: міокардит (41 випадок, або 6%), аритмогенна дисплазія правого шлуночка (30 випадків, або 4%), іонні каналопатії (25 випадків, або 4%, з них 23 випадки синдрому подовженого інтервалу QT і 2 випадки синдрому Бругада). У 75 спортсменів захворювання серця було встановлено за життя, проте вони продовжували приймати участь у змаганнях. Серед цих спортсменів було 6 чоловік, яким заняття спортом були формально заборонені [5]. Таким чином, більшість випадків РСС у американських спортсменів молодого віку були пов'язані із серцево-судинним

захворюванням, що підтверджує важливість розроблення скринінгових програм та критеріїв дискваліфікації спортсменів перед змаганнями.

За даними італійських вчених, у спектр потенційно небезпечних по відношенню до РСС захворювань входять ішемічна хвороба серця, вроджені аномалії коронарних артерій, ураження міокарда, клапанні ураження та порушення провідності [5].

У дослідженні, що проводили у Великобританії, найчастішою причиною РСС серед молодих спортсменів була кардіоміопатія (62%). При цьому у великої частини спортсменів (23%) морфологічно у серці не було виявлено патології. Атеросклеротичну коронарну хвороба виявили лише в 3% випадків і лише в осіб старше 35 років [3].

Таким чином, РСС у спорті відбувається значною мірою із-за клінічно прихованих кардіоміопатій або первинних електричних розладів у міокарді за морфологічно нормального серця. Ознаки антецеденту та родинної схильності до захворювань серцево-судинної системи відсутні більше ніж у 80% [3].

Згідно з геномною класифікацією кардіоміопатій, виділяють дилатаційну кардіоміопатію, що відноситься до патології цитоскелета, гіпертрофічну кардіоміопатію, що відноситься до патології саркомеру, аритмогенну кардіоміопатію правого шлуночка, що відноситься до патології міжклітинного з'єднання, а синдром Бругада, короткого та подовженого інтервалу QT розглядають як патологію іонних каналів («первинна кардіоміопатія») [6].

Найчастішою (до 50%) причиною РСС у молодих атлетів є ГКМП. ГКМП – це первинне ураження міокарда, що характеризується вираженою гіпертрофією міокарда лівого шлуночка (рідше правого шлуночка), нормальними або зменшеними розмірами порожнини лівого шлуночка, значним порушенням діастолічної функції шлуночка і частим виникненням порушень серцевого ритму [1, 2]. Завдяки досягненням сучасної генетики встановлено, що в основі виникнення ГКМП лежать генетичні фактори, а саме: аномалії, що передаються у спадок, або спонтанні мутації в локусах декількох генів, що контролюють структуру і функцію скорочувальних білків міокарда [1,

5]. У 50% випадків ГКМП має родинний характер, і успадкування аномалій генів відбувається за аутосомно-домінантним типом [1].

З точки зору попередження РСС великого значення слід надавати розрізненню ГКМП і так званої фізіологічної гіпертрофії міокарда лівого шлуночка (ГЛШ), що розвивається внаслідок занять спортом. Оскільки зміни на ЕКГ мають невизначений характер, найбільш інформативним методом диференційної діагностики є ехокардіографічне дослідження. Встановлення правильного діагнозу дозволить попередити РСС у частини спортсменів, а з іншого боку – атлети із фізіологічною ГЛШ не будуть відсторонені від занять.

Представляє цікавість питання розповсюдженості ГКМП серед спортсменів високої кваліфікації. У Великобританії між 1996 і 2006 роками було обстежено 3500 атлетів (75% чоловіків) із середнім віком $20,5 \pm 5,8$ років (від 14 до 35 років). Всім проводили електрокардіографічне та ехокардіографічне дослідження. Жоден із спортсменів не мав у сім'ї випадків ГКМП. ГЛШ було виявлено у 53 осіб (1,5%), результати досліджень свідчили про фізіологічний характер ГЛШ. Дослідники зробили висновок, що розповсюдженість ГКМП серед високопрофесійних спортсменів є вкрай рідкою. Вочевидь, структурні та функціональні зміни, пов'язані з ГКМП, відіграють роль фактору природного відбору. Також автори дійшли висновку, що найкориснішим методом скринінгу ГКМП є електрокардіографічне дослідження, тоді як ехокардіографія показана лише у випадках виражених гіпертрофічних змін [4].

Слід звернути увагу на те, що проблема РСС, окрім медико-соціального аспекту має ще й морально-етичний характер. Відомі випадки, коли тренер чи медичний персонал приховував дані діагностики, або сам спортсмен не зважав на проблему, що приводило до летальних наслідків. Це свідчить про непрофесійність та недостатню педагогічну кваліфікацію окремих тренерів, та брак інформованості спортсменів про всю серйозність проблеми РСС у спорті. Зустрічаються і факти умисного приховування інформації медиками та тренерами від юних спортсменів заради отримання результатів. На жаль, чинне

законодавство України не має достатньої правової бази щоб повністю контролювати це питання, що ускладнює вирішення цієї проблеми.

Висновки:

У ході роботи було виявлено, що причини РСС у молодих спортсменів є чітко визначеними та асоціюються, перш за все, із органічним субстратом (вроджені кардіоміопатії та аномалії коронарних артерій). Фізичні навантаження відіграють роль провокуючого фактору, але у здорових людей не можуть призвести до значного патологічного процесу у міокарді, обмежуючись розвитком функціональної гіпертрофії. Таким чином, можливості профілактики РСС серед молодих спортсменів полягають у поглибленому спостереженні за дітьми, що займаються спортом, та впровадженні методик медичної візуалізації з метою раннього виявлення ГКМП. Окрему увагу слід приділяти таким факторам, як регулярність та рівень медичних обстежень молодих спортсменів, поінформованість спортсменів та тренерів про основні причини РСС, унеможливлення фактів приховування тренерами та медперсоналом інформації щодо стану здоров'я спортсменів заради досягнення спортивного результату, а також врегулювання нормативно-правової бази законодавства України щодо відповідальності за смерть у спорті.

1. Бокерия Л.А. Внезапная сердечная смерть / Л.А. Бокерия, А.Ш. Ревишвили, Н.М. Неминуший. – М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2011. – 272 с.
2. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини. Том 2 / В.Г. Передерій, С.М. Ткач. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 784 с.
3. Aetiology of sudden cardiac death in athletes in the United Kingdom: a pathological study / de Noronha S.V., Sharma S., Papadakis M. [et al.] // Heart. – 2009. – Sep., 95(17). – P. 1409 – 1414.
4. Prevalence of hypertrophic cardiomyopathy in highly trained athletes: relevance to pre-participation screening / Basavarajaiah S., Wilson M., Whyte G. [et al.] // J. Am. Coll. Cardiol. – 2008 – P. 1033–1039.

5. Prevention of sudden cardiac death in the young and in athletes: dream or reality? / Thiene G., Carturan E., Corrado D. [et al.] // Cardiovasc Pathol. – 2010. – Jul-Aug. – 19(4). – P. 207 – 217.
6. Rawlins J. Left ventricular hypertrophy in athletes / Rawlins J., Bhan A., Sharma S. // Eur. J. Echocardiogr. – 2009. – May, 10(3). – P. 350 – 356.

ТАНЦЕТЕРАПИЯ В КОМПЛЕКСЕ ПРОФИЛАКТИКО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ СИНДРОМЕ ХРОНИЧЕСКОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПЕРЕГРУЗКИ.

Александрова А.А.,

Банникова Р.А., канд. мед. наук, доцент.

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. В настоящее время активное экономическое развитие сопровождается, с одной стороны отчуждением личности от общества с отрывом от духовных и культурных ценностей, с другой - переходом спорта и искусства в разряд шоу-бизнеса, что неизбежно ведет к негативным последствиям. Одним из таких последствий можно считать то, что массовый спорт все больше утрачивает свое значение [4]. В современном обществе занятия спортом «для себя» исчезли из повседневной жизни, стали считаться чем-то труднодоступным, элитным, доступными только привилегированным.

На этом фоне стал появляться целый ряд так называемых болезней цивилизации, связанных с недостатком двигательной активности и возросшей напряженностью труда. Одним из таких заболеваний можно считать «офисный синдром» (синдром эмоционального выгорания или синдром хронической профессиональной перегрузки), который представляет собой состояние эмоционального, умственного, душевного и физического истощения [3]. Вначале эта проблема изучалась как следствие профессионального стресса, депрессии, синдрома хронической усталости, но в последнее время рассматривается как сложный симптомокомплекс, включающий в себя

нарушения, проявляющиеся в разных органах и системах, развивающийся у офисных служащих в связи с воздействием на них факторов окружающей рабочей среды [7].

Физическая активность – одна из основных человеческих функций и лучшее средство улучшения физического здоровья людей. В связи с этим важное значение приобретают оздоровительные технологии, направленные на поддержание и восстановление здоровья лиц с синдромом хронической профессиональной перегрузки. Наиболее простым и безопасным методом профилактики выше указанного синдрома могут быть занятия спортивными танцами, привлекательность которых заключается также в использовании музыкальных ритмов, что в свою очередь способствует снятию чрезмерного психического напряжения.

Цель исследования – анализ тенденций развития танцевального спорта как средства профилактики и реабилитации лиц с синдромом хронической перегрузки.

Методы исследования: обобщение и синтез научно-методической литературы и других источников информации.

Результаты исследования и их обсуждение. Исследованию синдрома хронической профессиональной перегрузки посвящены работы многих зарубежных авторов, однако единого мнения относительно причин его возникновения нет [5]. Тем не менее, в настоящее время выделяют такие причины: непомерно высокие нагрузки; неблагоприятная атмосфера в коллективе; низкая заработная плата; постоянное изменение должностных обязанностей, неопределенность в оценке выполняемой работы; отсутствие возможности влиять на принятие решений; неинтересная, монотонная работа; отсутствие перспектив; необходимость внешне проявлять эмоции, которых не испытываешь в действительности (например, все время улыбаться); отсутствие выходных, возможности пойти в отпуск; отсутствие расслабляющего хобби [6].

Впервые работы по применению танцевальной терапии публиковались в Швеции Германии, однако они касались в большей степени динамической психиатрии [7,9].

В настоящее время танцевальная терапия применяется в работе с детьми инвалидами, с людьми, у которых нарушена социальная интеграция и с людьми, имеющими ограниченные возможности передвижения [5].

Основная суть танцетерапии заключается в том, что все психические травмы человека мешают ему свободно выражать свои эмоции. На поддержание этого мышечного зажима тратится энергия. После отреагирования вовне она начинает свободно циркулировать по всем частям тела. Хотелось бы отметить еще один парадоксальный факт – танцы увеличивают количество энергии в организме. Ведь движение - это накопление энергии, а не трата. Тело, подобно аккумулятору, подзаряжается само от себя в процессе работы.

Современная танцевальная терапия направлена на снижение мышечного напряжения. Она способствует увеличению подвижности человека [5].

Артистические переживания в танце позволяют из бессознательного извлечь неосознанные влечения и потребности. Происходит освобождение человека от них.

Танцевальная терапия может считаться первичным средством поощрения невербального взаимодействия как между клиентом и специалистом, так и между участниками [6].

Сегодня танцевальная терапия приобретает все большую популярность. Такие занятия придают уверенность людям, имеющим проблемы в общении, позволяют почувствовать вдохновение от творческого процесса - танца, дают сильную динамическую нагрузку и красивую осанку. Это все возвращает радость к жизни и веру, что очень много зависит от твоего отношения к проблеме. Спортивные танцы – это самый интересный, самый эмоциональный, а поэтому и очень эффективный вид реабилитации. После занятий танцами появляется чувство радости, приобщения к празднику, эстетике и гармонии танцевальных движений. Наибольшую эффективность дает танцевальная

терапия в группе. Эта методика позволяет членам группы общаться друг с другом в эмоционально праздничном фоне. С каждым занятием движения оттачиваются и человек понимает, что его тело может принести не только проблемы, но и радость, гармонию. Такое изменение к восприятию проблем приводит к улучшению физического и эмоционального состояния. Есть много примеров, когда танец позволял человеку вернуть уверенность в себе и чувство собственной значимости.

В Великобритании работает некоммерческая организация Dance United, которая помогает вернуть к нормальной жизни людей, имеющих проблемы в обществе посредством обучения танцам[9]. Как правило, это люди, оказавшиеся перед проблемой, не имеющие цели и ориентиров в жизни. В таких условиях творческий потенциал человека не имеет шанса раскрыться, а программа реабилитации танцем позволяет изменить эту ситуацию – помогает таким людям заново поверить в себя, найти мотивацию, чтобы вернуться в нормальную жизнь. На протяжении 6 месяцев проводится танцевальные тренировки, и те, кто проходит курс реабилитации до конца, меняют кардинально свою жизнь.

Выводы.

Наличие большой доли искусства в танцах дает им возможность выступать в роли эффективного средства реабилитации людей, имеющих проблемы, в первую очередь, в психо-эмоциональной сфере. Танцевальная реабилитация связана не столько с физической составляющей, сколько с духовной, эмоциональной и социальной.

Именно наличие большой доли искусства в танце дает им возможность выступать в роли эффективного средства реабилитации людей, имеющих проблемы, в первую очередь, в психо-эмоциональной сфере. Танцевальная реабилитация связана не столько с физической составляющей, сколько с духовной, эмоциональной и социальной.

Танец способен выражать целую гамму человеческих эмоций и активно используется в современной терапии. При этом в свободном движении и импровизации происходит спонтанное высвобождение чувств. Движения танца являются многообразным средством коммуникации.

Танец вызывает визуальные образы, делает эмоциональные переживания управляемыми и более радостными и яркими. Танец учит быть собранным и учит расслабляться, снимает напряжение от проблем, учит доверию и общению. Радостное ощущение движений тела переходят в радостное эмоциональное состояние души, содействует предупреждению возникновения синдрома хронической профессиональной перегрузки, способствует повышению работоспособности и улучшению качества жизни.

1. Банникова Р.А. Синдром хронической профессиональной перегрузки: факторы риска, механизмы развития, стратегия профилактики./Р.А.Банникова, А.А.Погребняк, В.А. Куценко//Спортивная медицина. – 2013 - №2 – с.3-12.
2. Бирюкова И.В. Танцевально-двигательная терапия: тело как зеркало души // Журнал практического психолога – 2001- №1-2, - С.47-49.
3. Данилов А.Б. Офисный синдром/А.Б.Данилов, Ю.М.Курганова//медицина неотложных состояний. – 2012 - №7-8(46-47).- с.167-174.
4. Карли Эннэйбл-Куп/Социальная реабилитация через танец: долго, дорого и очень эффективно //Московские новости - 2014 - №660– С.5-7.
5. Скугаревская М.М. Синдром эмоционального выгорания // Медицинские новости.- 2002 -№7-С.3-9.
6. Felton J.S. Burnout as a clinical entity – its importance in health care workers // Occupational medicine. -2008-№48-p.237-250.
7. Maslach Cr. Burnout: A multidimensional perspective / Ed. W. B. Shaufeli, Cr. Maslach // Professional burnout: Recent developments in the theory and research.- 2003. - p. 19 – 32.

8. Von Oncuil J. ABC of work related disorders: stress at work // British Medical Journal.-2006-№ 313-p. 745-748.
9. Попов С.А. Философия спортивного танца [Электронный ресурс] /С.А. Попов //http://www.danc.ru/.

ПРОФІЛАКТИКА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ДІТЕЙ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ СПОРТОМ

Луценко О.О., Опалюк Д.О., Лісніченко В.П., студенти

Балаж М.С., к.фіз.вих., викладач кафедри фізичної реабілітації

Національний університет фізичного виховання та спорту України

Актуальність. На сучасному етапі підготовки спортсменів різної кваліфікації є актуальним питання здійснення специфічних заходів, спрямованих на профілактику функціональних порушень системи хребта, внаслідок інтенсивних тренувальних навантажень. Аналіз доступних інформаційних джерел продемонстрував, що не зважаючи на велику кількість публікацій, присвячених проблемі профілактики порушень постави школярів, а також відновлювальному лікуванню дітей із порушеннями опорно-рухового апарату (ОРА). Питання ефективної профілактики порушень ОРА дітей, що займаються спортом, в умовах гіпердинамії з позицій сучасних поглядів на патобіомеханічні зміни у системі апарату руху, освітлені недостатньо, що обумовлює актуальність, теоретичну та практичну значущість теми дослідження [1, 3, 5].

Мета дослідження – вивчити і систематизувати сучасні науково-методичні знання і результати практичного досвіду фахівців з проблеми профілактики функціональних порушень ОРА у дітей, що займаються спортом.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу та узагальнення даних літературних джерел розглянути особливості впливу занять різними видами спорту на ОРА.

2. Визначити загальні принципи профілактики порушень постави у дітей, що займаються спортом.

Результати дослідження та їх обговорення. Найбільш значущі зміни постави відбуваються у дитячому та підлітковому віці. На формування постави, темп дозрівання впливають екзогенні та ендогенні фактори, в тому числі й заняття фізичною культурою та спортом. Як відомо, раціональні фізичні навантаження здійснюють позитивний вплив на розвиток опорно-рухового апарату дитини. Проте значний односпрямований вплив, що є специфічним для конкретного виду спорту, може призвести до характерних змін постави [1].

Якщо специфіка виду спорту передбачає перевагу навантаження на певну частину тіла, інша його частина характеризується деякою слабкістю м'язів. У зв'язку з цим, можна розділити всі види спорту за характером їх впливу на ОРА спортсмена, ступенем участі тих чи інших груп м'язів у роботі і особливостями спортивної робочої пози під час виконання специфічних фізичних вправ на три групи: симетричні, асиметричні і змішані види спорту.

Симетричні види спорту, під час занять якими права і ліва половини тіла спортсмена виконують одночасно або поперемінно одні й ті ж дії. При цьому хребет спортсмена займає строго серединне положення, тіло спортсмена знаходиться у рівновазі у фронтальній площині. М'язи тулуба, преса і кінцівок отримують рівномірне фізичне навантаження (спортивна гімнастика, лижні гонки, плавання, важка атлетика та ін.).

Асиметричні види спорту, під час занять якими обидві половини тіла спортсмена виконують різні дії. При цьому спортсмен, як правило, знаходиться у вимушеній асиметричній позі. Окрім того, у зв'язку з особливостями техніки того чи іншого виду спорту хребет часто здійснює одноманітні рухи в один і той самий бік, або ж відбувається скручування його вздовж вертикальної осі. У зв'язку з цим одна половина тіла відчуває навантаження значно більшою мірою, ніж інша. Рівномірність розвитку м'язів порушується (бадмінтон, баскетбол, бокс, стрільба, настільний теніс, фехтування та ін.).

Змішані види спорту, під час занять якими відбувається часта зміна спортивної робочої пози, обидві половини тіла спортсмена відчувають навантаження постійно, часто змінюються симетричні і асиметричні навантаження. Положення хребта також постійно змінюється, відсутня вимушена спортивна поза, а якщо вона виникає, то буває короткочасною. М'язи тулуба, преса і кінцівок розвиваються рівномірно (усі види боротьби, волейбол, багатоборства, регбі, футбол, хокей та ін.) [2].

На перший погляд, найбільш несприятливими з точки зору впливу на ОРА дітей є асиметричні види спорту, тоді як заняття симетричними та змішаними видами не містять небезпеки. Однак, слід зазначити, що до цих пір немає єдності поглядів щодо впливу окремих видів спорту на ОРА.

Так, наприклад, волейбол відносять до видів спорту зі змішаними навантаженнями, що сприяють попередженню розвитку фронтальних деформацій хребта, і ряд авторів рекомендують заняття цим видом спорту для дітей із порушеннями постави та початковим ступенем сколіозу. З іншого боку, результати окремих досліджень демонструють, що заняття цим видом спорту призводять до зменшення фізіологічних вигинів хребта, що супроводжується зниженням його ресорної функції і є передумовою до розвитку дорсопатій у ранньому віці. Такий самий несприятливий вплив на ОРА юних спортсменів було виявлено внаслідок тривалих занять спортивною гімнастикою, яку відносять до видів спорту із симетричним навантаженням [1]. Таким чином, задля профілактики ортопедичних захворювань у дітей, що займаються спортом, необхідним є ретельне дослідження та врахування особливостей впливу кожного окремого виду спорту на ОРА.

На жаль, практичний досвід демонструє, що на лікування та реабілітацію направляються спортсмени з уже сформованими структурно-функціональними змінами хребта, першопричиною яких часто є порушення постави [4]. Це свідчить про відсутність або неефективність існуючих систем профілактики функціональних порушень ОРА у системі спортивної підготовки.

Аналіз науково-методичної літератури засвідчив, що сучасна фізична реабілітація володіє великою різноманітністю засобів і методів, які застосовуються для корекції порушень постави. Велику увагу приділено: відновленню статичного і рухового стереотипів при порушеннях ОРА, корекції постави осіб різного віку; фізичній реабілітації при нефіксованих порушеннях ОРА [2, 5]. Однак, загальноприйняті програми корекції постави не завжди можуть бути включені до переліку реабілітаційних заходів для діючих спортсменів, що обумовлює необхідність створення нових технологій, спрямованих на гальмування механізмів патогенезу, стимуляцію процесів саногенезу та оптимізацію морфологічних трансформацій і функціональних здатностей, які б дозволили спортсмену витримувати інтенсивні тренувальні навантаження протягом тривалого часу без шкоди для здоров'я [3].

Аналіз та узагальнення даних інформаційних джерел та досвіду провідних фахівців дозволив визначити загальні принципи побудови програм первинної та вторинної профілактики функціональних порушень ОРА у дітей, що займаються спортом.

Так, обрані профілактичні заходи мають бути спрямовані на біомеханічну корекцію функціонального стану хребта, максимально можливу редукцію після навантажувальних деформацій, оздоровлення рухового стереотипу, покращення метаболізму трофічних систем міжхребцевих дисків. Необхідно дотримуватися принципів комплексного застосування профілактичних заходів та всебічного впливу на організм дитини: включати до програми фізичні вправи різної спрямованості (коригувальні вправи, вправи на розслаблення, вправи для закріплення навички правильної постави, вправи для фракції хребта тощо) у поєднанні з масажем та елементами постізометричної релаксації м'язів.

Комплекс вправ, спрямованих на специфічну санацію та профілактику дегенеративно-дистрофічних змін хребта має відповідати етапу, періоду підготовки, інтенсивності та спрямованості тренування або його частини.

В основу комплексу вправ повинен бути покладений принцип мінімального оптимуму, який полягає в тому, що обсяг спеціальних вправ має

здійснювати ефективний профілактичний вплив за умови мінімальних витрат часу та енергії і може виконуватися спортсменом багаторазово в процесі тренувального заняття в паузах відпочинку між підходами.

У програму слід включити освітні заходи для тренерів, дітей, що займаються спортом, та їх батьків з метою роз'яснення необхідності проведення означених профілактичних заходів.

Програма профілактики повинна передбачати наявність доступних і адекватних методів контролю її ефективності [2, 3, 4, 5].

Висновки. На даний момент проблема впливу занять певними видами спорту на ОРА залишається недостатньо вивченою. Відзначається відсутність методичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління підготовкою спортсменів і корекції постави з урахуванням індивідуальних особливостей та етапом річної підготовки, що обумовлює актуальність подальших досліджень у даному напрямі з метою обґрунтування та розробки ефективних програм профілактики та корекції порушень ОРА у дітей, що займаються спортом.

1. Клестов В.В. Особенности показателей осанки детей, занимающихся спортом / В.В. Клестов, Л.М. Белозерова // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2012. – №9. – С. 14 – 17.
2. Короткова Е.А. Основные положения системы профилактики нарушений опорно-двигательного аппарата детей в процессе физического воспитания / Е.А. Короткова, И.В. Пенькова // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2006. – № 4. – С.26–29.
3. Максимова Ю.А. Профилактика функциональных нарушений позвоночника путем ликвидации постнагрузочных изменений в опорно-двигательном аппарате верхних акробатов / Ю.А. Максимова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – №12. – С. 75 – 79.

4. Челноков В.А. Посттренировочное восстановление функционального состояния позвоночника у спортсменов высокой квалификации в олимпийских видах спорта / В.А. Челноков // Теория и практика физической культуры. – 2009. – № 1. – С. 64–67.
5. Windsor R.E. Prevention and Management of Complications Resulting from Common Spinal Injections / R.E. Windsor, S. Storm, R. Sugar // Pain Physician. – 2003, vol.6. – P. 473 – 483.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У ПЛАВЦІВ-ТРИАТЛЕТІВ

Овчаренко М., магістр

Колісник І. О., к.фіз.вих., викладач

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури та спорту

Актуальність. Триатлон версії «Tristar 222» є видом спорту з переважним проявом витривалості, до складу якого входить три дисципліни: подолання плавальна дистанція – 2 км, велогонка – 200 км та крос – 20 км. У той же час, триатлон версії «Tristar 222» є видом спорту, який не входить в програму Олімпійських ігор, однак є дуже популярним у сфері сучасного спорту [1, 4].

На сьогоднішній день актуальність проблеми розвитку витривалості в триатлоні полягає в тому, що існуючі методики підготовки кваліфікованих триатлетів не дозволяють оптимально дозувати тренувальні навантаження одночасно в трьох видах спортивних дисциплін триатлону, так як вони призначені для спортсменів окремих видів спорту [1, 4, 6].

Аналіз науково-методичної літератури вказує на недостатню розробленість питання, стосовно розвитку витривалості плавців-триатлетів. У зв'язку з цим, особливо актуальним видається дослідження питань розвитку загальної та спеціальної витривалості плавців-триатлетів, що зумовило вибір теми даного дослідження.

Мета дослідження – розвиток загальної і спеціальної витривалості плавців-триатлетів 17-18 років у спеціально-підготовчому періоді підготовки (на прикладі триатлону версії «Tristar 222»).

Завдання дослідження:

1. Визначити вплив плавального сегменту на підсумковий результат спортсменів при подоланні дистанції версії «Tristar 222».

2. Розробити методику розвитку витривалості у плавців-триатлетів 17 – 18 років з врахуванням механізмів енергозабезпечення та визначити їх ефективність.

Для вирішення поставлених завдань у дослідженні використовувалися наступні **методи**: аналіз та узагальнення літературних джерел; педагогічне тестування; педагогічний експеримент; методи математичної статистики.

Дослідження проводилося на базі спортивно-оздоровчого комплексу «Метал» м. Дніпропетровськ, а також на зимовому Чемпіонаті області зі спортивного плавання. У дослідженні брали участь 20 плавців-триатлетів (13 юнаків та 7 дівчат), які мали спортивну кваліфікацію I дорослий розряд та кандидат у майстри в спорті України (КМСУ).

Результати досліджень та їх обговорення. У ході проведеного аналізу результатів змагань з триатлону у спортсменів різної кваліфікації, були отримані показники співвідношень трьох сегментів триатлону версії «Tristar 222» та вплив плавання на підсумковий результат (рис.1).

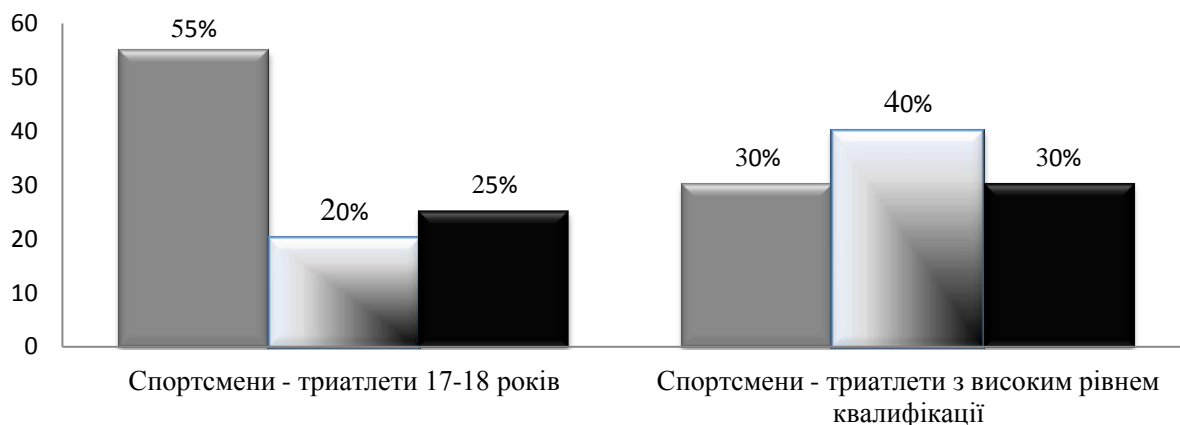

Рис. 1. Порівняльний аналіз внеску сегментів триатлону у підсумковий результат: плавання – велосипед – біг –

Результати порівняльного аналізу сегментів триатлону версії «Tristar 222» свідчать, що найбільший внесок 55% має подолання плавальної дистанції, при цьому велосипедний сегмент має долю 20%, а кросова дистанція 25%. Отримані відомості підтверджують, що розвиток витривалості у плаванні в даній версії триатлону, як у виді спорту, дає позитивний результат та перевагу в ході розвитку подальшої гонки, що позитивно відзначається на підсумкових результатах.

На підставі отриманих даних, дидактичних принципів спортивного тренування та враховуючи результати попереднього наукового досвіду, була розроблена методика розвитку витривалості з врахуванням механізмів енергозабезпечення і розвитку її компонентів. З метою розвитку витривалості у плавців-триатлетів нами були розроблені серії тренувальних завдань, які відповідали розвитку окремих компонентів витривалості залежно від особливостей енергозабезпечення організму. Дані серії застосовувалися в тренувальному процесі тричі на тиждень у спеціально-підготовчому періоді підготовки.

Для більш чіткого розуміння методики спортсменами, нами було розроблено чотири серії вправ, які відповідали розвитку різних видів витривалості в залежності від систем енергозабезпечення – аеробного, анаеробно-гліколітичного, анаеробно креатин-фосфатного та змішаного.

Перша серія складалася з тренувальних вправ для розвитку аеробних можливостей організму – виконання прямих серій 4*800 м, 2*1500 м.

Друга серія вправ включалася в тренування у період високо-інтенсивних навантажень та була спрямована на розвиток анаеробних гліколітичних можливостей організму:

а) виконання серій, довжина яких скорочується, а швидкість підвищується – гірка: 1500 – 100 м;

б) виконання серії дрібних повторювань (8 * 50 м, 4 * 50 м з короткими інтервалами відпочинку (від 10 до 30 с), швидкість вище змагальної. Після серії використовувався тривалий відпочинок (15-20 хв), після чого серія знову повторювалася три рази, з проміжками між повтореннями в 5 хвилин.

Третя серія вправ використовувалася для розвитку анаеробного креатин-фосфатного механізму:

а) виконання моделюючої серії (тренування проводиться за типом пробних повторень з інтервалом у 5-15 с. Перший відрізок дорівнює половині змагальної дистанції, другий відрізок повинен бути коротшим від попереднього або мати таку ж довжину. Загальний час всієї серії має бути близьким до того результату який спортсмен демонструє на основній дистанції. Дана серія застосовувалася для вдосконалення темпу в період інтенсивних навантажень та у фазі зниження навантажень: короткі плавальні тести 4×25 м, 4×50 м, 4×100 м;

б) виконання змінної серії, що прогресує та регресує тест 20x50 м (плавання з різною швидкістю).

Четверті тренувальні серії, виконувалися в аеробній та змішаній зонах потужності. (довжина відрізків незмінна, а швидкість поступово збільшувалася на кожному черговому відрізку). Серії виконувалася з метою розвитку загальної витривалості спортсменів (прискорення відновних реакцій після навантаження):

а) 1x800 м, 1x400 м, 2x200 м, 4x100 м або тест "гірка", при якому довжина плавальних відрізків спочатку повторення до наступного повторення збільшується, а потім зменшується;

б) виконання прогресуючої серії - довжина подоланих відрізків постійна, а швидкість поступово збільшувалася на кожному черговому відрізку.

На одному занятті рекомендувалося виконання однієї або двох серій тренувальних завдань для розвитку витривалості. Кожен тренер обирає сукупність серій, які відповідали рівню підготовленості спортсменів та тим

завданням, які були поставлені перед тренувальним заняттям, мікроциклом або мезоциклом підготовки.

Для визначення ефективності методики, були проведені вимірювання показників серцево-судинної системи організму спортсменів, які характеризують рівень витривалості триатлетів.

У результаті порівняльного аналізу тесту, який вказує на рівень загальної витривалості та характеризується аеробним компонентом енергозабезпечення, після експерименту, можна виділити достовірні зміни в показниках ЧСС експериментальної групи, які в середньому склали $80,1 \pm 2,8$ при $p \leq 0,05$.

Зміни показників пульсової амплітуди (ПА) після застосування методики в тесті 4×400 м, вказують на підвищення рівня функціональних можливостей організму, які дозволяють плавцям-триатлетам демонструвати найвищі спортивні результати. Так в експериментальній групі ПА – $6,8 \pm 0,89$ уд/хв., в контрольній групі (КГ) – $5,2 \pm 0,77$ уд/хв. відповідно.

У результаті дослідження показників тесту « 4×50 м вільним стилем», спостерігаються достовірні зміни в експериментальній групі. Середні показники в експериментальній групі (ЕГ), після експерименту покращились і склали: $6,4 \pm 0,69$ уд/хв, що свідчить про достовірну зміну. У контрольній групі середній показник склав $5 \pm 0,8$ уд/хв, що свідчить про недостовірність приросту та про правильне впровадження методики за напрямом роботи в анаеробно-гліколітичній зоні.

За час проведення експерименту з використанням контрольного тесту, спрямованому на розвиток анаеробного креатин-фосфатного механізму, спостерігаються достовірний приріст показників в експериментальній групі. Середні значення індексу відновлювання пульсу (ІВП) після експерименту у спортсменів з КГ дорівнювали $5,3 \pm 0,9$ уд/хв, а у ЕГ - $6,3 \pm 0,45$ уд/хв, що свідчить про неоднорідність груп. Пульсова амплітуда (ПА) також доводить неоднорідність груп і достовірні зміни у спортсменів експериментальної групи.

Висновки. За даними повторного дослідження можна зробити висновок, що застосування запропонованої методики для розвитку витривалості на етапі спеціалізованої базової підготовки є ефективним, що підтверджено результатами реакції серцево-судинної системи на різне навантаження у спортсменів в експериментальній групі.

1. Викулов А.Д. Плавание / А.Д. Викулов. –М.; Владос, 2003. – 368 с
2. Джо Ф. Библия триатлета / Ф. Джо. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2011 – 496 с.
3. Петер Я. ЧСС, лактат и тренировки на выносливость/ Я. Петер. – Омск: Тулома. – 2006. – С. 50 – 160.
4. Сысоев И. В. Триатлон. Олимпийская дистанция / И.В. Сысоев – М.: Советский спорт; 2012 – 304 с.
5. Слимейкер Р. Серьезные тренировки для спортсменов на выносливость / Р. Слимейкер. – Омск: Тулома, 2007.– С. 300 – 328.
6. Сокунова С. Ф. Контроль за уровнем развития выносливости спортсменов / С.Ф. Сокунова// Теория и практика физической культуры. –2002. – С. 150 – 165.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ФІТНЕС-ІНДУСТРІЇ НА ТЕРИТОРІЇ М. ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Попова І.

Колісник І., к.фіз.вих., викладач кафедри олімпійського і професійного спорту

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури та спорту

Актуальність. Аналіз науково-методичної літератури свідчить про швидкий розвиток сфери послуг в галузі фізичної культури і спорту на території України, в тому числі й у Дніпропетровській області [3, 8]. Значно зростає її

роль у задоволенні матеріальних, духовних і соціальних потреб людей, в організації їх вільного часу, в самоствердженні і самореалізації особистості, як найважливішої соціальної цінності [4, 5]. Одними з поширених установ, що надають послуги у сфері фізкультури і спорту є фітнес центри та клуби, основна мета роботи яких полягає в одержанні прибутку через задоволення потреби людей у руховій активності [1, 6].

Для розвитку фітнес-центрів повинна бути правильно спрямована маркетингова діяльність, що являє собою сферу спортивно-оздоровчих послуг направлених на споживача, орієнтуючи продавця не на свої інтереси, а на інтереси споживача. Відмінною особливістю маркетингу фізкультурно-оздоровчих послуг полягає в тому, що на перший план виходять людські взаємини. Ціноутворення являє собою вартість послуг для споживача та є вагомою складовою маркетингу фізкультурно-оздоровчих та спортивних послуг у фітнес-індустрії [2, 4, 7].

Мета дослідження - проаналізувати особливості маркетингу в сфері фітнес-індустрії на прикладі фітнес-клубів м. Дніпропетровськ.

З метою виявлення особливостей маркетингу у фітнес-індустрії використовувались наступні **методи**: аналіз науково-методичної літератури та документальних матеріалів, анкетування, методи математичної статистики.

Результати досліджень та їх обговорення. Дослідження проводилося у фітнес-центрах «Цунамі», «Восход», «Флекс» і «Мегарон» м. Дніпропетровськ. Для вирішення поставлених завдань у дослідженні брало участь 100 осіб (34-чоловіки і 66 - жінок) віком від 20 до 55 років.

В нашому дослідженні з метою визначення цінової політики клубів, які надають населенню фітнес-послуги була проаналізована абонементська плата відвідування різноманітних занять за місяць (8 занять) і одноразового відвідування.

Для вирішення поставлених завдань в дослідженні були вивчені ціни на абонементи чотирьох клубів різного рангу: фітнес-клуби «Флекс», «Восход», «Цунамі» та «Мегарон» (рис.1)

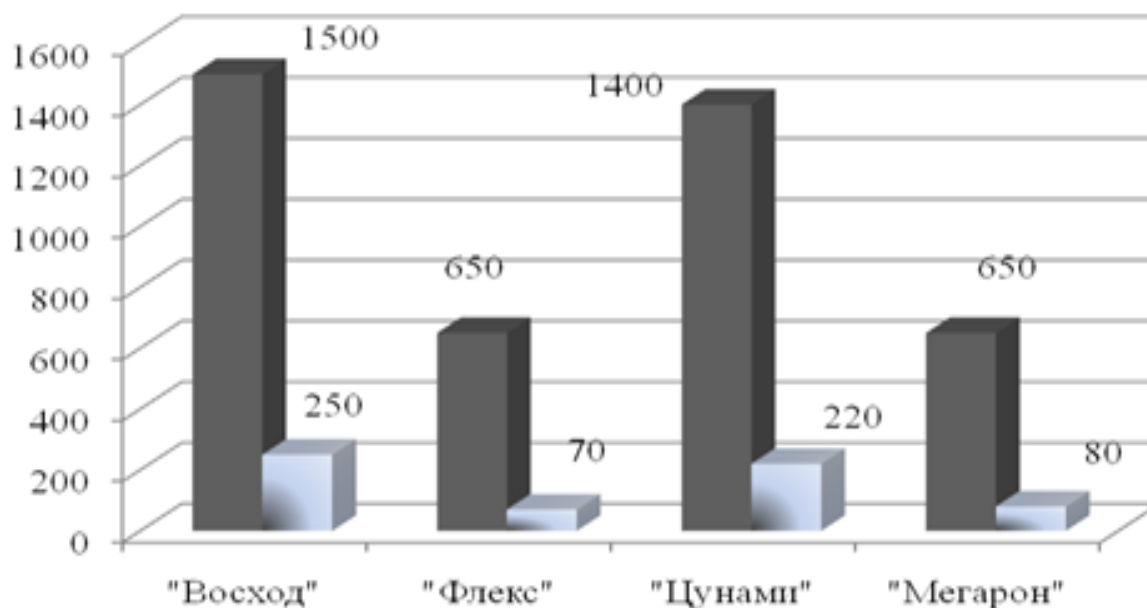

Рис. 1. Цінова політика фітнес центрів м. Дніпропетровська:

■ - ціна місячного абонементу (8 занять); □ - ціна одноразового відвідування.

Дані дослідження свідчать про наявність у м. Дніпропетровськ клубів двох категорій: елітних та середнього класу. За результатами нашого дослідження можна говорити, що фітнес-клуби «Флекс» та «Мегарон» належать до клубів середнього класу, оскільки абонементська плата за місяць в середньому розрахована на середньостатистичного працівника та складає 650 грн. Така цінова політика обумовлюється наступними чинниками: місцезрештування клубу віддалене від ділового центру міста, сфера послуг не є дуже різнобічною, відсутня достатня кількість сучасного спортивного обладнання. Однак, кількість відвідувачів в цих клубах досить велика, це пояснюється більш доступною ціною політикою клубу. Два інших фітнес-центра, проаналізовані нами відносяться до елітного класу спортивних клубів.

На прикладі досліджуваних фітнес-центрів різної категоріями визначили тенденцію розвитку різноманітних видів спорту, система підготовки яких ґрунтується на використанні дидактичних принципів загальної теорії спортивного тренування, та послуги з яких пропонують клуби різного рангу для відвідувачів (табл.1)

Порівняльний аналіз розвитку різних видів спорту у фітнес-клубах м. Дніпропетровськ

Фітнес-центри	Види спорту						
	Бодіблінг	Теніс	Плавання	Бойові мистецтва	Бокс	Гімнастика	Інші
«Восход»	+	+	+	Рукопашний бій	-	-	+
«Цунамі»	-	+*	-	Карате	+	+	+
«Мегарон»	-	+	-	Будокай карате, Конг-Фу «Цугун»	-	-	+
«Флекс»	+	+*	-	Рукопашний бій, айкідо	Кікбоксінг	Китайська гімнастика	+

Примітка: * - настільний теніс.

Проаналізувавши дані видно, що на території м. Дніпропетровськ у сфері фітнес-індустрії, незалежно від категорії фітнес-клубів у більшості розвиваються неолімпійські види спорту, такі як: різноманітні види східних единоборств, бодіблінг, китайська гімнастика і різновиди танців, що спрямовані на розвиток краси тіла, підвищення фізичної здоров'я і витривалості.

Для визначення доцільності надання послуг з неолімпійських видів спорту і необхідності запровадження нових фітнес-напрямів у фітнес-клубах нами було проведено анкетування клієнтів, які відвідують фітнес-центри м. Дніпропетровськ.

На питання, яким видом спорту клієнти воліють займатися, ми визначили наступне: жінки у віці від 20 до 40 років віддають перевагу різним видами неолімпійського спорту (різновиди танців (70%) та гімнастики (15%), единоборства (10%), теніс (5%)); старше 40 років – аква-аеробіка, беліденс. Серед чоловіків більшість опитаних(50%) незалежно від віку воліють займатись атлетичною гімнастикою (бодіблінг, паурліфтинг) та 35% - бойовими мистецтвами (карате, айкідо, рукопашний бій, кікбоксінг), також 10% опитаних – настільним тенісом, армспортом, 5% - обирають танці (рис.2).

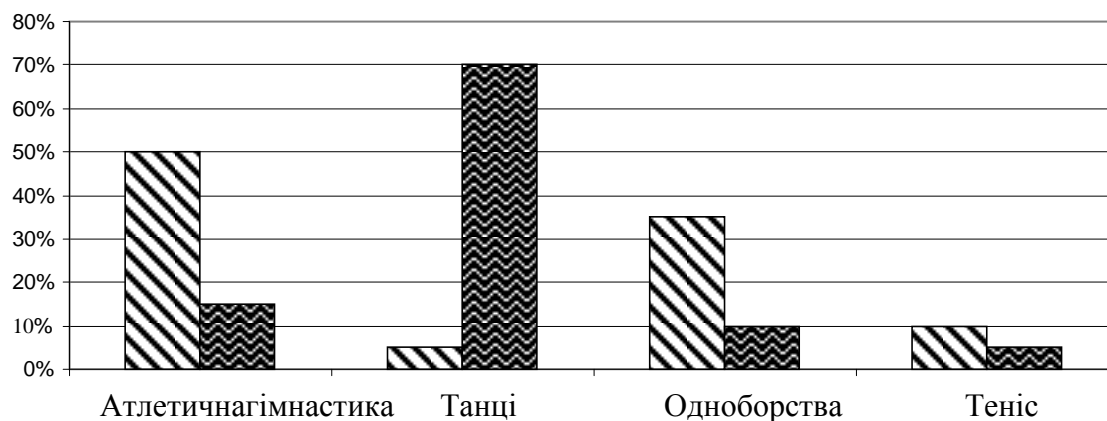

Рис. 2. Характеристика процентного співвідношення неолімпійських видів спорту, якими займаються: - чоловіки; - жінки.

У питанні зручного часу у розкладі, найбільш сприятливим часом для більшості опитаних (65%) чоловіків та жінок коливається в межах ранішнього або вечірнього часу. І тільки 35% опитаних відповіли, що саме слухний час відвідування тренувальної зали коливається в межах обідніх годин.

Таким чином, можна зробити висновки, що незалежно від віку більшість жінок (36,6%) відвідують фітнес-клуби з метою схуднення, 26,8% - корекції фігури, 17,1% - зміцнення здоров'я, 12,2% - проведення дозвілля та 7,3% запропонували свій варіант, до якого жінки віднесли: знайомство з новими людьми, досягнення душевної рівноваги, відволікання від проблем та зміну діяльності. З таким питанням ми звернулися також до чоловічої половини відвідувачів і визначили, що більшість чоловіків (33%) відвідують фітнес-центр з метою корекції фігури, 23% - проведення дозвілля, 20% - обрали свій варіант (знайомство з протилежною статтю, спілкування і тренування за інтересами, відпочинок від сімейних проблем і обов'язків, зміна виду діяльності), 17% - зміцнення здоров'я, 7% - схуднення.

З вище сказаного можна констатувати, що як і чоловіки, так і жінки основною метою вважають корекцію фігури і схуднення, а також відволікання від побутових турбот і зміну обстановки та виду діяльності.

Також ми цікавилися, яка форма проведення занять для відвідувачів фітнес-центрів є більш зручною. За результатами даного опитування ми отримали наступні відповіді. Так, чоловіки перевагу надають персональному тренуванню (68,9%), що пов'язано з психологією чоловіків і їх цілями корегування фігури, і тільки 31,1% лояльно відносяться до групових тренувань, оскільки основною метою бачать спілкування і знайомство з новими людьми.

У жінок спостерігається дещо інша картина: більшість жінок (56,1%) воліють займатись у групах, що пов'язано з психологічною обстановкою і підвищенням мотивації до занять і 43,9% жінок обирають індивідуальні тренування з інструктором у зв'язку з наявністю індивідуальних психологічних комплексів.

Висновки:

1. Аналіз маркетингової діяльності в клубах м. Дніпропетровськ свідчить, що в залежності від кількості наданих послуг, місця розташування, контингенту, що займається, персоналу, сучасності інвентарю та обладнання, змінюється і цінова політика. В дослідженні встановлена наявність на території м. Дніпропетровськ клубів двох категорій: елітної та середньої категорії, місячна вартість відвідування, яких варіюється від 650-1500 грн., а ціна за одноразове відвідування коливається в межах від 70 до 250 грн.

2. Слід підкреслити, що маркетингова діяльність у фітнес-центрах м. Дніпропетровськ спрямована на задоволення потреб населення, враховуючи побажання клієнтів та впроваджує в практику велику кількість занять неолімпійськими видами спорту, які є найбільше популярними на Дніпропетровщині.

3. Не зважаючи на різні категорії фітнес-центрів, заняття в них є дуже популярними, про що свідчить про чисельність відвідувачів; проводяться заняття великої різноманітності; використання різних режим роботи фітнес-центрів та ін.

4. У подальших дослідженнях передбачається порівняльний аналіз менеджерської та маркетингової діяльності фітнес-клубів на території України.

1. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. / И.Н. Герчикова - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 340 с.

2. Жестянников Л.В. Современная концепция маркетинга услуг в сфере физической культуры и спорта / Л. В. Жестянников. - СПб.: СПбГУЭФ, 2000. – 168 с.

3. Жмарев, Н.В. Управление деятельностью спортивной организации / Н.В. Жмарев – К.: Здоровья, 1989. – 168 с.

4. Зубарев Ю.А., Сучилин А.А. Менеджмент и маркетинг физической культуры и спорта./ Ю.А. Зубарев, А.А. Сучилин – Волгоград: Спорт, 2002. – 369 с

5. Камалетдинов В.Т. Культура управленческой деятельности / В.Т.Камалетдинов - Челябинск: УралГАФК, 2000. – 129 с.

6. Мескон М.Х. Основы менеджмента: / М.Х. Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоури – М.: Вильямс, 2007. – 412 с.

7. Степанова О.Н. Маркетинг в сфере физической культуры и спорта: Монография / О. Н. Степанова. - М.: Советский спорт, 2003. - 365 с.

8. Тебекин А.В. Менеджмент организации: Учебник / А.В. Тебекин, Б.С. Касаев– М.: КНОРУС, 2007. – 250 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗОРОВИХ ФУНКЦІЙ У СЛАБКОЗОРИХ СПОРТСМЕНІВ 10-12 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ

Борисова М.В., магістрантка

Яримбаи К.С., к.пед.н., доцент

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Актуальність дослідження. До сьогоднішнього часу накопичений достатній матеріал, який свідчить про сприятливий вплив фізичних вправ на

зорові функції (В. П. Філатов, 1937; Е. С. Аветісов, 1970-1980; Р. Н. Азарян, 1972; Б. В. Сермеєв, В. А. Ковальов, 1980, Ю. А. Бріскін, 2006, Є. П. Євсєєв 2007, Т. Ю. Круцевич, 2008 та ін.). Ці дані дозволяють рекомендувати спортсменам із порушеннями зору заняття фізичними вправами під контролем тренера та лікаря. Але треба пам'ятати, що при доборі фізичних вправ для удосконалення зорових функцій потрібно підходити з великою обережністю.

Можливості використання фізичних вправ з метою корекції порушених функцій слабкозорих спортсменів визначаються великою роллю м'язової системи у всій життєдіяльності дитини. Якщо м'язи виконують фізичне навантаження, то й орган зору одержує необхідне навантаження і підвищує свою працездатність. М'язи, позбавлені фізичного навантаження, стають менше сильними і витривалими. Ослаблення м'язової системи, у свою чергу, позначається на роботі серця та інших органів, що, не одержуючи необхідного навантаження, також слабшають. Відсутність достатнього фізичного навантаження призводить до погіршення фізичного і функціонального розвитку спортсменів і збільшує порушення зору.

Цілеспрямовані і дозовані структурно оформлені рухи є дуже ефективним засобом реабілітації порушених зорових функцій. При виконанні оптимального обсягу фізичних навантажень у спортсменів із порушеннями зору відзначається поліпшення їх стану (М. І. Земцова, Б. В. Сермеєв із спів., 1969-1981, Ю. А. Бріскін, 2006, Є. П. Євсєєв, 2007, Т. Ю. Круцевич, 2008).

Мета дослідження – визначення основних фізичних вправ, що сприяють поліпшенню зорової функції слабкозорих спортсменів 10-12 років, на підставі аналізу спеціальної літератури з теорії методики підготовки спортсменів.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан проблеми в спеціальній тифлопедагогічній літературі та науково-методичні видання з теорії і методики підготовки спортсменів-інвалідів з порушенням зору.
2. Визначити основні засоби, що сприяють поліпшенню зорової функції слабкозорих спортсменів.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз останніх публікацій, узагальнення досвіду роботи тифлопедагогів та провідних тренерів з інваспорту дозволив встановити наступні особливості в підборі та використанні засобів для поліпшення зорової функції слабкозорих спортсменів.

З метою тренування зорового сприйняття в спортсменів можна використовувати 3 групи спеціальних вправ:

1. Вправи, спрямовані на тренування функцій зорового аналізатора. Наприклад, для тренування сприйняття простору дається завдання визначати різноманітні відстані на око і т.д. Ці вправи роблять прямий вплив на орган зору і сприяють поліпшенню окремих його функцій.

2. Вправи, що сприяють всебічному фізичному розвитку, підвищенню працездатності усіх фізіологічних систем організму. На фоні підвищення працездатності організму поліпшується іннервація і кровопостачання органа зору, що сприятливо відіб'ється й на стані зорових функцій.

3. Вправи, спрямовані на підвищення працездатності зорово-рухового апарату.

Для розвитку просторового сприйняття доцільно використання таких вправ:

1. Визначити назву предметів, іграшок, будівель, розташованих на можливо далекій відстані.
2. Виконувати кидки м'яча на задану відстань (намальовані на підлозі квадрати, розташовані на одній лінії).
3. Кидки малого м'яча в мішені, розташовані на відстані 4 метра.
4. Проведення рухливих ігор різного напрямку.

Сутність вправ для тренування зорово-моторних реакцій полягає в тому, що спортсменів на заздалегідь відомий світловий подразник відповідають визначеними рухами рук, ніг або тулуба.

При систематичному тренуванні з використанням спеціальних вправ швидкість зорово-моторних реакцій у спортсменів скорочується, тобто спортсмени більш швидко реагують на будь-які світлові сигнали.

Для тренування зорово-моторних функцій використовуються спеціальні вправи, проте вправи виконуються у визначеній послідовності, наприклад:

1. "Хто швидше. Вмикається світло. Спортсменів при появі світла повинні як можна швидше зробити хлопок над головою із положення руки вниз.

2. Теж саме, але зробити два хлопки перед собою, ззаду, або в інших положеннях. Виконати декілька рухів руками поряд.

4. Виконати швидкі рухи ногами при появі світла: підняти угору пряму ногу, відвести ногу в сторону або назад. Виконати декілька рухів підряд.

5. Виконання кидків при першій появі світла (спортсмени кидають м'яч за стрічку при появі світла).

Для тренування центрального зору виключається периферичний зір. На очі одягаються окуляри, виготовлені з паперу у виді трубочки, унаслідок чого дитина бачить тільки предмети, розташовані в полі центрального зору, а для удосконалення периферичного зору застосовуються окуляри, що виключають центральний зір (у центрі лінз окулярів приклеюється наліпка, унаслідок чого дитина бачить тільки предмети, що знаходяться поза полем центрального зору).

Для тренування центрального і периферичного зору в слабкозорих спортсменів можна використовувати такі вправи:

1. Ходьба в обхід спортивного залу зі зміною темпу і напрямку.
2. Біг на різноманітні відстані.
3. Виконання комплексів загальнорозвиваючих вправ з предметами і без предметів (для рук, ніг і тулуба).
4. Лазання по гімнастичній стінці.
5. Метання великих і малих м'ячів у ціль.

Для покращення зорових функцій у слабкозорих спортсменів, можливо використання спеціальних вправ для удосконалення зорово-рухового апарату:

1. Рухи рук і ніг - при виконанні цих вправ стежити очима за окремими частинами тіла.

2. Рухи рук, ніг і тулуба. При цих вправах зупинити погляд на якомусь

предметі. Наприклад: нахилитися вперед - дивитися на іграшку, що лежить на столі; випрямитися - дивитися на предмет, що знаходиться зліва; нахилитися вправо - дивитися на предмет, що знаходиться справа.

3. Передача м'яча (великого, малого) один одному. При передачах стежити очима за м'ячем.

4. Послідовний перевід погляду на точки, що знаходяться в різноманітних частинах спортивного залу чи кімнати: подивитися нагору - вправо, вниз - вліво, нагору - вліво, вниз - вправо, вперед - нагору, вперед - вниз і т.д.

5. Те ж саме, але погляд фіксувати на предметах, що знаходяться в різноманітних ділянках площадки, залу, кімнати.

6. Подивитися на дальній предмет - на ближній предмет. Повторити 4 - 6 разів.

7. На відстані 1-1,5 м навпроти один одного з великими м'ячами в руках стоять спортсмени. Одночасно спортсмени кидають один одному м'ячі, а їхні партнери їх ловлять - стежити очима за м'ячем.

Вправи для тренування зорового сприйняття доцільно включати в підготовчу й основну частину заняття. Вони можуть застосовуватися на уроках гімнастики, легкої атлетики, тренувань з обраного виду спорту. Число спеціальних вправ в одному занятті складає - 3-4 , а число повторення кожної вправи - 8-10 разів.

Висновки та перспективи подальших розробок. Запропоновані нами групи вправ і їхні комплекси при використанні в тренувальному процесі слабкозорих спортсменів будуть сприяти ефективному удосконалюванню зорових функцій як у атлетів, що нормально бачать, так і школярів, що мають порушення зору.

1. Курдыбайло С. Ф. Врачебный контроль в адаптивной физической культуре / С. Ф. Курдыбайло, С. П. Евсеев, Г. В. Герасимова. – М.: Советский спорт, 2004. – 184с.

2. Справочник по офтальмологии. // Под ред. Э.С. Аветисов. - М.: Медицина, 1978. - 376 с.
3. Теория и организация адаптивной физической культуры: учебник в 2т. Т2: Содержание и методики адаптивной физической культуры «Характеристики ее основных видов»/С.П. Евсеев. – М.: Советский спорт, 2007. – 448с.
4. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры /Л. В. Шапкова. – М.: Советский спорт, 2003. – 463с.
5. Шипицына Л.М. Анатомия, физиология и патология органов слуха, речи и зрения/Л.М. Шипицына, И.А. Вартамян. – М.: Академия, 2008. – 432с.

РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Гуржий О. С., магістрантка

*Яримбаи К.С., к.пед.н., доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту*

Актуальність дослідження. Важливість швидкісно-силової підготовки для юних волейболістів не викликає сумнівів, оскільки подальше зростання рівня техніко-тактичної майстерності базується на високому потенціалі його фізичної підготовленості та перед усім на розвиток швидкісно-силових якостей.

Сучасна система підготовки волейболістів, повинна забезпечити гармонійний фізичний розвиток, високу психічну стійкість та працездатність, а також забезпечити рішення завдань з розвитку швидкісно-силових якостей волейболістів. Рішення цих завдань вимагає пошук нових підходів для розвитку швидкісно-силових якостей, особливо у юних волейболістів.

Мета дослідження - обґрунтувати методику швидкісно-силової підготовки юних волейболістів 12-13 років.

Об'єкт дослідження – рівень розвитку швидкісно-силових якостей волейболістів 12-13 років на етапі попередньої базової підготовки.

Предмет дослідження – швидкісно-силові якості волейболістів та методика їх розвитку у волейболістів 12-13 років.

Для реалізації поставленої **мети** вирішувалися наступні основні **завдання** дослідження:

1. Визначити вихідний рівень швидкісно-силових якостей волейболістів 12-13 років на етапі попередньої базової підготовки.
2. Дослідити та проаналізувати зміни в рівні розвитку швидкісно-силових якостей волейболістів 12-13 років в результаті застосування обраної методики тренування.

Для вирішення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження використовувалися наступні **методи**:

1. Аналіз сучасної науково-методичної літератури
2. Антропометричні методи
3. Педагогічне тестування рівня фізичних якостей
4. Педагогічний експеримент
5. Методи математичної статистики

З метою визначення рівня швидкісно-силових здібностей волейболістів та обґрунтування експериментальної методики використовували наступні тестові завдання (зверніть увагу на слайд):

1. Стрибок в довжину з місця (см.) для визначення рівня швидкісно-силових якостей і взривної сили.
2. Підтягування на перекладині для контролю розвитку динамічної сили спортсменів.
3. Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (кількість разів), для визначення силової витривалості волейболістів.
4. Присідання на одній нозі за 10с (кількість разів) для визначення швидкісно-силових здібностей.
5. Кистьова динамометрія для вимірювання статичної сили згиначів кисті.

6. Піднімання тулуба в сід (за 1 хвилину). Тест для визначення силової витривалості волейболістів.

7. Вимір простої рухової реакції (см). Тест призначений для визначення рівня розвитку швидкісних здібностей.

8. Теплінг-тест. Тест визначає максимальну частоту рухів кисті.

9. Тест «частота постукування». Тест призначений для визначення швидкісних здібностей.

Дослідження проводилися на базі ДВУФК м. Дніпропетровська.

Контингент досліджуваних - 16 спортсменів, які спеціалізуються в волейболі, віком 12-13 років. Спортивний стаж – 1-2 роки. Усі спортсмени були поділені на дві групи.

В першій групі заняття проводилися за стандартною методикою тренування ДЮСШ (контрольна група). В експериментальній групі заняття проводилися за пропонованою нами методикою направленою на переважно розвиток швидкісно-силових якостей.

Всі досліджувані під час проведення експерименту, за даними диспансерного обстеження (ОЛФД) були практично здорові.

Результати дослідження. Провівши аналіз науково-методичної літератури і практичного досвіду роботи тренерів по плануванню швидкісно-силової підготовки вдалося з'ясувати, що в тренуванні волейболістів 12-13 років зберігається традиційна організація використання засобів швидкісно-силової підготовки. Вона полягає в рівномірному використанні засобів швидкісно-силової підготовки в невеликих обсягах протягом всього учбово-тренувального року. З метою вдосконалення швидкісно-силових якостей волейболістів та оптимізації тренувального процесу волейболістів була розроблена експериментальна методика, яка базувалась на використанні блоків концентрованої швидкісно-силової підготовки різної тривалості протягом учбово-тренувального року.

У експериментальній групі під час проведення педагогічного експерименту було заплановано проведення трьох блоків концентрованої

швидкісно-силової підготовки. Перший блок на початку 1ого підготовчого періоду (вересень) тривалістю 2 тижні, другий блок - в кінці 1ого підготовчого і початку 1ого періоду (жовтень-листопад) змагання тривалістю 2 тижні, третій блок – в 2ом підготовчому періоді (грудень) тривалістю 8 тижнів.

У цьому віці використовувалася двохциклова побудова учбово-тренувального року. Це пов'язано з наявністю двох головних змагань року (листопад – Першість України серед спортсменів 12-13 років і квітень – Літня Першість України).

Після вживання блоку концентрованої швидкісно-силової підготовки проводився відновлювальний мікроцикл, метою якого була реалізація відставленого тренувального ефекту. Засоби швидкісно-силової підготовки застосовувалися в невеликих об'ємах.

При виборі вправ нас цікавили лише такі, за допомогою яких можна було б впливати на структуру елемента (у цьому плані саме змагальна дія переважає інші різновиди тренувальних вправ), та на ті механізми, які забезпечують стійкий прогрес технічної і швидкісно-силової підготовленості волейболістів 12-13 років. Тому підбиралися такі вправи, які еквівалентні прояву тих якостей і властивостей значущість яких в волейболі особливо важлива.

Кругове тренування виконувалося один раз в день і завжди лише після розминки, яка включала біг, загально-розвиваючі і акробатичні вправи. Така побудова тренувального процесу мала місце в денному тренуванні, у вечірній же частині передбачалося лише вдосконалення техніко-тактичних дій.

Наприкінці експерименту було проведено повторне тестування рівня швидкісно-силових якостей волейболістів 12-13 років.

Найкращі зміни отримані в тестах: «частота постукування», вимір простої рухової реакції, стрибок в довжину з місця, присідання на одній нозі (рис.1).

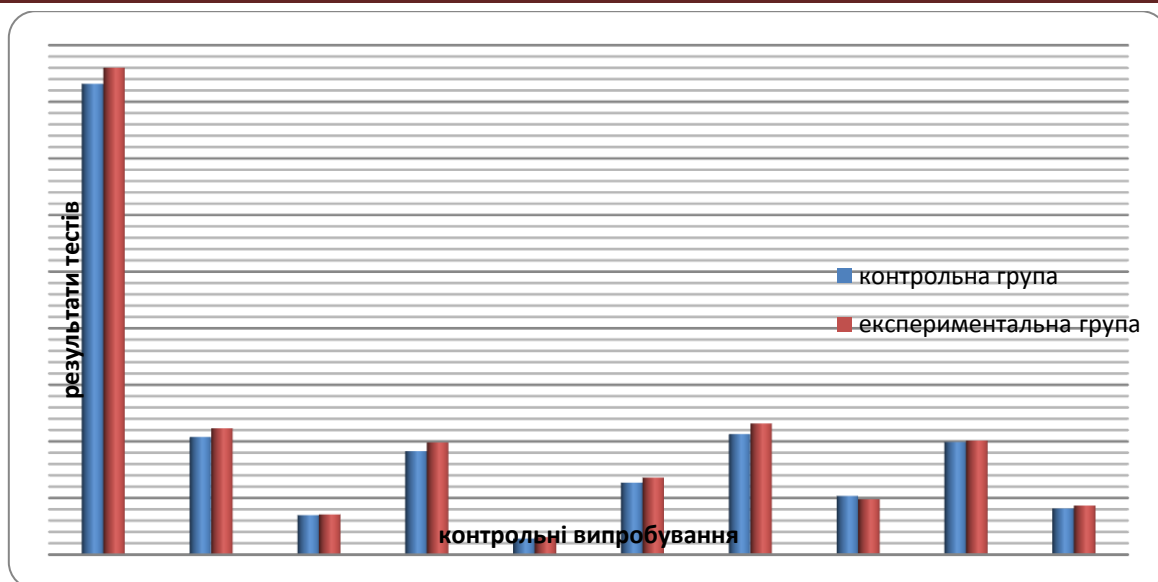

Рисунок 1 – Порівняльний аналіз результатів контрольної та експериментальної груп волейболістів після проведення експерименту

Умовні позначки: 1. Стрибок в довжину з місця (см.) 2. Човниковий біг 4*9м. 3. Підтягування на перекладині. 4. Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (кількість разів). 5. Присідання на одній нозі за 10с (кількість разів). 6. Кистьова динамометрія. 7. Піднімання тулуба в сід (за 1 хвилину). 8. Вимір простої рухової реакції (см). 9. Теплінг-тест. 10. Тест «частота постукування».

Висновки. Аналіз літературних джерел показав, що питання про ефективність підготовки юних волейболістів потребує подальшого вивчення та пошуку нових методів та засобів вдосконалення тренувального процесу.

На етапі констатуючого експерименту проведене дослідження дає змогу стверджувати про середній та нижче середнього рівень розвитку швидкісно-силових якостей волейболістів. Різниця між показниками контрольної та експериментальної груп несуттєва. Слід зазначити дещо вищу амплітуди індивідуальних показників (V%) в спортсменів експериментальної групи. Найгірші показники отримані при проведенні тестів: стрибок у довжину з місця, присідання на одній нозі, вимір простої рухової реакції. Зазначені тести характеризують окремі компоненти швидкісно-силових здібностей.

Проведення аналогічних контрольних випробувань на етапі формуючого експерименту дозволило встановити позитивний вплив запропонованої методики на рівень розвитку швидкісно-силових здібностей волейболістів експериментальної групи. Найкращі зміни отримані в тестах: «частота постукування», вимір простої рухової реакції, стрибок в довжину з місця, присідання на одній нозі.

Таким чином, запропонована експериментальна методика є ефективною та може бути рекомендована до застосування у ДЮСШ та СДЮШОР з волейболу на етапі попередньої базової підготовки з метою розвитку та вдосконалення швидкісно-силових здібностей волейболістів.

1. Беляєв А.А. Волейбол. - М: Спортакадем прес, 2002. – С. 102.
2. Былеева Л.В. Подвижные игры: учебное пособие для ин-тов физ. культ. / Былеева Л.В., Коротков И.М. - М.: ФКиС, 1982. – 224 с.
3. Волейбол. Поурочная программа для детско-юношеских школ и специализированных детско-юношеских школ олимпийского резерва (учебно-тренировочные группы). - М., 2010. – 150 с.
4. Вольштейн Г.А. Технические приемы игры в волейбол. / Вольштейн Г.А., Талытина Л.З. - Мн.: "Білорусь", 1968. – С. 29.
5. Доман Г. Как сделать ребенка физически совершенным: Пер. з англ. - М.: АСТ, Аквариум, 2002. – 333 с.
6. Железняк Ю.Д. До майстерності у волейболі. М.: ФиС, 1980. - С. 61.
7. Железняк Ю.Д. Формування рухових навичок у юних волейболістів: Автореф. дисс. канд. пед. наук. - М, 1962. – 23 с.
8. Клещев Ю.Н. Юный волейболист. / Клещев Ю. Н., Фурманов А.Г. - М.: ФиС, 1979. – С. 19.

СОЦІОМЕТРИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОЇ ТА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТСМЕНІВ

Приймак С.І., Карпук Н.С. студенти

Земцова В.Й., к. фіз. вих., доцент кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Актуальність дослідження. Зміни, що відбуваються в політичній, економічній та соціальній сферах життєдіяльності людини, впливають на соціальну адаптованість особистості. Привертає увагу факт зростання кількості асоціальних поведінкових актів серед сучасної молоді. Чимало дітей та підлітків відзначаються підвищеною нервозністю, надмірною чутливістю, емоційною неврівноваженістю та вразливістю. З огляду на це, доречними є наукові здобутки дослідників соціологічної адаптованості в різних сферах діяльності суб'єкта.

Значна увага науковців прикута до спорту, оскільки спортивне середовище є зручною площиною для вивчення соціометричних показників розвитку особистості. Закономірності конструктивних соціальних дій суб'єктів спортивного середовища дозволяють розглядати спортивну діяльність як своєрідну модель формування важливих детермінант поведінки.

Соціометричні дослідження відкривають специфічні, нетрадиційні можливості для розуміння і змістового пояснення загальних закономірностей побудови та реалізації активності спортсмена, яка спрямовує його особистісні, соціально важливі якості на досягнення спортивного результату, надає поведінці конструктивного характеру.

Ряд тренерів та спортсменів вважають, що соціальна адаптованість – це важлива якість для досягнення успіху в спорті. Однак, є науковці, які розглядають негативні аспекти її прояву. Таке протиріччя вимагає уважного розгляду феномену соціалізації у розрізі спортивної діяльності.

Аналіз сутності соціометрії особливостей реагування спортсмена в групі дає можливість зрозуміти зміст поведінки спортсмена, а відтак сприяє

прогнозуванню можливого спортивного результату, розробки ефективних засобів психокорекційної роботи з метою попередження асоціальних проявів.

Наукове розв'язання проблеми визначальним чином залежить від результатів соціологічних досліджень ситуативно-поведінкових, особистісних та групових аспектів соціалізації особистості.

Вітчизняний дослідник В.І. Лукашук [1] виділяє декілька основних напрямів соціологічних досліджень спорту. Перший, обкреслений ним напрям, пов'язаний із дослідженням впливу спорту на основні види життєдіяльності людини: економічну, освітню, культурну; другий – з вивченням інтеграції спорту до соціальних структур суспільства; третій – з аналізом інтенсивного розвитку спорту як самостійного соціального інституту; четвертий – з дослідженням впливу спорту на соціалізацію і виховання особистості, формування стилю життя.

Відповідно до Р. Мертона, функцією діяльності як комплексу є сукупність її об'єктивних наслідків, пов'язаних із саморегуляцією системи та адаптацією до середовища [2]. Відповідно, функцією діяльності спорту є забезпечення набору певних фізичних характеристик суб'єктам спортивної діяльності, що пов'язані із забезпеченням їм гарного самопочуття та можливостей збільшення соціальної активності, а також допомоги в адаптації до змін середовища (як біологічного, так і соціального).

Розвиток цілісного підходу до розкриття сутності соціометричних чинників діяльності спортсменів вимагає насамперед виявлення та визначення індивідуально-особистісних складових у їх структурно-функціональних співвідношеннях, що визначає актуальність дослідження.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально вивчити особистісні якості та ситуативні фактори конструктивної соціометрії спортсменів в умовах навчально-тренувальної та змагальної діяльності.

Згідно з поставленою метою було визначено основні **завдання дослідження**:

1. Визначити індивідуально-психологічні та ситуативні фактори соціологічної адаптованості спортсменів;
2. Дослідити соціометричні показники діяльності спортсменів в умовах тренувань і змагань.

Результати дослідження та їх обговорення. У дослідженні взяли участь 235 спортсменів чоловічої статі віком 14-20 років. Віковий діапазон вибірки зумовлений психологічними особливостями хлопців-спортсменів підліткового і юнацького віку. Організація констатуючого експерименту проводилася з урахуванням факторів навчально-тренувальної та змагальної діяльності.

Результати роботи з дослідження індексу агресивності та ворожості у спортсменів різних видів спорту вказують на те, що 19,57% опитаних спортсменів мають високий індекс агресивності. При цьому, у більшості респондентів (80,43%) розвиток цієї якості знаходиться у межах норми. Найвищі показники індексу агресивності та ворожості було виявлено у боксерів (26,67%), спортсменів, які займаються тхеквондо (23,33%), найнижчі показники індексу агресивності та ворожості у плавців (9,1%). В ході дослідження було також виявлено тенденцію до агресивного реагування в умовах навчально-тренувальної та змагальної діяльності і спостерігається прагнення домінувати.

Високий ступінь реагування з використанням фізичної та вербальної агресії характерний для спортсменів, що займаються вільною боротьбою та боксом, тенденція до непрямих агресивних вчинків виявляється у представників легкої атлетики, плавання, спортивної гімнастики і тхеквондо. Високі показники індексу агресивності та ворожості наявні у футболістів та баскетболістів. У більшості опитаних (84,7%) розвинута заздрість і ненависть до суперників в діапазоні від недовіри і обережності до переконання в тому, що вони планують і завдають шкоди. Почуття провини, яке виражає думку суб'єкта, що можливо він є поганою людиною, у респондентів розвинуте недостатньо.

Лише 40,0% та 56,7% опитаних з групи легкоатлетів визначаються високим показником агресивного типу реагування. У 88,0% спортсменів, що займаються дзю-до, розвинута готовність до прояву негативно забарвлених емоцій почуттів при найменшому збудженні.

Для 76,7% спортсменів-баскетболістів характерна опозиційна форма поведінки від пасивного опору до активної боротьби проти встановлених звичаїв і норм. Найменша кількість респондентів з високими оцінками за критерієм «негативізм» наявна у групі плавців 40,9%.

В ході дослідження виявлений позитивний кореляційний зв'язок між індексом агресивності та показником негативно агресивності суб'єкта ($r=0,79$, при $p \leq 0,01$).

Дослідження рівня конфліктності як риси особистості, що передбачає частоту ескалації та залучення у конфлікти, виявило наступні показники: бокс – 29,1 %; тхеквондо – 28,5%; боротьба вільна – 28,0%; футбол – 26,0%; дзю-до – 23,3%; баскетбол – 22,2%; легка атлетика – 22,2%; спортивна – гімнастика – 22,0%; плавання – 19,9 %.

При дослідженні зовнішніх чинників для з'ясування, який вплив має сім'я на розвиток агресивності індивіда, було опитано 235 батьків.

Якісно-кількісний аналіз відповідей на запитання анкети, за допомогою якої вивчався життєвий рівень сім'ї, виявив, що третина опитаних сімей має недостатній матеріальний рівень життя; 42,6% – мінімальний; 10,7% – нижче мінімального; 13,2 % – достатній. Проте, 59,58% опитаних батьків характеризували взаємини з дітьми як добрі, 22,55% – як задовільні, 17% – як погані.

На запитання, який стиль відносин між батьками та дітьми наявний у сім'ї, отримано такі відповіді: жорстко-авторитарний – 17,45%; педантично-підозрілий – 34,04%; відверто байдужий – 24,26%; непослідовний – 24,25%.

Кореляційний аналіз дозволив говорити про наявність зв'язків між педантично-підозрілим стилем відносин у сім'ї та опосередкованою агресією

($r=0,77$, при $p \leq 0,01$) і між жорстко-авторитарним стилем та фізичною агресією ($r=0,62$, при $p \leq 0,01$).

Важливо, що для спортсменів, які живуть у сім'ях з відверто байдужим стилем відносин, характерна опозиційна форма поведінки, від пасивного опору до активної боротьби проти встановлених звичаїв і законів. Для непослідовного стилю виховання дітей у сім'ї характерний процес, який формує дратівливість, і підозрілість. Такі індивіди готові до прояву негативно-забарвлених емоцій при найменшому збудженні.

Висновки.

1. У результаті дослідження було з'ясовано, що у більшості опитаних спортсменів заздрість і ненависть до оточуючих розвинута в діапазоні від недовіри і обережності по відношенню до суперників до переконання в тому, що суперники планують шкоду і завдають її.

2. У суб'єктів з високим показником ситуативної агресивності виявився низький рівень сформованості соціологічної адаптованості. Плани їхньої діяльності часто змінюються і є мало реалістичними, внаслідок нездатності визначати і застосовувати ефективні внутрішні чинники щодо зовнішніх обставин, що унеможливорює системне програмування дій.

1. Лукашук В.І. Основні етапи розвитку соціології спорту / В.І. Лукашук //СОЦІОПРОСТІР : міждисциплінарний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. – 2011. – № 1 (2).

2. Мертон Р.К. Социальная теория и социальная структура / Р.К. Мертон. – М.: АСТ, 2006. – 873 с.

ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК, ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ТА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДЕФЛІМПІЙЦІВ

Печко Ганна Юріївна, магістрантка

Долбишева Ніна Григорівна, к.фіз.вих., доцент,

Новак Тетяна Ярославівна, старший викладач

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Актуальність. Однією зі складових фізичної культури є адаптивна фізична культура, яка має на меті соціальну адаптацію та відновлення втрачених або вроджених функцій організму людини.

Адаптивний спорт – частина спорту, пов'язана із забезпеченням соціально – психологічної адаптації осіб з особливими потребами шляхом підготовки та участі у відповідних спортивних змаганнях, формуванні у інвалідів високої спортивної майстерності і досягнення високих спортивних результатів у різних видах змагань між людьми, які мають аналогічні захворювання [1].

Адаптивний спорт розвивається у рамках міжнародного паралімпійського, дефлімпійського руху та руху Спеціальних Олімпіад, що пов'язані зі сприянням розвитку фізичної культури і спорту серед людей, які мають вади здоров'я, підтримкою видів спорту інвалідів, зміцненням міжнародного співробітництва у цій сфері, участю у Паралімпійських, Дефлімпійських іграх та інших спортивних заходах, що проводяться під патронатом Міжнародного паралімпійського комітету та Міжнародного дефлімпійського комітету [2].

Необхідно зазначити, що захворювання, які призводять до зниження чи втрати слуху, є однією із найсерйозніших медичних та соціальних проблем. На сьогодні існує негативна тенденція зростання захворюваності населення цими хворобами. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), в економічно розвинутих країнах світу, в тому числі США і країнах Західної Європи, 7-9% населення страждає на зниження слуху, в тому числі на глухоту - від 0,1 до 0,4% новонароджених дітей та близько 1% дорослих. До 2020 року кількість людей з порушеннями слуху, за тими ж даними ВООЗ, збільшиться на

30%. Станом на 01.01.2008 р. в Україні налічується близько 300 тис. дітей і 1 млн. дорослих з порушенням слуху (які потребують слухопротезування), в тому числі з глухотою - 11 тис. дітей та 100 тис. дорослих. Особливо негативний вплив зниження чи втрати слуху проявляється в дитячому віці, що викликає затримку інтелектуального, психічного та фізичного розвитку дитини [6].

Збірна України з легкої атлетики серед людей з вадами слуху - одна з найсильніших у світі. Починаючи з 1997 року, коли команда України вперше взяла участь у Дефлімпійських іграх, збірна команда виборола 4 золоті медалі, з них 3 медалі були здобуті саме легкоатлетами. Виступ у 2005 році в Австралії, коли Національна збірна України посіла в неофіційному загальнокомандному заліку 1 місце, з 20 золотих медалей – 9 медалей здобули дефлімпійці-легкоатлети. На останніх Дефлімпійських іграх у 2013 році в Софії збірна команда України здобула 21 золоту медаль, з них - 5 золотих медалей здобули легкоатлети. Також на даних Іграх встановлений світовий рекорд з бігу на 100 метрів з бар'єрами (Шаповал Юлія – 14,20 с).

В науково-методичній літературі зазначається, що слух тісно пов'язаний з руховими діями людини. Так, Н.А. Бернштейн вказує на взаємозв'язок рухового і слухового аналізатора, підкреслює, що рух корегується не тільки зором, але й слухом. Слухові сигнали, як і зорові, приймають участь в регуляції рухів. Вимкнення слуху з системи аналізаторів означає не просто ізольоване «випадіння» однієї сенсорної системи, а й порушення усього ходу розвитку людини даної категорії. Між вадами слуху, мовної функції та руховою системою є тісний функціональний взаємозв'язок. Н.Г. Байкіна відмічає, що мовна недостатність глухих, які займаються легкою атлетикою, негативно впливає на сприйняття інформації, яка пов'язана з описанням та засвоєнням техніки легкоатлетичних вправ [3].

Аналіз експериментальних досліджень науковців підтверджують це положення, та дозволяє виділити наступні своєрідності рухової діяльності глухих легкоатлетів:

1) недостатність у точності координації та невпевненості виконання рухів, що виявляється в основних рухових навичках. У глухих, в яких більше збережена вестибулярна функція, наділені кращими функціональними можливостями під час виконання фізичних вправ [4];

2) відносну сповільненість засвоєння руховими навичками (Л.П. Носкова, І.М. Соловйов) [7];

3) важкість збереження статичної і динамічної рівноваги (Н.Г. Байкіна, Т.Л. Власова, О.П. Гозова) [3];

4) досить низький рівень розвитку просторового орієнтування (М.І. Букун, А.І. Дячков, В.М.Зайцева, Я.В. Крет) [3];

5) сповільненість реагуючої здатності, швидкості виконання окремих рухів і темпу рухової діяльності в цілому (В.Я. Какузін, Б.В. Сергеев) [5];

6) недостатність розвитку моторної сфери, насамперед: дрібної моторики кисті і пальців рук; узгодженості рухів окремих ланок тіла у часі і просторі, переключення на інші рухи, диференціювання ритмічності рухів; розслаблення, сукупність яких характеризує порушення координаційних здібностей [4];

7) затримка розвитку життєво важливих фізичних здібностей – швидко-силових, силових, витривалості та інших, характеризуючи фізичну підготовленість.

Перелічені порушення у руховій сфері глухих легкоатлетів мають взаємопов'язаний характер і обумовлені наступними чинниками: структурою слухового дефекту; недостатньою мовною функцією, скороченням об'єму інформації; станом рухового аналізатору, ступенем функціональної активності і вестибулярного аналізатору.

Таким чином, вищевикладене обґрунтовує надзвичайну важливість актуального напрямку дослідження відповідно до визначення рівня фізичного розвитку, функціонального стану та фізичної підготовленості легкоатлетів з вадами слуху з подальшим корекції навчально-тренувального процесу з метою вилучення недоліків в їх розвитку.

Мета дослідження. Дослідження особливостей фізичного розвитку, функціонального стану та фізичної підготовленості легкоатлетів з вадами слухового аналізатора.

Методи й організація дослідження : теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, науково-методичної і медичної літератури; педагогічне тестування; визначення функціонального стану організму; антропометричні вимірювання; математична статистика;

Дослідження проводилося на базі Національного центру «Україна» м. Євпаторія, на навчально-тренувальному зборі. В дослідженні взяли участь 14 спортсменів (олімпійської та дефлімпійської групи), віком 21-25 років, які спеціалізуються у бігу на 400 метрів з бар'єрами.

Результати дослідження та їх обговорення. Для отримання даних з фізичного розвитку та функціонального стану олімпійців та дефлімпійців, нами були визначені головні антропометричні параметри: довжина, маса тіла, окружність грудної клітки у спокої, ряду функціональних проб: АТ (артеріальний тиск крові), ЧСС (частота серцевих скорочень) у спокої, ПШВ (вимірпікової швидкості видиху).

При порівнянні показників довжини тіла дефлімпійців ($182,7 \pm 0,36$) і спортсменів олімпійської групи ($185,5 \pm 0,25$), а також маси тіла дефлімпійців ($69,5 \pm 0,24$) та олімпійців ($69,7 \pm 0,15$) значних відмінностей не спостерігалось. При дослідженні фізичного розвитку був виявлений показник окружності грудної клітини (ОГК), що дає представлення про розвиток зовнішнього подиху. При порівнянні показників ОГК дефлімпійців мали суттєві відмінності від показників олімпійської групи (при $p \leq 0,05$). Важливо відзначити, що при видиху в спортсменів дефлімпійців показник був вищий на 1 см від показника олімпійської групи та не спостерігається достовірної відмінності. Інші результати отримані у показниках ОГК при вдиху та паузі, які нижчі на 2 см і має достовірні відмінності при $p \leq 0,05$. Це можна пояснити тим, що глухота впливає на рівень фізичного розвитку та підтверджують дані дослідників Н.Г. Байкіної та О.П. Гозової. Насамперед, саме недорозвинутий

мовний апарат у глухих спричиняє відставання розвитку дихальних шляхів та легень, що призводить до фізичної детренованості.

Результати дослідження показників довжини, маси тіла й ОГК спортсменів дефлімпійців і олімпійської груп представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Рівень фізичного розвитку дефлімпійців і олімпійської групи

Показники		Статистичні характеристики	Дефлімпійці	Олімпійська група
			(n=7)	(n=7)
Довжина тіла, см		x±m	182,7±0,36	185,5±0,25
		Σ	2,56	1,77
		P	>0,05	
Маса тіла, кг		x±m	69,5±0,24	69,7±0,15
		Σ	1,71	1,11
		P	>0,05	
ОГК, см	Пауза	x±m	86,2±0,37	88,3±0,78
		P	<0,05	
	Вдих	x±m	92,6±0,41	94,6±0,78
		P	<0,05	
	Видих	x±m	86±0,24	85,4±0,76
		P	>0,05	

Для визначення функціонального стану дихальної та серцево-судинної систем використовувались функціональні проби: пікова швидкість видиху (ПШВ), показники артеріального тиску (АТ) та частоти серцевих скорочень (ЧСС). Результати даних досліджень представлені у таблиці 2.

Порівнюючи результати проведеного виміру АТ між дефлімпійцями (127,5±0,35) і олімпійцями (120,5±0,47), виявлена незначна різниця у показниках та не має достовірної відмінності за t- критерієм Стьюдента. Відповідно до отриманих даних показників ЧСС у спокої спостерігається суттєва розбіжність у легкоатлетів між олімпійською групою (55,7±0,41) та дефлімпійцями (70,85±0,23), при цьому визначилась значна достовірна відмінність при p ≤ 0,01.

Таблиця 2

Рівень функціональної підготовленості спортсменів дефлімпійців і олімпійської групи

Показники	Статистичні характеристики	Дефлімпійці	Олімпійська група
		(n=7)	(n=7)
АТ, мл.рт.ст.	$x \pm m$	127,5±0,35	120,5±0,47
	σ	2,50	3,35
	P	>0,05	
ЧСС у спокої, уд/хв.	$x \pm m$	70,85±0,23	55,7±0,41
	σ	1,67	2,87
	P	<0,01	
ПШВ, л	$x \pm m$	72,4±0,9	75,8±0,56
	σ	6,31	3,93
	P	<0,05	

Вимір ПШВ грає велике значення в оцінці функції зовнішнього подиху і фізичного розвитку спортсменів. Величина ПШВ служить показником функціональних можливостей дихальної системи і показником максимальної площі дихальної поверхні легень. Важливо відзначити, що у спортсменів олімпійської групи (75,8±0,56) показник ПШВ перевищував показники спортсменів дефлімпійців (72,4±0,9), це свідчить про те, що дефлімпійці мають порушення бронхіальної прохідності, в наслідок чого не можуть виконати максимальний об'єм швидкості, з якою повітря може виходити з дихальних шляхів під час форсованого видиху після максимально повного вдиху.

За допомогою серії тестів для визначення показників швидкості, вибухової сили, швидкісно-силової витривалості, спеціальної витривалості, ми одержали результати фізичної підготовленості (Табл. 3). Відповідно до результатів представлених в таблиці 3 можна зазначити, що рівень фізичної підготовленості спортсменів олімпійців і дефлімпійців не відрізняється один від одного, що підтверджується критерієм Стьюдента.

Рівень фізичної підготовленості спортсменів дефлімпійців і спортсменів олімпійської групи

Тести	Статистичні характеристики	Дефлімпійці	Олімпійська група
		(n=7)	(n=7)
Біг 60 м з високого старту, с	$x \pm m$	7,2±0,3	7,1±0,2
	σ	0,23	0,18
	P	>0,05	
Потрійний стрибок у довжину з місця, м	$x \pm m$	8,94±0,3	8,96±0,2
	σ	0,20	0,22
	P	>0,05	
Біг 150 м. з високого старту, с	$x \pm m$	16,9±0,05	16,7±0,03
	σ	0,41	0,21
	P	>0,05	
Біг 400 м. з низького старту, с	$x \pm m$	49,9±0,1	49,5±0,08
	σ	0,9	0,6
	P	>0,05	

Висновки

1. Дослідження рівня фізичного розвитку за показниками довжини та маси між дефлімпійцями і олімпійською групою відмінностей виявили. При порівнянні функціональних показників серцево-судинної та дихальної систем нами визначені достовірні відмінності між показниками ЧСС та ПШВ, це свідчить про те, що у дефлімпійців не існує резервних можливостей серцево-судинної системи та вони мають порушення бронхіальної прохідності, внаслідок чого не можуть виконати максимальний об'єм швидкості, з якою повітря може виходити з дихальних шляхів під час форсованого видиху після максимально повного вдиху.

2. Незалежно від того, що в окремих показниках визначені достовірні відмінності функціонального стану між дефлімпійською та олімпійською групами, рівень фізичної підготовленості однаковий, що підтверджується критерієм Ст'юдента. На підставі отриманих результатів можна припустити, що система підготовки спортсменів дефлімпійців і олімпійців не відрізняється.

Перспективами подальшого дослідження є визначення психофізіологічних особливостей спортивної діяльності дефлімпійців з метою

корекції навчально-тренувального процесу.

1. Адаптивная физическая культура: Ежеквартальный журнал. – 2000; №№1–2, 3–4. – 2001р.
2. Адаптивная физическая культура и спорт / Под ред. Джозера П., - М., Олимпийская литература, 2010.
3. Байкина Н.Г., Мутьев А.В., Крет Я.В. Влияние потери слуха на адаптационные и реабилитационные процессы глухих подростков // Адаптивная физическая культура. – СПб., 2002, № 4(12).
4. Горская И.Ю. Базовые координационные способности школьников с различным уровнем способностей: Монография / И.Ю. Горская, Л.А. Сунягулова – Омск: Вид-во СибГАФК, 2000.
5. Григоренко В.Г. Теорія й методика фізичного виховання інвалідів / В.Г. Григоренко, Б.В. Сергєєв. – Одеса, 1991. – 98 с..
6. Державна програма "Слух" на 2008-2012 роки. Кабінет Міністрів України № 23468/1/1-08 від 12.05.2008 року.
7. Программа воспитания и обучения глухих детей дошкольного возраста / Под ред. Л.П. Носковой. — М.: Просвещение, 1991. —120 с.

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ФИЗИЧЕСКОЙ
ПОДГОТОВЛЕННОСТИ ЮНЫХ ВОЛЕЙБОЛИСТОВ РАЗЛИЧНЫХ
ИГРОВЫХ АМПЛУА**

Дума В. Е.

*Нагорная В. О., к. физ. восп., преподаватель кафедры спортивных игр
Национальный университет физического воспитания и спорта
Украины*

Актуальность темы. Проблема системного управления специальной подготовленности является особенно актуальной в процессе становления спортивного мастерства юных волейболистов в аспекте достижения высокого

качества их подготовки. Поэтому, с целью эффективного планирования учебно-тренировочного процесса, необходимо осуществлять контроль физической, технико-тактической подготовленности юных волейболистов, что делает необходимым поиск оптимальных методов педагогического контроля в системе подготовки юных волейболистов [1, 3]. Чтобы планировать процесс физической подготовки юных волейболистов на различных этапах годового цикла, необходимо не только иметь данные, характеризующие средние показатели на команду по отдельным видам подготовленности волейболистов [2], но также и данные, которые отражают особенности физической подготовленности спортсменов различных игровых амплуа.

Цель исследования – изучить особенности физической подготовленности юных волейболистов разных амплуа.

Задачи исследования:

1. Определить особенности физической подготовленности юных волейболистов по признакам возрастно-квалификационной динамики становления спортивного мастерства.
2. Осуществить педагогическое тестирование физической подготовки юных волейболистов на различных этапах годового цикла.
3. Получить объективные данные о физической подготовленности в волейболе.

Методы исследования:

1. Теоретический анализ и обобщение научной и методической литературы;
2. Педагогическое наблюдение;
3. Анализ документов планирования и учета тренировочного процесса;
4. Опрос тренеров и спортсменов;
5. Антропометрия, педагогические контрольные испытания;
6. Последовательный педагогический эксперимент;
7. Логические методы: объяснение полученных данных, изучение связей, зависимостей и закономерностей, теоретические обобщения, анализ и синтез;

8. Методы математической статистики.

Результаты исследования и их обсуждение. Для оценки физической подготовленности волейболистов использовались наиболее информативные контрольные задания, отвечающие требованиям надежности и эквивалентности на определение уровня силы и силовой выносливости. Были использованы такие упражнения как: подтягивания на перекладине (максимальное количество раз); сгибание и разгибание рук в упоре лёжа (максимальное количество раз); подъём туловища в сед 3 положения лёжа (количество раз за 1 минуту); кистевая и станочная динамометрия. Статистически существенных различий в результатах выполнения отдельных контрольных заданий на определение уровня силы и силовой выносливости игроками разных амплуа не было получено.

По окончании эксперимента результаты в упражнениях стали ещё более равными у всех волейболистов вне зависимости от игрового амплуа. У большинства испытуемых был отмечен существенный рост уровня физической подготовленности, что свидетельствует об эффективности использования силовых упражнений.

Таблица 1.

Показатели педагогического тестирования физической подготовленности волейболистов 16-18 лет (n=14)

Подтягивание на перекладине (кол-во раз), \bar{x}		Подъём туловища в сед (кол-во раз за 1 мин.), \bar{x}		Сгибание и разгибание рук в упоре лёжа (кол-во раз), \bar{x}		Кистевая динамометрия (кг), \bar{x}		Станочная динамометрия (кг), \bar{x}	
До	После	До	После	До	После	До	После	До	После
11,1	13,4	50,6	57,5	36,9	43,6	55,3	58,3	164	208

Для оценки специальной физической подготовленности волейболистов использовались контрольные задания, характеризующие скоростные, скоростно-силовые качества:

1. Прыжок с места толчком двумя ногами (определяется высота подъема ОЦТ по прибору Абалакова в см) из трех попыток берется лучшая.

2. Бег на 30 м (с).

По показателям выполнения прыжка с места толчком двумя ногами «диагональные» превосходят остальных игроков, результаты которых в принципе находятся примерно на одном уровне (табл.2). Так, например, среднегрупповое значение у «диагональных» высоты прыжка с места толчком двумя ногами составляет 68,8 см, в то время как у №1, №3, №4 и №5 оно равняется соответственно 64,2, 63,6, 65,4 и 64,2 см.

Таблица 2.

Показатели педагогического тестирования специальной физической подготовленности волейболистов 16-18 лет (n=14)

	Амплуа	Прыжок кверху с/м, см.	Бег на 30 м, с	Характеристика
	Доигровщик (нападающий второго темпа)	64,2	4,2 0	атакуют с краёв сетки, пайп
	Диагональный	68,8	4,2 1	Самые мощные, высокие и прыгучие игроки команды, атакуют в основном с задней линии, не участвуют в приёме
	Центральный блокирующий (нападающий первого темпа)	63,6	4,2 2	Как правило самые высокие игроки, блокируют удары соперника, атакуют из 3-й зоны
	Связующий	65,4	4,2 0	Определяет игру и варианты атаки
	Либеро	64,2	4,1 8	Основной принимающий, рост обычно < 190 см

Что касается показателей выполнения бега на 30 м, то здесь несколько лучшие результаты и очень близкие по величине у №1 и №4 (среднегрупповое значение – 4,20 с). И наилучший средний результат 4,18 секунд продемонстрировал игрок амплуа «либеро».

Выводы:

Нами было установлено, что имеют место определенные статистически существенные различия в результатах выполнения отдельных контрольных заданий игроками разных амплуа.

Результаты выполнения прыжка с места вверх толчком двумя ногами не только отражают собственную скоростно-силовую возможность волейболистов, но и во многом определяются антропометрическими характеристиками спортсменов, среднегрупповое значение высоты прыжка с места толчком двумя ногами у «диагональных» достоверно больше остальных игроков, результаты которых находятся примерно на одном уровне.

Что касается показателей выполнения бега на 30 м, то лучшие результаты у «либеро», незначительно ниже у «связующего» и «доигровщика».

Дальнейшие исследования предполагается направить на изучение других проблем физической подготовленности волейболистов разных амплуа.

1. Волейбол: Учебник для вузов. Под общей редакцией Беляева А.В., Савина М.В., - 4-е изд. – М.: ТВТ Дивизион, 2009. – 360с., ил.
2. Порляк С.С., Трифан О.М. Волейбол Закарпаття. – Ужгород: Гражда, 2007. – 184 с.: іл.
3. Козіна Ж.А., Поярков Ю.М., Церковна О.В. Спортивні ігри. Том 1, том 2. Загальні основи теорії та методика спортивних ігор. Харків, 2010. -200 с.

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ОБОРУДОВАНИЯ И
ТРЕНАЖЕРОВ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ СПОРТИВНОГО МАСТЕРСТВА
БИЛЬЯРДИСТОВ**

Шитый Е. А., студент

*Нагорная В.О., к.физ.восп., преподаватель кафедры спортивных игр
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины*

Актуальность. Большинство специальных тренажеров, которые используются в тренировочном процессе бильярдистов, несут функцию стабилизации устойчивости стойки или повышения уровня координации и точности движений во время удара [2, 4].

Функция равновесия является интегральной характеристикой состояния человека. В медицине и спорте часто применяют разные, в том числе стабилметрические тесты на равновесие для оценки психофизического состояния человека. Актуальность таких исследований заключается также и в том, что использование методики стабิโลграфического контроля для оценки кинетической устойчивости тела спортсменов является современным диагностическим средством не только нормальных состояний, но различных нарушений, что позволяет использовать ее для качественной тренировки вестибулярного анализатора, координационных способностей, психофизиологической устойчивости и пр.

Используя научно обоснованный подход в построении учебно-тренировочного процесса в бильярде, можно повысить результативность игровой практики за счёт использования специального оборудования и тренажеров для повышения спортивного мастерства бильярдистов [1, 3].

Цель исследования – анализ изменений уровня кинетической устойчивости тела бильярдиста и точности удара при использовании специального оборудования и тренажеров в тренировочном процессе.

Задачи исследования:

1. Определить научные аспекты использования специального оборудования и тренажеров для оценки уровня развития функции равновесия.

2. Разработать учебно-тренировочную программу с использованием специального оборудования и тренажеров для совершенствования стойки и удара в бильярде.

3. Определить эффективность тренировочных занятий по бильярду с учетом использования специального оборудования и тренажеров для

повышения уровня кинетической устойчивости тела бильярдиста и точности удара.

Результаты исследований и их обсуждение. Для оценки уровня развития функции равновесия бильярдистов применялись стандартный усложненный тесты Ромберга. Тесты Ромберга состояли каждый из двух проб: с открытыми и закрытыми глазами, с использованием, в первом случае, визуальной стимуляции в виде чередующихся цветных кругов на экране, а во втором случае – звуковой стимуляции в виде тональных сигналов. На основании сравнения стабิโลграмм двух проб можно определять степень визуальной стабильности стояния, т.е. степень обратной связи, обеспечиваемой оптической чувствительностью – так называемый коэффициент Ромберга. Чем выше процент, тем лучше скоординирован, ловок и тренирован спортсмен.

Программное обеспечение комплекса "Стабилан-01" дает возможность оценивать не только величину передвижения по осям, но и направление (вектор) этого передвижения - вправо или влево, вперед или назад. Анализируя индивидуальные особенности по этому параметру, тренер получает возможность точнее подбирать для спортсменов устойчивые позы во время нанесения удара в бильярде.

Качество функции равновесия (КФР) - один из важных информативных стабилметрических показателей, который характеризует заложенное генетически индивидуальное свойство постуральной системы человека. Чем выше значение КФР, тем лучше человек может поддерживать равновесие. Это свидетельствует о профпригодности разных людей к профессиям, связанным с повышенными требованиями к статодинамической и вестибулярной устойчивости.

Для совершенствования статодинамической устойчивости и координации движений для отдельных спортсменов в реабилитационном периоде, мы применяли тренинг с использованием компьютерных игр-тренажеров с биологической обратной связью различных модальностей, которые направлены на реабилитацию функции равновесия, развитие координационных

способностей, выработку психологической устойчивости, грамотного тактического мышления, повышение роли отдельных сенсорных каналов при управлении движениями.

В тренировочном процессе оптимальная мера должна быть в применении тренировочных упражнений на тренажерах, приблизительно моделирующих новые для спортсмена параметры предстоящей целевой технической деятельности. Не без основания считается, что использование такого рода упражнений на протяжении тренировки позволяет спортсмену заблаговременно адаптироваться к тем требованиям, какие предъявит ему специфическая деятельность, направленная с расчетом на обучение нового.

Огромную роль в соревновательной деятельности играет комплекс психофизиологических качеств человека. При оценке уровня внимания в начале эксперимента средний показатель равен: R_1 64,3 и R_2 65,4. То есть R_1 интерпретируется согласно таблицы уровней внимания как показатель ниже среднего, а R_2 – соответственно средний уровень. Правильно построенный план тренировочной нагрузки приводит к достижению психической готовности игрока к соревновательному мезоциклу. В результате эксперимента получен прирост исследуемых психофизиологических показателей (рис. 1).

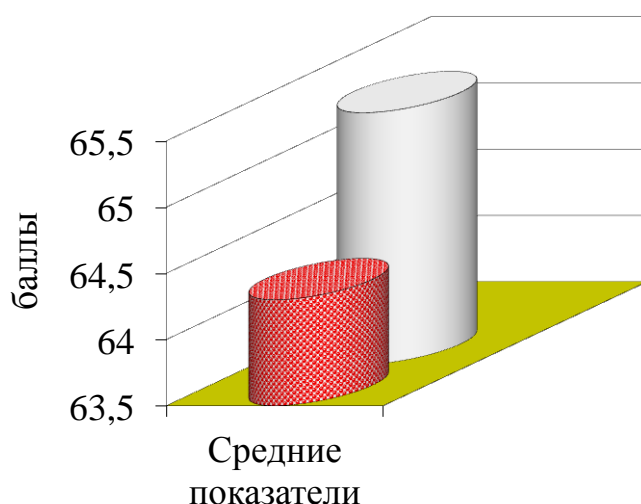

Рис.1. Оценка уровня сосредоточения и распределения внимания у бильярдистов в начале и в конце эксперимента

■ Первое тестирование □ Второе тестирование

Тренеры, формируя у юных бильярдистов навыки управления вниманием, должны стремиться к фокусировке сознания на главном в данный момент объекте. Высокий уровень развития кратковременной памяти способствует более эффективному решению игровых задач в бильярде.

В процессе исследования мы пришли к заключению, что специальную подготовленность бильярдистов можно оценить лишь на основании комплексного контроля, характеризующего их техническую и технико-тактическую подготовленность, результативность игровой деятельности (рис.2).

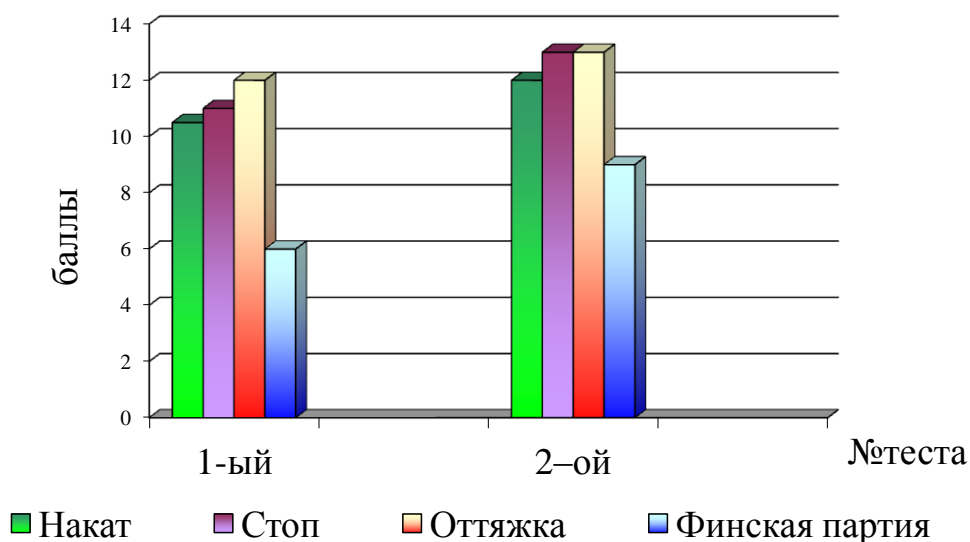

Рис. 2. Изменение специальной подготовленности бильярдистов в процессе тренировочных занятий

После прохождения 1-го теста испытуемые спортсмены выполняли тренировочную нагрузку в соответствии с предложенным планом использования специальных бильярдных тренажеров. Результаты комплексного контроля специальной подготовленности спортсменов в процессе занятий бильярдом свидетельствуют о росте их технической (на 7,98%, $p < 0,05$) и технико-тактической подготовленности (на 30%, $p < 0,05$).

Выводы:

Нами была изучена работа специальных тренажеров и оборудования, которая направлена на совершенствование основных параметров, необходимых бильярдисту, а именно: устойчивость стойки, технико-тактическое мастерство и концентрация внимания.

Эффективность построения тренировочных занятий по бильярду с учетом использования специального оборудования и тренажеров для повышения спортивного мастерства бильярдистов была установлена за счёт роста уровня внимания и специальной подготовленности бильярдистов. Эффективность данной технологии так же подтверждается улучшением показателей устойчивости спортсменов в статике и повышением значений КФР.

1. Бирн Р. Чудесный мир бильярда: Пул и карамболь/Р. Бирн/Ред. Лошаков А.Л. – М.: Гранд – фаир, 2000. – 423 с.
2. Готовцев В.Л. Бильярдный спорт/Готовцев Владлен Леонидович. – Киев: Олимп. лит., 2001. – 215 с.
3. Лошаков А.Л. Азбука бильярда/А.Л. Лошаков – М.: Центполиграф, 2004, – 415 с.
4. Інформаційний сайт федерації бильярдного спорту Росії (ФБСР) ProBilliard.info: [Електронний ресурс] / Режим доступу до сайту: <http://www.propool.ru>

**КОНТРОЛЬ ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ
СПОРТСМЕНОВ В БИЛЬЯРДНОМ СПОРТЕ**

Щелинская Я.Е., студент 4 курса, группа 45

*Нагорная В.О., к.физ.восп., преподаватель кафедры спортивных игр
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины*

Актуальность. Психологическая подготовка является одним из важнейших аспектов подготовки спортсмена. Средства и методы психолого-педагогических воздействий должны быть включены во все этапы и периоды круглогодичной подготовки, постоянно повторяться и совершенствоваться. Некоторые из них, на том или ином этапе обучения и тренировки годовых циклов, особенно в связи с подготовкой к соревнованиям, участием в них и восстановлением после значительных тренировочных и соревновательных нагрузок имеют преимущественное значение [2, 3].

В связи с недостаточным наличием научно-методической базы, по вопросам бильярда тема психологической подготовки спортсменов к соревнованиям не была достаточно исследована. Поэтому актуальным вопросом на сегодняшний день является определение технологии оценки психического состояния бильярдистов в предсоревновательном и соревновательном мезоциклах [1].

Цель исследования – анализ психо-физиологического состояния бильярдистов разной квалификации в предсоревновательном и соревновательном мезоциклах.

Задачи исследования:

1. Определить основные для пула показатели психофизиологического состояния игроков.
2. Определить факторы вариативности значений показателей психофизиологических функций спортсменов в бильярдном спорте.
3. Осуществить контроль психического состояния бильярдистов в предсоревновательном и соревновательном мезоциклах.

Методы исследования:

1. Анализ специальной литературы;
2. Психофизиологические, определяли: латентный период простой зрительно-моторной реакции, мс; латентный период сложной зрительно-моторной реакции РО 2-3, мс; Функциональная подвижность нервных процессов, раздражителей/мин.; Сила нервных процессов, % ошибок; ошибка восприятия

времени, с, объем краткосрочной памяти, %; среднее время решения теста, мс; эффективность внимания, количество ошибок; производительность, общее количество решенных задач, объем произвольного внимания, %, коэффициент операционного мышления, у.е., показатели уровня сосредоточения внимания по специализированному для пул-бильярда тесту;

3. Педагогические: педагогическое наблюдение, тест для определения результативности бильярдистов;

4. Метод анкетирования;

5. Методы математической статистики.

Результаты исследований и их обсуждение. При оценке интегральных значений психо-физиологического состояния (табл.1) нами учитывалась различная значимость тех или иных параметров. Установлено, что вариабельность психо-физиологического состояния в целом по группе 55 обследованных бильярдистов на 61% определялась 3 факторами. Фактор 1 отражает скорость и производительность обработки информации (среднее время решения задачи в первом и втором алгоритме, производительность – общее количество решенных задач в обоих тестах и отдельной количества в первом и втором тесте, коэффициент операционного мышления в первом и втором тесте). Фактор 2 отражает влияние произвольного внимания на показатели психофизиологического состояния спортсмена – содержит объем произвольного внимания в первом и втором алгоритме, эффективность внимания - количество ошибок в первом и втором алгоритме. Фактор 3 отражает влияние сложной сенсомоторной реактивности на психофизиологическое состояние (корреляция с величиной латентного периода сложной сенсомоторной реакции выбора, $r = -0,78$).

Таблица 1

Факторы вариативности значений показателей психофизиологических функций спортсменов в бильярдном спорте, n = 55

Показатели	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3
------------	----------	----------	----------

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

	Латентный период простой зрительно-моторной реакции ,мс	-0,12	0,30	-0,50
	Латентный период сложной зрительно-моторной реакции РВ ₂₋₃ , мс	-0,19	-0,02	-0,73
	Функциональная подвижность нервных процессов, раздражителей / мин.	0,11	0,34	0,47
	Сила нервных процессов, % ошибок	-0,31	0,13	-0,46
	Ошибка восприятия времени , с	-0,16	-0,11	-0,28
	Объем краткосрочной памяти, %	-0,11	0,06	0,59
Первый алгоритм	Объем краткосрочной памяти, %	-0,90	0,00	-0,09
	Среднее время решения теста, мс	-0,36	0,12	0,35
	V,%	0,04	-0,85	-0,26
	Эффективность внимания, количество ошибок	0,94	0,06	0,05
	Производительность, общее количество решенных задач	0,28	0,76	0,32
	Коэффициент операционного мышления, у.е.	0,89	0,26	0,07
	Производительность, общее количество решенных задач в первом и втором тесте	0,98	0,13	0,10
Второй алгоритм	Объем произвольного внимания, %	-0,88	-0,15	-0,17
	Среднее время решения теста, мс	-0,17	-0,24	0,26
	V,%	-0,08	-0,82	0,20
	Эффективность внимания, количество ошибок	0,88	0,17	0,15
	Производительность, общее количество решенных задач	0,38	0,78	-0,14
	Коэффициент операционного мышления, у.е.	0,84	0,34	0,09
	Сумма нагруженных переменных	6,31	3,14	2,15
	Вложение фактора в общую дисперсию, %	37,21	13,39	10,43

Примечание. Жирным шрифтом приведены достоверные ($p < 0,05$) коэффициенты (r) корреляции.

Контроль психического состояния осуществлялся среди бильярдистов в предсоревновательном и соревновательном мезоциклах, которые мы поделили, как и принято в практике психологии спорта, на четыре фазы по уровню активации и предстартовой напряженности.

Как нами было выявлено, 1-ая фаза у бильярдистов наиболее проявляется в предсоревновательном микроцикле, когда спортсмен осуществляет

модельную подготовку к конкретным соревнованиям. У 70% опрошенных спортсменов эта фаза сопровождалась признаками нервозности, раздражительности, бессонницы. 30% спортсменов, которые не отмечали наличия негативного психологического состояния, объяснили свое стабильное состояние следующим образом: 2 спортсмена 1-го разряда не ожидают от себя высокого результата, поэтому не волнуются; 4 спортсмена МС – считают данное соревнование подготовительными к главным соревнованиям и не придают им большой значимости.

2-ая фаза охватывает кратковременный период – от последней тренировки до первого дня соревнования. У 85% участников исследования эта фаза была отмечена физиологическими изменениями, указывающими на повышенные уровни возбуждения. Большинство опрошенных жаловались на отсутствие аппетита, нарушение работы желудочно-кишечного тракта, чувство тошноты и небольшой слабости, снижение концентрации внимания.

3-ья фаза – стартовое состояние – наступает при включении спортсмена в атмосферу соревнований. Анализ данных анкетирования помог нам определить, что спортсмены уровня КМС и МС (25%) применяют различные тактические варианты, которые могут благоприятно повлиять на мобилизацию спортсмена к выступлению.

А менее опытные спортсмены перевозбуждаются (50%) или впадают в состояние апатии (15%), или иначе проявляют физиологические и психологические признаки стресса (10%).

4-ая фаза – активация непосредственно в соревновательной деятельности. Обычно во время длительной встречи, а также между партиями и встречами в бильярде наблюдается изменение активации. В этом завершающем периоде активации время, которое имеется в распоряжении у бильярдиста между подходами к столу, партиями или встречами, является наиболее важным для него. Так как игрок может использовать свободное время для регуляции уровня своего возбуждения. В бильярде необходима тонкая координация движений, чрезмерное напряжение больших групп мышц может препятствовать хорошему

выступлению спортсмена. У 80% респондентов отмечается повышенное эмоциональное состояние, которое сопровождается излишним мышечным напряжением.

Выводы:

В результате факторного анализа показателей общей группы бильярдистов первым фактором (генеральным) определились параметры, которые характеризуют скорость и производительность обработки информации, вторым – фактор внимания, третьим – фактор сложного сенсомоторного реагирования.

Нами было выявлено, что в предсоревновательном мезоцикле у спортсменов высокого класса концентрация внимания была незначительно, но ниже, чем непосредственно перед соревнованиями. А у спортсменов квалификации ниже МС и КМС в соревновательном микроцикле уровень концентрации внимания незначительно снизился, что указывает на недостаточную оптимизацию уровня психического состояния спортсменов к соревнованиям.

1. Готовцев В.Л. Бильярдный спорт: Учеб. Пособие для студентов вузов физического воспитания и спорта. К.: Олимпийская литература, 2001.- 216 с.
2. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения. - К.: Олимпийская литература, 2004. – 808с.
3. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 2002. – 720 с.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ ТРАНСЛЯЦІЙ ІГОР ОЛІМПІАД

Ваулін О.І., студент кафедри теоретико-методичних основ спорту.

Пітин М.П. к.фіз.вих., доцент

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Впродовж останніх 40 років основним джерелом доходів міжнародного олімпійського комітету є телетрансляція олімпійських ігор. Протягом цього періоду дохід від продажу прав на трансляцію збільшувався через постійно зростаючі кількісні показники телетрансляції (кількість трансльованих годин у світі, кількість потенційних глядачів та ін.). Варто з'ясувати основні причини та фактори які впливають на зміну доходу, тому що від кількості доходів залежить сума, яка в подальшому буде виділена на розвиток олімпійського спорту.

Мета дослідження – охарактеризувати основні соціально-економічні показники телевізійних трансляцій Ігор Олімпіад XXI століття.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, даних мережі інтернет, документальних матеріалів, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Оскільки телетрансляції Олімпійських ігор приносять високий дохід, є тенденція до обмежування кількості телекомпаній, які мають права на її трансляцію. Це дозволяє отримувати максимальні кошти від компаній, які виявили бажання транслювати Олімпійські ігри та виключити можливість використання олімпійської символіки без дозволу.

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) являється власником усіх прав на трансляцію олімпійських ігор. В тому числі на трансляцію по телебаченню,

радіо та по інтернет мережі.

Трансляція Олімпійських ігор є основною рушійною силою для збільшення фінансування олімпійського руху та Олімпійських ігор; зростання популярності олімпійського спорту у світі; глобального представлення Олімпійських ігор та олімпійських цінностей [4].

Політика трансляції олімпійських ігор базується на основі олімпійської хартії. У хартії сказано, що Міжнародний олімпійський комітет приймає усі необхідні рішення, з метою забезпечення максимальної кількості засобів масової інформації та глядачів, які будуть залучені до трансляції та перегляду Олімпійських ігор [5].

Відділ олімпійських теле- та радіо мовленнєвих послуг (TheOlympicBroadcastingServices) несе відповідальність за забезпечення трансляції від місця проведення Олімпійських ігор, та до усіх засобів масової інформації, які мають права на трансляцію [4].

Міжнародний олімпійський комітет заснував відділ олімпійських теле- та радіо мовленнєвих послуг у травні 2001 року. Для того щоб він виконував обов'язки постійного транслятора Олімпійських ігор. Завдяки створенню цього відділу вони позбавились потреби постійно перебудовувати діяльність телерадіомовних компаній до кожних Ігор Олімпіад.

У 1948 році у Лондоні британська компанія BBC (BritishBroadcastingCompany) забезпечувала трансляцію Ігор Олімпіад зі стадіону Вемблі по усьому місту. Цю подію могли спостерігати 500 тисяч осіб [6].

Впродовж 50-х років ХХ століття до трансляції Олімпійських ігор долучились телекомпанії CBS (ColumbianBroadcastingServices) та NBC (NationalBroadcastingCompany) та ін. Прибутки від трансляції Олімпійських ігор почали стрімко зростати (табл.1.).

Ігри ХХVІІІ Олімпіади у Афінах у 2004 році транслювали понад 300 каналів з усього світу. Протягом 17 днів у Афінах вони забезпечили 35 тисяч годин телетрансляцій цих Олімпійських ігор. Для порівняння у Сідней в 2000

році загальна кількість годин складала 26 тисяч. Можливість переглянути події Ігор XXVIII Олімпіади мали 3,9 мільярда людей у 220 країнах світу. Для порівняння у Сідней в 2000 році цю можливість мали 3,6 мільярда людей [1].

Транслятор Олімпійських ігор у Афінах, забезпечив олімпійським телепартнерам 3800 годин спортивних змагань та церемоній, по всьому світу. Вперше було застосовано зйомку відео HDякості. Декілька каналів транслювали події 24 години на добу (табл.1.) .

Таблиця 1

Дохід організаторів Ігор Олімпіад від телетрансляції

Рік	Місце проведення Ігор Олімпіад	Дохід (млн. доларів)
1960	Рим (Італія)	1,2
1964	Токіо (Японія)	1,6
1968	Мехіко (Мексика)	9,8
1972	Мюнхен (Німеччина)	17,8
1976	Монреаль (Канада)	34,9
1980	Москва (Радянський союз)	88,0
1984	Лос-Анджелес (США)	286,9
1988	Сеул (Корея)	402,6
1992	Барселона (Іспанія)	636,1
1996	Атланта (США)	898,3
2000	Сідней (Австралія)	1331,6
2004	Афіни (Греція)	1494,0
2008	Пекін (Китай)	1739,0
2012	Лондон (Велика Британія)	2569,0

У Афінах дохід від телетрансляції склав майже 1,5 мільярда доларів. 49% з них (723 мільйони) пішли на затрати по трансляції. Інші 51% виділились на розвиток олімпійського руху, до національних федерацій та національних олімпійських комітетів, через програму «олімпійська солідарність» та через Міжнародний олімпійський комітет [1].

У 2008 році у Пекіні було забезпечено 5000 годин трансляції змагань та

церемоній. Це на 1200 годин більше ніж на Іграх XXVIII Олімпіади в Афінах. Загальний час трансляцій по усьому світу склав 61000 годин. Загальний доступ до перегляду Ігор Олімпіад мали 4,3 мільярда людей у всьому світі. Варто зауважити, що це є 63% усього населення планети [3].

На Іграх XXIX Олімпіади у Пекіні велику увагу приділили он-лайн трансляції спортивних змагань та церемоній. Для прикладу веб-сайт “cctv.com” самостійно транслював більше 4000 годин Ігор Олімпіад у Пекіні. В США веб-сайт “nbcolympics.com” пропонував 2000 годин трансляцій. Цей сайт мав 153 мільйони унікальних користувачів. Так як офіційний сайт Олімпійських ігор “beijing2008.com” мав 105 мільйонів унікальних користувачів [2].

На Іграх XXX Олімпіади у Лондоні у 2012 році вперше для трансляції Олімпійських ігор було використано технологію “3D”. У цьому форматі було трансльовано близько 230 годин. Це було забезпечено відділом олімпійського теле- та радіомовлення. Дані ігри вперше були проведені повністю під контролем відділу олімпійського теле- та радіомовлення.

Новий рекорд було встановлено у отриманому доході від трансляції. Завдяки правильному маркетингу, збільшенню зони трансляції було отримано 2,569 мільярда доларів (табл. 2).

Таблиця 2

Основні соціально-економічні показники трансляції Ігор Олімпіад

	Афіни 2004	Пекін 2008	Лондон 2012
Кількість годин загальної трансляції	35000	61000	61700
Кількість відзнятих годин	3800	5000	5600
Кількість країн	220	220	220
Глобальна аудиторія (млрд.)	3,9	4,3	4,8
Дохід від трансляції (млрд. дол.)	1,494	1,739	2,569

У Лондоні було встановлено нові найвищі показники: кількість годин загальної трансляції 61700, кількість відзнятих годин 5600. Суттєво

відрізняються два наступних показники. Це кількість глобальної аудиторії яка порівняно з Пекіном 2008 р. (4,3 мільярда) збільшилась до 4,8 мільярда людей. Це свідчить про постійне розширення телемереж у світі.

Варто відмітити що найбільші зміни у показниках кількості годин загальної трансляції та кількості відзнятих годин відбулись у період з 2004 по 2008 рік. В період з 2008 по 2012 найбільша зміна відбулась у показнику доходу від трансляції.

Висновки:

1. Основними показниками трансляції за якими можна порівнювати олімпійські ігри є: години загального часу, час відзнятих годин, кількість аудиторії та дохід від трансляції. Відмінності показників між олімпійськими іграми є суттєвими. Варто зауважити що усі з показників є прогресуючими. У процесі трансляції олімпійських ігор відбувається постійний прогрес.

2. Збільшується кількість годин яку транслують телекомпанії, постійно збільшується кількість глядачів які мають можливість спостерігати за олімпійськими іграми. Завдяки цьому до міжнародного олімпійського комітету надходить більша кількість фінансів, і відповідно більша кількість віддається на розвиток спорту.

1. Athens 2004 olympicbroadcast [<http://olympic.org>] / 2012 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.olympic.org/Documents/Reports/EN/en_report_899.pdf (дата звернення: 01.02.2014).
2. Global television and online media report [<http://olympic.org>] / 2008 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/Broadcasting/Beijing_2008_Global_Broadcast_Overview.pdf (дата звернення: 01.02.2014).
3. Marketing report Beijing 2008 [<http://digipage.net>] / 2008 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- <http://view.digipage.net/?userpath=00000001/00000004/00040592/> (дата звернення: 30.01.2014).
4. Olympic broadcasting [<http://olympic.org>] / 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.olympic.org/olympic-broadcasting> (дата звернення: 29.01.2014).
5. Olympic charter [<http://olympic.org>] / 2013 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf (дата звернення: 01.02.2014).
6. Olympic marketing fact file [<http://olympic.org>] / 2014 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/OLYMPIC_MARKETING_FACT_%20FILE_2014.pdf(дата звернення: 30.01.2014).

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ВИСОКО КВАЛІФІКОВАНИХ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ НА ШПАГАХ

Смирновський С.Б., магістрант

*Бріскін Ю.А., д.фіз.вих., професор кафедри теоретико-методичних основ
спорту*

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Сучасне фехтування, що характеризується інтенсифікацією змагальної діяльності фехтувальників потребує впровадження диференційованих підходів до вдосконалення техніко-тактичної підготовки фехтувальників на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей.

В останні роки у техніко-тактичному арсеналі фехтувальників-шпажистів спостерігаються суттєві зміни [1, 2, 3]. Проте, у доступній літературі не конкретизуються шляхи розв'язання основних проблем техніко-тактичної підготовки фехтувальників-шпажистів, або містяться застарілі дані.

Отже, постає актуальне питання вивчення реалізації техніко-тактичної підготовленості фехтувальників-шпажистів в умовах змагальної діяльності.

Мета дослідження – визначити арсенал техніко-тактичних дій висококваліфікованих фехтувальників на шпагах.

Завдання дослідження:

1. Визначити структуру атакуючих, дій висококваліфікованих фехтувальників на шпагах.
2. Визначити структуру контратакуючих дій висококваліфікованих фехтувальників на шпагах.
3. Визначити структуру захисних дій висококваліфікованих фехтувальників на шпагах.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Проведено педагогічне спостереження за змагальною діяльністю висококваліфікованих фехтувальників-шпажистів в умовах Чемпіонатів Європи, світу та Ігор Олімпіад (2011–2013 рр.). Усього проаналізовано показники 50 боїв (100 спортсменів) фінальних стадій змагань. Встановлено, що серед атакуючих дій фехтувальників-шпажистів високої кваліфікації переважають прості атаки, середній обсяг яких становить 5 атак на протязі одного поєдинку. На відміну від простих атак, обсяг атак з дією на зброю знижується не суттєво, і становить 4,65 простих атаки за один поєдинок. Проте середня результативність простих атак є нижчою ніж середня результативність атак з дією на зброю, та складає 2,85 атаки на протязі поєдинку. Відповідно середня результативність атак з дією на зброю складає 3,03 атаки впродовж поєдинку. Що стосується ефективності атакуючих дій висококваліфікованих шпажистів на протязі поєдинку у турі прямого вибування, спостерігається також нижча ефективність прямих атак у порівнянні з атаками з дією на зброю. Ефективність простих атак складає 50,7%, проте ефективність атак з дією на зброю становить 60,08%, що говорить про дещо нижчу ефективність застосування у поєдинках висококваліфікованих фехтувальників простих атак, проте обсяг їх є більший.

Нижча ефективність простих атак говорить про більшу надійність у поєдинках атак з діями на зброю.

Серед дій на зброю під час атак за обсягом переважають захвати, середня кількість яких становить 1,9 в продовж одного поєдинку. Серед захватів найбільший обсяг має 6-й захват, середній обсяг якого становить 0,88. Середня результативність цього різновиду захвату у продовж поєдинку є також найвищою серед інших різновидів захватів і становить 0,55. Також 6-й захват є одним з найбільш ефективних щодо використання у поєдинку, у порівнянні з іншими видами захватів ефективність його становить 24,5% . Проте найвища ефективність серед захватів припадає на захват 4-8 і складає 24,8%, тоді як середній обсяг цього різновиду захватів складає 0,7 а середня результативність 0,51, що є нижчим показником у порівнянні із 6-м захватом. Висока ефективність захвату 4-8 пояснюється тим що він перекриває одразу декілька секторів, а отже у певних ситуаціях може замінити інші види захватів. Найнижчі показники обсягу результативності та ефективності серед захватів виявлені при застосуванні 4-го захвату висококваліфікованими фехтувальниками-шпажистами. Середній обсяг цього різновиду захватів становить 0,31, середня результативність 0,18 у результаті цього середня ефективність застосування 4-го захвату у продовж поєдинку складає 11,2%.

На другому місці за обсягом серед дій на зброю знаходяться батмани. Зокрема найбільший середній обсяг серед батманів має 4-й батман 1,3. Середня результативність цього батману є також найвищою серед інших різновидів батманів і складає 0,88 в продовж поєдинку. Відповідно у 44,6% випадків застосування цього прийому висококваліфікованими фехтувальниками-шпажистами приводить до нанесення уколу, що і складає його ефективність, яка є найвищим показником у порівнянні з іншими видами батманів.

На другому, за показниками місці, серед різновидів батманів знаходиться 2-й батман, середній обсяг котрого становить 0,46 у продовж поєдинку. Середня результативність цієї технічної дії у продовж бою складає 0,23, ефективність 13,2%. Третє місце за популярністю серед різновидів батманів

посідає 6-й батман, обсяг якого є найнижчим серед різновидів цієї дії і складає 0,15, середня результативність його становить 0,15, ефективність 11,6%. Найнижча популярність та найвища ефективність батману 6 призводить до необхідності звернення уваги саме на цю дію у процесі техніко-тактичної підготовки висококваліфікованих фехтувальників-шпажистів.

Важливе місце в арсеналі техніко-тактичних дій фехтувальників-шпажистів високої кваліфікації посідають захисти з відповідями, обсяг яких складає у середньому 2,31 дії. Серед захистів з відповідями найбільшу популярність має 6-й захист, його обсяг середній складає 1,31. Результативність 0,66 та ефективність 35%. Після 6-го захисту за популярністю на другому місці перебуває 4-й захист. Загальний середній обсяг якого складає 0,4, з середньою загальною результативністю 0,35, ефективність цього виду захистів становить 24,4%. Серед різновидів захистів з відповідями місце має 2-й захист, загальний середній обсяг якого становить 0,4 середня результативність 0,26, відповідно і ефективність цієї дії 19%.

Серед контратакуючих дій фехтувальників-шпажистів найбільшу популярність мають уколи на зустріч, загальний середній обсяг яких складає 4,2, що є найвищим показником серед усіх видів контратакуючих дій. Середня результативність уколів на зустріч складає 2,6 у продовж поєдинку, відповідно ефективність цієї дії становить 55,2%.

Наступними за популярністю у контратакуючих діях серед фехтувальників-шпажистів високого класу є обопільні атаки. Середній загальний обсяг цих атак становить 1,76 атаки за поєдинок, також їхня результативність 1,3 атаки за поєдинок. Загальна ефективність цих атак складає 60,5%.

Різноманітність засобів оборони призводить до досить частого виникнення ближнього бою. Причому сутички в ближньому бою швидкоплинні, багаті серіями повторних уколів, напівоберти в різні боки і ухиленнями, а також відрізняються деякою силовою боротьбою зброєю в момент зіткнення гарди або сильними частинами клинків. Найбільш

ефективними засобами нанесення уколів у ближньому бою є ремізи. Загальний середній обсяг їх становить 1,05 уколів за поєдинок, відповідно із середньою результативністю 0,81, ефективність такого виду контратакуючи дій складає 45% .

Отримані дані засвідчують, що для бою на шпагах характерні далека дистанція між спортсменами, високий рівень концентрації уваги стосовно положення та рухів зброї противника, постійний контроль із забезпечення безпеки власної озброєної руки і попереду стоячої ноги (через їх значно ближче розташування до супротивника), прагнення до максимальної точності уколів. При цьому озброєна рука противника є головною мішенню, що визначає особливу значимість швидкості і точності зорової і тактильної реакцій фехтувальника, їх специфіки відповідно до умов шпажного бою [4].

Незважаючи на використання різновидів атак, що завершуються уколом в тулуб, руку, маску, ногу, включаючи атаки з батманами, захватами та їх комбінацій, в бою переважають прості атаки з уколом в руку і атаки з дією на зброю уколом в руку і тулуб, застосування яких знижує можливість контратак противника. В обороні найбільш поширені засоби - контратаки, що представляють перший бар'єр для атакуючого, що доповнюється в умовах продовження сутички захистом і відповіддю.

Серед різновидів атак кількісно виділяються прості і атаки з дією на зброю уколом в руку. Причому варто зважати на реальну взаємозамінність застосовуваних простих атак і атак з дією на зброю у зв'язку з відносною близькістю озброєної руки супротивника, їх найбільшу результативність у ситуаціях з недостатнім обсягом інформації про його оборонні наміри, відносно меншу ймовірність успішної контратаки. Крім того велика кількість саме простих атак в руку через попадання в гарду попутно вирішують завдання підготовчих дій, дозволяють отримати дані про наміри противника.

Висновки:

У структурі атакуючих техніко-тактичних дій висококваліфікованих

фехтувальників-шпажистів за обсягом та результативністю переважають прості атаки (5,0 з них 4,65 результативні). Показники атак із діями на зброю є нижчими від показників простих атак. Ефективність атак з діями на зброю є вищою ніж ефективність простих атак (60,8% та 50% відповідно). Серед захисних дій висококваліфікованих фехтувальників – шпажистів найбільший обсяг мають захисти з відповідями (2,32). Серед контратакуючих дій найбільшу популярність мають уколи на зустріч, середній обсяг яких становить 4,2. Основними прийомами для нанесення уколів у ближніх боях є ремізи.

1. Бусол В. Характерні риси сучасного фехтування, як олімпійського виду спорту /В. Бусол, П. Азарченков // Молода спортивна наука України, зб. наук. пр. з галузі фізичної культури та спорту. – Л., 2006. – Вип.10, т. 1. – С. 473 – 478.
2. Келлер В. С. Теоретические основы спортивной тактики / В. С. Келлер // Фехтование: сб. статей. – М., 1983. – С. 37–39.
3. Мороз О. Обсяги та результативність бойових дій кваліфікованих фехтувальників-шпажистів упродовж поєдинку / О. Мороз // Теорія і методика фізичного виховання і спорту – 2010. –№ 3. – С. 43–46.
4. Тышлер Д. А. Спортивное фехтование: уч. для вузов физ. культуры / Ред. Д.А. Тышлер. – М.: ФОН, 1997. – 389 с.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ВИДІВ СПОРТУ

ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ У ФУТБОЛІ

Тимошков Є. Л., магістрант

*Маринич В. Л., старший викладач кафедри професійного, неолімпійського
та адаптивного спорту*

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Актуальність. Професійна адаптація в спорті – це засіб формування конкурентоздатності професійних спортсменів, що проявляється у володінні всіма спеціальними якостями, стабільному виконанні рухових та технічних дій, психологічній стійкості, високій якості продуктивності, точності та надійності в результаті. В ряді актуальних напрямів подальшого розвитку спорту одне з головних місць посідає проблема пошуку талановитих футболістів, їх підготовки та професійної спортивної адаптації [2].

На даний момент, в клубах Української Прем'єр-ліги недостатньо молодих українських гравців. Склади професійних команд потребують нових високоякісних кадрів юнацького віку, здатних адаптуватися до професійних умов [1].

У вітчизняній і зарубіжній спортивній літературі недостатньо висвітлені наукові дані про професійну адаптацію футболістів в провідних командах України, тому вибір даної теми можна вважати актуальним.

Мета дослідження – визначення напрямів професійної адаптації футболістів.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати вітчизняний та іноземний досвід щодо професійної адаптації у спорті.
2. Дослідити особливості адаптації футболістів в професійних клубах Європи та України.

Результати дослідження та їх обговорення. Підготовку фахівця до діяльності складного, екстремального і неординарного характеру важливо здійснювати особливим чином. Успішне входження його в професійну діяльність повинно супроводжуватися адаптаційними процесами.

Професійна адаптація – це процес входження людини в професію і гармонізація взаємодії його з професійним середовищем [6]. Для молодого фахівця – це процес, що перманентно йде, і що має свою динаміку, змістовні і інші особливості.

У професійній адаптації базову, визначальну роль відіграють зовнішні обставини, предметні області і сфери професійної адаптації людини. Саме вони виступають своєрідним професійним полем, в яке потрапляє фахівець.

Також індивідуально-психологічні і психотипові особливості молодих фахівців роблять вплив на успішність професійної адаптації. Провідну роль в цьому грає система цінностей людини, яка визначає його орієнтації і стосунки до самого себе, співробітників і керівників, обраній професії, своїм службовим обов'язкам. Очевидно, що ці стосунки можуть бути або позитивними, або негативними [6]

Прояви адаптації в спорті виключно різнобічні. У тренуванні доводиться зустрічатися з адаптацією до фізичних навантажень самої різної спрямованості, координаційної складності, інтенсивності і тривалості; використанням щонайширшого арсеналу вправ, направлених на розвиток фізичних якостей; вдосконалення техніко-тактичної майстерності, психічних функцій.

На думку В.Н. Платонова, особливістю адаптації в спорті, на відміну від багатьох інших сфер людської діяльності, що характеризуються необхідністю пристосування до екстремальних умов, є багатоступінчастість адаптації до умов зовнішнього середовища, що ускладнюються [4].

При визначенні адаптації слід враховувати, що вона розуміється і як процес, і як результат (рис.1).

Одна з тенденцій сучасного спорту вищих досягнень – зростання ролі обдарованості, яскравих індивідуальних особливостей як чинника, що визначає перспективність спортсмена і його здібності до досягнення дійсно видатних результатів. Фенотипічні та генетичні особливості більшості видатних спортсменів є прикладами оригінальної і вкрай ефективною індивідуальною адаптації до найбільш інтенсивних і складних подразників тренувальної та змагальної діяльності. Закономірності розвитку адаптації тісним образом переплітаються з закономірностями формування функціональних систем організму.

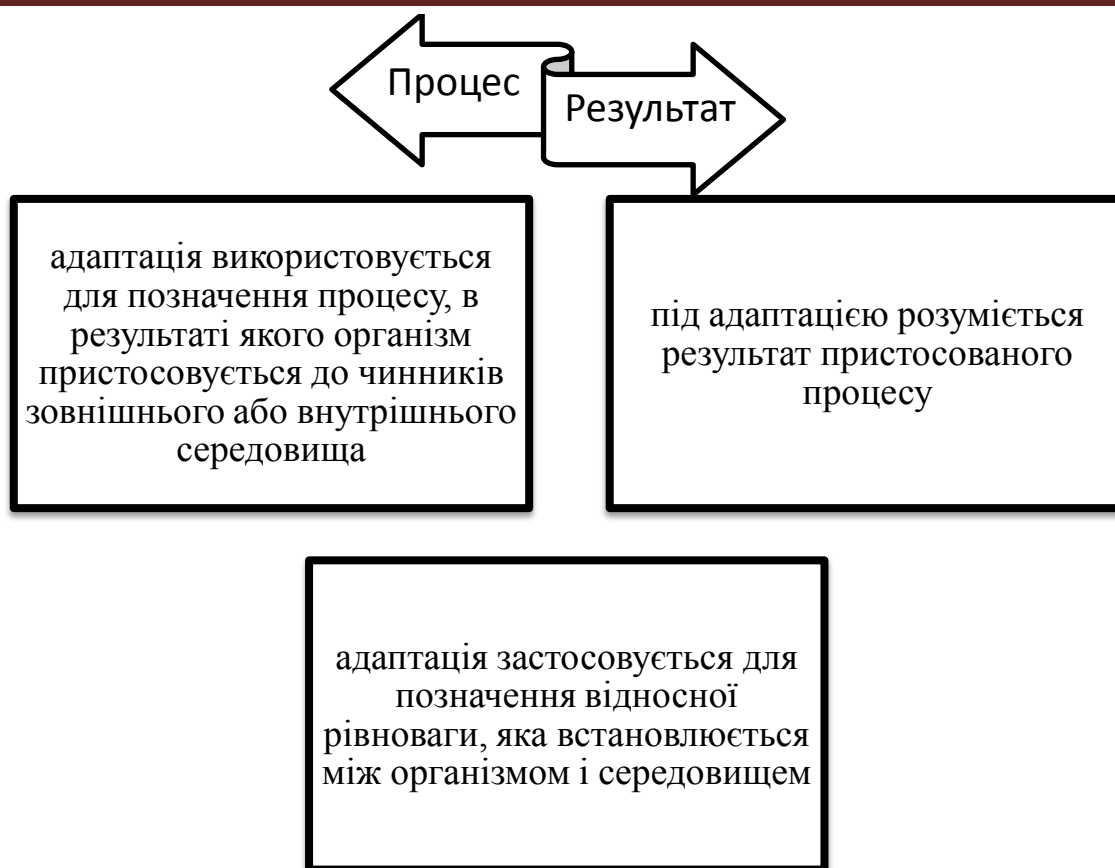

Рис. 1. Професійна адаптація в спорті

Відомо, що для досягнення успіху в будь-якому виді спорту, в тому числі і футболі, необхідно мати природні задатки. Розпізнати їх у край важко, оскільки підготовку футболістів розпочинають ще з дитячого віку. Адаптація молодого футболіста відноситься до різновиду професійного відбору, що представляє систему засобів і методів виявлення осіб, природні особливості яких відповідають вимогам виду спорту. Вона базується на науково обґрунтованих критеріях, їх кількісних характеристиках та апробованій процедурі відбору [3].

На прикладі голландських шкіл, які є законодавцями європейської футбольної моди, можемо засвідчити, що при підготовці дітей до 13 років приблизно 80% відсотків навчального плану відводиться на поліпшення техніки гри [5]. Процес навчання здійснюється поступово з деталізацією на окремих складових, у різноманітних поєднаннях прийомів техніки з тактичними діями.

Тому футболісти, виховані голландською школою, завжди відзначаються доброю технічною осначеністю, тактичними вміннями й високим рівнем фізичної підготовленості, і як результат – чимало цих гравців успішно адаптувалися у європейських клубах високого рівня.

Як приклад, можна привести систему підготовки резервів у знаменитому клубі "Аякс". Збірна команда Голландії різних років більш ніж наполовину складалася та складається із гравців, вихованих у цьому клубі. Одне перерахування футболістів, що пройшли через навчання в системі підготовки гравців в "Аяксі", свідчить про ефективність цієї системи і якості роботи тренерського складу: Йохан Круїфф, Марко Ван Бастен, Франк Райкард, Денніс Бергкамп, Едгар Давидові, Патрик Клюйверт, Арон Вінтер та інші. Багато гравців, підготовлених в клубі "Аякс", займають провідні позиції в кращих клубах закордонних країн, а клубна команда "Аякса" майже повністю складається зі своїх вихованців. У клубі добре поставлена трансферна політика: за останні роки від трансферу надійшло понад 70 млн доларів.

Робота в клубі "Аякс" ведеться по методу TIPS, названому так по початкових буквах чотирьох найважливіших цілей тренувального процесу: техніка, інтелігентність, особистість і швидкість. Через ці цілі й вирішуються проблеми виховання гравців.

На професійну адаптацію українських гравців впливає усталена система підготовки футбольних кадрів в Україні. Керівники та тренери дитячо-юнацьких команд і академій надмірно орієнтовані на поточний результат, що позначається на зменшенні кількості випускників у складах першої команди клубу.

З метою відбору контингенту молодих спортсменів в професійні клуби України, для проходження централізованої підготовки, проводиться оглядовий навчально-тренувальний збір з обов'язковим тестуванням учасників.

При адаптації молодих футболістів в українських командах потрібно поступово підвищувати рівень загальної та спеціальної фізичної

підготовленості з урахуванням індивідуальних особливостей та ігрового амплуа.

Висновки.

1. Професійна адаптація молодого фахівця – це перманентний процес подолання внутрішніх і зовнішніх труднощів і перешкод. Це створює стресові стани, подолання, недопущення яких вимагає спеціальної підготовленості. Одна з тенденцій сучасного спорту вищих досягнень – зростання ролі обдарованості, яскравих індивідуальних особливостей як чинника, що визначає перспективність спортсмена і його здібність до досягнення дійсно видатних результатів, ефективної професійної адаптації у провідних футбольних клубах світу.

2. Основним недоліком в процесі професійної адаптації юних українських футболістів є те, що надмірна гонитва за результатом в юнацькому футболі, та акцент на фізичну підготовку не дає переваги над європейськими командами, які працюють над технікою гри (Голландія, Німеччина, Іспанія). Тому, під час адаптації в професійних командах молодих гравців результати різко падають і відчуються суттєві прогалини в індивідуальній технічній підготовленості, що ускладнює цей процес.

1. Годик М. А. Физическая подготовка футболистов / М.А.Годик. – М.: Терра-Спорт, Олимпия Пресс, 2006. – 272 с.
2. Джус О. Н. Индивидуальная тренировка футболистов / Джус О.Н – К.: ФФУ, 2004.
3. Дулібський А. В. Спортивний відбір у футболі / Дулібський А.В., Яценко А.Г., Ніколаєнко В.В. – К.: ФФУ, 2003. – 135 с.
4. Платонов В. Н. Система подготовки спортсмена в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / Платонов В.Н. – Киев: Олимп, лит., 2004. – 584 с,

5. Ніколаєнко В. В. Стан підготовки футбольного резерву в Україні / Ніколаєнко В.В., Байрачний О.В. // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2010. - №2. – С. 32-36.
6. Слостенин В. А. Психологія и педагогіка / Слостенин В.А., Каширин В. П.– М.: ИЦ «Академия», 2001.
7. Дулібський А. В. Спортивний відбір у футболі / Дулібський А. В., Ященко А. Г, Ніколаєнко В. В. – К.: ФФУ, 2003. – 135 с.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕСЛУВАННЯ НА БАЙДАРКАХ І КАНОЕ В УКРАЇНІ

Осіпчук Т.А., студентка

*Русанова О.М., к.фіз.вих., викладач кафедри водних видів спорту
Національний університет фізичного виховання і спорту України*

Актуальність. Постійне зростання значення успішності виступів спортсменів на Олімпійських іграх, як фактора національного престижу, стимулює спортивні організації до формування ефективної системи олімпійської підготовки спортсменів [3, 5,6,7,8].

Характеристика спорту як власне змагальної діяльності підкреслює особливе значення у ньому змагальних відносин, на основі яких саме змагання посідає центральне місце у спортивному житті. При цьому сам результат постає у якості інтегрального продукту всієї системи підготовки спортсменів.

Результати виступів українських веслярів на байдарках і каное на Іграх ХХІХ Олімпіади у Пекіні сприяли тому, що даний медалеємний вид спорту став «стратегічним» для успішного виступу спортсменів України на Іграх ХХХ Олімпіади у Лондоні.

Міжнародна федерація каное у 2009 р. внесла суттєві зміни в олімпійську змагальну програму. Для збереження загальної кількості комплектів медалей (12), збільшилася доля жіночих номерів програми з 3 до 4 за рахунок заїздів

байдарок-одиначок на дистанцію 200 м. Чоловіки на новій для Ігор Олімпіад 200–метровій дистанції розіграли 3 комплекти нагород [1].

Аналіз літературних джерел свідчить, що особливості розвитку спорту вищих досягнень тісно пов'язані з програмою олімпійських ігор та інших міжнародних змагань[2, 4].

Мета дослідження -на основі аналізу результатів виступів українських спортсменів, які спеціалізуються у веслуванні на байдарках і каное, на Іграх Олімпіад 1996 – 2012 рр. та інших міжнародних змаганнях визначити особливості розвитку даного виду спорту в Україні.

Завдання дослідження:

1. Виявити країни, екіпажі яких результативно виступають на міжнародних змаганнях з веслування на байдарках і каное.

2. Провести порівняльний аналіз результатів виступів українських спортсменів, які спеціалізуються у веслуванні на байдарках і каное, на Іграх Олімпіад 1996–2012 рр.

3. Проаналізувати командний рейтинг успішних у веслуванні на байдарках та каное країн на змагальній дистанції 200 м.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, методи отримання ретроспективної інформації. Статистичні дані отримані з офіційних протоколів чемпіонату світу 2011 р., Ігор Олімпіад у мережі Інтернет на офіційному веб-сайті міжнародної федерації каное з 1996 по 2012 рр.

Результати дослідження та їх обговорення. Веслування на байдарках і каное є олімпійським видом спорту. Змагання серед чоловіків на Іграх Олімпіад проводяться з 1936 р., серед жінок – з 1948 р. Серед чоловіків розігрується 9 комплектів нагород, серед жінок - 3. На Іграх XXX Олімпіади у Лондоні олімпійські нагороди завоювали спортсмени 17 країн, з них представники 8 країн отримали золоті нагороди. У Лондоні Україна стала третьою за розподілом олімпійських нагород, для порівняння – на Олімпійських змаганнях у Пекіні українська команда посіла 7 місце.

Протягом останнього десятиліття на міжнародній арені у веслуванні на байдарках і каное лідирують спортсмени Німеччини та Угорщини, що засвідчили результати Олімпійських змагань у Лондоні. Команди країн пострадянського простору (Україна, Росія, Білорусь) успішно виступають на Іграх Олімпіад 2008, 2012 рр., по відношенню до 2000 та 2004 рр.

Українські веслувальники на Іграх XXX Олімпіади у Лондоні здобули золоту та дві срібні олімпійські нагороди, на Іграх XXIX Олімпіади у Пекіні золоту та бронзову медалі, а вісім років тому в Афінах, на XXVIII Іграх, була здобута лише бронзова нагорода.

Аналіз результатів виступів українських спортсменів, учасників Ігор Олімпіад 1996– 2012 р., засвідчив позитивну динаміку кількості завойованих нагород та підвищення спортивних результатів практично всіх спортсменів. Порівняльний аналіз виступу членів збірної команди України та провідних спортсменів світу (на прикладі Чемпіонату світу 2011 р. та Ігор Олімпіади 2012 р.) засвідчив, що щільність результатів у веслуванні на байдарках і каное значно підвищилася, та відставання українських веслувальників від світових лідерів поступово скорочується. Лідерами у чоловіків у веслуванні на байдарці–одиначці та байдарці–двійці на дистанції 200 м залишаються представники Великобританії та Білорусі. На дистанції 1000 м протягом тривалого періоду (2004-2012 рр.) лідирують спортсмени Німеччини та Норвегії (табл. 1).

Таблиця 1

Результати участі спортсменів з веслування на байдарках і каное в Іграх Олімпіад 1996-2012 рр.

ІМ'Я учасників Ігор Олімпіад	Вид програми	Місце
Ігри Олімпіади 1996 р., Атланта		
Словінський М.	С-1 500 м	4
Бундз Р.	С-1 1000 м	7
Терещенко В.	К-1 500 м (ч)	18
Терещенко В.	К-1 1000 м (ч)	18

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

Куліда В., Слівінський О., Борзуков А., Петров А.	К-4 1000 м(ч)	13
Іграєв О., Литвиненко О.	С-2 500 м	18
Іграєв О., Литвиненко О.	С-2 1000 м	12
Балабанова Г., Юрченко К.	К-2 500 м(ж)	16
Балабанова Г., Юрченко К., Семикіна Т., Фіклісова Н.	К-4 500 м (ж)	13
Ігри Олімпіади 2000 р., Сідней		
Балабанова Г., Череватова О., Семикіна Т., Фіклісова Н.	К-4 500 м(ж)	5
Балабанова Г., Фіклісова Н.	К-2 500 м (ж)	13
Осипенко І.	К-1 500 м (ж)	18
Бундз Р., Камлочук Л.	С-2 1000 м	15
Климнюк С., Саблін Д.	С-2 500 м	8
Терещенко В.	К-1 1000 м (ч)	18
Слівінський М.	С-1 500 м	7
Ігри Олімпіади 2004 р., Афіни		
Балабанова Г., Череватова О., Семикіна Т., Осипенко І.	К-4 500 м (ж)	3
Чебан Ю.	С-1 500 м	15
Чебан Ю.	С-1 1000 м	дискв.
Джалілов Р., Прокопенко М.	С-2 500 м	13
Джалілов Р., Прокопенко М.	С-2 1000 м	15
Ігри Олімпіади 2008 р., Пекін		
Осипенко–Радомська І.	К-1 500 м (ж)	1
Чебан Ю.	С-1 500 м	3
Прокопенко М., Безуглий С.	С-2 1000 м	8
Джалілов Р., Крук П.	С-2 500 м	14
Ігри Олімпіади 2012 р., Лондон		
Чебан Ю.	С-1 200 м	1
Осипенко–Радомська І.	К-1 500 м	2
Осипенко–Радомська І.	К-1 200 м	2

У веслуванні на каное-одиначці (дистанція 200 м) на Іграх Олімпіади у Лондоні впевнену перемогу здобуває український спортсмен Ю. Чебан. У чоловічому каное лідирують представники Іспанії, Німеччини, Росії та України. Включення у програму Ігор Олімпіад нової для даного змагання дистанції 200 м суттєво змінила існуючий рейтинг команд різних країн. Так лідируючі

позиції: у жінок – здобули представниці Нової Зеландії, України, Польщі та Угорщини; у чоловіків – Великобританії, України та Росії.

Слід відмітити, що виступ жіночої збірної команди України дозволяє говорити про збереження високого рівня досягнень, збереження потенціалу та високих можливостей саме у жіночому веслуванні на байдарках і каное. На міжнародній арені протягом десятиліття лідирують представниці України, Угорщини, Німеччини. Про це свідчать не тільки результати Чемпіонату світу 2011 р. та Ігор Олімпіади 2012 р., але й щільність результатів на світових першостях. Успіх команди України – золота медаль, здобута І. Осипенко-Радомською на дистанції 500 м у 2008 р. та дві срібні нагороди – у 2012 р., свідчать про динамічний розвиток веслування на байдарках і каное в Україні, чітку орієнтацію тренувального процесу.

Висновки.

Аналіз результатів виступів українських спортсменів, учасників Ігор Олімпіад 1996– 2012 рр., засвідчив позитивну динаміку кількості завойованих нагород та підвищення спортивних результатів практично у всіх спортсменів. Включення у програму Ігор Олімпіад нової для даного змагання – дистанції 200 м – суттєво змінила існуючий рейтинг команд різних країн, в якому команда українських спортсменів стала однією з лідируючих.

1. Жуков С.Е. Новые тенденции развития гребли на байдарках и каное в олимпийских классах судов / С.Е. Жуков, А.Л. Сируц, Т.А. Жукова // Междунар. научно–практическая конф. государств – участников СНГ по проблемам ФК и С: материалы Международной научно-практической конференции / Минск, 27–28 мая 2010 г.– Ч. 1. – С. 75–79.
2. Жуков С.Е. Тенденции развития гребли на байдарках и каноэ / Жуков С.Е., Жукова Т.А. // Проблемы повышения эффективности тренировочной и соревновательной деятельности в спорте (научно-педагогическая школа

- Т.П. Юшкевича): материалы Международной научно-практической конференции, Минск, 13 марта 2008 г.– Минск: БГУФК, 2008.– С. 135–140.
3. Курамшин Ю.Ф. Спортивная рекордология: теория, методология, практика : монография / Ю.Ф. Курамшин.- М. : Советский спорт, 2005.–408с.
 4. Чубаров В. Проблемы, которые мы выбираем (гребля на байдарках и каноэ) / В. Чубаров // Теория и практика физической культуры.–М.–2002.–№3. –С. 31–34.
 5. Bonetti DL, Hopkins WG. Variation in performance times of elite flat-water canoeists from race to race. Int J Sports Physiol Perform. 2010 Jun;5(2):210–7.
 6. CsabaSzanto. Racing Canoeing.International Canoe Federation/–2004/ – t.1.2.– 264 с.
 7. Someren K.A., Howatson G. // Prediction of flatwater kayaking performance. Int. J. Sports Physiol. Perform. 2008 Jun;3(2):207–18.
 8. Zouhal H., Le DouaironLahaye S., Abderrahaman A.B., Minter G., Herbez R., Castagna C. // Energy System Contribution to Olympic Distances in Flat Water Kayaking (500 and 1,000 m) in Highly Trained Subjects. J Strength Cond Res. 2012 Mar;26(3):825–31.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОСТРОЕНИЯ ТРЕНИРОВОЧНЫХ МИКРОЦИКЛОВ В СОРЕВНОВАТЕЛЬНОМ ПЕРИОДЕ В ФУТЗАЛЕ

Яроцук В.Ю., студент

Балан Б.А., преподаватель кафедры футбола

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. Рост популярности футзала на современном этапе развития спорта в решающей мере зависит от дальнейшего роста его зрелищности за счет совершенствования технико-тактического мастерства спортсменов, повышения результативности в матчах, увеличения скорости перемещения игроков по полю, оригинальности тех или иных тактических решений [4]. Все это обуславливает необходимость дальнейшего

совершенствования важных составляющих спортивного мастерства игроков в футзале.

Согласно мнению специалистов, высокая эффективность процесса совершенствования всего многообразия двигательных качеств и способностей футзалистов связаны с рядом особенностей: высокой продолжительностью соревновательного периода и большим удельным весом коротких 2-4 дневных межигровых циклов [2].

Основными задачами соревновательного периода являются сохранение и дальнейшее повышение достигнутого уровня специальной подготовленности и возможно более полное использование его в соревнованиях [1]. Однако, в настоящее время подведение спортсменов в футзале к календарным играм чемпионата среди студенческих команд во многом еще стихийный процесс, базирующийся на опыте и интуиции тренера и самого игрока.

Рациональное планирование тренировочного процесса в соревновательном периоде подготовки футзалистов студенческих команд является одним из важных факторов повышения уровня подготовленности спортсменов. Необходимость этого вытекает из самой сущности развития студенческого футзала на современном этапе. Вместе с тем, научные исследования этого вопроса нуждаются во всестороннем анализе и совершенствовании.

Цель исследования - оптимизирование построения тренировочных микроциклов в соревновательном периоде подготовки студенческих команд в футзале.

Задачи исследования:

- Провести теоретический анализ научно-методической литературы по проблеме, которую изучаем.
- Исследовать динамику специальной работоспособности и функционального состояния футзалистов НУФВСУ в соревновательном периоде подготовки.

Результаты исследования и их обсуждение. Педагогические наблюдения за игровой деятельностью спортсменов НУФВСУ проводились во время чемпионата г. Киева среди студенческих команд по футзалу. С целью диагностики уровня физической подготовленности испытуемых использовались тесты, получившие научное подтверждение в теории и практике данного вида спорта:

а) время пробегания отрезков 20 и 30 м с места (стартовая скорость);

б) время пробегания отрезков 20 и 30 м с хода (дистанционная скорость).

Скоростно-силовые способности определяются при помощи двух тестов:

в) прыжок в длину с места (выполняется пять прыжков последовательно один за другим, с непродолжительными интервалами отдыха между ними) - общая дальность прыжков;

г) прыжок в высоту с места со взмахом рук (взрывная сила);

д) время пробегания дистанции 400 м с максимальной интенсивностью (скоростная выносливость);

е) время выполнения специального теста (пробегание с поочередным ведением мяча по сложной траектории десяти отрезков по 15 м и ударами по воротам в заданный квадрат) – специальная выносливость;

ж) время преодоления отрезка 20 м с обводкой четырех стоек (специальные координационные способности);

з) удар в выделенную половину ворот с расстояния в 10 м (специальные координационные способности).

Установленные закономерности изменения функционального состояния футзалистов НУФВСУ нашли свое конкретное выражение в построении различных вариантов межигровых циклов подготовки.

Соревновательный период подготовки спортсменов в футзале характеризуется высокой напряженностью календаря соревнований [3].

Установлено, що загальне кількість самих коротких трьохденних змагальних мікроциклів є найбільшим і становить $47+0,31\%$ в загальному кількості змагальних мікроциклів різної тривалості. Кількість п'ятиденних мікроциклів підготовки становить $14,5+0,16\%$, оптимальних семиденних циклів, виділено $29,6+1,12\%$.

Змагальна навантаження в футзалі викликає суттєве зниження спеціальної працездатності спортсменів незалежно від їх ігрової ампліа [4]. При цьому ігрова ампліа обумовлює глибину і характер цих відхилень в функціональному стані гравців [5].

В порівнянні з захисниками, зниження спеціальної працездатності після гри суттєвніше по переважній більшості показувачів у нападальних.

Виконана змагальна навантаження характеризується вибірковою дією на окремі характеристики функціонального стану нападальних і впливає, перш за все, показувачі, що свідчать про рівень прояву швидкісних здібностей, різних видів витривалості (швидкісна і спеціальна) і координаційних здібностей (в тестах на точність ударів), а також деякі характеристики з групи психофізіологічних показувачів.

Після змагальної навантаження у гравців різної ампліа виявлені відмінності в термінах і особливостях періоду відновлення.

Показувачі, що характеризують швидкісні здібності, відновлюються у нападальних через 72-96 годин, в той час як у захисників в середньому на 24 години раніше, через 48-72.

Показувачі, що відображають рівень прояву швидкісно-силових здібностей, відновлюються у нападальних через 48-72 години, у захисників – через 72-96.

Показувачі швидкісної і спеціальної витривалості у нападальних відновлюються через 48-72 години, у захисників через 72 години.

Специальная работоспособность нападающих в тестах для оценки координационных способностей восстанавливается после игры через 48-72 часа, у защитников через 48 часов. При этом работоспособность нападающих в тестах, связанных с ведением мяча, восстанавливается через 48 часов, а в тестах на точность ударов – через 48-72 часа. В то время как у защитников работоспособность восстанавливается в среднем через 48 часов и в одном и в другом случае.

Восстановление психофизиологических показателей у нападающих происходит через 24-72 часа. Для защитников практически по всем психофизиологическим показателям время восстановления в среднем составляет 48 часов. Как у нападающих, так и у защитников период восстановления показателей, характеризующие различные виды двигательных реакций, составляет 48-72 часа.

Выводы.

1. При построении рациональных вариантов соревновательных микроциклов различной продолжительности необходимо исходить из дифференцированного подхода, предполагающего различную структуру микроциклов для подготовки нападающих и защитников. Необходимо также учитывать продолжительность восстановления наиболее значимых показателей специальной работоспособности и функционального состояния у игроков различного амплуа.

2. На основе изучения и выявленных закономерностей изменения отдельных показателей специальной работоспособности у футзалистов команды НУФВСУ после соревновательных нагрузок в зависимости от их игрового амплуа были разработаны модели соревновательных микроциклов различной продолжительности: короткие (3-х дневные); средние (5-ти дневные); оптимальные (7-ми дневные).

1. Балан Б.А., Лунін Г.В. Особливості підготовки студентських збірних команд з футзалу до короткострокових змагань // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту», № 1 – 2012. - С.13-16.
2. Без'язичний Б. І., Сірий О. В. Дослідження особливостей змагальної діяльності у міні – футболі // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту; 36. Наук, пр. / За редакцією Єрмакова С. С. -Харків; ХХІІІ, 1999 г. -№ 20 - С. 14 - 15.
3. Кириенко Н., Попов В. Системный подход к разработке информационно-моделирующего комплекса оценки функционального состояния спортсмена // Наука в олимпийском спорте. Спецвыпуск.- 2000.- С.28-32.
4. Лисенчук С. Г., Залойло В. В. Характеристика специфических технико-тактических упражнений для подготовки мини-футбольных команд // Система подготовки спортсменов высокой квалификации: Тезисы доклады кафедральной - научно - практической конференции - Киев, 1996 - С. 5-7.
5. Шальнов В. А. Общая и специальная физическая подготовка футболистов в учебно-тренировочном процессе. – Ульяновск: УлГТУ, 2009. – 22 с.

АНАЛІЗ ТАКТИЧНИХ СИСТЕМ ПОБУДОВИ ГРИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ ФУТБОЛУ

Ренкас А. В., студент

Байрачний О.В

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Актуальність. На сьогоднішній день футбол є однією з найбільш популярних спортивних ігор Європи та всього світу. Високий рівень розвитку сучасного футболу та тенденції розвитку сучасного футболу свідчать про те, що тактична підготовка гравців стала провідною поміж інших видів підготовки спортсменів, оскільки визначає їх цільову спрямованість і зміст роботи,

конкретизує функціональні обов'язки футболістів у команді в різних ігрових ситуаціях, сприяє слушності вибору системи гри, визначає параметри моделей команд [3].

Отже, зростає роль організації навчально-тренувального процесу на науковій основі, в межах вимог, пропонованих до керованих процесів, що передбачають взаємодію тренера і спортсмена у системі розуміння головних тактичних схем, які реалізуються в ігровій практиці команди [4].

Висока інтенсивність і компактність командної гри сучасного футболу не можуть бути досягнуті без внесення змін до тактичних схем гри. В першу чергу, це стосується побудови гри в середині футбольного поля. Провідні збірні та клубні команди світу на сьогоднішній день використовують тактичні схеми побудови гри з двома і більше центральними півзахисниками. При такій організації підвищується не тільки надійність гри в обороні, але і мобільність всієї команди, а також значно зростає ефективність атакуючих дій [1, 2].

Футбольні схеми або ж, як їх ще називають - тактичні побудови - це розстановка гравців і їх можливі переміщення під час гри. Розстановку задає головний тренер, виходячи з великої кількості факторів - від того з яким суперником грати і від того хто з гравців зараз в обіймі. Якщо звернути увагу на стартову позицію одного певного гравця, то можна сказати яку функцію в грі він буде виконувати [3].

На думку відомих футбольних тренерів футбол характеризується гармонійною наступальною та оборонною потужністю команд, зміцненням взаємозв'язку між атакою та обороною. Саме тому на думку фахівців особливу увагу треба приділяти техніко-тактичній майстерності футболістів, яка визначається великою кількістю прийомів і є базою для ефективної змагальної діяльності. В змаганнях найвищого рівня перемагає команда в арсеналі якої є значна кількість різних тактичних комбінацій та взаємодій. Аналіз літератури з футболу показав, що безперервно зростаюча конкуренція на міжнародній спортивній арені покладає на фахівців завдання, щодо розробки нових

теоретичних положень тактики гри, принципів ведення спортивної боротьби в футболі [1, 3].

Отже, питання дослідження тактичних схем в сучасному футболі є надзвичайно важливим в практичній діяльності тренера та в обґрунтування тренувально-підготовчого процесу футболістів. Все це визначає актуальність та важливість даної тематики, дозволяє визначити мету та завдання даної роботи.

Мета дослідження полягає в аналізі тактичних систем побудови гри на сучасному етапі становлення футболу.

Виходячи з мети дослідження перед нами були поставлені наступні **задачі**:

1. Розглянути та дослідити історію розвитку футболу, футбольних стилів та тактик;
2. Проаналізувати сучасні футбольні тактики.
3. Розробити практичні рекомендації для тренерів різної кваліфікації.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою оцінки тенденцій змін тактичних систем, які відбуваються в сучасному футболі, проаналізуємо використання схем, які використовувалися на рівні національних збірних на Кубках Конфедерацій 2009 та 2013 р.

Основні схеми, які використовувалися національними збірними, наведено в таблиці (табл.1).

Насамперед слід звернути увагу, що тенденція свідчить про те, що більшість збірних під час виступу на Кубки Конфедерацій поєднували декілька тактичних схем. При цьому, характер гри команд свідчить не лише про зміну тактичної схеми під час проведення різних матчів, але й тактичну перебудову під час матчу, що досягалася не лише за рахунок заміни гравців, але й за рахунок перебудов гравців, які були присутні на полі. Таке становище потребує від гравців чіткого розуміння тих змін та необхідності їх застосування під час матчу.

**Тактичні схеми національних збірних на Кубках Конфедерацій
2009 та 2013 р.**

КК 2009		КК 2013	
Країна	Тактична схема	Країна	Тактична схема
Бразилія	1-4-4-2, 1-3-5-2, 1-4-5-1	Бразилія	1-4-5-1, 1-4-3-3
Єгипет	1-5-4-1	Іспанія	1-4-5-1, 1-4-3-3
Ірак	1-5-3-2, 1-4-5-1, 1-4-4-2	Італія	1-4-5-1, 1-3-6-1
Іспанія	1-4-4-2	Мексика	1-4-5-1, 1-4-4-2
Італія	1-4-5-1	Нігерія	1-4-3-3
Нова Зеландія	1-4-4-2	Таїті	1-3-4-3, 1-5-4-1
ПАР	1-4-4-2, 1-4-5-1	Уругвай	1-4-4-2, 1-3-5-2, 1-3-6-1, 1-4-3-3
США	1-4-5-1, 1-4-4-2	Японія	1-4-5-1

Кількісні показники тактичних змін на КК наведено в таблиці (табл.2).

На відміну від КК-2009, на КК-2013, п'ять команд віддали перевагу грати за тактичною схемою 1-4-5-1 (Бразилія, Японія, Мексика, Італія та Іспанія).

Є збірні які використовували тільки одну тактичну схему протягом усього турнірі це, Нігерія із схемою 1-4-3-3, та Японія зі схемою 1-4-5-1. Найбільше тактичних схем використовувала збірна Уругваю, чотири схеми (1-4-4-2, 1-3-5-2, 1-3-6-1 та 1-4-3-3).

Аналізуючи тактичні схеми команд протягом Кубка Конфедерації-2013, особливу увагу слід звернути на те що, збірні використовували не одну тактичну схему, а дві, підбираючи для кожного матчу свою систему.

**Кількість національних збірних, які використовували ті чи інші
тактичні зміни**

Тактична схема	КК 2009	КК 2013
1-3-5-2	1	1
1-4-4-1	1	-
1-4-4-2	6	2
1-4-5-1	4	5
1-5-3-2	1	-
1-5-4-1	1	1
1-3-4-3	-	1
1-3-6-1	-	2
1-4-3-3	-	4

Статистичні показники команд, з урахуванням тактичних схем на Кубку Конфедерації 2009, 2013 наведено в таблицях (табл.3, табл. 4).

Тактичні схеми національних збірних на КК 2009

Тактична схема	Контроль м'яча	Подолано командою відстань за гру (м)	Кількість передач м'яча	Точність
1-4-5-1	49%	113714	531	68%
1-4-4-2	49%	112141	510	67%

Тактичні схеми національних збірних на КК 2013 р.

Тактична схема	Контроль м'яча	Подолано командою відстань за гру (м)	Кількість передач м'яча	Точність
1-4-3-3	46%	112394	497	65%
1-4-5-1	52%	113714	531	68%
1-4-4-2	45%	112141	510	67%
1-3-6-1	47%	116813	548	69%

На Кубки Конфедерації 2009 команди, які використовували тактичну схему 1-4-5-1 і 1-4-4-2 мали однакові показники володіння м'ячем, при цьому, схема 1-4-5-1 потребувала від гравців команд більш високого рівня фізичної підготовки, що виявилось у найбільшому показнику щодо середньої відстані, подоланої гравцями команди. Так само, використання даної схеми потребувала від гравців команди більш високої кількості передач під час матчу.

Показники Кубка Конфедерації 2013 характеризують, що найбільшу перевагу з володіння м'ячем отримали команди, які використовували тактичні схеми 1-4-5-1, а також Італія і Уругвай із схемою 1-3-6-1.

На Кубку Конфедерації 2013 25 % забитих м'ячів з відкритої гри стали результатами швидкої атаки. Це висунуло на перший план ефективність захисних блоків і ефективність вивертів для протидії швидким атакам, таких як безпосередній тиск на гравця з м'ячем, використання «тактичних фолів», щоб зруйнувати швидкі атаки, або постійна присутність чотирьох, п'яти або шести гравців позаду м'яча в якості запобіжного обережності, коли команда атакує.

Кубок Конфедерації 2013 показав еволюцію функціональних обов'язків опорних півзахисників від ролі «додаткових захисників», які повинні висуватися вперед, до більш творчого сприяння і підтримки атаки.

Здатність пресингувати була пов'язана з філософією атакуючої гри, коли команди, готові висунути гравців вперед для підтримки атаки, розташовували гравців, здатними моментально створити високий пресинг з метою миттєвого відбору м'яча.

Високий пресинг був заснований на пресингу гравця з м'ячем, перериванні варіантів коротких передач і обмеження гри невеликими зонами, з просуванням до м'яча гравців на протилежному краї, для завершення дії ззаду і впоперек.

Проте пріоритет для більшості команд на Кубку Конфедерації 2013 складався з пресингу гравця з м'ячем та зосередженні на швидких переходах в захисний блок, з очікуванням просування суперника вперед.

Роль крайніх нападників часто передбачала відведення суперників з позиції (з м'ячем або без нього), щоб створити зону для захисників, які повинні були просунути до кутового прапорця, що, кілька років тому, асоціювалося з крайніми нападаючими.

Аналізуючи результати останніх тактичних схем, які були використані командами національних збірних на Кубках Конфедерації 2009 та 2013 рр, можна визначити, що незважаючи на трансформацію тактичних схем, які використовували команди-учасники, представлені на обох кубках, не можна визначити певні переваги жодної з них.

В більшості команд, які використовували ту чи іншу тактичну схему, безпосередньо трансформували схему гри команди відповідно до наявності гравців, які перебували в розпорядженні тренерів.

Висновки.

Футбольні схеми або ж, як їх ще називають - тактичні побудови - це розстановка гравців і їх можливі переміщення під час гри. Розстановку задає

головний тренер, виходячи з великої кількості факторів - від того з яким суперником грати і від того хто з гравців зараз в обіймі. Якщо звернути увагу на стартову позицію одного певного гравця, то можна сказати яку функцію в грі він буде виконувати.

Під тактикою слід розуміти організацію індивідуальних і колективних дій, спрямованих на досягнення перемоги над суперником, тобто взаємодія футболістів команди за певним планом, що дозволяє успішно вести боротьбу з суперником.

Уміння правильно вирішувати завдання нейтралізації суперника і успішно використовувати свої можливості в атаці та обороні, яка характеризує тактичну зрілість команди в цілому.

У футбольній грі тактика і техніка тісно взаємопов'язані. Техніка є засобом втілення в дію тактичних задумів гравця, інструментом тактики і підпорядковується їй. Цілком зрозуміло, що тільки відмінна технічна підготовка дозволяє застосовувати різноманітні тактичні дії, а техніка служить основою тактичної майстерності. Тактика гри безперервно удосконалюється в результаті постійної боротьби нападу і захисту. Саме ця боротьба - головна рушійна сила розвитку тактики футболу.

Проведене дослідження що більшість збірних під час виступу на Кубку Конфедерації 2013 поєднували декілька тактичних схем. При цьому, характер гри команд свідчить не лише про зміну тактичної схеми під час проведення різних матчів, але й тактичну перебудову під час матчу, що досягалася не лише за рахунок заміни гравців, але й за рахунок перебудов гравців, які були присутні на полі. Таке становище потребує від гравців чіткого розуміння тих змін та необхідності їх застосування під час матчу.

1. Зеленцов А.М., Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. Тактика и стратегия в футболе. – К.: Здоровье, 1989.-192с.
2. Лисенчук Г.А. и др. Тактика футбола / Лисенчук Г.А., Лоос В.Г., Догадайлов В.Г. - Киев, 1991.-88с.

3. Соломонко В.В. Футбол / В.В. Соломонко, Г.А. Лисенчук, О.В. Соломонко. – К.: Олімпійська література, 1997. – 287 с.
4. Чирва Б.Г. Система игры в обороне команды, применяющей в обороне зонный прессинг и использующей трех защитников и пять полузащитников, расположение игроков при вводе мяча в игру из-за боковой линии в средней зоне поля / Б.Г.Чирва// Теория и методика футбола – 2004 - №4 - С.6 – 9.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОБЪЕМА ДВИГАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЮНЫХ ФУТБОЛИСТОВ В ТРЕНИРОВКЕ НА ЭТАПЕ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ БАЗОВОЙ ПОДГОТОВКИ

Омельчук М.А. , студент

*Научный руководитель – преподаватель кафедры футбола Б.А. Балан
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины*

Актуальность. Популярность футбола в современном мире, его интенсивная коммерциализация и профессионализация, постоянно растущая социально-политическая значимость успехов на чемпионатах мира и Европы привели в последние годы к формированию во многих странах мира высокоэффективных систем подготовки спортсменов. Следствием этого стал резкий рост конкуренции на международной спортивной арене [9]. Практика современного футбола, многочисленные научные исследования свидетельствуют о том, что результаты мирового уровня доступны лишь особенно одаренным атлетам, во-первых, которые имеют явно выраженные естественные задатки к достижениям в футболе, а во-вторых, совершенствовались их в процессе многолетней подготовки.

Футбол на современном этапе развития характеризуется большим объемом двигательной деятельности и высокой скоростью передвижения футболистов, участием практически каждого игрока, как в обороне, так и в атаке [2]. В результате, соперник мгновенно ставит овладевшего мячом в

жесткие условия дефицита времени и пространства.

Этап начальной тренировки в футболе является периодом фундаментальной подготовки и его целесообразность и эффективность будет во многом определять весь следующий ход спортивного совершенствования. Установлено, что уже на ранних стадиях подготовки юный спортсмен должен научиться четко представлять себе основные технико-тактические приемы и технологию их выполнения [3]. Многочисленные наблюдения за выступлениями футболистов разного возраста и спортивной квалификации позволили выявить, что ведения игры неизбежно повышает требования к игре без мяча и к техническому мастерству футболистов, т.е. к игре с мячом [8].

Поэтому в ряде актуальных направлений дальнейшего развития спорта одно из главных мест занимает проблема исследования объема двигательных действий юных футболистов как в тренировочной так и соревновательной деятельности, как с мячом так и без него.

В связи с вышеизложенным, данная проблема имеет важное теоретическое и практическое значение для подготовки полноценного футбольного резерва в Украине.

Цель работы – проанализировать объем двигательной деятельности юных футболистов 11-15-летнего возраста с мячом и без мяча в тренировке.

Задачи исследования:

1. Провести теоретический анализ научно – методической литературы по проблеме, которую изучаем.
2. Определить значение двигательной активности для соревновательной деятельности футболистов.
3. Выявить объем двигательной деятельности с мячом и без мяча в тренировке юных футболистов 11-15-летнего возраста.
4. Разработать практические рекомендации по совершенствованию тренировочного процесса футболистов в учебно-тренировочных группах.

Методы исследования:

1. Анализ научно – методической литературы и сети интернет по проблеме, которую изучаем.
2. Педагогический эксперимент.
3. Педагогическое наблюдение.
4. Статистической обработки полученных данных.

Объект исследования: тренировочная и соревновательная деятельность юных футболистов.

Предметом исследования является двигательной деятельности с мячом и без мяча в тренировке юных футболистов 11-15-летнего возраста.

Известно, что успешность соревновательной деятельности в игровых видах спорта зависит от уровня физического развития и технико-тактической подготовленности спортсменов. Необходимым условием для успешного управления процессом подготовки деятельностью юных футболистов является наличие информации о достигнутом ими уровне технико-тактического мастерства. В качестве главных методических принципов построения многолетней подготовки спортивного резерва следует выделить такие как возрастная утилизация физических качеств и соразмерность их развития в процессе роста технического мастерства. С целью реализации названных принципов в тренировочном процессе необходимо было установить особенности изменения уровня развития технической подготовленности футболистов в возрастном аспекте. В исследованиях принимали участие 93 футболиста 11-15 летнего возраста дорожного физкультурно-спортивного клуба «Локомотив» (табл. 1)

Сравнительный анализ объема двигательной деятельности с мячом и без него различных игровых амплуа (только полевые игроки) юных футболистов дорожного физкультурно-спортивного клуба «Локомотив» (г. Киев) проводился на примере учебно-тренировочного занятия, направленного на развитие специальной выносливости. В качестве средств использовались игровые и технико-тактические упражнения (футбол на уменьшенных площадках с сокращенным количеством игроков; удары по воротам после ведения мяча,

обводки стоек; передачи мяча в движении в парах, тройках; игры в «квадрат» — 4x2, 5x3, 5x2 на площади разных размеров).

Таблица 1.

Объем двигательной деятельности футболистов 11-летнего возраста

Игровое амплуа	Объем двигательной деятельности (мин.)										
	С мячом						Без мяча				
	передачи	остановки	ведение	обводки	удары	действия прочие	медленные пробежки	на различные дистанции	ускорения рывки	прыжки и борьба за мяч	паузы между упр.
Защитник	0,2	0,15	0,51	1,12	0,21	1,1	25	3	2	1	10
Полузащитник	0,27	0,19	1,14	1,21	0,24	1,19	23,9	3,4	2,7	1,1	10
Нападающий	0,24	0,16	1,1	1,17	0,3	1,1	24	3,1	3,4	0,9	10
Всего	Защитник: с мячом – 3,29 мин без мяча – 41 мин			Полузащитник: с мячом – 4,24 мин без мяча – 41,1 мин			Нападающий: с мячом – 4,07 мин без мяча – 41,4 мин				

Объем двигательной деятельности юных футболистов 11-летнего возраста (20 человек) на примере учебно-тренировочного занятия, направленного на развитие индивидуальной и групповой технико-тактической подготовки показал, что их двигательная активность без мяча состоит из медленных пробежек – от 23,9 до 25 мин.; ускорений на разные дистанции – от 3 до 3,4 мин.; рывков – от 2 до 3,4 мин; прыжков и борьбы за мяч – от 0,9 до 1,1 мин.

В среднем за тренировку (90 мин.) юные футболисты в возрасте 11 лет бегают в течение 45 мин. Включая 4 мин. соприкосновений с мячом. Объем двигательной деятельности юных футболистов 12-летнего возраста (табл. 2) на примере учебно-тренировочного занятия, направленного на развитие

індивідуальної та групової техніко-тактичної підготовки показав, що їх двигальна активність без м'яча трохи вище, ніж у молодших колег: повільні пробіжки – від 24,1 до 24,9 хв.; прискорень на різні дистанції – від 3,2 до 3,4 хв.; ривків – від 2,05 до 3,8 хв.; стрибків та боротьби за м'яч – від 0,9 до 1,1 хв.

Таблиця 2.

Объем двигательной деятельности футболистов 12-летнего возраста

Игровое амплуа	Объем двигательной деятельности (мин.)											
	С мячом						Без мяча					
	передачи	остановки	ведение	обводки	удары	прочие действия	медленные пробегки	дистанции на различные ускорения	рывки	борьба за мяч	прыжки и паузы между упр.	
Защитник	0,21	0,16	0,53	1,2	0,23	1,2	24,9	3,2	2,05	1,05	10	
Полузащитник	0,29	0,21	1,2	1,29	0,29	1,21	24,1	3,4	2,7	1,1	10	
Нападающий	0,24	0,19	1,1	1,3	0,32	1,17	24,3	3,3	3,8	0,9	10	
Всего	Защитник: с мячом – 3,53 мин без мяча – 41,2 мин			Полузащитник: с мячом – 4,49 мин без мяча – 41,3 мин				Нападающий: с мячом – 4,32 мин без мяча – 42,3 мин				

Медленных пробежек стало меньше, потому что увеличилось время на ускорения и рывки. Суммарное время непосредственного контакта с мячом составляет от 3,53 до 4,49 мин.

Объем двигательной деятельности юных футболистов 13-летнего возраста (табл. 3) показал, что их двигательная активность без 193'язо немного

выше, чем у ребят 11-12-летнего возраста: медленные пробежки – от 24,1 до 24,7 мин.; ускорений на разные дистанции – от 3,27 до 3,5 мин.; рывков – от 2,15 до 3,9 мин; прыжков и борьбы за 194'яз – от 0,86 до 1,17 мин. Суммарное время непосредственного контакта с 194'язом составляет от 3,57 до 4,61 мин.

Таблица 3.

Объем двигательной деятельности футболистов 13-летнего возраста

Игровое амплуа	Объем двигательной деятельности (мин.)										
	С мячом						Без мяча				
	передачи	остановки	ведение	обводки	удары	прочие действия	медленные пробежки	дистанции на различные	ускорения	рывки	прыжки и борьба за мяч
Защитник	0,21	0,17	0,56	1,2	0,23	1,2	24,7	3,27	2,15	1,05	10
Полузащитник	0,29	0,23	1,25	1,3	0,29	1,21	24,1	3,5	2,8	1,17	10
Нападающий	0,24	0,21	1,17	1,5	0,32	1,17	24,25	3,38	3,9	0,86	10
Всего	Защитник: с мячом – 3,57 мин без мяча – 41,17 мин		Полузащитник: с мячом – 4,57 мин без мяча – 41,57 мин				Нападающий: с мячом – 4,61 мин без мяча – 42,39 мин				

Двигательная активность юных футболистов 14-летнего возраста (табл. 4) без 194'язо безусловно выше чем у младших 194'язо: медленные пробежки – от 24,25 до 24,7 мин.; ускорений на разные дистанции – от 3,41 до 3,55 мин.; рывков – от 2,25 до 3,95 мин; прыжков и борьбы за 194'яз – от 0,9 до 1,17 мин. Показатели суммарного время непосредственного контакта с 194'язом тоже выше и составляют от 4,2 до 4,92 мин.

Таблиця 4.

Объем двигательной деятельности футболистов 14-летнего возраста

Игровое амплуа	Объем двигательной деятельности (мин.)										
	С мячом						Без мяча				
	передачи	остановки	ведение	обводки	удары	прочие действия	пробежки медленные	на различные дистанции	ускорения	рывки	прыжки и борьба за мяч
Защитник	0,22	0,21	1,05	1,2	0,25	1,27	24,7	3,41	2,25	1,1	10
Полузащитник	0,3	0,26	1,29	1,4	0,29	1,21	24,3	3,55	2,9	1,17	10
Нападающий	0,27	0,24	1,22	1,7	0,32	1,17	24,25	3,43	3,95	0,9	10
Всего	Защитник: с мячом – 4,2 мин без мяча – 41,46 мин			Полузащитник: с мячом – 4,75 мин без мяча – 41,92 мин			Нападающий: с мячом – 4,92 мин без мяча – 42,53 мин				

Суммарное время непосредственного контакта с мячом у футболистов 15 лет (табл. 5) составляет 4,86 – 5,64 мин. Из 90 мин учебно-тренировочного занятия 45-49 мин. приходится на двигательную деятельность.

Таблиця 5.

Объем двигательной деятельности футболистов 15-летнего возраста

Игровое амплуа	Объем двигательной деятельности (мин.)										
	С мячом						Без мяча				
	передачи	остановки	ведение	обводки	удары	прочие действия	пробежки медленные	на различные дистанции	ускорения	рывки	прыжки и борьба за мяч

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

Защитник	0,35	0,31	1,25	1,2	0,35	1,4	24,6	3,49	2,45	1,21	10
Полузащитник	0,41	0,38	1,41	1,48	0,46	1,41	24,2	3,57	3,09	1,27	10
Нападающий	0,39	0,34	1,32	1,7	0,42	1,47	24,1	3,57	4,15	1,05	10
Всего	Защитник: с мячом – 4,86 мин без мяча – 41,75 мин			Полузащитник: с мячом – 5,55 мин без мяча – 42,13 мин			Нападающий: с мячом – 5,64 мин без мяча – 42,87 мин				

На основании проведенных наблюдений определено, что из общего объема действий, выполняемых игроком во время тренировки, 20% приходится на передачи мяча, 13% – на приемы мяча (остановки), 7% – на ведение, 4% – на обводки, 2,5% – на удары по воротам, медленные пробежки – 30,5%, ускорения на различные дистанции – 5%, ривки – 4%, прыжки и борьба за мяч – 2% и 11% – на прочие действия.

Выводы.

Результаты исследования указывают, что двигательная деятельность игроков как 11 лет, так и 15-летнего возраста содержит большой объем перемещений без мяча. Характер перемещений юных футболистов варьируется по скорости и направлению. Рассматривая надежность выполнения индивидуальных и групповых технико-тактических действий, следует отметить, что юные футболисты 11-12 лет и 12-13 лет в надежности выполнения передач мяча уступают своим старшим товарищам 14-15-летнего возраста.

В учебно-тренировочном процессе игрокам всех игровых амплуа (кроме вратаря) необходимо уделять большее внимание развитию специфической работоспособности, позволяющей поддерживать на высоком уровне двигательную деятельность и надежность выполнения технико-тактических действий как оборонительной, так и наступательной направленности.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ГИМНАСТИКИ В УСЛОВИЯХ ПРОФЕССИОНАЛИЗАЦИИ СПОРТА В УКРАИНЕ

Коваленко Я.О., студентка

Маринич В.Л. старший преподаватель кафедры профессионального, неолимпийского и адаптивного спорта

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. В настоящее время значительно возросла популярность профессионального спорта в мире и Украине. Это обусловлено активизацией процессов коммерциализации и профессионализации спорта высших достижений, увеличением прибыли профессиональных клубов и спортсменов, появлением новых источников финансирования, решением Международного олимпийского комитета (МОК) относительно допуска профессиональных спортсменов по отдельным видам спорта к участию в Олимпийских играх [2].

С 1991г. в Украине как профессиональные, начали развитие такие виды спорта: футбол, баскетбол, волейбол, хоккей, бокс, теннис, некоторые виды единоборства (кикбоксинг) [1]. Художественная гимнастика развивается на профессиональной основе с 2007 г. Это обусловлено созданием профессиональных клубов, проведением клубных чемпионатов Украины, сезонными отъездами высококвалифицированных гимнасток в профессиональные клубы Италии. В связи с этим, актуальным является рассмотрение вопроса профессионализации украинской гимнастики, поиска путей и методических решений построения тренировочного процесса, а также влияния профессиональной деятельности гимнасток на результат выступлений на Олимпийских играх.

Цель исследования – определение тенденций развития художественной гимнастики на профессиональной основе в Украине.

Задачи исследования:

1. Изучить состояние художественной гимнастики в стране;

2. Обосновать целесообразность систематических выступлений гимнасток на профессиональной основе в зарубежных клубах.

Результаты исследования и их обсуждения. Художественная гимнастика как вид спорта, начала свое развитие в 40-е гг. Несколько стран мира всегда занимали лидирующие позиции в её развитии. С 1960 г., с появлением на мировой арене, это был СССР, затем – Болгария. Ситуация поменялась со времен развала Советского Союза в 1991 г. и появления на карте мира новых независимых государств. Начало 90-х гг. можно считать одновременно расцветом украинской художественной гимнастики и крахом болгарской и российской школ [3]. В настоящее время практически безраздельное лидерство принадлежит российским гимнасткам. Существенные результаты показывают также спортсменки Украины, Белоруссии, Азербайджана. На современном этапе соревнования по художественной гимнастике проходят в индивидуальном и групповом первенстве. Соревнования по программе FIG (Международная федерация гимнастики) рассчитаны на две категории гимнасток: сеньорки и юниорки. Они представляют собой 4 вида первенства: обруч, мяч, булавы, лента. Это отличие от соревнований, проводимых на корпоративной основе, где включены еще два вида первенства: без предмета и скакалка. В Украине разработана классификационная программа для гимнасток возрастом от девяти лет и старше, позволяющая принимать им участие во всеукраинских и международных соревнованиях на корпоративной основе. Однако в связи с форсированной подготовкой юных гимнасток, дети возрастом от пяти до девяти лет также принимают участие в данных турнирах, не имея при этом классификационного разряда.

Для более детального изучения вопросов, связанных с соревновательной деятельностью в художественной гимнастике, все соревнования были разделены на четыре уровня (рис.1).

Рис.1. Классификация соревнований международного и всеукраинского уровня

В соревнованиях III и IV уровня принимают участие гимнастки сборной команды Украины, I и II уровня – все гимнастки Украины. Система соревнований представляет собой непрерывную цепь. Спортсменки, которые только начинают свою спортивную карьеру, выступают на всеукраинских турнирах. Гимнастки, набираясь опыта и мастерства, с каждым годом повышают свой соревновательный уровень. Так, успешно выступив на Чемпионате города и области, спортсменка имеет возможность выступать на Чемпионате Украины. В случае попадания в группу, 25 сильнейших гимнасток Украины проходят индивидуальный просмотр у главного тренера сборной команды Украины Дерягиной А.Н. В последующем, одаренные и способные гимнастки попадают в сборную команду Украины. Это дает возможность спортсменкам достичь максимальных результатов на международном уровне, участвуя в турнирах III и IV уровня. Кроме этого ведущие спортсменки Украины участвуют в зарубежных клубных соревнованиях.

С целью изучения влияния выступлений за профессиональные клубы Италии на спортивную карьеру в Украине, был проведен анкетный опрос ведущих гимнасток страны. Среди них – 3 заслуженных мастера спорта Украины: абсолютная чемпионка мира 2007 г., двукратная бронзовая призер Олимпийских игр Бессонова Анна; серебряный призер Чемпионата мира 2013 г. – Ризатдинова Анна; бронзовый призер Чемпионата мира 2013 г. – Максименко Алина, а также мастер спорта международного класса – Мазур Виктория. Все респонденты являются участницами клубного чемпионата Италии на протяжении с 2007 г. по 2013г. Анализируя ответы гимнасток, нами были определены группы в соответствии с их спортивным и соревновательным стажем (табл.1).

Самой опытной и взрослой гимнасткой является Бессонова А. Наибольший стаж выступлений за зарубежный клуб имеет Максименко А. (5лет). Мазур В. – самая юная из представленных участниц, и только набирается спортивного мастерства и соревновательного опыта.

Таблица 1

Группы гимнасток, выступающих в зарубежных клубах (n=4)

№ группы	Название группы	ФИО гимнасток	Возраст, лет	Спортивный стаж, лет	Соревновательный стаж, лет	Стаж выступлений за клуб, лет
1	Завершившие карьеру	Бессонова Анна Владимировна	29	20	14	2
		Максименко Алина Александровна	22	15	12	5
2	Выступающие на данном этапе	Ризатдинова Анна Сергеевна	20	15	10	3
		Мазур Виктория Алексеевна	19	13	8	2

Анкетирование гимнасток показало, что контракт подписывается два месяца, непосредственно на период выступлений. В большинстве случаев (75%), клуб выбирает спортсменку для представительства, и лишь 25% характеризуют случай, когда гимнастка сама выбирает клуб. Выбор непосредственно зависит от клуба. Каждый клуб Италии выбирает себе одну гимнастку для представительства из любой страны. Как показывает практика, начиная с 2007 г., итальянские клубы вызывают на участие представительниц Украины, что положительно отражается на результатах соревнований.

Подготовка к старту проходит на территории Украины, под руководством ведущих тренеров сборной Украины Дерюгиной А.Н. и Дерюгиной И.И. Гимнастки отправляются на подготовку к выступлениям за 2 дня до соревнований.

Каждый клуб имеет свои особенности, оговоренные в контракте. Так, например, анализ анкет показал, что сумма гонорара зависит от качества выступлений за клуб лишь в единственном случае. Это клуб «SanGiorgioDesio», за который выступала Ризатдинова А. В других клубах сумма гонорара остается без изменений, независимо от качества выступления.

Анализируя ответы спортсменок, нам удалось определить причины, на основании которых гимнастки подписывают контракт с итальянскими клубами: на 1 месте – увеличение соревновательного опыта, на 2 – получение гонорара, на 3 – «раскрутка» собственного имени, на 4 – налаживание дружеских связей, на 5 – уважение и почет со стороны украинских тренеров, на 6 – ведущая позиция в сборной Украине.

Как выяснилось, для большинства гимнасток выступление за итальянские клубы оказало положительное влияние. Молодая гимнастка Мазур В., которая выступает за клуб второй год, и еще только входит в индивидуальную программу соревнований, констатировала нейтральное влияние, так как до 2012 г. принимала участие только в групповом виде программы соревнований.

Для анализа результативности выступлений лидеров сборной Украины за итальянские клубы, рассмотрены протоколы последнего клубного Чемпионата Италии, проходившего с 19 октября по 30 ноября 2013 г. Соревнования проходили в 4 этапа.

Клубный Чемпионат носит командный характер. В команду входит шесть гимнасток. Каждая из них выполняет один вид индивидуальной программы. Существенным отличием от олимпийской программы является то, что на данных соревнованиях выполняются шесть видов многоборья: без предмета, скакалка, обруч, мяч, булавы, лента. В олимпийском цикле сейчас действуют четыре вида многоборья: обруч, мяч, булавы, лента. Результат соревнований определяется путем подсчета всех оценок участниц клуба. Затем баллы переводятся в очки и суммируются за четыре этапа. Команда, набравшая наибольшее количество очков, становится абсолютным победителем клубного Чемпионата. В отличие от клубного Чемпионата Украины, в Италии происходит награждение исключительно клуба. В Украине награждается клуб и отдельно каждый вид многоборья. В анализируемом клубном Чемпионате Италии приняли участие три ведущих гимнастки Украины: Максименко А., Ризатдинова А., Мазур В. Они представляли лидирующие клубы данного Чемпионата, и значительно подняли рейтинг клубов, в которых выступали (табл. 2).

На основании результатов соревнований можно сделать вывод, что представительницы Украины значительно поднимали результаты клуба, обгоняя своих соперниц на 2-3 балла. Так, получив за упражнение с обручем наивысшую оценку, Ризатдинова А. подняла свой клуб со второй позиции на первую. Также Мазур В., получив высокую оценку за упражнение с мячом на втором этапе соревнований, повторно выступала с этим упражнением на четвертом этапе, но уже менее успешно (табл. 2).

Результаты выступлений украинских гимнасток на в клубном Чемпионате Италии 2013 г.

Этап соревнований, сроки, город проведения	Гимнастки Украины								
	Максименко А.			Ризатдинова А.			Мазур В.		
	Вид программы	Сумма баллов	Занятое место	Вид программы	Сумма баллов	Занятое место	Вид программы	Сумма баллов	Занятое место
1 этап 19.10. Дессо	○	17,1	4	∩	17,3	2	○	15,9	6
2 этап 2.11 Аррезо	⊗	18,1	4	⊗	18,2	2	●	17,8	5
3 этап 16.11 Торино	●	16,8	4	●	18,9	1	⌵	15,6	10
4 этап 30.11 Фабриано	⌵	18,2	3	○	18,8	2	●	14,2	6

∩ - скакалка, ○ - обруч, ● - мяч, ⌵ - булавы, ⊗ - лента

Самой опытной участницей является Максименко А. Она уже пятый раз принимала участие в данном Чемпионате. Клуб регулярно приглашает гимнастку для участия, так как ее оценки удерживают клуб в четверке сильнейших. А после «коронного» выступления на четвертом этапе, в упражнении с булавами, клуб поднялся на третье место.

Выводы.

1. Соревновательная деятельность в художественной гимнастике условно разделена на четыре уровня. Гимнастки, набираясь опыта и мастерства, с каждым годом повышают свой соревновательный уровень. Самые способные и одаренные, которые прошли I и II уровень, проходят индивидуальный

просмотр в сборную команду Украины. Это дает возможность спортсменкам реализовывать свой талант на соревнованиях III и IV уровня.

2. Высококвалифицированные гимнастки Украины были лидерами клубного Чемпионата Италии 2013г. Они значительно поднимали результаты клуба, обгоняя своих соперниц на 2-3 балла. Участие в турнире дает возможность гимнасткам раскрыть свои потенциальные возможности, набраться соревновательного опыта, получить достойный гонорар, установить дружеские связи с гимнастками и тренерами других стран, а также стать кумиром маленьких граций, которые только начинают свою спортивную карьеру.

1. Борисова О. Профессиональный теннис как сфера предпринимательской деятельности / О.Борисова // Фізична активність, здоров'я і спорт. 2011. – № 4. – С.10 – 15.
2. Профессиональный спорт: Учебник для институтов физической культуры под общ. ред. С.И. Гуськова, В.Н. Платонова. – К.: Олимпийская литература, 2000. – 392 с.
3. Художественная гимнастика: Учебник для институтов физической культуры под общ.ред. Л.А. Карпенко. – М.: Всероссийская федерация, 2003. – С.4 - 16.

ХУДОЖНЯ ГІМНАСТИКА В ПРОГРАМІ ВСЕСВІТНІХ ІГОР

Грибанова Є., магістрантка

Долбишева Н.Г. кандидат фізичного виховання, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Актуальність. Всесвітні ігри – це міжнародні комплексні змагання з видів спорту, що не входять до програми Олімпійських ігор [4]. Всесвітні ігри були організовані як доповнення до Олімпійських ігор, метою яких є

популяризація та розвиток видів спорту, що не входять до програми Олімпійських ігор. Всесвітні ігри є подією, що об'єднує спортсменів найвищого рейтингу всього світу

З огляду на історичні факти, процес становлення та розвитку Всесвітніх ігор можна розглядати у контексті двох етапів [1, 2, 3]: I етап (1980-1999 рр.) – їхній розвиток та становлення Всесвітніх ігор; II етап (2000 р.) – визнання їх як міжнародної спортивної події на рівні Міжнародного олімпійського комітету та прогресу в організації та проведенні подібних змагань на різних рівнях [3].

Безумовно, що старту у Всесвітніх іграх об'єктивно менш значущі, ніж старту на Олімпійських іграх, а в деяких випадках, ніж на чемпіонатах чи кубках світу. Періодичність проведення Ігор становить 1 раз на 4 роки наступного року після Ігор Олімпіад. Правила змагань з організації та проведення Всесвітніх ігор набули чинності з 25 червня 1989 р. протягом двох десятиліть вони доповнювалися та вдосконалювалися.

Одним із найяскравіших видів спорту що входить до програми Всесвітніх ігор є художня гімнастика. Вона належить до групи артистичних видів спорту, куди входять також: акробатика, танці, стрибки на батуті, стрибки на акробатичній доріжці, фігурне катання на роликах. Всі ці види спорту є витонченими, естетичними, артистичними та складно-координаційними, та вимагають хореографічної підготовки й високої технічної майстерності [1]. На підставі вищезазначеного актуальним є вивчення особливостей організації та проведення змагань, а також визначення лідерів з художньої гімнастики на Всесвітніх іграх.

Мета дослідження - визначити особливості організації змагань з художньої гімнастики на Всесвітніх іграх та їх призерів.

Завдання дослідження:

1. Розкрити особливості організації та проведення змагань з художньої гімнастики на Всесвітніх іграх.

2. Виконати аналіз статистичної звітності Всесвітніх ігор щодо призерів з художньої гімнастики.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, статистичної звітності; системний підхід.

Результати дослідження та їх обговорення. Художня гімнастика – це вид спорту, де оцінка визначається суб'єктивно суддями – експертами. На оцінку гімнастики впливає багато різних факторів:

1) об'єктивні – це нестабільне виконання змагальної композиції; виконання, заявлених у картках елементів, з грубими помилками; непідготовлений інвентар і музичний супровід; змагальна програма не відповідає вимогам та ін.;

2) суб'єктивні – обумовлюються ставленням суддів до гімнастики та його тренера, її костюму; манерами виконання елементів та композиції в цілому; конкуренцією між школами та тренерським складом; впливом авторитетної особи на суддів.

До програми Всесвітніх ігор художня гімнастика увійшла у 2001 р. Вона має певні відмінності від олімпійської програми:

- гімнастки протягом 1 хв. 30 с. виконують індивідуальні вправи з предметами

- одразу п'ять гімнасток синхронно виконують групові вправи протягом 2 хв. 30 с.

Гімнастки для участі у Всесвітніх іграх не отримують ліцензії, а їх допуск здійснює Міжнародна федерація гімнастики відповідно до їх міжнародного рейтингу. В Іграх приймають участь 23 найсильніші гімнастки світу.

На VI Всесвітніх іграх, що проводилися у м. Акіта (Японія) 2001 р. у художній гімнастиці лідерами здебільш були спортсменки з Росії, які за кількістю завойованих золотих медалей посіли перші місця; спортсменки Білорусі змогли вибороти 4 бронзи (табл. 1).

Таблиця 1

Призери VI Всесвітніх ігор з художньої гімнастики (Акіта, 2001 р.)

Дисципліна	Золото	Срібло	Бронза
Скакалка	Ірина Чашіна (Росія)	Лейсан Утяшева (Росія)	Олена Ткаченко (Білорусь)
Обруч	Ірина Чашіна (Росія)	Лейсан Утяшева (Росія)	Олена Ткаченко (Білорусь)
М'яч	Ірина Чашіна (Росія)	Лейсан Утяшева (Росія)	Олена Ткаченко (Білорусь)
Булави	Ірина Чашіна (Росія)	Лейсан Утяшева (Росія)	Олена Ткаченко (Білорусь)

На VII Всесвітніх іграх у м. Дуйсбургу (Німеччина) 2005 р. у змаганнях з художньої гімнастики Україна за кількістю медалей випередила гімнасток з Росії (6 та 5 медалей відповідно) [1, 7]. Гімнастка з Казахстану приєдналася до трійки лідерів, виборовши 1 срібну медаль у вправах з булавами (табл. 2).

Таблиця 2

Призери VII Всесвітніх ігор з художньої гімнастики (Дуйсбург, 2005 р.)

Дисципліна	Золото	Срібло	Бронза
Скакалка	Ганна Безсонова (Україна)	Віра Сесіна (Росія)	Наталя Годунко (Україна)
М'яч	Ольга Капранова (Росія)	Ганна Безсонова (Україна)	Віра Сесіна (Росія)
Булави	Ольга Капранова (Росія)	Алія Юсупова (Казахстан)	Наталя Годунко (Україна)
Стрічка	Віра Сесіна (Росія)	Наталя Годунко (Україна)	Ганна Безсонова (Україна)

На VIII Всесвітніх іграх 2009 р. у Китайській Республіці м. Гаосюн, що проходили під лозунгом «Топ спорт – добрий настрій» перші дві позиції посіла росіянка, срібло виборола українська гімнастка та бронзу завоювала талановита гімнастка з Болгарії(табл. 3) [1, 5, 8].

Таблиця 3

Призери VIII Всесвітніх ігор з художньої гімнастики (Гаосюн, 2009 р.)

Дисципліна	Золото	Срібло	Бронза
Обруч	Євгенія Канаєва (Росія)	Ольга Капранова (Росія)	Сильвія Міттева (Болгарія)
Стрічка	Євгенія Канаєва (Росія)	Ганна Безсонова (Україна)	Ольга Капранова (Росія)

На ІХ Всесвітніх іграх, що відбулися влітку 2013 р. у Калі (Колумбія) брало участь 23 найсильніші гімнастки сучасності (рис. 1).

FÉDÉRATION INTERNATIONALE DE GYMNASTIQUE

THE WORLD GAMES 2013
26 July – 3 August 2013
Cali (COL)

Registered gymnasts by discipline (update: July 23, 2013)

Rhythmic Gymnastics

Nr	NF	Name	First Name	Gender
1	AUT	RUPRECHT	NICOL	F
2	BLR	CHAROPA	ARINA	F
3	BLR	STANIOUTA	MELITINA	F
4	CHN	YU	HAOCONG	F
5	CHN	DENG	SENYUE	F
6	COL	VELEZ RAMIREZ	CAROLINA	F
7	CZE	MICKOVA	MONIKA	F
8	EGY	ROSTOM	YASMINE	F
9	ESP	RODRIGUEZ	CAROLINA	F
10	ESP	POZO	ANDREA	F
11	EST	KALLEMAA	CARMEL	F
12	EST	BOGDANOVA	VIKTORIA	F
13	FRA	MOUSTAFAEVA	KSENIYA	F
14	GER	JUNG	LAURA	F
15	HUN	VASS	DORA	F
16	ISR	VEINBERG FILANOVSKY	VICTORIA ADAR	F
17	KAZ	GORBUNOVA	VIKTORIYA	F
18	MEX	VALDEZ PEREZ	CYNTHIA YASMIN	F
19	ROU	PISCUPESCU	ALEXANDRA GABRIELA	F
20	RUS	NAZARENKOVA	ELIZAVETA	F
21	RUS	TRUBNIKOVA	ANNA	F
22	UKR	MAKSYMENKO	ALINA	F
23	UKR	RIZATDINOVA	GANNA	F

Рис. 1. Загальний список гімнасток, які отримали право участі

Дівчата повинні були виконувати 4 види програми, але через високу температуру повітря у залі, вправи зі стрічкою були скасовані [9]. Це не завадило нашим українським граціям продемонструвати чудовий результат (табл. 4).

Таблиця 4

Призери ІХ Всесвітніх ігор з художньої гімнастики (Калі, 2013 р.)

Дисципліна	Золото	Срібло	Бронза
Обруч	Ганна Різатдінова (Україна)	Мілітіна Станюта (Білорусь)	Єлизавета Назаренкова (Росія)
М'яч	Мілітіна Станюта (Білорусь)	Ганна Різатдінова (Україна)	Аліна Максименко (Україна)
Булави	Мілітіна Станюта (Білорусь)	Ганна Різатдінова (Україна)	Аліна Максименко (Україна)

Динаміка виступів гімнасток залежить не тільки від технічного та досконалого виконання вправ, музикального супроводу, яскравого костюму, але й від змін правил у художній гімнастиці [9].

Після Олімпійських ігор у Лондоні 2012 р. були кардинально змінені правила змагань, вправи дівчат стали більш артистичними, танцювальними та динамічними. Виступи наших українських гімнасток характеризуються дуже емоційним виконанням вправ, тому на ІХ Всесвітніх іграх 2013 р. наші дівчата виявилися лідерами.

Таблиця 5

Загальна кількість медалей країн - призерів

Країна	Кількість медалей		
	золото	срібло	бронза
VI Всесвітніх ігор (Акіта, 2001 р.)			
Росія	4	4	-
Білорусія	-	-	4
VII Всесвітніх ігор (Дуйсбург, 2005 р.)			
Росія	3	1	1
Україна	1	2	3
Казахстан		1	
VIII Всесвітніх ігор (Гаосюн, 2009 р.)			
Росія	2	1	1
Україна	-	1	-
Болгарія	-	-	1
IX Всесвітніх ігор (Калі, 2013 р.)			
Україна	1	2	2
Білорусь	2	1	-
Росія	-	-	1

Таким чином, на I Всесвітніх іграх 2001 р. лідируючі позиції показали гімнастки з Росії та Білорусії, на II Всесвітніх іграх 2005 р. більша кількість здобутих медалей була у українських гімнасток. На III Всесвітніх іграх 2009 р. перевага була на боці Росії. На Іграх 2013 р. безперечним переможцем стала Україна, друге місце посіла Білорусь та третє - Росія (табл. 5).

Висновки:

1. На підставі аналізу правил змагань та основних документів Міжнародної федерації гімнастики щодо організації та програми Всесвітніх ігор встановлено, що програма визначається федерацією, а до участі допускаються гімнастки, які займають рейтинг на міжнародному рівні не нижче 23 позиції. Аналіз динаміки результатів свідчить, що призерами Всесвітніх ігор є гімнастки з Росії, України та Білорусії.

2. Сьогодні якісна підготовка українських спортсменів до Всесвітніх ігор - це великий внесок у розвиток українського спорту. Сподіваємося, що не дивлячись на всі проблеми і труднощі, спільними зусиллями спортсменів і тренерів, організаторів, лікарів і вчених, гімнастки України будуть частіше більш з'являтися на п'єдесталі пошани.

1. Долбишева Н.Г. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у міжнародному спортивному русі : [монографія] / Н.Г. Долбишева. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2012. – 248 с.
2. Долбишева Н.Г. Характеристика етапів розвитку Всесвітніх ігор як міжнародного спортивного заходу / Н.Г. Долбишева // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наукових праць Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. – Вип. 12. – Том 1. – Вінниця, 2011. – С. 21-25.
3. Долбишева Н.Г. Українські спортсмени-призери Всесвітніх ігор з неолімпійських видів спорту / Н.Г. Долбишева // Фізична культура, спорт та

- здоров'я нації / збірник наукових праць. – Випуск 14. – Вінниця, 2012. – С. 34
4. Долбишева Н.Г. Хронологія Всесвітніх ігор: [методичні рекомендації] / Н.Г. Долбишева. – Дніпропетровськ: Ветта, 2012. – 43 с.
 5. International World Games Association (IWGA): [офіційний сайт] // Режим доступу : <http://www.worldgames-iwga.org/>
 6. Medal Tables (In this section you can find medal tables of major sporting events and all-time medal tables): [Електронний ресурс] // Режим доступу :<http://sports123.com/misc.html>
 7. Rules of the World Games / (1 Jan 2005). – р. 13.
 8. The World Games 2009 in Kaohsiung: [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.worldgames2009.tw/wg2009/eng/index.php>
 9. R-gymnastics.com Художня гімнастика: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://r-gymnastics.com/forum/vsemirnye-igry-2013-khudozhestvennaya-gimnastika>

ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ФЕХТОВАНИЯ НА КОЛЯСКАХ В УКРАИНЕ

Гриценко А. Б., магистрантка

*Когут И.А., к.физ.восп., доцент кафедры профессионального, неолимпийского
и адаптивного спорта*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Актуальность. Паралимпийский спорт, который начал своё формирование во второй половине XX столетия, является одним из эффективных средств реабилитации и социальной адаптации спортсменов с особыми потребностями (Маглёваный А.В., 2012; Брискин Ю.А., 2003–2013; Евсеев С.П., Передий А.В., 2010). Фехтование на колясках является неотъемлемой частью программы летних Паралимпийских игр и активно развивается как на международном, так и на национальном уровне [1, 2, 3].

Команда украинских фехтовальщиков присоединилась к мировому паралимпийскому движению с 2000 г., но за этот короткий промежуток времени украинцы смогли достичь высоких спортивных результатов – Паралимпийские игры 2004 г. в Афинах (1 и 3 место); 2008 г. Пекин (два 3 места); 2012 г. Лондон (2 место), победы на чемпионатах и кубках мира.

Анализ научно-методической литературы по вопросам фехтования на колясках свидетельствует о том, что преимущественно, исследования посвящены изучению функциональных возможностей фехтовальщиков на колясках (Даянова А.Р., 2010), их спортивной подготовке (Юламанова Г.М., Емельянов Е.И., Румянцева Э.Р., 2010); определению адаптационных механизмов организма фехтовальщиков на колясках (Даянова А.Р., Юламанова Г.М., Румянцева Э.Р., 2010). Однако, количество работ, посвящённых изучению организационной структуры развития фехтования на колясках в Украине является незначительным, что и определяет актуальность данных исследований.

Цель исследования – выявить эффективность функционирования организационно-управленческой системы фехтования на колясках в Украине.

Задачи исследования:

1. Определить особенности возникновения спортивного движения людей с особыми потребностями в Украине.
2. Проанализировать выступления отечественных фехтовальщиков на колясках на международных официальных соревнованиях.
3. Выявить организационные особенности управления фехтованием на колясках в Украине.

Результаты исследования и их обсуждение. Формирование спортивного движения инвалидов в Украине берет своё начало с 1990-х годов. Именно в это время начали создаваться физкультурно-спортивные и оздоровительные клубы для людей с особыми потребностями. В дальнейшем эти общественные организации стали основой создания национальных федераций спорта для людей с разными нарушениями: опорно-двигательного

аппарата, зрения, слуха и интеллекта. В 1992 г. эти четыре федерации были объединены в Национальный комитет спорта инвалидов Украины (НКСИУ), который представляет Украину в международном паралимпийском движении и выполняет основные функции по развитию видов спорта и подготовке спортсменов к участию в международных и национальных спортивных соревнованиях [1, 2].

Впервые национальная сборная команда спортсменов с особыми потребностями Украины взяла участие в V Паралимпийских играх (Атланта, 1996 г.), где показала себя достойным соперником, завоевав семь паралимпийских медалей, из которых одна золотая, четыре серебряные и две бронзовые. Благодаря системной организационной и практической работе НКСИУ, Украинского центра физической культуры и спорта инвалидов “Инваспорт” и спортивных федераций, украинские спортсмены с особыми потребностями достигают высоких результатов на международной арене [3].

Высокая динамика завоевания спортивных наград наблюдается во всех видах спорта. Отечественные спортсмены с особыми потребностями добиваются побед, несмотря на стремительное развитие адаптивного спорта в большинстве стран мира, социально-экономические условия жизни в которых на порядок выше, чем в Украине.

Фехтование на колясках в Украине появилось в 1999 г. Первоначально приоритет был отдан только мужскому фехтованию на двух видах оружия – шпага и рапира. В 2003–2004 гг. появилось женское фехтование на рапирах, а в 2005 г. была добавлена мужская сабля. Впервые фехтовальщики на колясках в составе национальной сборной команды Украины дебютировали на VI Паралимпийских играх (Сидней, 2000 г.). Отечественные паралимпийцы в фехтовании на колясках не завоевали ни одной медали, и разделили 18 место с ещё десятью странами. В дальнейшем активное участие украинских фехтовальщиков на колясках, как в Паралимпийских играх, так и в других международных соревнованиях, было отмечено многочисленными наградами (рис. 1) [4].

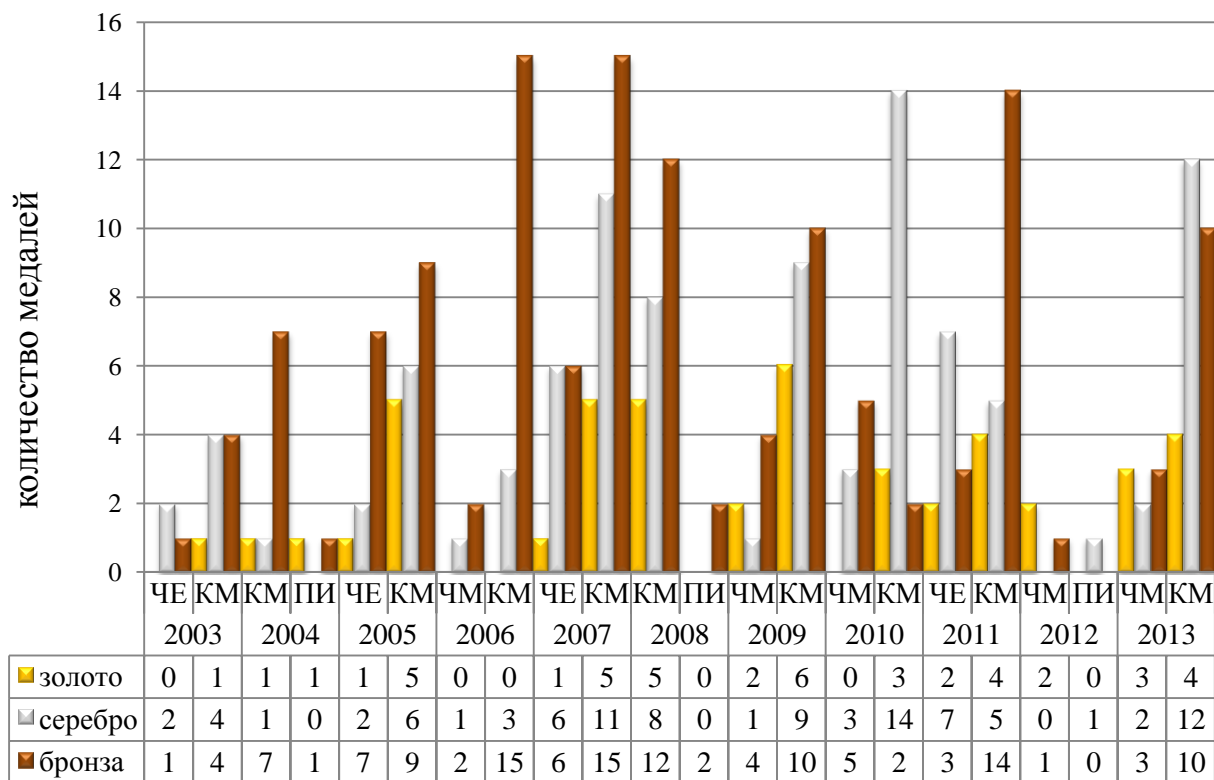

Рис. 1. Соотношение количества медалей полученных спортсменами фехтовальщиками на колясках Украины на официальных международных соревнованиях

Анализ результатов, показанных спортсменами Украины в фехтовании на колясках, свидетельствуют о стремительной динамике его развития. Последний Чемпионат мира по фехтованию, который прошёл в 2013 г. в Будапеште параллельно со здоровыми спортсменами, завершился успехом для отечественных фехтовальщиков на колясках. Сборная Украины была представлена девятью спортсменами, результаты которых стали наиболее удачными за весь период выступлений на Чемпионатах мира. Украинские фехтовальщики на колясках завоевали: золото – Дацко А., Цедрик, Демчук А. (мужская команда, сабля); серебро – Дацко А. (мужчины, рапира, класс Б), Морквич Н. (женщины, сабля); бронза – Бреус Е. (женщины, сабля), Сундиев О. (мужчины, шпага, класс С), Демчук А. (мужчины, сабля, класс А) и заняли

четвёртое место в неофициальном командном зачёте, опередив страны лидеры (Италию, Францию, Германию).

В результате исследований была определена организационно-управленческая структура, регулирующая развитие фехтование на колясках в Украине, как на уровне государственных организаций, так и на уровне общественных (рис. 2).

Рис. 2. Организационная структура фехтования на колясках в Украине

НКСИУ объединяет 4 национальных спортивных федерации (Национальную федерацию спорта инвалидов с нарушениями зрения, Национальную федерацию спорта инвалидов с нарушениями слуха,

Национальную федерацию спорта с инвалидов с нарушениями опорно-двигательного аппарата, Национальную федерацию спорта инвалидов с нарушениями умственного и физического развития). Эффективность развития фехтования на колясках осуществляется благодаря сотрудничеству Национальной федерацией фехтования Украины с Национальной федерацией спорта инвалидов с нарушениями опорно-двигательного аппарата и региональными отделениями Украинского центра физической культуры и спорта инвалидов «Инваспорт», в которых функционируют клубы по фехтованию на колясках, а также при поддержке «FENCING TEAM UKRAINE Фехтование на колясках».

Выводы.

Появление спортивного движения людей с особыми потребностями в Украине берет своё начало с 1990-х годов в результате образования первых спортивных клубов и организаций инвалидов. Фехтование на колясках появилось в 1999 г. и наиболее активно развивается в шести регионах Украины: Киеве, Харькове, Николаеве, Львове, Луцке и Запорожье. За непродолжительный период развития фехтования на колясках в Украине, наши спортсмены неоднократно успешно выступали на различных международных соревнованиях, опережая представителей тех стран, где уровень социально-экономического состояния значительно выше. Анализ функционирования организационно-управленческой структуры фехтования на колясках в Украине позволил определить, что эффективность её деятельности обусловлена слаженным руководством и обеспечивается как на государственном, так и общественном уровне.

1. Брискин Ю.А. Адаптивный спорт / Ю.А. Брискин, С.П. Евсеев, А.В. Передерий. – М.: Советский спорт, 2010. – 316 с.

2. Историчні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту / [С.Ф. Матвеєв, Ю.А. Бріскін, І.О. Когут та ін.] – К. : Асконіт, 2011. – 250 с.
3. Магльований В. А. Показники функціонального стану нервово-м'язової та сенсорних систем спортсменів – паролімпійців / В.А. Магльований, Т.В. Яворський, О.І. Тьорло // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – ХДАДМ, 2012. – № 3, — С. 75–78.
4. Официальный сайт Международного паралимпийского комитета. [Электронный ресурс] // Режим доступа: www.paralympic.org.

СПОРТИВНОЕ ФЕХТОВАНИЕ КАК СРЕДСТВО ВСЕСТОРОННЕГО РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ ИЛИ ТРАВМООПАСНЫЙ СПОРТ

Василенко О.К., магистрант

Марченко О.К., профессор кафедры физической реабилитации

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев

Актуальность. Повреждения опорно-двигательного аппарата распространённый в спортивной деятельности вид травм, который приводит к тяжёлым осложнениям. Вследствие чего развиваются функциональные нарушения организма, приводящие к нарушениям трудоспособности и даже инвалидности [1, 3].

Специализированная деятельность фехтовальщика характеризуется постоянным нахождением в боевой стойке, особенностью которой является скручивание позвоночника в поясничном и грудном отделах. Боевая деятельность характеризуется быстротой разнообразных движений и их внезапной сменой, при выполнении которых осуществляется большая нагрузка на опорно-двигательный аппарат спортсмена, особенно на позвоночник.

Важным аргументом для актуальности изучения данного вопроса, является и тот факт, что к регулярным занятием спортивным фехтованием

привлекаются дети 5-8 летнего возраста, тогда как ранее рекомендованным считался возраст 10-14 лет [4, 5]. Современная практика многолетней подготовки фехтовальщиков предусматривает привлечение к регулярным занятиям детей такого малого возраста из-за высокой конкуренции.

Наличие незначительного количества работ посвященных изучению влияния спортивного фехтования на позвоночник и определило актуальность данных исследований.

Цель исследования – определить степень негативных влияний регулярных занятий фехтованием на состояние позвоночника спортсменов.

Задачи исследования:

1. Изучить карточки врачебного медицинского контроля фехтовальщиков разной квалификации.
2. Определить основные причины появления травм опорно-двигательного аппарата у спортсменов-фехтовальщиков.

Результаты исследований и их обсуждение. Проведены исследования, при которых были изучены карточки медицинского контроля 72 членов и кандидатов в сборные команды Украины по фехтованию, находящихся на учёте в Киевском городском спортивном диспансере. Опрошено более 30 студентов, специализирующихся на цикле фехтования кафедры спортивных единоборств НУФВСУ и более 120 студентов ХПУ им. Сковороды, проходящих обязательный курс обучения фехтованию в процессе занятий по физическому воспитанию.

Проведённые исследования по определению влияния регулярных занятий фехтованием на опорно-двигательный аппарат имеют различные результаты.

При первичном антропометрическом обследовании фехтовальщико-новичков особых дефектов телосложения не обнаруживается. В результатах исследования отмечалось среднее общее развитие мускулатуры тела и наиболее развитой мускулатурой таза и нижних конечностей.

У фехтовальщиков высших разрядов наблюдалось непропорциональное и несимметричное развитие мышц верхних и нижних конечностей.

Преобладающее правостороннее развитие мускулатуры. В тоже время окружность левой голени, больше, чем правой (у спортсменов правшей наоборот). Рука которая держит оружие, у большинства фехтовальщиков длиннее невооружённой.

Современные исследования показывают, что различные патологии опорно-двигательного аппарата (сколиозы и т.п.) у молодых фехтовальщиков, как правило, не связан с занятиями этим видом спорта и сформированы под влиянием других факторов, которые не зависят от методики тренировки [1, 2].

В результате работы с медицинской документацией, было определено, что у 30 фехтовальщиков разного возраста зафиксированы заболевания позвоночника, что составляет 41,7% из всех находящихся на учёте. Из указанного числа у 11 спортсменов отмечались случаи смещения или выпадения межпозвоночного диска, 15 спортсменов имеют сколиоз, зафиксировано 4 случая межпозвоночной грыжи. Ряд спортсменов имели сразу два нарушения.

В процессе обучения и тренировок по фехтованию с участием молодых людей в возрасте 16-19 лет, субъективных ощущений дискомфорта или внезапного появления боли в области позвоночника не отмечается. Наиболее значимые негативные ощущения отмечаются в мышцах бедра, области тазобедренного и коленного суставов впереди стоящей ноги фехтующего. Боли в поясничном отделе позвоночника беспокоят только после интенсивных и продолжительных тренировок или соревнований. Такие дискомфортные боли проходили через 1-2 недели отдыха.

Выводы:

Фехтование является технически сложным видом спорта, в котором очень большая нагрузка приходится на позвоночник. Фехтовальщик выполняет технико-тактические боевые действия с высокой скоростью и координацией движений, что увеличивает нагрузку на позвоночник и способствует возникновению патологических изменений в нем.

Под воздействием нагрузок от интенсивных занятий и соревнований, у фехтовальщиков чаще всего возникают такие патологии как: искривление позвоночника, межпозвоночные грыжи и выпадение межпозвоночных дисков.

Изложенные факты дают основание сделать заключение, что при неправильно спланированном процессе спортивной подготовки и неверно распределённой соревновательной и тренировочной нагрузке, фехтование является достаточно опасным для здоровья видом спорта. Так, в процессе многолетней подготовки у спортсменов перманентно развиваются патологии суставов конечностей и позвоночника.

Это определяет необходимость проведения всесторонних исследований по данному вопросу, рассмотрения теоретических аспектов и разработки практических рекомендаций в целях профилактики травматизма и заболеваний опорно-двигательного аппарата фехтовальщиков.

1. Епифанов В.А. Восстановительная медицина. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009 – 592 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами: Навч. Посібник. – К. Олімпійська література, 2006 – 196 с.
3. Тышлер Д.А. Двигательная подготовка фехтовальщиков/ Д.А. Тышлер, А.Д. Мовшович – М.: Академический Проект, 2009 – 207 с.
4. Тышлер Д.А. Фехтование. От новичка до чемпион. – М. Академический Проект, 2009 – 194 с.
5. Третилова Т.А. Врачебный контроль в фехтовании / Т.А. Третилова – М. : «Физкультура и спорт», 1960- С 11 -12.

ПРОБЛЕМЫ СУДЕЙСТВА В СПОРТИВНЫХ ТАНЦАХ

Чабанова А.А., студентка

Соловьева В.О., преподаватель кафедры профессионального, неолимпийского и адаптивного спорта

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев

Актуальность работы. Спортивные танцы являются молодым видом спорта, с достаточно быстрой динамикой развития, имеющие свою индивидуальность и субъективность. В этом виде спорта существуют свои определенные особенности, организационной структуры, а также система судейства в различных федерациях.

В спортивных танцах нет единой международной федерации. Есть две – это World Dance Council и International Dance Sport Federation. Вследствие этого в каждой из этих организаций имеются особенности системы судейства.

В спортивных танцах есть ряд проблем касающихся объективизации оценивания пар на соревнованиях. Хотя и имеются определенные критерии судейства, такие как позиция, баланс, координация, качество исполнения движений, музыкальность, взаимодействие в паре, хореография и презентация. Но у пар международного класса все эти критерии одного уровня мастерства, и возникает проблема объективности системы судейства. Оценивание пар высокого уровня вызывает много спорных вопросов и проблем, так как спортивные танцы это вид спорта, в котором мастерство танцоров оценивается с помощью качественных, а не количественных показателей. А там где нет секунд, метров, забитых голов и т.д., а есть музыкальность, работа стопы, линии тела и другие подобные критерии - субъективность очевидна.

Танцевальный спорт является популярным направлением неолимпийского спорта. Поэтому и возникает актуальность темы судейства в спортивных танцах, так как система оценивания качественно влияет на дальнейшее развитие данного вида спорта. Анализ судейства необходим для того, чтобы минимизировать человеческий фактор, а оценивание танца стало более точным и объективным [1, 3].

Цель исследования: определение путей совершенствования системы оценки в спортивных танцах.

Задачи:

1. Провести сравнительный анализ системы судейства в разных федерациях спортивного танца.
2. Определить особенности системы судейства 2.0 в спортивных танцах.

Результаты исследования и их обсуждение. Спортивные танцы стремительно развиваются из года в год. Модернизируется как и технические аспекты выполнения танца, так и система судейства. В настоящее время этот вид спорта популярен на всех континентах. Каждую неделю как в мире, так и в Украине проводятся турниры разных уровней в каждой из двух международных официальных федерациях. Первая, World Dance Council (WDC) - Всемирный совет по танцу - организация, объединяющая педагогов по танцу и профессиональных танцоров мира через их представительство в национальных профессиональных танцевальных организациях. 22 сентября 1950 года в Эдинбурге был создан международный орган, объединивший профессиональные танцевальные организации разных стран – International Council of Ballroom Dancing (ICBD). В 1996 году он был переименован в World Dance and Dance Sport Committee (WD&DSC). В 2006 году организация получила свое современное название – World Dance Council. WDC включает в себя два комитета – комитет по конкурсному танцу и комитет учителей танца.

А 8 сентября 1997 года Международный Олимпийский Комитет (МОК) объявил о полном признании второй Международной Федерации Танцевального Спорта (IDSF) в качестве "Признанной Федерации" и полноправного члена МОК. На сегодняшний день ISDF имеет в своем составе 82 Национальных федераций на 4 континентах, 56 из них признаны Национальными Олимпийскими Комитетами. Впервые танцоры-спортсмены приняли участие в розыгрыше комплектов медалей на Всемирных Играх 2005 года IWGA в Дусбурге (Германия) [2, 4].

Две главные международные федерации по спортивным танцам имеют некоторые различия в своей организационной структуре, но также характеризуются общими и отличительными чертами в системе судейства (рис.1).

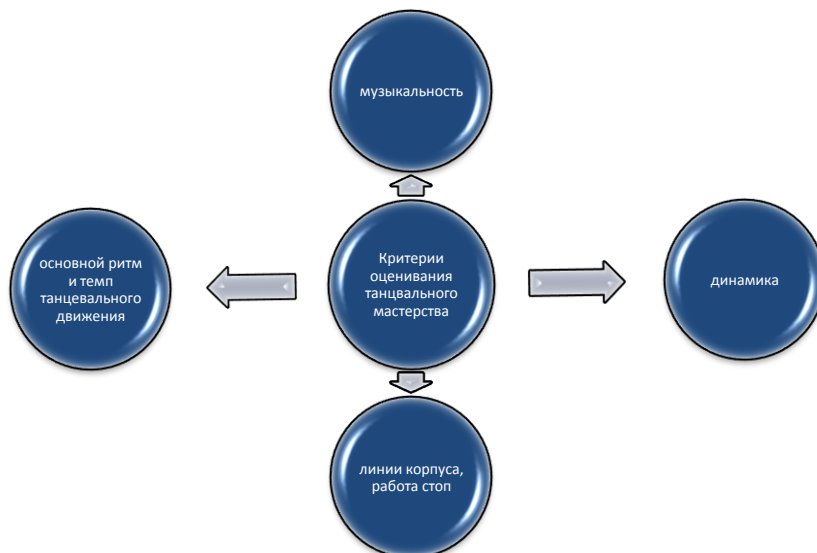

Рис.1. Общие критерии оценивания в WDC и IDSF

Этапы соревнований включают: предварительные туры, полуфинал и финал. Предварительные туры и полуфинал служат для отбора сильнейших участников соревнований в каждом отдельном танце. Количество пар, отбираемых арбитрами для участия в следующем туре, определяется главным судьей обычно это не более 2/3, но не менее 1/2 пар, участвующих в туре.

Музыкальное сопровождение на всех соревнованиях должно соответствовать характеру и стилю танцев (например: в латиноамериканских танцах не должна использоваться музыка в стиле диско). Темпы музыкальных произведений, используемых на турнирах, должны соответствовать международным нормам (табл.1)

Оценка пар и определение результатов на предварительных этапах соревнований осуществляется по системе скейтинг.

В предварительных турах и полуфинале соревнований арбитры отбирают пары в каждом танце в последовательности заданных международных критериев по принципу “за - против”.

Таблица 1

Международные стандарты музыкального темпа

Название танца	Ритм	Темп
- Медленный вальс	28-30 такт/мин.	84-90 удар/мин.
- Танго	31-33 такт/мин.	124-132 удар/мин.
- Венский вальс	58-60 такт/мин.	174-180 удар/мин.
-Медленный фокстрот	28-30 такт/мин.	112-120 удар/мин.
- Квикстеп	48-50 такт/мин.	192-200 удар/мин.
- Ча-ча-ча	30-32 такт/мин.	120-128 удар/мин.
- Самба	50-52 такт/мин.	100-104 удар/мин.
- Румба	25-27 такт/мин.	100-108 удар/мин.
- Пасодобль	60-62 такт/мин.	120-124 удар/мин.
- Джайв	42-44 такт/мин.	168-176 удар/мин.

Если пары, участвующие в предварительных турах, танцуют в несколько заходов, то количество пар, отбираемых каждым судьей в каждом из заходов, определяется самим судьей. При этом общее число отобранных пар должно быть равно указанному главным судьей количеству [5, 6].

В оценочном листе напротив пары, нарушившей правила, касающиеся ограничения программы сложности исполняемых фигур и элементов, судья ставит букву “D” (“дисквалификация”). Если двое судей в одном танце отметили пару буквой “D”, то главная судейская коллегия должна быть немедленно оповещена секретариатом и принять решение .

После окончания отборочного тура секретариат суммирует голоса арбитров для каждой пары. В следующий тур выводятся пары, имеющие наибольшее значение итоговых сумм. Изменение в сторону увеличения или уменьшения заранее установленного количества пар недопустимо.

Критерии оценки исполнительского мастерства

Исходя из международных правил оценки исполнительского мастерства и задач, поставленных Международным Олимпийским комитетом перед видами спорта с субъективной оценкой результата - стремление к максимальной объективизации судейства, необходимо вести сравнение исполнительского мастерства танцевальных пар и давать оценку в соответствии с последовательностью заданных критериев:

Рис.2. Критерии оценивания танцевального мастерства

Оценка пар в финале и определение итогового результата соревнований в международной федерации WDC:

1. В финале, прежде всего, применяется закрытая система оценки, но в отдельных случаях может применяться открытая система оценки, что должно быть отражено в Положении о данных соревнованиях.
2. Соревнующиеся пары должны быть расставлены каждым судьей в каждом танце по местам в соответствии с уровнем исполнительского мастерства.

3. Судья не имеет права поставить двум или более парам одинаковые места.

4. Определение результатов в отдельных танцах финала и окончательного итога соревнований проводится по правилам «Скейтинг» - системы.

Всемирная федерация танцевального спорта WDSF презентовала новую систему судейства, по которой сейчас оцениваются финальные соревнования на многих важных турнирах, в частности WDSF GrandSlam. Спортивный Департамент WDSF в 2009 году ввел инновационную систему оценки выступления в танцевальном спорте. Она использовалась в финалах соревнований GrandSlam и мульти-спортивных игр, в частности, на Азиатских играх 2010. Судейская Система 2.0 ограничивает компоненты, по которым производится оценка пары, до четырех. Две составляющих охватывают технические аспекты танца, две - артистические качества [4, 7].

В то время как ранее панель состояла из девяти судей, которые оценивали все компоненты, в Системе 2.0 судейская бригада будет состоять из 12 арбитров, которые будут разделены на четыре группы по три судьи, и каждая такая группа будет оценивать только один компонент. Причем компоненты будут распределяться случайным образом непосредственно перед каждым танцем. Классификация продолжает находиться на установленной шкале от 1 (Очень плохо) до 10 (Выдающийся) и 0.5 часть все еще может быть присуждена для дальнейшей дифференциации дуэтов. При расчете оценки (в среднем) для каждого компонента между тремя баллами, присужденными группой арбитров, самая высокая и самая низкая оценка рассчитывается только на 50% по отношению к средней [2, 5].

Выводы.

В организационную структуру спортивных танцев входит две международные федерации WDC и IDSF. Это негативно влияет на вид спорта,

так как нет единства структуры, системы оценивания пар, проведения соревнований. На примере системы судейства, мы определили кардинальные различия в этих федерациях. В WDC используется скейтинг система, а в IDSF система 2.0. Но также есть и общие критерии оценивания такие как: музыкальность, динамика, основной ритм и темп танцевального движения и линии корпуса, работа стоп. В результате сравнительного анализа обеих систем оценивания, мы сделали вывод, что система 2.0, которая используется в IDSF является более объективной. Она обеспечивает максимально независимое и четкое оценивание пары, так как одним судьей в одно время рассматривается только один компонент танцевального мастерства. Использование системы судейства 2.0 дает возможность минимизировать субъективность спортивных танцев, как вида спорта.

1. Винкельхаус, М. Танцуем по максимуму (Dancetoourmaximum), 2008. – 336 с. 5
2. Диниц Е.В., Ермаков Д.А. /Е.В.Диниц, Д.А.Ермаков Азбука танцев . –М.: - 2009 – 137 с.
3. Сингина Н.Ф. Спортивные танцы / Н.Ф.Сингина–М.:2008. – 245 с.
4. Мур А. Бальные танцы / А. Мур;пер.сангл.Ю.В.Пина:- Санкт-Петербург 1993. – 5-15с.. Гусев, Е.И., Скворцова, В.И., Чекнева, Н.С.: - Москва 2005.
5. Танцевальная спортивная информация : [режим доступа] <http://dancesport.ru>
6. Международная Танцевальная Спортивная федерация : [режим доступа] <http://www.idsf.com>
7. Система судейства в бальных танцах: [режим доступа] <http://www.worlddancesport.org/>

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІСТИЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СПОРТУ

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧЕСКІЕ АСПЕКТИ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ДОПИНГА В ПАРАЛИМПІЙСКОМ СПОРТЕ.....	6
ВОЛОНТЕРСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ СПОРТСМЕНОВ СПЕЦИАЛЬНЫХ ОЛИМПИАД.....	11
ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ВОЛОНТЕРОВ К ЗИМНИМ ОЛИМПІЙСКИМ И ПАРАЛИМПІЙСКИМ ИГРАМ "СОЧИ – 2014".....	17
ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШИХ СПОРТИВНИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ.....	22
ПСИХОЛОГІЧЕСКІЕ ОСОБЕННОСТИ МОТИВАЦИОННО-ВОЛЕВОЙ СФЕРЫ СПОРТСМЕНОВ-ТЕННИСИСТОВ.....	25

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СПОРТУ

НЕОЛИМПІЙСКИЙ СПОРТ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО ДВИЖЕНИЯ (НА МАТЕРИАЛЕ СПОРТИВНЫХ ЕДИНОБОРСТВ).....	39
СПОРТИВНІ ЄДИНОБОРСТВА ЯК ФАКТОР ПАТРІОТИЧНОГОВИХОВАННЯ МОЛОДІ УКРАЇНИ.....	44
РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СПОРТА.....	60

ОСНОВНІ ДЕТАЛІ УСПІШНОГО ВЕБ-САЙТУ СПОРТИВНОЇ ТЕМАТИКИ	66
ФИНАНСОВЫЙ «ФЭЙР – ПЛЕЙ» КАК ФАКТОР СТАБИЛЬНОГО ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ФУТБОЛА ..	71
РОЛЬ ТЕЛЕВИДЕНИЯ В МАРКЕТИНГЕ ФУТБОЛЬНЫХ СОРЕВНОВАНИЙ ВЫСОКОГО УРОВНЯ	76
ФИЗИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ ВРАТАРЕЙ В ФУТБОЛЕ РАЗЛИЧНЫХ УРОВНЕЙ ПОДГОТОВКИ	86
ТАНЦЕТЕРАПИЯ В КОМПЛЕКСЕ ПРОФИЛАКТИКО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ СИНДРОМЕ ХРОНИЧЕСКОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПЕРЕГРУЗКИ.....	96
ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК, ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ТА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДЕФЛІМПІЙЦІВ	132
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ ЮНЫХ ВОЛЕЙБОЛИСТОВ	Ошибка! Залка не определена.
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ОБОРУДОВАНИЯ И ТРЕНАЖЕРОВ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ СПОРТИВНОГО МАСТЕРСТВА БИЛЬЯРДИСТОВ	140
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ НА ШПАГАХ	160

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ВИДІВ СПОРТУ

ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ В ФУТБОЛІ **Ошибка!** **Залка** **не**
определена.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕСЛУВАННЯ НА БАЙДАРКАХ І КАНОЕ В УКРАЇНІ	171
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОСТРОЕНИЯ ТРЕНИРОВОЧНЫХ МИКРОЦИКЛОВ В СОРЕВНОВАТЕЛЬНОМ ПЕРИОДЕ В ФУТЗАЛЕ...	176
АНАЛІЗ ТАКТИЧНИХ СИСТЕМ ПОБУДОВИ ГРИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ ФУТБОЛУ	181
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОБЪЕМА ДВИГАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЮНЫХ ФУТБОЛИСТОВ В ТРЕНИРОВКЕ НА ЭТАПЕ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ БАЗОВОЙ ПОДГОТОВКИ	189
ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ГИМНАСТИКИ НА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОСНОВЕ В УКРАИНЕ	197
ХУДОЖНЯ ГІМНАСТИКА В ПРОГРАМІ ВСЕСВІТНІХ ІГОР	204
ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ФЕХТОВАНИЯ НА КОЛЯСКАХ В УКРАИНЕ.....	211
СУДЕЙСТВО В НЕОЛИМПИЙСКОМ СПОРТЕ (НА ПРИМЕРЕ СПОРТИВНЫХ ТАНЦЕВ).....	221

Спорт та сучасне суспільство: Збірник наукових праць молодих вчених та матеріалів VII Відкритої студентської конференції лютого 2014 р. / НУФВСУ. — К.: Інтер Сервіс, 2014. — 233 с.

«СПОРТ ТА СУСПІЛЬСТВО»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Молодих вчених та матеріалів

VII Відкритої студентської конференції

Для вступу до магістратури в деканат факультету **подаються наступні документи:**

- заява на ім'я ректора з візою завідувача кафедри;
- диплом про вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» («Спеціаліст») з додатком до нього (копії та оригінали);
- медична довідка за формою 086-о;
- 6 кольорових фотокарток формату 3x4;
- копію паспорта (стор. 1-2, 11) та ідентифікаційного коду;
- реферат з теми майбутніх наукових досліджень (для абітурієнтів, які змінюють напрямок підготовки або не захищали дипломної роботи);

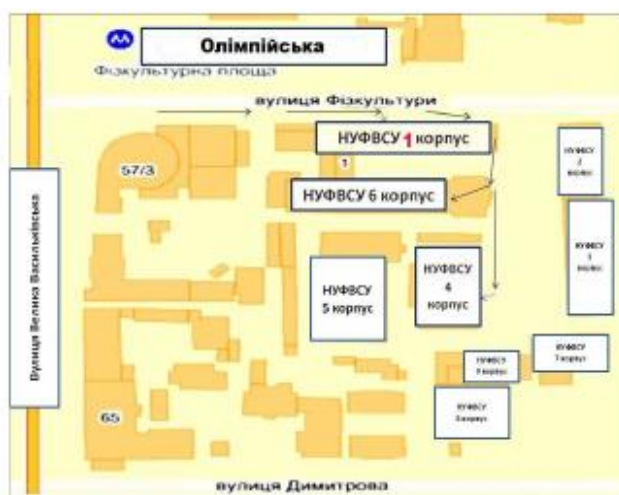
при наявності:

- перелік друкованих наукових праць та їх копії;
- копії дипломів з наукових студентських конкурсів, олімпіад та конференцій;
- рекомендація ДЕК.

Запрошуємо до вступу у магістратуру!

Національний університет фізичного виховання і спорту України здійснює підготовку магістрів на підставі ліцензії Міністерства освіти і науки (АГ 508354 від 25.01.2011 р.)

За більш детальною інформацією звертатися:

03680, м. Київ, вул. Фізкультури, 1

Приймальна комісія НУФВСУ (корпус 1, к. 202)
т. (044) 287-04-91

Факультет тренерський (корпус 4, к. 105)
т. (044) 289-41-93

Кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту (корпус 6, к. 503)
т. (044) 287-61-38

Електронна пошта кафедри:
kafedra.pnas@mail.ru

web-site:
www.uni-sport.edu.ua

Кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту здійснює підготовку магістрів зі спеціальності «Спорт» (професійний та неолімпійський спорт)

З 2000 по 2014 рр. магістратуру кафедри закінчило понад 200 фахівців, які сьогодні успішно працюють у сфері фізичної культури та спорту. Процес магістерської підготовки забезпечується досвідченим викладацьким складом НУФВСУ: докторами та кандидатами наук, професорами і доцентами.

Магістранти поглиблюють **знання** з актуальних аспектів професійного, неолімпійського та адаптивного спорту; опановують сучасні технології спортивного тренування; вдосконалюють навички, що необхідні сучасному фахівцю:

- керівника підприємства, організації спортивної спрямованості, місцевих і державних органів управління фізичною культурою та спортом;
- співробітника науково-дослідних установ;

- викладача ВНЗ III та IV рівнів акредитації;
- тренера з виду спорту (в тому числі збірних команд України).

Кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту організовує магістрантам **практику** в структурах сфери фізичної культури та спорту:

- Міністерстві молоді та спорту України,
- Спортивному комітеті України,
- штатних збірних командах,
- федераціях з видів спорту,
- науково-дослідних інститутах,
- фізкультурно-спортивних товариствах,
- Національному антидопінговому центрі,
- кафедрах та інших структурних підрозділах НУФВСУ.

Підготовка **магістерських робіт** здійснюється за науковими напрямками:

- «неолімпійський спорт»;
- «професійний спорт»;
- «адаптивний спорт»;
- «загальна теорія підготовки спортсменів».

Магістранти беруть участь в **організації та проведенні** кафедральних, університетських та загальноукраїнських заходів: олімпіад, семінарів, конгресів, спортивно-масових заходів, вікторин, творчих конкурсів; готують наукові статті до публікацій, виступають з доповідями на конференціях.

Прийом до магістратури відбувається **за конкурсом**. Враховуються результати вступних екзаменів і показники навчальної, наукової та спортивної діяльності.

Термін підготовки у магістратурі:

- денна форма - 1 рік;
- заочна - 1 рік, 2 міс.

Вступні екзамени:

- іноземна мова;
- фахове вступне випробування;

ВАЖЛИВІ ДАТИ:

25 червня – 5 липня 2014 р. – прийом документів до магістратури (денна форма);

7 – 11 липня 2014 р. – проведення вступних екзаменів;

15 липня 2014 р.– оприлюднення рейтингового списку вступників;

18 липня 2014 р.– зарахування вступників за державним замовленням;

26 серпня 2014 р. – зарахування вступників за кошти фізичних (юридичних) осіб.